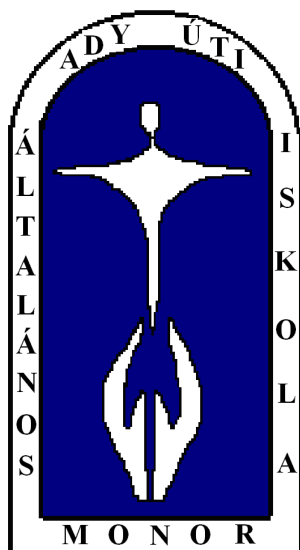

**A
MONORI ADY ÚTI ÁLTALÁNOS ISKOLA
(037758)**

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2026

*"Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon,
még ha megöregszik, akkor sem tér el attól."
/Példabeszédek 22,6/*

A Pedagógiai Programot a nevelőtestület 2026. augusztus 27-i ülésén elfogadta.
Monor, 2026.09.01.

Rapcsányné Török Anna ig.

Tartalomjegyzék

Bevezetés	7
Az iskola rövid története	7
1. NEVELÉSI PROGRAM	8
1.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei	8
1.1.1. Küldetés nyilatkozat	9
1.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	11
1.2.1. Nevelési értékek, célok, feladatok	11
1.2.2. Alkalmazott módszerek, eljárások	14
1.2.3. Helyi pedagógiai sajátosságok	19
1.2.4. Nemzetköziesítés és európai dimenzió	20
1.3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	21
1.3.1. A személyiségfejlesztés céljainak megvalósítása a tanítási órán	22
1.3.2. A személyiségfejlesztés céljainak megvalósítása tanítási órán kívül	23
1.4. Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	25
1.4.1. Az egészségnevelés intézményi célja	25
1.4.2. Az egészségneveléssel kapcsolatos intézményi stratégia	25
1.4.3. Az iskolai egészségnevelés területei	26
1.4.4. Iskolai drogstratégia	29
1.4.5. Cyberstratégiánk	29
1.5. Iskolai egészségügy	29
1.5.1. Iskolaorvos, védőnő szerepe az iskolában	29
1.5.2. Szűrővizsgálatok, védőoltások	30
1.5.3. Felvilágosító, egészségnevelő előadások tartása	30
1.5.4. Elsősegélynyújtási alapismeretek	30
1.6. Környezeti nevelési program	31
1.6.1. Törvényi háttér, szabályzók	32
1.6.2. Helyzetelemzés, helyzetkép	32
1.6.3. A környezeti nevelés célja	32
1.6.4. A környezeti nevelés általános pedagógiai szempontjai	33
1.6.5. A környezeti nevelési program keretei	36
1.7. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok	40
1.7.1. Az iskola, mint közösség	40
1.7.2. Az osztályközösségek	41
1.7.3. A tanítási órák keretében megvalósuló közösségfejlesztéshez kapcsolódó feladatok	41
1.7.4. A tanórán kívüli tevékenységek keretében megvalósuló feladatok	42
1.8. A pedagógusok helyi intézményi feladatai	46
1.8.1. Intézményi elvárások a nevelőtestülettel szemben	47
1.8.2. A nevelési-oktató feladatok ellátása	47
1.8.3. A pedagógusok intézményi feladatai	48
1.8.4. Tanórai és a tanórán kívüli oktató-nevelő munka, a tanulásirányítás feladatai	49
1.8.5. Az intézményben folyó szakmai munka ellenőrzése és értékelése	49

1.8.6. Az intézményen belüli együttműködés	50
1.8.7. Az osztályfőnöki munka tartalma.....	51
1.8.8. Az osztályfőnöki munka feladatai	52
1.9. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje.....	53
1.9.1. A különleges bánásmódot igénylő tanulókkal kapcsolatos tevékenységek.....	54
1.9.2. Tehetségkeresés – tehetségazonosítás	54
1.9.3. Tehetséggondozás	55
1.9.4. Tehetségfejlesztő tevékenységeink	56
1.9.5. Tehetség-tanácsadás.....	57
1.9.6. Tehetségpontok hálózatában történő együttműködés.....	58
1.9.7. Kiemelt tehetségterületek, melyekhez programjaink, szakköri tevékenységeink kapcsolódnak.....	59
1.9.8. A különleges bánásmódot igénylő tanulók (SNI, BTMN) felzárkóztatását segítő programok	60
1.9.9. A sajátos nevelési igényű tanulókkal kapcsolatos tevékenységek	60
1.9.10. Az SNI fejlesztés és felzárkóztatás szakemberei, szinterei, eljárásrendje	61
1.9.11. A fejlesztő-felzárkóztató program helyi eljárásrendje.....	61
1.9.12. A BTMN tanulókkal kapcsolatos tevékenységek.....	63
1.9.13. A BTMN tanulók fejlesztésébe bevont szakemberek és a fejlesztés szinterei, eljárásrendje	63
1.9.14. A tanulási kudarcnak kitett tanulók (alsó tagozat)	64
1.9.15. A tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztésének-felzárkóztatásának eljárásrendje	65
1.9.16. A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók (felső tagozat)	66
1.9.17. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	68
1.9.18. A szociális hátrányok enyhítését szolgáló kiemelt jelentőségű tevékenységek.....	70
1.9.19. Gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok.....	71
1.9.20. Az iskolapszichológus.....	72
1.9.21. Az iskolai szociális segítő munkatárs.....	73
1.10. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvétele, jogai gyakorlásának rendje	74
1.10.1. A Diákönkormányzat működése	74
1.10.2. Az osztályközösségek	75
1.11. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei, kapcsolattartásuk formái	76
1.11.1. A nevelők és a tanulók kapcsolattartása és együttműködése.....	76
1.11.2. A szülő, a tanuló és a pedagógus együttműködésének intézményi alapelvei.....	76
1.11.3. Az iskola kapcsolatrendszere	79
1.11.4. A szülők és a pedagógusok együttműködésének fórumai	80
1.11.5. A szülői részvétel	82
1.11.6. Kapcsolattartás az intézmény külső partnereivel.....	82
1.12. Tanulmányok alatti vizsgák szabályai.....	83
1.12.1. Az osztályozó vizsga.....	84
1.12.2. A javítóvizsga.....	84
1.12.3. A különbözeti vizsga.....	85
1.12.4. A pótló vizsga	85
1.12.5. A tanulmányok alatti vizsgák megszervezésére, lebonyolítására vonatkozó szabályok.....	85
1.12.6. A vizsgaanyag összeállítására és a vizsgatípusokra vonatkozó szabályok	85

1.12.7. A vizsgák értékelésére vonatkozó szabályok	86
1.12.8. A vizsgabizottság	86
1.12.9. A vizsga lebonyolítása	87
1.12.10. Az SNI, BTMN tanulókra vonatkozó szabályozás.....	88
1.12.11. A tankötelezettségüket egyéni munkarend szerint teljesítő tanulókra vonatkozó szabályok	89
1.13. Az érdemjegyek tanulmányi rendszerben történő rögzítésével kapcsolatos értesítési kötelezettség határideje.....	89
1.14. A tanuló felvételének és átvételének helyi szabályai	90
1.14.1. A tanulók felvételének szabályai.....	90
1.14.2. A tanuló átvételének helyi szabályai	90
1.14.3. Az egyéni munkarend.....	91
2. HELYI TANTERV	92
2.1. Választott kerettantervek.....	92
2.2. Az óratervi háló.....	93
2.2.3. Óraterv	93
2.2.4. A szabadon tervezhető tanórák.....	93
2.3. Tankönyvek és tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei	94
2.4. A NAT-ban meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai	95
2.5. A mindennapos testnevelés megvalósításának módja és szervezése.....	98
2.6. Választható tantárgyak, foglalkozások, a pedagógusválasztás szabályai	99
2.7. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzése, értékelése, magatartás-szorgalom minősítésének elvei	100
2.7.1. Az értékelés célja, feladata, módjai.....	101
2.7.2. Az értékelés formái, alapelve	102
2.7.3. A sajátos nevelési igényű tanuló értékelése	103
2.7.4. A kötelező és a szabadon tervezhető órák értékelése és minősítése	103
2.7.5. A magatartás és szorgalom helyi értékelési és minősítési rendszere	104
2.7.6. A tanulói teljesítmény minősítése	107
2.8. Csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei.....	108
2.9. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag meghatározása	109
2.10. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	109
2.10.1. Az iskola egészségnevelési elvei.....	109
2.10.2. Környezeti nevelési elveink	111
2.11. A tanulók esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések	112
2.12. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elv	113
2.12.1. Jutalmak és dicsérek	113
2.12.2. Az Iskoladíj	115
2.12.3. Tárgyi jutalmak	116
2.12.4. Elmarasztalások.....	116
2.13. Az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje	118
2.13.1. Az iskolai írásbeli beszámoltatási rendszere	118

2.13.2. Szóbeli számonkérés	120
2.14. Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai	120
2.15. A tanulók magasabb évfolyamba lépésének feltételei	122
2.16. Az intézmény által alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek: a Komplex Alapprogram (KAP)	123
2.16.1. KAP alapelvek, célok, feladatok	123
2.16.2. A Komplex Alapprogram alprogramjai.....	128
2.16.3. A komplex óra.....	132
2.16.4. A ráhangolódás.....	132
2.16.5. A „Te órád”	133
2.16.6. A Komplex Alapprogram egyéb elvei.....	133
2.16.7. A pedagógusok intézményi feladatai, illesztése a Komplex Alapprogramhoz.....	134
2.17. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai, különözeti vizsga feltételei	136
2.18. Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek: projektoktatás, témahetek, témanapok.....	137
2.19. A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztő programja	139
2.19.1. Elvárások az intézménnyel szemben	139
2.19.2. Elvárások a pedagógussal szemben.....	139
2.19.3. Elvárások a gyógypedagógussal szemben.....	140
2.19.4. Pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztésének elvei	141
2.19.5. Diszlexia.....	143
2.19.6. Diszortográfia.....	144
2.19.7. Diszgráfia	144
2.19.8. Diszkalkulia.....	145
2.19.9. Hiperaktivitás és figyelemzavarok	146
2.19.10. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai	147
2.19.11. A beszéd fogyatékos tanulók iskolai fejlesztésének elvei	148
2.19.12. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlesztési programja.....	156
2.19.13. A halmozottan sérült enyhén értelmi fogyatékos tanulók oktatása	172
3. Jogszabálymutató	172
4. Melléklet	172
A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyanként, évfolyamonkénti követelményei	172
Vizsgakövetelmények az alsó tagozaton.....	172
Magyar nyelv és irodalom.....	172
Matematika.....	175
Környezetismeret	177
Vizsgakövetelmények a felső tagozaton	179
Magyar nyelv és irodalom.....	179
Matematika.....	182
Történelem	185
Angol nyelv.....	188
Digitális kultúra.....	192
Természettudomány	195
Biológia.....	196

Fizika.....	198
Földrajz	204
Kémia.....	206
4. Záró rendelkezések.....	209

Bevezetés

Az iskola rövid története

Iskolánk Monor városának legfiatalabb oktatási intézménye. Működését 1991-ben kezdte meg egy jelenleg kb. 120 éves épületben, mely megépülése óta mindig is oktatási feladatokat látott el.

Az 1990-es évek során megépült a Jászai Mari Általános iskola és a Szterényi József Középiskola. Korábban ugyanis e két oktatási intézmény osztozott jelenlegi épületünkön. Az új iskolák felépítése után az általános iskolai tanulók a Jászai Mari térre, a középiskolások az Ipar utcába költöztek. Az üresen maradt intézmény szerkezetét tekintve kizárólag oktatási célokra volt alkalmas. Az iskola első igazgatója pályázatot nyújtott be a város Önkormányzatához azzal a céllal, hogy támogassák egy ökumenikus szellemiségű intézmény létrehozását. A Képviselőtestület határozatával valóssá vált elképzelése. Az ökumenikus szellemiséggel, egyedülálló sajátosságú intézménnyé váltunk. Meggyőződésünk volt, hogy az ökumenikus szellemiséggel végzett oktató nevelő munkánk hatékony, az elme és a lélek együttes formálását kívántuk elérni.

2007. augusztus 1-ig az addig Ökumenikus Általános Iskola Pedagógiai Programját felül kellett vizsgálni, mert az Oktatási Törvény 4.§-nak (2.bek.) alapján világnézetileg el nem kötelezett, semleges oktatási intézményt tarthat fenn Önkormányzat. A Pest Megyei Bíróság 5.K. 26.731/2005/11. számú ítéletének megfelelően a Pedagógiai Program és egyéb dokumentumok módosításra kerültek.

2013. január 1-től Monori Ady Úti Általános Iskola néven tovább működő alapfokú nevelési-oktatási intézményünkben egységes követelmények szerinti, nyolc évfolyamos nevelés-oktatás folyik, ahol a tanulók érdeklődésüknek, képességeiknek és tehetségüknek megfelelő szintű oktatásban részesülnek, a középiskolai továbbtanulásra készítjük fel őket. Változatos tanórán kívüli programjainkkal segítjük a művészetoktatást, a sportolást, az idegen nyelv tanulását, tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozásokkal támogatjuk diákjaink széles körű fejlesztését.

1. NEVELÉSI PROGRAM

1.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei

(Az EMMI Rend. 7. § (1) a) aa) alapján)

Az iskola alapításakor körvonalazott pedagógiai alapelvek máig érvényesek pedagógiai gondolkodásunkra: az oktatást és nevelést nem választjuk szét mereven, hiszen a gyermek egységes értelmi és lelki képességekkel rendelkező személyiség.

Nevelésünk alanya a gyermek, akit feltétlen tisztelet illet meg. Személyiségének kiteljesedéséhez alapvető a bizalom és a szabadság légköre. Mindamellet a gyermek szabadsága vezetésre szorul: játészó, alkotó lényként így lesz képes beilleszkedni környezetébe. Mivel kezdetben másokra utalt, kapcsolatokban létezik és gondolkodik, mások által talál önmagára. Ha szólnak hozzá, megszólal, ha tisztelik, tisztelni fogja ő is a hozzá tartozókat. Ha elfogadják, el fogja fogadni önmagát és környezetét. Ha feltétel nélkül szeretik, ő másokat fog így szeretni. Igénye van a körülötte lévők szeretetére, hogy értékesnek tartsák őt, tartozzon valakikhez.

A pedagógus a maga teljes személyiségével, erényeivel és hibáival együtt válik a gyermek társává. A nevelői szeretet olyan miliő, ahol a dolgok „csak úgy” maguktól, egyszerűen történnek. Ezt a szülő és a pedagógus gyakran nem nagy dolgokkal érik el, hanem egyszerűen, állandó jelenlétükkel, sajátos lelkületükkel, stílusukkal hozzák létre a növekedés terét, hogy a „közelség pedagógiájával” megelőzhessék a bajokat, segíthessék az írott és íratlan szabályok betartását és betartatását.

Eszményeinkben olyan tanuló képe él, aki a közös családi és iskolai nevelés eredményeképpen egyesíti magában az alapvető emberi tulajdonságokat: humánus, erkölcsös, fegyelmezt, művelt, kötelességtudó, érdeklődő, nyitott, kreatív, alkotó, gyakorlatias; becsüli a szorgalmas tanulást és a munkát, képes a problémák érzékelésére és megoldására, képes eligazodni szűkebb és tágabb környezetében. Törekszik a jó eredmények elérésére törekszik (játékban, munkában, tanulásban) és van elképzelése a jövőjét illetően. Becsüli a tudást, öntevékenyen, aktívan vesz részt a tanulásban, ismeri a tanulás helyes és hatékony módszereit és képes tudását tovább fejleszteni és önállóan ismereteket szerezni.

Hogy mindezeket a tulajdonságokat tanítványainkban kialakíthassuk és megerősítsük, nevelő-oktató munkánk során a mindennapokban folyamatosan szem előtt tartjuk pedagógiai elveinket:

- Tiszteletben tartjuk a tanuló személyiségét.
- A gyerekeket bevonjuk saját iskolai életük megszervezésébe.
- Az oktatás során figyelembe vesszük a tanulók egyéni képességeit.
- Diákjaink előre megismerhetik a velük szemben támasztott követelményeket, így mindig tudhatják, mit várunk el tőlük.
- Minden gyermek számíthat a pedagógusok jóindulatú segítségére tanulmányi munkájában és életének egyéb problémáiban,

- Az iskola életében szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk: tanuló és tanuló, tanuló és nevelő, szülő és nevelő, nevelő és nevelő között.
- A tanítási órákon kívül törekszünk arra, hogy értékeket közvetítsünk.
- A tanítás megkezdése előtt a gyerekekkel reggeli beszélgetéseket kezdeményezünk. A reggeli gondolatok során 8:00-tól 8:15 óráig az iskolarádióon keresztül egyetemes emberi értékekről hallanak, melyek valamely erkölcsi tanításhoz, aktuális témához, ünnephez kötődnek.
- Szünetekben igyekszünk tanítványaink között maradni, beszélgetni velük, ha igényt tartanak rá.
- Iskolánk minden tanuló számára biztosítani kívánja az esélyegyenlőséget.
- Legfontosabb célkitűzésünk: hogy tanítványaink eredményesen tudjanak megküzdenni a jövőben rájuk váró kihívásokra.

1.1.1. Küldetés nyilatkozat

Célkitűzésünk egy olyan iskoláról szól:

- ahol komoly szerepet kapnak az alapvető emberi értékek: egymás tisztelete, a közösség építése, az egymásra figyelés, empátia, becsület
- ahol a nevelés, a tanuló személyiségformálása elsődleges szerepet kap a mindennapokban, a magas színvonalú oktató munka mellett
- ahol a középpontban mindenkor a gyermek áll, az ő érdekében történik minden: fontos testi-lelki egészséges fejlődése, értelmi képességeinek kibontakoztatása együttműködve a szülőkkel, partnerszervezetekkel
- ahol sokoldalúan közvetítik a tudást, a gyermek motiváltsága alapfeltétel
- ahová szívesen hozzák a szülők gyermekeiket, mert tudják, hogy ránk bízhatják őket
- ahol elkötelezett, hivatástudattal rendelkező pedagógusok várják a gyerekeket
- ahol olyan belső összhanggal bíró nevelői közösség jöhet létre, melynek megtartó ereje van: az új munkatársakat szívesen fogadja, a régóta bizonyítókát megbecsüli és elismeri
- ahol jó az alkalmazkodás a változó környezetből kiinduló megváltozott igényekhez, elvárásokhoz: azaz rugalmasság jellemzi
- ahol nyitottak az új kihívásokra, egyaránt jellemző a hagyományok, a hagyományos értékek tisztelete, és az innováció iránti igény; jövőképe proaktív
- amely munkahelyként vonzó: biztosítja a fejlődéshez, esetleg előmenetelhez az utat, a munkaterhelés egyenletes, minimális a fluktuáció
- ahol lényeges a kommunikáció, az érintettek megfelelő tájékoztatása
- ahol segítően fordulnak a szülők problémái felé, tanácsokkal segítik a gyermeknevelést
- ahol jó a kapcsolat partnerszervezetekkel, az iskola megbecsült intézménye a városnak
- ahol fokozott szerepet kap az intézmény pedagógiájában az egyéni bánásmód, a személyre szóló oktatás, a mennyiségi és minőségi differenciálás
- ahol helyük van a közösségben a sajátos nevelési igényű gyermekeknek, ahol a pedagógus folyamatosan figyelemmel kísérve tanítványai fejlődését, észleli, ha

valakinek speciális fejlesztésre van szüksége, és további szakértői vizsgálatot indítványoz – pedagógiája preventív

- ahol fontos ügy a lemorzsolódással fenyegetett tanulók és a szakértői véleménnyel rendelkező tanulók fejlesztése, felzárkóztatása
- ahol mindenkor szem előtt tartják a hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítását, és lépéseket tesznek a hátránykompenzációra
- ahol hangsúlyos az alapkompétenciák fejlesztése
- ahol mindenkor kiemelt figyelmet kapnak a tehetséges tanulók: mind a tehetségazonosításra, mind a tehetségfejlesztésre gondot fordítanak
- ahol komolyan felkészítik a tanulókat továbbtanulásra, figyelmet fordítanak a pályaorientációra
- ahol a mérési eredményeket átgondolva, értékelve, tanulságokat a pedagógiai gyakorlatba beépítve folyik az oktató munka
- ahol a nemzetközi nyitottság, az európai értékek megismerése és a más kultúrák iránti érdeklődés az intézményi szemlélet részét képezi; ahol a pedagógusok nemzetközi tapasztalatszerzését és szakmai együttműködését az iskola fejlődésének egyik lehetőségeként értelmezzük.

Pedagógiai felfogásunkra jellemző: az oktatást és nevelést párhuzamosan folytatjuk, hiszen a gyermek egészséges értelmi és lelki képességekkel rendelkező személyiség. A tantestület egésze egységes nevelési elvekkel, valódi hivatástudattal rendelkezik, munkája iránt elkötelezett, jól képzett. Igényük van szakmai és pedagógiai tudásuk folyamatos fejlesztésére. Mindenki igyekszik aktívan részt venni a nevelési és oktatási kérdések, problémák megoldásában. Sokan munkaköri kötelességeiken jóval túl is részt vállálnak a többlet feladatokból.

Fontos, hogy jellemezzen bennünket a sokrétű, magas színvonalú nevelés-oktatás, az ennek megfelelő környezet kialakítása, mely nem csupán a formális tanulás színhelye, a nyitottság, a sokféleség, az innováció iránti igény kultúrája.

Ugyanakkor tovább kell vinnünk azokat a hagyományokat, melyek eddig formálták intézményünk arculatát, ezzel biztosítva önazonosságunkat.

Az iskola sikere: a tanulói sikerben nyilvánul meg, azonban ez sajnos nem azonnal mérhető. Törekednünk kell új, hatékony tanulási modellek megismerésére és adaptálására saját helyi igényeinkhez és lehetőségeinkhez alakítva azokat. Mindezekre azért van szükség, mert a változó világ, a tudásalapú társadalom követelményei ezt kívánják. Alkalmazkodnunk kell a környezetből érkező igényekhez.

A témahetek szervezése, a Komplex Alapprogram módszertanának bevezetése, a használható tudás átadása, a differenciálás, az egyéni bánásmód és a személyre szabott oktatás, az egyéni fejlesztési tervek, a tehetségfejlesztés, a kooperatív oktatás, az adaptív oktatás és az autonóm tanulás, az IKT eszközök fokozott használata mind ezt a célt szolgálják. Fontos tehát az innováció iránti igény, a rugalmasság, természetesen az eddig jól bevált gyakorlataink és hagyományaink megtartása és továbbadása mellett.

1.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

(Az EMMI Rend. 7. § (1) a) aa) és a Nat. Korm. rend. 5. § (1) alapján)

„A múltat meg kell őrizni a jövőnek, hogy kéznél legyen, mikor megjön az ihlet.” Ezt a Wass Alberttől származó idézetet, kiinduló pontként tekintjük munkánkban. A nemzetnek, mint hazának megtapasztalása, a szülőföld- anyanyelv és kultúra fókusz körül kristályosodik ki. A megfelelő ismeretszerzés, a kultúra értékeinek ismerete és a bennük élés jelentheti azt, hogy tanulóink célt érhessenek életük során. A családból és iskolából hozott szokásaik, ismereteik által lesznek hasznos polgárai a hazának.

1.2.1. Nevelési értékek, célok, feladatok

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése, oktatása, a Nemzeti Alaptantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, sajátos nevelési igényű gyermek esetén az egyéni fejlesztési tervben foglaltak elsajátíttatása.

A tanuláshoz és a munkához való jog biztosítása, a tanulási tevékenység során ismeretek és attitűdök fejlesztése, az egyéni és a csoportos teljesítmény ösztönzése, a közjóra való törekedés megalapozása

Nem pusztán elsajátítandó ismereteket kívánunk közvetíteni, hanem érzelmileg hatni, „belülről” is formálni a gyermekeket. Valamennyi lélek a „maga útján” érleli meg gyümölcseit. Az objektíven nem mindig mérhető teljesítményeket is méltányoljuk, elismerjük. A kultúra közvetítése nem pusztán abból áll, hogy műveltséget közvetítünk, hanem a gyermek szellemi, tudásbeli és testi képességeit figyelembe véve bontakoztatjuk ki személyiségét.

Fontosnak tartjuk a hagyománytiszteletet, mely kulturális örökségünk. Minél szerteágazóbb a kulturális hagyatékunk, annál színesebb, annál több lelket tölthet fel, annál értékesebb is.

Pedagógiai céljaink, értékeink egyértelműen körvonalazzák, mennyire kiemelt szerepe van ma az ifjúság nevelésének, mekkora a felelőssége a pedagógusoknak:

- Nevelés és oktatás összetartozik. Célunk párhuzamosságuk, a tudás rangjának biztosítása.
- Fontos számunkra a nemzeti azonosságtudat fejlesztése, az iskolai helyi szokások további ápolása.
- A nemzeti és helyi értékek megőrzése mellett fontosnak tartjuk az európai dimenzió erősítését, más népek kultúrájának, hagyományainak és értékeinek megismerését, valamint a kulturális sokszínűség iránti nyitottság kialakítását. Tanulóinkat arra neveljük, hogy saját kulturális identitásuk megőrzése mellett érdeklődéssel, elfogadással és tisztelettel forduljanak más országok és kultúrák felé.
- Nevelésünk középpontjában a gyermek áll. A tanuló, a pedagógus és a szülő kötelességei és jogai egységet alkotnak.

- A szülő a pedagógussal megosztja gondjait és örömeit, közös gondoskodásuk a gyermekről a kölcsönös bizalmon, nyugszik.
- Az ismereteket, vallási, világnézeti információkat tárgyilagosan, sokoldalúan közvetítjük. Tiszteletben tartjuk valamennyi pedagógus, gyermek és szülő vallási, világnézeti meggyőződését,
- Lehetővé tesszük, hogy tanítványaink egyházi jogi személy által tartott hit- és erkölcsstan oktatáson, vagy etika órán vegyenek részt.
- Tiszteletben tartjuk a gyermekek személyiségét, családi életét.
- Fontosnak tartjuk azt, hogy megismerjük egymást, ismerjük azonosságainkat, különbözőségeinket. Minden gyermekünk és családjaik nézeteit tiszteletben tartjuk.
- A pedagógusok saját világnézetüket és értékrendjüket nem kényszerítik rá a tanulókra.
- Legyen tanítványaink személyisége életigenlő, tisztességes, bizakodó, és örülni képes.
- Példák és eszményképek bemutatásával nevelünk az élet tiszteletére, a munka megbecsülésére, a természet szeretetére, önfegyelemre, másokkal szembeni türelemre.
- A szorgalom, a tudás, a tisztességes munka jelentsen értéket. A megbízhatóság, egymás iránti türelem, felelősségtudat fejezze ki fiataljaink számára az erényt akkor is, ha környezetükben ez nem értéként mutatkozik.
- A szülőföld, a haza szeretete, természetes és épített környezetünk legyen alapja tanításunknak.
- Célunk olyan segítő légkör kialakítása, melyben biztosítani tudjuk a gyermekek harmonikus testi-lelki fejlődését, értelmük fejlesztését, képességeik, ismereteik, jártasságaik, érzelmi, akaratú tulajdonságaik, életkori sajátosságaiknak megfelelő, erkölcsös, önálló életvitelre szoktató tudatos jellemformálását.
- Tanulóink váljanak felelős állampolgárokká, magánérdekeiket össze tudják egyeztetni a köz érdekével. Tiszteljék szüleiket, társaikat, tanáraikat és minden embertársunkat. Tartsák tiszteletben az alkotmányosságot, törvényesség alapelveit, gyakorolják méltóképpen állampolgári jogait. Mutassanak érdeklődést a társadalmi jelenségek iránt, érzékenységet a demokráciával, közéletiséggel szemben.
- Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.
- Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.
- Tanulóinknak ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulniuk, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használják. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók

megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

- Diákjainknak hasznosítható ismeretekkel kell rendelkezniük a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézmény biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.
- Cél, hogy a tanulók a globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, kritikai beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusaival, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.
- A nevelés-oktatás eszközeivel kívánjuk megakadályozni a társadalomtól való leszakadás folyamatát, tehetséggondozás megvalósulásával segíteni a bennük rejlő képességek kibontakoztatását.
- A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útba igazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell taníttatni, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.
- Az általunk megfogalmazott kritika építő legyen és a közjó javáért történjen.
- Gyermkeink személyiségét mindenek felett tiszteletben tarjuk, az igazságosság, a rend, a szabadság, méltányosság, a szolidaritás erkölcsi és szellemi értékei jegyében.
- Diákjaink váljanak testileg, lelkileg, szellemileg egészségesen fejlődő generáció fiatal tagjaivá.

- Munkánk nyomán diákjaink szerezzenek olyan ismereteket, melyek továbbfejleszthetők lesznek későbbi életükben.
- Alakítsuk ki tanítványainkban az életre szóló tanulás belső igényét.
- Fontosnak tartjuk a látás és képzelet fejlesztését, a szövegemlékezet fontosságát, kulturált, gazdag szókincset és kifejezőképesség elsajátítását.
- Tanulóink olyan alpműveltséget sajátíthassanak el, felkészíti őket a középiskolában folyó nevelés-oktatási folyamatokba való zökkenőmentes beilleszkedésre.
- Legyen számukra érték a tudás, szorgalom, megismerni vágyás, hogy önálló gondolkodásuk fejlődjön, öntevékeny, kommunikatív és gyakorlatias felnőtté váljanak.
- Sajátítsák el, és gyakorolják a közösség által elvárt, alapvető emberi viselkedési normákat.
- Sorsukat, jövőjüket illetően rendelkezzenek határozott elképzelésekkel.
- Oktatásunk átjárható, akár tanév közben is át lehet lépni más alapfokú iskolába, iskolatípusba.

A nevelési célok a következőképpen érvényesülnek és valósulnak meg intézményünk pedagógiai folyamataiban:

- beépülnek az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba;
- tantárgyak részterületeivé válhatnak, vagy önálló tantárgyként jelenhetnek meg az iskola helyi tanterve szerint;
- alsó tagozaton tematizálják a tanítói munkát, a felsőbb évfolyamokon pedig elsősorban az osztályfőnöki órák témaköreit;
- témákat, fejlesztési helyzeteket körvonalaznak a nem tanórai keretek között folyó, egyéb iskolai foglalkozások, programok számára.

A nevelési célok intézményi szintű tudatos követése, valamint a hozzájuk rendelt feladatok végrehajtása az intézményi pedagógiai kultúra és a színvonalas pedagógiai munka meghatározó fokmérője, a pedagógiai-szakmai ellenőrzés egyik fontos kritériuma.

1.2.2. Alkalmazott módszerek, eljárások

Az iskolai nevelés-oktatás alapvető céljait az iskolai műveltség tartalmát sajátosan alakítja a társadalmi műveltségről alkotott közfelfogás, a munkaerőpiac igényei, az anyagi és a szellemi kultúra versenyképessége.

Ez a magyarázata annak, hogy az iskolával szemben támasztott követelmény: a diákok megszerezzék azokat a kulcskompetenciákat, amelyek elengedhetetlenek a gyors és hatékony alkalmazkodásra a változásokkal terhes modern világhoz.

Tanulói kompetenciák fejlesztése

Kulcskompetenciák: azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van a boldoguláshoz és fejlődéshez, az aktív polgári léthez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához. A tanulási területeken átívelő általános kompetenciák jellemzői, hogy egyetlen tanulási területhez sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

A kommunikációs kompetenciák: az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetencia

Anyanyelvi kommunikáció

- magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megfogalmazását szóban és írásban, valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot.
- célunk, hogy az egyén rendelkezzen azzal a képességgel, hogy különféle kommunikációs helyzetben szóban, és írásban tudjon eredményesen kommunikálni. Képes legyen a szövegtípusok megkülönböztetésére, értelmezésére. A szövegeket, mint forrásokat tudja kezelni, és a benne lévő információkat használni.

Idegen nyelvi kommunikáció

- az anyanyelvi kommunikáció elveivel jellemezhető: a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése az adott nyelven.
- az idegen nyelvi kommunikáció olyan képességeket is igényel, melyek az adott társadalmi hagyományokat elfogadják.
- az idegen nyelvi kommunikációhoz szükséges képességek felölelik a szóbeli és írásbeli üzenetek megértését, a kommunikációs folyamat bármely szakaszába való belépést, célunk ezek fejlesztése.
- az idegen nyelvi kommunikáció pozitív attitűdje magában foglalja a kulturális sokféleség tiszteletben tartását és a nyelvek, kultúrák közötti kommunikáció iránti érdeklődést és kíváncsiságot.

Matematikai, gondolkodási kompetenciák

- a matematikai gondolkodás fejlesztésének képessége, mely az egyént a mindennapok problémáinak megoldására képessé teszi. A kompetencia-fejlesztésben a folyamatok és tevékenységek éppoly fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia felöleli a matematikai gondolkodáshoz kapcsolódó képességek használatát, a matematikai modellek alkalmazását.
- célunk, hogy az egyén rendelkezzen azzal a képességgel, hogy alkalmazni tudja az alapvető logikai elveket, folyamatokat az ismeretszerzésben és a problémák megoldásában. Követni és értékelni tudja az érvek láncolatát logikai úton, képes legyen értékelni eredményeket, bizonyítást.

Természettudományi kompetencia

- készséget és képességet jelent arra, hogy ismeretek és módszerek sokaságának felhasználásával magyarázatokat adjunk a természetben zajló folyamatokra. A természeti világ alapelveinek alapvető tudományos fogalmaknak, módszereknek, a technológiai folyamatoknak, valamint mindezek emberi alkalmazása során kifejtett tevékenységek természetére gyakorolt hatásának ismerete elengedhetetlen. Ennek a tudásnak az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében való alkalmazása a műszaki kompetencia.
- célunk: az egyén a természettudományi kompetencia birtokában képes legyen mozgósítani természettudományos és műszaki műveltségét a munkájában, a hétköznapi életben felmerülő problémák megoldásában; gyakorlati módon tudja a tudását alkalmazni új technológiák, berendezések megismerésében és működtetésében, a tudományos eredmények alkalmazása során problémamegoldásaiban egyéni és közösségi célok elérésében.

Digitális kompetencia

- az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatát jelenti a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén.
- célunk: a digitális kompetencia működtetéséhez szükséges készségek, tevékenységek elsajátítása; információ felismerése, visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása és cseréje, továbbá kommunikáció és hálózati együttműködés interneten keresztül. Az egyénnek értenie kell, miként segíti az infokommunikáció a kreativitást és az innovációt, ismernie kell az elérhető információ hitelessége és megbízhatósága körüli problémákat, valamint az infokommunikációs eszközök interaktív használatához kapcsolódó etikai elveket.

A hatékony, önálló tanulás kompetenciája

- azt a képességet jelenti, amellyel az egyén képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni, egyénileg és csoportban is, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is.
- célunk: hogy az egyén rendelkezzen a munka- és karriercélok fejlesztését szolgáló tanuláshoz szükséges kompetenciákkal, tudástartalmakkal, képességekkel. A hatékony és önálló tanulás feltétele, hogy az egyén ismerje és értse a saját tanulási stratégiáit, készségeinek és szaktudásának erős és gyenge pontjait, valamint képes legyen megtalálni a számára elérhető oktatási és képzési lehetőségeket, útmutatást, támogatást. Az egyénnek emellett képesnek kell lennie a közös munkára és tudásának másokkal való megosztására, saját munkája értékelésére.

A személyes és társas kompetenciák; a szociális és állampolgári kompetencia

- a személyes, értékorientációs, interperszonális, interkulturális, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei. A közjó iránti elkötelezettség és tevékenység felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékonyan vehet részt a társadalmi és szakmai életben. Az állampolgári

kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva aktívan vegyen részt a közügyekben.

- célunk, hogy az egyén rendelkezzen saját fizikai és mentális egészségére vonatkozó ismeretekkel, megértse az egészséges életvitel hasznosságát. Fontos az, hogy megértse: a sikeres kapcsolatok és a társadalmi részvétel elengedhetetlen feltétele a normatudat, a viselkedési és az általánosan elfogadott magatartási szabályok betartása. E kompetencia alapja az a képesség, hogy az egyén különböző területeken hatékonyan tudjon kommunikálni, figyelembe vegye és megértse a különböző nézőpontokat, tárgyalópartnereibe bizalmat keltsen, empátikus legyen.
- Az állampolgári kompetencia olyan képességeket igényel, mint a közügyekben való hatékony együttműködés, a helyi és a tágabb közösséget érintő problémák megoldása iránti szolidaritás. Magába foglalja a közösségi tevékenységeket, és a különböző szinteken – helyi szinttől az európai szintig – hozott döntések kritikus és kreatív elemzését, a döntéshozatalban való részvételt (pl. szavazás). Célunk, mindezen képességek megalapozása, fejlesztése.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák, kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia

- segíti az egyént abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőség megragadására. Mindez a tudást, a kreativitást, az újra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre.
- az a cél, hogy olyan készségek, képességek birtokába jusson az egyén, mint a tervezés, szervezés, vezetés-irányítás, delegálás, a tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és-vállalás, egyéni- és csapatmunkában való munkavégzés.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái, az esztétikai – művészeti tudatosság és kifejezőképesség

- magába foglalja az esztétikai megismerés: elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezését, fontosságának felismerését, mind a tradicionális művészetek nyelvén, mind a médián. Az esztétikai – művészeti tudatosság feltételezi a műalkotások és előadások (irodalom, zene, tánc, dráma, bábjáték, vizuális művészet, alkotás, épület stb.) elemzési, értékelési képességét, saját nézőpont összevetését mások véleményével. A kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerésének és kiaknázásának képességét.
- célunk a fentiekben felsoroltak fejlesztése, valamint a művészi önkifejezés lehetőségeinek a feltárása.

Tanítási-tanulási folyamat szervezése:

A nyolc osztályos iskola feladata a tanítás-tanulás magas fokú, a kor elvárásainak megfelelő, a változó környezethez igazodó, alkalmazkodó iskolarendszer szervezése. A gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével az alsó (1-4) illetve a felső tagozaton (5-8) valósul meg. Céljaink megvalósítását segítik az alábbi személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek:

- multidiszciplinaritás
- egyénre szabott tanulási lehetőségek

Iskolánk pedagógusai által alkalmazott közvetlen és közvetett nevelési eljárások:

	Közvetlen módszerek	Közvetett módszerek
1. Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek.	▪ Elvárás. ▪ Gyakoroltatás. ▪ Segítségadás. ▪ Ellenőrzés. ▪ Ösztönzés.	▪ A tanulói közösség tevékenységének megszervezése. ▪ Közös (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása. ▪ Hagyományok kialakítása.
2. Magatartási modellek bemutatása, közvetítése.	▪ Elbeszélés. ▪ Tények, jelenségek bemutatása. ▪ Műalkotások bemutatása. ▪ A nevelő személyes példamutatása.	▪ A nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében. ▪ A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből.
3. Tudatosítás (meggyőződés kialakítása).	▪ Magyarázat, beszélgetés. ▪ A tanulók önálló elemző munkája.	▪ Felvilágosítás a betartandó magatartási normákról. ▪ Vita.

Tanulásszervezési eljárások:

Az aktív tanulás a tanulónak a tanulási tevékenységekben történő részvételét hangsúlyozza. A tanulási tevékenység legfőbb célja olyan tanulói kompetenciák fejlesztése, amelyek lehetővé teszik az ismereteknek különböző helyzetekben történő kreatív alkalmazását. A tevékenységekre épülő tanulásszervezési formák segítik a tanulót a tanulási eredmények által kijelölt ismeretek megszerzésében, és ezen keresztül a kompetenciák fejlesztésében. Lehetőség szerint ki kell használni a tanulás társas természetéből adódó előnyöket, a differenciált egyéni munka adta lehetőségeket. Segíteni kell a párban vagy csoportban végzett felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködésen alapuló tanulást. A tanulási eredmények elérését segítik elő az olyan differenciáló módszerek, mint a minden szempontból akadálymentes és minden tanuló

számára egyformán hozzáférhető tanulási környezet biztosítása, a tanulói különbségekhez illeszkedő, differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés és tananyag-alkalmazás, a fejlesztő, tanulást támogató értékelés. A differenciált tanulásszervezés jellegzetességeit képviselik az olyan eljárások, mint az egyéni rétegmunka vagy az adaptált szövegváltozatok felhasználása, melyek kiterjeszthetik és elmélyíthetik a tankönyvek tartalmát.

- Individuális tanulás: valamennyi gyermek számára biztosítja az egyéni haladást, figyelembe véve a tanuló sajátosságait. Egyénre szabott elsajátítási, készség-és képességfejlesztési utakat biztosít, az ennek megfelelő eszközrendszerrel
- Páros munka: lehetőséget nyújt arra, hogy a tanulók egymástól tanulhassanak, munkájuk közös együttműködésen alapul, figyelnek egymásra. Szerencsésnek tartjuk, ha a párok időről időre változnak, így valamennyien több oldalról is megismerhetik egymást.
- Differenciált oktatás: amikor a pedagógus vezetésével egyének vagy csoportok más-más, feladatot kapnak az egyéni képességek
- Kooperatív tanulás: a tanulási tartalom elsajátítása, és a készség-és képességfejlesztés csoportos formában történik. A tanulók aktívan együttműködnek a siker érdekében. A tanulási képességek, és a szociális készségek a kooperatív tanulási módszerrel egyszerre fejleszthetők, vegyesen alkalmazva egyéb hatékony tanulásszervezési módokkal. Nő az önjelátítás szerepe.
- Projekt módszer: Ez az a módszer, amely összefogja mindazt a sok módszert és eszközt, melyek külön-külön is nagyon sokat segítenek a gyerekek sikeres tanulásában. A projekt a gyermek érdeklődésére épít, ezzel kizárja, hogy „csak tankönyvet tanítsunk”, ill. pusztán központi irányító tanmenet alapján dolgozzunk. A projekt komplex fejlesztési lehetőség, mely tartalmazza az önálló tanulást, a kutatást, az önálló ismeretszerzést, és a nagy fokú integrációt.

1.2.3. Helyi pedagógiai sajátosságok

Elsődleges feladatunk kiegyensúlyozott személyiség kialakítása. Nem feltétlenül lehet mindig teljesítménycentrikus elvárásokat kitűzni. Vannak helyzetek, amikor az elsajátítandó tananyag tekintetében engedményeket teszünk, ami mindig a gyermeket szolgálja. A tananyag megtanítása nemcsak célunk, de eszközünk is arra, hogy a ránk bízott gyermek jobban összpontosítson, fejlessze akaraterjét, és kitartását. Minden erőfeszítést képesség szintjén értéknek tekintünk, elfogadjuk a képességek közötti különbségeket, az önbecsülés csökkentése nélkül.

A pedagógiai értékelés nem szorítkozhat kizárólag a könnyen mérhető tudásszintre. A sokoldalú fejlesztés eredményeképpen szerteágazó sikerélményeket tudunk nyújtani, és további lehetőségeket adni a kibontakozásra.

Prioritásaink:

Képzési rendszerünkben olyan súlypontokat alakítunk ki, melyek hasznosak a tanulóknak, a szülőknek és a társadalomnak. Az iskola pedig rendelkezik az elvárt feltételekkel. A változó világ, benne a változó elvárások miatt elsőseget adunk a következő területeknek:

- Bibliaismeret, erkölcsstan (alapja a legfontosabb emberi értékeknek)
- Idegen nyelvek
- Mindennapos testedzés
- Digitalizáció
- Érzelmi kultúra

Nevelési céljaink megvalósulását illetően akkor tekintjük nevelő és oktató munkánkat sikeresnek, ha iskolánk végzős diákjainak legalább 98%-a nyolcadik évfolyam végén:

- minden tantárgyból megfelel az általános iskolai kerettantervekben meghatározott követelményeknek.
- rendelkezik olyan bővíthető biztos ismeretekkel, készségekkel, képességekkel és jártasságokkal, amelyek képessé teszik őt arra, hogy a középiskolás követelményeknek a későbbiekben megfeleljen,
- ismeri a kulturált viselkedéshez, az emberek közötti kapcsolatokhoz, valamint a közösségben éléshez szükséges viselkedés- és magatartásformákat,
- határozott elképzeléssel bír saját közelebbi és távolabbi jövőjét és sorsát illetően.

Pedagógusaink által közvetített nevelési eljárásaink:

- Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek gyakoroltatással, ösztönzéssel, követelés megfogalmazásával, ellenőrzési formák alkalmazásával.
- Magatartási modellek bemutatása, értékelése, egyéni és csoportos minták vétele, követendő minták beágyazása.
- Tudatosítás, meggyőződés kialakítása, önálló elemző készség fejlesztése.
- Tanulást elősegítő módszerek bevezetése, játékos példákon történő gyakoroltatás által megtalálhatja az egyes tanuló számára legmegfelelőbb ismeretelsajátítási formát.
- Rendelkezzenek olyan ismeretekkel, jártasságokkal, készségekkel és képességekkel, melyek biztos útmutatói lesznek középiskolai tanulmányaik során.
- Fontos feladatunknak tartjuk nemzeti, helyi hagyományaink ápolását, saját hagyományainkat és ünnepeinket melyek az évek során alakultak, formálódtak, igyekszünk új tartalommal frissíteni.

1.2.4. Nemzetköziesítés és európai dimenzió

Intézményünk a nemzetköziesítést hosszú távú intézményfejlesztési folyamatként értelmezi. Célunk, hogy a nemzetközi együttműködések, pedagógusmobilitások, szakmai továbbképzések

és projektek során szerzett tapasztalatok hozzájáruljanak az iskola pedagógiai kultúrájának, módszertani eszköztárának és szakmai kapcsolatainak fejlődéséhez.

Az intézmény lehetőségeihez mérten részt vesz az Erasmus+ programban, valamint más hazai és nemzetközi szakmai együttműködésekben. A nemzetközi tevékenységek során kiemelt figyelmet fordítunk az idegen nyelvi és interkulturális kompetenciák, a digitális készségek, a környezettudatos gondolkodás, az inkluzív szemlélet és az európai értékek erősítésére.

Fontosnak tartjuk, hogy a külföldi mobilitások során megszerzett tudás ne kizárólag a résztvevő pedagógusok egyéni szakmai fejlődését szolgálja, hanem intézményi szinten is hasznosuljon. Ennek érdekében támogatjuk a megszerzett tapasztalatok és jó gyakorlatok megosztását, kipróbálását és lehetőség szerinti beépítését a mindennapi nevelő-oktató munkába.

A nemzetköziesítés hozzájárul ahhoz, hogy intézményünk nyitott, együttműködő, innovatív, az európai oktatási térben is tájékozódó és fejlődésre képes tanuló szervezetként működjön.

1.3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

*„Személyiséggé nevelni az egyéniséget: ez a nevelés summája.”
(Schneller István)*

(Az EMMI Rend. 7. § (1) a) ab) alapján)

A fenti meghatározás több oldalról is közel került iskolánk nevelőtestületéhez, mivel az ember etikai, erkölcsi fejlődésébe vetett hit alapján állnak: az egyéniséget a személyiséggé válás rögzös útján leginkább a szeretet viszi.

- Erkölcsi nevelési feladatunk: az erkölcsi értékek bemutatása, tudatosítása, meggyőződéssé formálása.
- Az értelem kiművelése: a tanulási motívumok fejlesztése, a megismerési, felfedezési vágy, a játékszeretet, alkotásvágy fejlesztése, az egész életen át tartó tanulás iránti igény felkeltése, a karrierépítési kompetenciák kialakulásának segítése.
- A megismerő képességek fejlesztése: rutin, műveletek, kommunikáció, gondolkodás, tanulás, tanulás tanítása.
- Esztétikai nevelés: az esztétikum felismerése, a vizuális és a szöveges kifejező készség kialakítása.
- Szociális érzékenyítés: segítő életmódra nevelés-szociális értékrendek, szociális jogosultság, egyéni és közösségi szociális értékek fejlesztése.
- A hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása a tanulóknak úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári léthez.
- Közösségi-társas kapcsolatokra felkészítő nevelés: együttélés szabályainak ismerete, a társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, együttműködési készség formálása, kulturált magatartásra szoktatás.

- Érzelmi, emocionális nevelés: olyan érzelmek hassák át tanítványainkat, hogy reagálni tudjanak a körülöttük lévő élő és élettelen világ eseményeire, folyamataira.
- Akarati nevelés –feladatunk a tanulók személyiségének kibontakoztatása, a szorgalom, kitartás, céltudatosság, elkötelezettség érzésének kialakítása.
- Hazafiságra nevelés: a szülőföld, a haza múltjának, jelenének megismerése, emlékeink tisztelete, hazaszeretet érzésének átadása.
- Állampolgári nevelés: alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése feladatunk. Legyenek fogékonyak, érzékenyek a társadalmi problémák iránt.
- Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos oktató-nevelő munkánkat a következő eljárások, módszerek segítik.
- Etikai értékek közvetítése az oktatás-nevelés egységessége által.
- Személyiségbe beépült magatartásminták és meggyőződések, szokások rögzítése.
- Direkt és indirekt eljárások vegyes alkalmazása, természetes keveredése.
- Nevelésünkben a belátásra, szokásrendre építkezés összekapcsolódik a gyakorlati-tapasztalati úton szerzett meggyőződésre neveléssel.

Összegezve: szeretnénk iskolánk padjaiból olyan 14 éveseket elengedni, akik megismerték azokat az alapvető, de fontos magatartási elemeket, követelményeket, szokásokat, melyek későbbi életük során intelligens, érző, okos állampolgárrá teszik őket.

1.3.1. A személyiségfejlesztés céljainak megvalósítása a tanítási órán

A tanulói személyiség fejlesztésének legfontosabb színtere a hosszabb tanítási-tanulási folyamatba illeszkedő tanítási óra, amit az általános emberi és nemzeti értékek megismertetése, elfogadtatása és átadása határoz meg.

Az iskola nevelői a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartjuk a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és a differenciálást. A motiválás célja, hogy tanulóinkban felébresszük azokat az indítékokat, amelyek a gyermekeket tanulásra ösztönzik, és ezt a tanulási kedvet a tanulás végéig fenn is tartjuk. A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezzük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók tevékenykedtetését, vagyis állandó aktivitását biztosítják.

Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás, vagyis az, hogy a pedagógusok nevelő-oktató munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez. A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó, változatos munkaformákat (egyéni, páros, csoport). A tanulási tevékenységben növekvő szerepet az együttműködéssel végzett feladatok, a gyerekek által megvalósított szóbeli és közvetlen kommunikáció kapjon.

Az alapfokú nevelés – oktatás első szakasza (1-4. évfolyam) az iskolába lépő kisgyermekekben óvja és továbbfejleszti a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot. Fogékonnyá tesszük saját környezetüket, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt, teret adunk a gyermekek játék- és mozgás iránti vágyának, segítjük természetes fejlődésüket, érésüket. Ebben a szakaszban a kíváncsiságra és az érdeklődésre

építünk, és az ezáltal motivált munkában, fejlesztjük a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartás képességét és előmozdítjuk érzelemláuk gazdagodását. Támogatjuk az egyéni képességek kibontakozását, közreműködünk a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatában.

Az alapfokú nevelés-oktatás második szakasza (5-8. évfolyam) szervesen folytatja az első szakasz nevelő-oktató munkáját, a készségek és képességek fejlesztését. Kiemelten kezeljük a kulcskompetenciák fejlesztését.

Mindkét tagozaton kiemelt feladatunknak tekintjük, hogy a lemorzsolódással veszélyeztetett, illetve hátrányos helyzetű diákok fokozott figyelmet kapjanak. Egyéni segítséget nyújtunk nekik: pl. tanórai, napközis, tehetséggondozó foglalkozások, szakkörök, felzárkóztató foglalkozások, korrepetálások, fejlesztő foglalkozások szakképzett fejlesztő pedagógussal, egyéni tanári segítség nyújtásával. A hátrányos helyzetű BTNM-s, SNI-s tanulóink korrepetáláson és fejlesztő órán szakembertől kapnak segítséget.

Tudatosítjuk a gyermekekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető erkölcsi értékeket, megerősítjük a humánus magatartásmintákat, szokásokat, és a gyermek jellemét formálva szolgáljuk a személyiség éérését. Nevelési módszereinkben fontos szerepet kap a gyakorlat-központúság, a helyes életvitelhez szükséges, alkalmazható tudásgyarapítás, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.

Lényegesnek tartjuk, hogy a tanulók a megszerzett tudásukat valóságos feladatok, problémák megoldásában, konfliktusok kezelésében is alkalmazzák, döntéshozó képességüket szervezett gyakorlatokban és spontán élethelyzetekben is érvényesítsék. A tanulási tevékenységükben kiemelt szerepet kapjon a kommunikáció, az írásbeliség, a vizuális kommunikáció, az infokommunikációs eszközök használata érint és a nem anyanyelven folyó kapcsolatteremtés is jelenjen meg.

Iskolánkban a Komplex Alapprogram bevezetése hatékonyan szolgálja tanulóink személyiségfejlődését elsősorban a tanulói státuszkezeléssel, a differenciálással és kooperációra építő csoportmunka alkalmazásával, az alprogrami foglalkozásokon keresztül történő tehetségkibontakoztatással.

1.3.2. A személyiségfejlesztés céljainak megvalósítása tanítási órán kívül

- Hagyományőrző tevékenységek

Minden tanév folyamán iskolai ünnepséget, megemlékezést tartunk a következő ünnepeken: október 6-a, október 23-a, március 15-e, Iskolanap, a magyar kultúra napja, karácsony, húsvét, pünkösd, ballagás. Programjainknál felhasználjuk a digitális technikát, a kreatív önkifejezés formáit (pl. képzőművészeti, irodalmi-szövegírási készségek, zenei tehetség), a problémamegoldó gondolkodás elemeit és az önálló tanulás és információszerzés technikáit, a sporttevékenységet. Célunk a tanulók és a szülők széles körű bevonása.

- Diákönkormányzat

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviseletére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. A diákönkormányzat vezetőjét az intézmény igazgatója bízza meg a feladat ellátására. A diákönkormányzat az adott

tanévre vonatkozóan munkatervet készít, melyet a diák-önkormányzati képviselők megismernek és jóváhagynak. A munkaterv tartalmazza az összejövetelek gyakoriságát, a programokat, feladatokat és a felelősöket.

- Környezetvédelmi nevelés

Fontos feladatunk, hogy a tanítási idő alatt és a tanítási időn kívüli programoknál a tanulók életkoruknak megfelelően ismerjék meg azokat, a világban zajló természeti és társadalmi folyamatokat, amelyek gazdasági, társadalmi válságjelenségeket okoznak. A tanulók kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába. Életmódjukban a természet, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére való törekvés váljon meghatározóvá.

A „jeles napokról” (állatok világnapja, víz világnapja, Föld napja, madarak és fák napja...) műsorokkal, szorgalmi feladatokkal, szervezésével emlékezünk meg, illetve témaheteket szervezünk.

- Tehetséggondozás

Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatása, a tehetséges tanulók gondozása kiemelt feladatunk. A tehetséggondozó tevékenység alapelve a teljes személyiség komplex fejlesztése, a személyiség és tanulási jellemzők együttes kezelése. Pedagógusaink felkészítik tanulóinkat házi és területi tanulmányi versenyekre, sportversenyekre.

- Szabadidős foglalkozások

A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervez. A szabadidős rendezvényeken való részvétel önkéntes.

Személyiségformáló szabadidős programok: szakkörök, papírgyűjtés, színházlátogatás, múzeumlátogatás, tanulmányi kirándulás, farsang, sportversenyek, gyermeknap programok, ünnepi kézműves foglalkozások, táborok, túrák.

- Iskolai könyvtár

A tanulók egyéni tanulását, önképzését a tanítási napokon látogatható iskolai könyvtár segíti. A könyvtárhasználat, az információszerezés képességének elsajátíttatása (projektfeladatok, gyűjtőmunkák, kutatások, tanulói előadások előkészítése stb.) fontos feladatunk. A könyvtárat a tanulók – tanári, könyvtárosi felügyelet mellett – egyénileg vagy csoportosan használhatják.

- Erkölcsi és nemzeti értékek közvetítése a személyiségfejlesztésben

Tanulóink tanulási időben hittan, illetve etika órán vesznek részt. Iskolánkban heti egy alkalommal reggeli tagozati szintű iskolagyűlés keretében erkölcsnemesítő gondolatokat hallhatnak diákjaink. Ezekbe az alkalmakba aktívan bekapcsolódnak a hittanoktató lelkészek és iskolánk szociális segítője. Szintén heti egy alkalommal 15 perces ún. "reggeli gondolatokat" hallgathatnak diákjaink az iskolarádióon keresztül: a reggeli gondolatok kifejezett célja a diákság személyiségének gazdagítása, erkölcsi nevelése, általános műveltségének szélesítése, aktualitásokkal, ünnepekkel, népszokásokkal, nemzeti kultúrával, honismerettel stb.

kapcsolatosan. A keresztény-családi ünnepeinkre műsorral készülünk /karácsony, húsvét, pünkösd/.

1.4. Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

(Az EMMI Rend. 7. § (1) a) ac) alapján)

A Monori Ady Úti Általános Iskolában megalakulása óta mindig is a kiemelten fontos feladatok közé tartozott az egészséges életmódra nevelés. Ezután is kulcsfontosságú területként kezeljük az egészséges életvitel szemléletének kialakítását iskolánkban. Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk az egészséges étkezésnek, a testedzésnek és a szabadidő hasznos eltöltésének.

1.4.1. Az egészségnevelés intézményi célja

Az iskolai egészségnevelés célja az, hogy elősegítse a tanulók egészséges életvitelének kialakítását, kialakulását. Az iskolában arra kell törekednünk, hogy olyan viselkedési és magatartásformákat alakítsunk ki a tanulóknak, melyek révén ők felismerik a saját egészségük megőrzése érdekében követendő utat. Az iskolai egészségnevelésnek ahhoz kell hozzájárulnia, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek egészséges életvitelhez. Ehhez arra van szükség, hogy az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát értsék, az ezzel kapcsolatos beállítódásuk szilárdak, konkrét tevékenységhez kötődjenek.

Tanulóinknak képessé kell válniuk arra, hogy nyomon kövessék saját egészségi állapotuk alakulását, érzékeljék a külső és belső környezeti tényezők saját egészségi állapotukat is érintő hatásait. Váljanak képessé egészségük megőrzésére, a veszélyeztető hatások elkerülésére, csökkentésére.

Diákjainkat el kell juttatni arra a szintre, hogy az egészséges életmód a mindennapi életük részévé váljon. Az ehhez kapcsolódó tevékenységeket természetes igényként élik meg.

S mivel az egészség nem más, mint a teljes szellemi, fizikai és szociális jólét állapota, így iskolánkban a fizikai-testi egészség mellett nagy figyelmet fordítunk a lelki és pszichés egészség megőrzésére is.

1.4.2. Az egészségneveléssel kapcsolatos intézményi stratégia

Iskolánkban eddig is jelen volt az egészségvédelem, egészségnevelés. Ezzel kapcsolatos hagyományos rendezvényeinket rendszeresen megtartjuk. Szakemberek bevonásával az egészséges életmód fontosságát célzó programokat szervezünk évről évre, illetve olyan körülményeket igyekszünk biztosítani, ami ennek megvalósulását elősegíti. A prevencióban pedagógusainknak is nagy szerepük van, hiszen ők vannak mindennapi élő kapcsolatban a tanulóval.

Iskolánkban a tanulók felvilágosító, ismeretnyújtó egészségnevelése és személyiségfejlesztése mellett célunk az is, hogy az iskola minden dolgozója jól érezze magát, elégedett legyen, a munkatársak közötti kapcsolatok egészségesen alakuljanak, illetve, hogy öröm legyen a munka mindenki számára az iskolában. A pedagógusoknak példaértékű utat kell mutatniuk a diákoknak az egészségtudatosságban, és úgy felkészíteni őket az életre, hogy egykor majd ők is egészséges felnőttekké váljanak.

Az egészségstratégia a tantestület együttműködése alapján valósulhat meg. Ehhez a feladathoz külső partnerektől kérünk/kapunk segítséget. Partnereink: iskolai védőnő, iskolapszichológus, nevelési tanácsadó, családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat, ÁNTSZ, rendvédelmi szervek.

A hatékony iskolai egészségvédelem, egészségfejlesztés megvalósulása érdekében létrehoztuk az Iskolai Egészségfejlesztési Munkacsoportot (továbbiakban: IEM), melynek mindenkorai tagjai: igazgató, iskolapszichológus, iskolai szociális segítő, iskolavédőnő, szülői munkaközösségi tag, a rendőrség képviselője, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, testnevelő tanár, biológia tanár, DÖK segítő tanár, alsós mk. vezető, osztályfőnöki mk. vezető, az egészségfejlesztési tevékenységgel foglalkozó pedagógus (koordinátor).

Az IEM feladatai:

- felméri az egészségfejlesztéssel kapcsolatos szülői, tanulói igényeket
- kidolgozza az éves egészségfejlesztési tervet
- az abban meghatározott tevékenységeket, programokat felügyeli, lebonyolítja
- folyamatosan tájékoztatja az iskolai közösség tagjait
- egészségfejlesztéssel kapcsolatos képzéseket szervez, keres
- együttműködik a külső és belső partnerekkel, szakemberekkel
- tanévenként minimum 2 alkalommal szakmai értekezlet tart.

Az IEM a következő egészségfejlesztési témakörökben szervez programokat, projekteket:

- Egészséges táplálkozás
- Mindennapos testnevelés – mozgás és gerincvédelem
- Lelki egészség – társas kapcsolatok, egészséges jövőkép, digitális világ – egészségtudatos eszközhasználat, káros szenvedélyek
- Egészségismeretek – egészséges környezet, egészségügyi szolgáltatások

1.4.3. Az iskolai egészségnevelés területei

Az iskolára nagy felelősség hárul az egészséges életre nevelésben. Tevékenységével szolgálnia kell a tanulók testi, lelki és szociális fejlődését. Az iskolának tárgyi és személyi feltételeivel is segítenie kell abban, hogy kialakuljanak azok a pozitív szokások és magatartásformák, amelyek a tanulók egészségi állapotát megőrzik, javítják.

Iskolánk minden pedagógusával és dolgozójával közösen, különösen ügyelünk gyermekeink szeretetben történő nevelésére, lelki egészségük megtartására, az ifjúságot érő sok negatív lelki hatás mérséklésére. Oktatásunk, nevelésünk kölcsönös tisztelet megadása mellett érvényesül. Gondolunk órák előtt, szabad időben a közöttünk lévő betegekre, testi problémáktól szenvedőkre. Tanórákon kívül is együtt töltünk időt a diákokkal: beszélgetünk velük, tanácsot adunk szükség esetén.

Napi munkánk során, törekszünk:

- A lelki egyensúly megtartására.
- Érezzenek felelősséget maguk és a hozzájuk tartozók iránt.
- Legyenek képesek a vitás helyzeteket kulturáltan megoldani.
- Érezzék az iskolai kis közösség összetartó erejét.
- Tudjanak különbséget tenni az értékes és haszontalan között.
- Mellőzzék a szélsőséges megnyilvánulásokat.
- Ne legyenek könnyen befolyásolható, manipulálható egyéniségek.
- Becsüljék embertársaikat, vegyék észre a jó dolgokat is.

Feladataink

A teljes körű iskolai egészségfejlesztést az alábbi területeken valósítjuk meg:

Az egészséges táplálkozás megvalósítása

- az étkezés egészséget befolyásoló szerepe
- a táplálkozás és egyes betegségek kapcsolata
- diéták, táplálékérzékenységek, ételallergiák
- lelki eredetű táplálkozási zavarok megelőzése, felismerése
- reklámok, a média hatása táplálkozásunkra

A mindennapos testnevelés megvalósítása

- a mozgás fontosságának tudatosítása
- egészséges testtartás fontossága
- egészséges testkép kialakítása
- a testmozgás és az egészség-betegség kapcsolata

A gyermekek érett személyiséggé válásának elősegítése

- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben
- a lelki egyensúly megteremtése
- személyes krízishelyzetek felismerése, stratégiák ismerete
- merjen segítséget kérni, és alakuljon ki benne az érzékenység mások iránt
- személyes biztonság (közlekedés, önvédelmi technikák)
- a tanulási környezet alakítása
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége, a környezeti ártalmak elkerülése
- az aktív szabadidő eltöltésének módjai

Az egészség-ismeretek hatékony oktatása

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete
- a betegség és a gyógyulást segítő magatartás

- elsősegélynyújtási alapismeretek
- a testi higiénia
- a szenvedélybetegségek elkerülése (dohányzás, alkohol, drog)
- nem szerhez köthető függőségek elkerülése (játékszenvedély)
- egészséges és biztonságos környezet kialakításának igénye
- fizikai, szellemi tevékenységek és pihenés egyensúlya

Tevékenységek

- Hagyományos tanórai keretben (beszélgetés, kiselőadás, beszámolók)
- nem hagyományos tanórai keretben (meghívott szakemberek előadásai, film és videóvetítések, napközis foglalkozások során helyes szokások kialakítása)
- témanapok, témahetek (Föld Napja, Víz világnapja, egészségnap)
- tanórán kívüli programok (egészségvédelemmel kapcsolatos versenyek, nyári táborok)

Módszerek

- Felmérések készítése iskolán belül vagy külső szervezet közreműködésével
- szituációs játékok
- problémamegoldó gyakorlatok
- önismereti, önértékelő beszélgetések
- a tanulók fizikai állapotának mérése – NETFIT
- sportversenyek, bajnokságok, kirándulások, erdei iskolák, egészségnap szervezése
- iskolai egészségügyi szolgálat tevékenységének segítése, illetve segítségének igénybevétele
- a mindennapos testedzés megvalósítása
- a szabadidő hasznos eltöltésére irányuló programok szervezése
- az egészséges életmódra nevelés tantárgyi megjelenítése a tananyaghoz kapcsolódva
- környezetvédelmi tevékenységek kialakítása (szelektív hulladékgyűjtés, faültetés)

Az iskolai egészségfejlesztést teljes körűnek, egésznek tekintjük, ahol az iskola mellett a szülői házat is bevonjuk az egészségfejlesztésbe. A szülők megfelelő tájékoztatás és információ-átadás után aktívan is részt tudnak venni és támogatni tudják az iskola egészségfejlesztési programjának megvalósulását. Ezzel viszont az iskola is hatással lehet a családok egészségtudatos életének kialakulására.

A mindennapos testnevelés megvalósítása keretében a minden nap megszervezésre kerülő testnevelés tanórák látogatása alóli felmentés lehetősége:

Igazolt sportolói jogviszonyban álló versenyző tanuló esetében, a sportoló tanuló szülői kérésére, a tanévre érvényes versenyengedélye alapján és a sportszervezet igazolása alapján a tanuló heti 2 testnevelés órán való részvétel alól mentességet kaphat, amennyiben a tanórát közismereti tanóra nem előzi meg, vagy nem követi.

1.4.4. Iskolai drogstratégia

A Nemzeti Drogellenes Stratégia a prevencióval kapcsolatban tíz szintéren határoz meg feladatokat, melyek egyike a köznevelési rendszer, így iskolánk működésének is szerves részét képezi az ilyen irányú prevenciós tevékenység.

Ezen belüli feladatunk a probléma iránti érzékenyítés (pedagógus, szülő), a figyelemfelkeltés a tanulók körében.

Szemléletes és testközelbeli élményekkel (előadások, beszélgetések, filmek) szeretnénk elérni, hogy az első kipróbálás időpontja kitolódjon, de még inkább be se következzen.

Tájékoztatás és ismeretterjesztés útján kívánjuk elősegíteni a szülőkkel való szorosabb együttműködést. Ennek elsődleges szinterei a szülői értekezletek, fogadóórák.

Tevékenységünket a tanulók körében osztályfőnöki órákon, szakórákon végezzük.

1.4.5. Cyberstratégiánk

A serdülőkorú zaklatás és megfélemlítés nem része az egészséges gyerekkornak, az egészséges iskolai környezetnek. A való világban történő erőszak mellett egyre többször az online tér az, ahol a gyerekek kiélik az agressziójukat.

Elsődleges feladatunk a probléma iránti érzékenyítés és figyelemfelkeltés filmek, szakemberek előadásai, rendvédelmi szervek felvilágosító munkája segítségével. A való életben és interneten előforduló agresszivitás, erőszak, megfélemlítés megelőzése és tudatosítása a legújabb feladatunk az egészségvédelem körében. Ennek felelősségét fel kell vállalnunk és a segítségnyújtást alkalomadtán meg kell adnunk. Szülői értekezletek új témájaként bevezettük a cyberbullying elleni felvilágosítást.

Ha a pedagógus a tanuló bántalmazását vagy deviáns viselkedésformákat észlel, illetve, ha a tudomására jut a bántalmazás bármelyik formája, az adott tanulócsoport nevelésében közreműködők bevonásával esetmegbeszélést kezdeményez, majd a pedagógusokkal közösen feltárja a lehetséges okokat, amelyek a viselkedés sajátos formájához vezethettek. A konfliktusban érintett tanulók az iskolapszichológus segítségével részesülnek. Súlyosabb esetben értesíti a családvédelmi munkatársakat és a rendvédelmi szerveket.

1.5. Iskolai egészségügy

(EMMI Rend. 128. § (5) alapján)

1.5.1. Iskolaorvos, védőnő szerepe az iskolában

Az iskola egészségügyi ellátásáról szóló jogszabály előírja, hogy minden iskolának legyen orvosa és védőnője, valamint a tanulók fogászati ellátását (szűrés és ellátás) végző kijelölt fogorvosa.

Feladatai:

- A tanulók életkorához kötött vizsgálat, amely magában foglalja a testi, érzelmi és intellektuális fejlődés követésén kívül a krónikus betegségek és kóros elváltozások korai felismerésére irányulnak.
- Adott esetben a tanulók elsősegélyben való részesítése.
- Iskola egészségügyi törzslapon a tanulók személyes adatainak, oltásainak, a szűrővizsgálatok eredményének dokumentálása.

Közreműködik: közegészségügyi-járványügyi, környezet-egészségügyi, táplálkozás egészségügyi és balesetvédelmi feladatok ellátásában az iskola vezetésével egyeztetve.

1.5.2. Szűrővizsgálatok, védőoltások

- tisztasági vizsgálatok negyedévente, illetve igény szerint sűrűbben is
- fejlettségi vizsgálatok: testsúly, magasság
- testtartási rendellenességek
- érzékszervek vizsgálata, hallás- és látásélesség, színlátás
- fogászati szűrővizsgálatok
- vérnyomásmérés

Orvosi vizsgálatok

- csont, izom, bőr, keringési, emésztőszervi, légzőszervi stb. betegségek szűrése

Védőoltások

- A kötelező védőoltások előtt szülők, tanulók, osztályfőnökök, igazgató tájékoztatása

1.5.3. Felvilágosító, egészségnevelő előadások tartása

- egészségvédelem, környezetvédelem osztályfőnöki órákon
- egészséges táplálkozás - 5. évfolyamon
- serdüléskori változások, menstruáció - 6. évfolyamon
- szexuálisbetegségek megelőzése, cyberbullying elleni felvilágosítás - 7. évfolyamon
- felvilágosító óra – 8. évfolyamos tanulók számára
- egészségnevelő (táplálkozás, fogápolás) és higiénés beszélgetések alsó tagozaton

1.5.4. Elsősegélynyújtási alapismeretek

(Az EMMI Rend. 7. § (1) a) ak) alapján.)

A testi egészség megóvásához tartozik az, hogy ismerjék tanulóink az *elsősegélynyújtás* elemi elveit, ismerjenek olyan eljárásokat, melyekkel az orvosi szakszerű ellátásig stabilizálni lehet a beteget, rögzíteni lehet pl. törött testrészeket.

Iskolánkban a tanári szoba előtt, a portán, tornateremben vannak elsősegély nyújtására alkalmas dobozok, eszközök, gyógyszerek. Súlyosabb sérülés esetén, alapellátás után gyorsan el tudjuk érni az Egészségházat, mivel közel van iskolánkhoz.

Baleset esetén a legfontosabb az emberi élet védelme. Baleset esetén intézményünknek ellátási, segítség-hívási, nyilvántartási, tájékoztatási kötelezettsége van.

Valamennyi dolgozó köteles tudásszintjének megfelelően elsősegélyt adni. Elsősegélynyújtás során fontos a megfelelő szakszemélyzet értesítése, mentők, katasztrófavédelem, rendőrség, orvos. Súlyos baleset esetén azonnal értesítjük a fenntartót.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek oktatásának célja, hogy a tanulók

- az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkozzanak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel
- ismerjék fel az alapvető vészhelyzeteket
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat
- a tanulók kapjanak bepillantást a mentőszolgálat felépítésébe, működésébe
- készségszinten sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

A tanulók életkoruknak megfelelő szinten – tanórai (környezetismeret, osztályfőnöki, biológia, testnevelés, technika), valamint tanórán kívüli foglalkozások (délutáni csoportfoglalkozások) keretében – foglalkoznak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel. Az elsősegély-nyújtás képessége tudáson, begyakorláson és tapasztalaton alapul.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának módszerei:

- felvilágosítás, meggyőzés (előadás, beszélgetés)
- szituációk (segélykérés, mentők hívása) játékos begyakorlása

Az új generáció felnevelésekor nagy feladat és felelősség hárul a pedagógusokra, hiszen az életről való gondolkodást tanítják, tőlünk is függ egy jobb, egészségesebb világ létrejötte.

1.6. Környezeti nevelési program

Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet, s benne az embert. Megtanítjuk őket arra, hogy a természetben tapasztalt jelenségek okait keressék, kutassák a köztük rejlő összefüggéseket. Így válhatnak a gyerekek majd tudatos környezetvédővé, a természetet féltő, óvó felnőttekké. Környezeti nevelési programunk sikeres megvalósításának eredménye, hogy 2022. szeptember 1-től iskolánk az Ökoiskola cím büszke tulajdonosa.

1.6.1. Törvényi háttér, szabályzók

A pedagógiai program mellékletei tartalmazzák azokat a törvényi kereteket, illetve települési és iskolai dokumentumokat, amelyeket a környezeti nevelési program elkészítésénél figyelembe kell venni.

1.6.2. Helyzetelemzés, helyzetkép

Mindennapjainkban a társadalmi, épített és természeti környezet vesz minket körül, melyek közül mindegyik egyforma mértékben van jelen, összefüggés van közöttük. Társadalmi környezetünk az a miliő, ahol élünk. A mi esetünkben egy kisváros lakói, akik többségükben a fővárosba ingáznak munkahelyükre nap mint nap. Városunk jellegéből adódóan gyermekeink önállóbban, szabadabban mozoghatnak, például kerékpározhatnak vagy kirándulhatnak. Védelmet is jelent a kisváros, hiszen zártabb közösséget alkot, ahol könnyebb elérni és bevonzani a közösség tagjait.

Társadalmi és épített környezetünk beágyazódik abba a természeti környezetbe, ahol élünk, a Gödöllői-dombság és az Alföld találkozásának vonalába. Kisvárosunk változatos szépségű részekkel dicsekedhet, néhány kilométerre természetvédelmi táj található, melyet védeni mindenki kötelessége, hiszen érintetlen környezetről van szó.

Városunkban műemlékek is találhatóak, melyeket naponta látunk, védelmük fontos, az új generációk számára is értéket képviselnek egyházi, vagy művészeti okokból.

Szükséges, hogy kötődjenek szűkebb pátriájukhoz a gyermekek, legyen képességük felnőtt korukra szebbé, vonzóbbá tenni környezetüket.

1.6.3. A környezeti nevelés célja

A környezeti nevelés céljai harmonizálnak Pedagógiai Programunkkal, mivel így lehet megvalósítani a benne megfogalmazott célokat, és feladatokat.

- olyan tudatformálás, amely a gyereket megtanítja a környezettel való tudatos együttélésre, a környezetbarát életvitelre, a fenntartható fejlődés megértésére.
- a gyermekeknél alakuljon ki az életmód, a környezet okos és mértéktartó felhasználása, a környezetkultúra
- a környezet iránti felelősség minden élő iránti tisztelet, a mindennapi életvitel értékrendjében az környezettudatos magatartás megalapozása és fokozatos kialakítása

Olyan célok kitűzése, melyek megfelelnek az életkori sajátosságoknak.

- Segítsük az élő természet fennmaradását és fenntartható fejlődését.
- Lakóhelyünk természeti értékeinek, környezetének védelme és a és mesterséges környezetünk iránti felelős magatartás kialakítása

Céljaink megfogalmazásakor figyelembe vettük az egészséges életmód alapelveit, saját lehetőségeinket, iskolánk környezeti adottságait. Előnyünk, hogy az iskola két nagy udvarral, és egy ún. „zöld udvarral” is rendelkezik, ahol sportolhatnak, mozoghatnak tanulóink. A környezeti nevelés az iskolai oktatással egységet alkot, hat a gyermekek teljes személyiségére. A motiváció kialakítása, megőrzése és fejlesztése minden életkori szakaszt átívelő célunk, mely egyben biztosítja a folyamatosságot nevelésünk során.

Céljaink megfogalmazásakor figyelembe vettük a pedagógusok véleményét is, hogy elérhetők, teljesíthetők legyenek.

Célok eléréséhez szükséges készségek

- alternatív, problémamegoldó gondolkodás
- ökológiai szemlélet, gondolkodásmód
- problémaérzékenység, integrált megközelítés
- kreativitás
- együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia és segítő életmód
- konfliktuskezelés és megoldás
- állampolgári részvétel és cselekvés
- értékelés és mérlegelés készsége

Célok eléréséhez szükséges módszerek

- kooperatív (együttműködő) tanulási technikák
- játékok
- modellezés
- projekt módszer
- terepgyakorlati módszerek
- kreatív tevékenység
- művészi kifejezés
- KIP módszer

1.6.4. A környezeti nevelés általános pedagógiai szempontjai

- a gyerekek saját tapasztalatikon keresztül szerezzék meg a tudást
- a környezeti nevelés áthatja az összes tárgyat és kapcsolatot létesít köztük
- átszövi az iskola mindennapjait, megjelenik a tárgyi és személyi kapcsolatokban
- a helyi adottságokra és a globális problémák feltárására is épül
- bevonja a családokat, iskolán kívüli szervezeteket is a nevelési folyamatba
- a természeti környezet szeretetén és tisztületén keresztül megértőbbé és empátikusabbá válhatnak tanulóink

Hosszú távú céljaink

Hosszú távú célunk, jövőképünk, hogy környezettudatos állampolgárrá váljanak tanítványaink. Ennek érdekében diákjainkban ki kell alakítani:

- fejleszteni közvetlen és globális környezetük iránti megismerési vágyát
- szabadban történő játékok szervezése
- esztétikus, rendezett környezet iránti igény kialakítása
- mintát adni a természet megismeréséhez
- természet és embertisztelő szokásrendszer kialakítása
- képi megismerési formákkal tovább fejleszteni a természettel kialakult érzelmi kötődésüket, viselkedési szokásaikat
- gyakorlati tapasztalatok megszerzésére lehetőséget adni tanórákon és szabadidős programokon
- megalapozni a környezettudatos érdeklődés kulcskompetenciáit
- empátiás készség kialakítása a természeti jelenségekkel és történésekkel kapcsolatosan
- felkészíteni a tanulókat a társadalomba való beilleszkedésre
- fejleszteni a tanulók önismeretét és együttműködési képességét
- felelősségtudat és érzékenység kialakítása a környezeti problémákkal szemben

Rövid távú környezetnevelési célok

Rövid távú céljaink tervezésében figyelembe vesszük, hogy a hosszabb távú célok megvalósításához milyen lépések vezetnek.

A környezeti nevelési stratégiánk megalkotásakor figyelembe vettük a pedagógusok, a szülők és a diákok véleményét. Megfogalmaztuk ezzel kapcsolatos céljainkat és feladatainkat.

Rövid távú célok	Feladatok	Sikerkritériumok
A környezeti nevelés az oktatás és a nevelés valamennyi területén jelenjen meg.	A helyi tantervben műveltségi területenként és a tanmenetekben jelenjen meg.	Az iskolai életet átfogó környezeti nevelés valósul meg. Átdolgozott tanmenetek, több környezeti nevelés tartalom a tanórákon.

Tantárgy kapcsolatok erősítése.	Témahét megtartása, megbeszélések szervezése.	Ismeretek összekapcsolása, egyre több tanuló aktív részvétele a témahéten.
A pedagógusok, felnőtt dolgozók és szülők személyes példájukkal legyenek a környezettudatos életvitel hiteles szereplői.	Rendezvényeken a fenntartható fejlődés szabályainak betartása.	A felnőttek rendelkeznek mindazon ismeretekkel, személyiségvonásokkal, amelyek a környezettudatosság során mintaként szolgálnak.
Az iskola tisztaságának javítása, a szemét mennyiségének csökkentése.	Technikai dolgozó, mint tisztasági őrző személy. Szelektív gyűjtés és tárolás. Helyes vásárlói szokások kialakítása. Nagyobb odafigyelés a takarításra.	Iskola tisztasága javul. Szelektív hulladékkezelés. Kevesebb elszállított szemét.
Takarékosság vízzel, villannyal, fűtéssel. Napelem működésének és jelentőségének ismertetése a tanulókkal.	Rendszeres és alkalmi ellenőrzések. Mérések és számítások, következtetések. Eredmények közlése.	Nem lesz nyitva hagyott csap, lekapcsolatlan villany, ok nélkül kinyitott ablak. Csökken az iskola energia és közmű költsége.
A tanulók ismerjék meg szűkebb környezetüket, lássák az értékeket, problémákat.	Kirándulás, kutatómunka, pályázatokon előadásokon, kiállításokon részvétel.	Jobban szeressék, óvják a gyerekek környezetüket.
A tanulói közvetlen környezet védelme.	Az iskolaudvar ápolása, osztályonként, faültetés, madáretetés, iskola környékének rendben tartása.	Morálváltozás. Beszélgetés osztályfőnöki órán. Szépülő közvetlen környezet.

Fejlesszük a tanulók problémamegoldó gondolkodásmódját, az önálló ismeretszerzés képességét – megalapozva az élethosszig tartó tanulást.	Természetről szóló információhordozók használata. Az emberiség jövőjét érintő környezeti jelenségek, történések bemutatása.	Egyre többen vállalnak kiselőadást. Eredmények pályázatokon és versenyeken.
--	---	---

1.6.5. A környezeti nevelési program keretei

Hagyományos tanórák

Osztályfőnöki óra

- környezetvédelem
- április 22. a Föld napja
- május 28. Madarak és fák napja
- udvarrendezés, iskolakerti tevékenység
- energiatakarékoskodás

Magyar nyelv és irodalom

A tanulók

- ismerjék meg közvetlen természetes- és mesterséges környezetük értékeit mutató irodalmi alkotásokat (meséket, mondákat, népdalokat és verseket)
- ismerjék meg az irodalmi művekben megjelenő természeti és környezeti értékek, az ember és a természet közötti harmonikus kapcsolatok kialakulását
- legyenek képesek irodalmi szövegek alapján problémafelvetésekre, vitára, véleményalkotásra, érvelésre

Történelem, etika

A tanulók

- értsék és tudják hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet
- tudják értelmezni, hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására
- ismerjék meg a helyi történelmi értékeket, alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete
- értsék meg az egész világot érintő globális problémákat, és érezzek hangsúlyozottan az egyén, az állam és a társadalom felelősségét és feladatait a problémák elhárításában, csökkentésében
- sajátítsák el a fenntarthatósági szemléletet
- tudjanak felelősséget vállalni, amely egyszerre tartja alapvető értéknek a szabadságot, valamint a közösség számára a fenntarthatóság biztosítására

Rajz

A tanulók

- dolgozzanak fel olyan témákat, amelyek érintik a fenntartható fejlődés problémakörét.
- válasszanak környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve a rendelkezésre álló anyagokból.

Hon- és népismeret

A tanulók ismerjék meg a természet közelben élő, a természetet tisztelő, azt felhasználó és nem kihasználó paraszti életmód értékeit

Idegen nyelv

A tanulók

- szerezzenek ismereteket az őket körülvevő környezet fenntartásáról, megóvásáról
- váljanak érzékenyebbek a természet szeretetére a jól megválasztott szövegek feldolgozásának segítségével
- ismerjék az idegen országok környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteit
- állampolgári felelősségtudatuk fejlődjön
- alakuljon ki és fejlődjön a nemzetközi felelősség a környezettel szemben

Matematika

A tanulók

- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére, statisztikai módszerek alkalmazásával
- tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni
- tudják megfigyelni az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait
- tudjanak egyszerű statisztikai módszereket alkalmazni
- sajátítsák el a rendszerben való gondolkodás képességét

Földrajz

A tanulók

- ismerjék meg a fenntartható gazdálkodás jelentőségét
- szerezzon jártasságot a földünket és környezetünket fenyegető globális problémák veszélyeinek felismerésében, megoldásában
- tartsa szem előtt a lakókörnyezet fenntartható fejlesztésének környezeti szempontjait

Kémia

A tanuló ismerje meg a globális problémák kémiai vonatkozásait

Természettudomány, biológia

A tanulók

- lássák meg az összefüggést a bioszféra egyensúlya és a fenntartható fejlődés között

- teremtsenek kapcsolatot a testi-lelki egészségre, az önismeret, emberismeret, valamint a fenntarthatóság között
- döntéseiket a fenntarthatóság érdekében hozzák
- váljanak képessé természet jelenségeinek elemi szintű értelmezésére
- alakuljanak ki bennük a természettudományos gondolkodáshoz megfelelő képességek
- fejlődjön környezet állapotuk iránti érzékenységük
- alakuljon ki bennük az ökológiai szemlélet
- legyenek birtokában a helyes környezeti attitűdöknek
- legyenek képesek környezettudatosan gondolkodni

Fizika

A tanulók

- ismerjék meg a fenntartható fejlődés fogalmát és fizikai vonatkozásait
- váljanak képessé az emberiség globális problémáinak felismerésére és megértésére
- váljanak képessé a környezeti változások magyarázatára
- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzások, zaj, rezgés)

Nem hagyományos szervezésű tanóra

- Előadások a témahét jegyében külsős előadók segítségével
- Természetbúvár szakkör
- Tanulmányi kiránduláson lehetőség szerint bemutató óra megtekintése múzeumlátogatás keretében
- Erdei iskola foglalkozásai
- Környékünkön élő növényi kultúrák, élővilág bemutatása kiscsoportos foglalkozás keretében

Tanórán kívüli foglalkozás

- Kiállítások a Magyar Természetvédők Szövetségének közreműködésével
- Erdei iskola kirándulásai, túrái
- Papírgyűjtés őszi és tavaszi iskolai program keretében
- Tanulmányi kirándulások, nyári táborozás
- Séta a közeli Strázsa hegyre, és Forrás völgybe
- Versenyeken veszünk részt, ahol a téma a környezet
- Megemlékezések a Víz- és a Föld Világnapjáról

A programok erőforrásai

Nem anyagi jellegű erőforrások:

Pedagógusok:

- Az iskola minden pedagógusának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára. Ahhoz, hogy a környezeti nevelés közös célok alapján, közös szemléletben valósuljon meg, együtt kell dolgozniuk a

munkaközösségeknek. A közös munka áttekintésének feladata a nevelési- oktatási igazgatóhelyettesé.

Tanulók:

- Feladatuk, hogy vigyázzanak környezetükre, iskolai felszerelési tárgyaikra, társaik épségére és figyelmeztessék diáktársaikat a kulturált magatartásra. Ebben kiemelt szerepe van a diákönkormányzatnak.

Diák – pedagógus:

- Együttműködésben lehet a legtöbb ismeretet elsajátítani. Iskolánkban nagy szerepe van a környezettudatos szemlélet kialakításában a hasznos anyaggyűjtési akciónak és a kirándulásoknak. A diákok és a pedagógusok együttműködése nélkülözhetetlen a környezetbarát iskolai környezet létrehozásában és megőrzésében.

Pedagógusok – szülők:

- Az iskolai környezeti nevelés területén is nélkülözhetetlen a szülői ház és az iskola harmonikus együttműködése. Fontos, hogy a szülők megerősítsék gyermekükben azt a környezettudatos magatartást, amit iskolánk is közvetíteni kíván. A tanulók az elsajátított viselkedési formákat otthon is alkalmazzák.

Technikai dolgozók:

- Az iskola adminisztrációs és technikai dolgozói munkájukkal aktív részesei a környezeti nevelési programnak. Az iskolai adminisztráció területén csökkenteni kell a papírfelhasználást. Példamutató, ha a tanulók látják, hogy az iskola épületének takarítása alapos munkát igényel és a felhasznált tisztítószeres környezetkímélők és egészségre nem ártalmasok és a portás locsolja a virágokat.

Iskolán kívüli együttműködés:

- fenntartóval
- környezeti neveléssel is foglalkozó intézményekkel
- civil szervezetekkel

Iskolai büfé:

- Diákjaink délelőtti étkezésének egyik meghatározó tényezője az iskolai büfé kínálata. Mindig időszerű marad annak felmérése, hogy az egészséges táplálkozás érdekében mi legyen a büfé kínálata.

1.7. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

(Az EMMI Rend. 7. § (1) a) ad) alapján.

Az iskolai nevelés középpontjában a gyermek, a tanuló, a pedagógus és a szülő áll, akiknek kötelességei és jogai egységet alkotnak. Iskolai közösségünk formálódása nem azt jelenti, hogy eltöröljük az egymás közötti különbségeket, hanem hogy a közös keresése mellett megtanuljuk tisztelni és szeretni azt, ami különböző. A közösségnek ismerni, és gyakorolni kell hagyományait.

Nagy felelősségünk van a közösség nevelése terén, mert gyermekeink életük jelentős részét az iskola falain belül töltik, de életüknek csak kis részét láthatjuk és irányíthatjuk. Olyan alapvető képességeket, tulajdonságokat, értékeket, ismereteket szükséges elsajátítaniuk, amelyeket az iskola falain kívül hasznosítani tudnak. A mi nevelésünk csak egy lépcső a nagyobb közösségek felé. Nevelésünk csak kiegészítheti, de nem helyettesítheti a családot, mint legfontosabb közösség nevelését, betöltött szerepét. Lényegesnek tartjuk, hogy előmozdítsa a gyermek, tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartására. A tanulói személyiség fejlesztése egyrészt a nevelők és tanulóink közvetlen, személyes kapcsolata által valósul meg többnyire, másrészt a közösség hatása által juthat érvényre. Fontosnak tartjuk azt, hogy tanulóink beilleszkedjenek azokba a közösségekbe, melyek tagjai az iskolán belül, de lehetnek iskolán kívüli társas kapcsolataik, mint pl. zeneiskolai társak.

1.7.1. Az iskola, mint közösség

- Iskolánk közösségének külsődleges jegye az iskola zászlója, logója, illetve az iskola logójával ellátott egyennyakkendő, melyet a közösségi ünnepeken, versenyeken viselünk.
- Iskolánkhoz szervesen kapcsolódnak ünnepségeink, megemlékezéseink. A szokásos tanévnyitó és záró ünnepségeken kívül az összetartozás megélésére való alkalmak a jeles napok, a kirándulások, a nyílt napok és bemutató órák, a művészetoktatással kapcsolatos év végi rendezvények, kiállítások, koncertek.
- Állami ünnepeinket méltóképpen megünnepeljük, az Aradi vértanúk napján este hagyományosan városi szintű megemlékezést tartunk, részt veszünk a fáklyás felvonulást szervezünk.
- Tanulóink a város egyéb rendezvényein, más közösségek összejövetelein is részt vesznek, megismerve a közösség építő erejét.
- Sajátos ünnepnapunk az Iskola-napok rendezvénysorozat, mely iskolánk jeles ünnepéhez, a november 11-i Márton naphoz kapcsolódik. Iskolánk tantestületének legrangosabb elismerését, az Iskola-díjat nyolcadikosaink közül egy kaphatja, aki

képességei szerint a lehető legjobban tanul, valamint legtöbbet tett az iskoláért, annak közösségéért.

- Azért, hogy a gyerekek mindinkább magukénak érezzék az iskolai közösséget, a Diákönkormányzaton keresztül tehetik meg észrevételeiket, javaslataikat, melyeket tanárvezetőjük a nevelőtestület elé tár. Ilyen például a házirend módosítására tett javaslat. Minden közösségnek, akár iskolai, akár osztályközösségről beszélünk, ki kell alakítani a maga szabályrendszerét, a közösségek jogainak és kötelességeinek rendszerét, mely javarészt a házirendben ölt testet.

1.7.2. Az osztályközösségek

A közösség vezetője az osztályfőnök, aki nevelő és oktató munkája során gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét.

Családlátogatás során megismeri tanítványai családjait, otthoni környezetüket.

Az osztályfőnöknek fel kell állítania azokat az érzelmi, viselkedési normákat, mely elérésére kell törekedni a tanulónak. Elő kell mozdítsa a gyermek, tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés, magatartási szabályainak elsajátítását és törekednie kell azok betartatására. Segítenie kell a tanulók önismeretének, önértékelésének kialakulását és fejlesztését.

Az alsós osztályfőnök kapcsolatot tart a leendő felsős osztályfőnökkel, hogy megkönnyítsék az átmenetet az alsó tagozatból a felső tagozatba.

Az osztályfőnök figyeli az osztály szerkezetét, kik azok, akik perifériára kerültek és miért, kik szerepelnek túl sokat, milyen indíttatásból vezérelve. Minden gyermeknek meg kell ismernie saját értékét, mellyel a közösséget segíteni tudja, legyen az alázatosság, szelídség, kritika elviselése, mások meghallgatása, megbocsátani tudás, vagy indulatainak fékezése. A közösségen belül fontos egymás segítése, mert a közösség nem önmagáért van, hanem másokért is. Segíteni szeretnénk a gyerekeket abban, hogy elfogadják egymást hibáikkal együtt, mindenkinben keressék a jót, s találják is meg. Az osztályfőnök feladata oldani a közösség feszültségeit, vállalni gyengeségeiket. Tanulják meg, hogy senki sem tökéletes, csak úton van a tökéletesedés felé. Ki kell alakítani egy osztály munkatervét, megbeszélni velük, milyen szabadidős programokat szeretnének megvalósítani (kirándulás, múzeumlátogatás). Ki milyen részfeladatokat vállal ezekből, és ki miért felelős.

1.7.3. A tanítási órák keretében megvalósuló közösségfejlesztéshez kapcsolódó feladatok

- A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása.
- A személyiség- és közösségfejlesztésnél megfelelő tevékenységi rendszerek és szervezeti formák állnak rendelkezésre. Fontos a tanulók motiváltsága, aktivitásuk

biztosítása. Ösztönözzük őket a tanulásra, óráink szervezésénél kerüljenek olyan módszerek előtérbe, melyek tevékenykedtetik őket.

- Differenciált oktatással törekszünk a gyermekek képességeihez mérten a lehető legjobb munkaformákat megtalálni, önálló és csoportos munkájukat előre vinni.
- Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.
- A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.
- A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – az önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig.
- A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.
- A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése: A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési normákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek. Fokozottan kell törekedni a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók, illetve a sajátos nevelési igényű tanulók bevonására a tanulói közösségekbe, hiszen számukra legtöbbször csak az iskolai közösség közvetíti a társadalmilag elvárt helyes értékeket.
- A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása: a tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

1.7.4. A tanórán kívüli tevékenységek keretében megvalósuló feladatok

Tanórán kívüli tevékenységeink is a gyermekek személyiségfejlődését szolgálják. Fontos szerepet kapnak a napközi, a szakkörök, felzárkóztató foglalkozások, a sportkör, erdei iskola, nyári tábor, a könyvtár és a versenyek.

Napközis foglalkozások

Iskolánkban napközis csoportok (alsó tagozaton) és 1 tanulószoba csoport (felső tagozaton) működik. A napközis csoportok száma a szülői igényhez igazodik. Tanítási szünetekben igény szerint összevont napközis csoport áll a tanulók rendelkezésére.

Napköziseink napi háromszori étkezésben részesülnek (tízórai, ebéd, uzsonna). A nem napközisek igény szerint menzás ellátást kapnak, a fenntartó által meghatározott térítési díj alapján.

Napközis termeinket igyekszünk esztétikusan berendezni, mert a gyermekek több órát töltenek itt, otthonosabbak, játszó sarok, olvasó sarok van kialakítva, játékok állnak rendelkezésükre.

Iskolai sportkör:

Az iskolai sportkör foglalkozásain részt vehet az iskola minden tanulója. Az iskolai sportkör a tanórai testnevelési órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre. Az iskolai sportkör tagja az iskola minden tanulója. A tanulók igényei alapján lehetőség van arra, hogy használhassák sportlétesítményeket.

A tömegsport foglalkozások a délutáni tevékenységek körébe tartoznak. Tornatermeinkben és 2 sportudvarunkon lehetséges edzést tartani.

Fontosnak véljük, hogy a tanulók ismerjék a sport egészségügyi prevenciós értékeit, rendszeres fizikai aktivitásuk váljon magatartásuk, életvitelük részévé. A kondicionális képességeik fejlesztését, testedzésre buzdításukat kiemelten végezzük. A helyes testtartást kialakításával, mozgásszervi megbetegedések megelőzésével járulunk hozzá az egészséges életmódhoz.

A sportkörökön foglalkozunk fiú kosárlabda, fiú labdarúgással, fiú-leány atlétikával.

Monor városa vándor-kupát adományoz annak az iskolának, aki az illető tanévben a legjobb sport eredményeket éri el: „város legsportosabb iskolája”. A testedzéshez az időkeretet a kötelező és nem kötelező órakeret terhére szervezzük. Sajátossága, hogy nem különül el az iskolától, annak részeként, szervezeti egységeként funkcionál. A sportkör munkáját szakmai program szerint végzi, mely része a helyi tantervnek. A program alkalmas arra, hogy szolgálja a pedagógiai program céljainak megvalósulását.

Szakköri foglalkozások:

A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művészeti vagy szaktárgyi jellegűek, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembevételével – minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt a fenntartó által biztosított órakeret függvényében.

Kiemelt szerepet kapnak a művészeti ágak, a sport, az idegen nyelvek, az informatika a felzárkóztatás és a tehetséggondozás. Hagyományosan széles választási lehetőséget biztosítunk e foglalkozások részére. A tananyagon kívül törekszünk az érdeklődés kiszélesítésére, testi nevelésre, egyéni és egyedi képességek fejlesztésére, de hatással vannak a pályaválasztásra is.

Versenyek, vetélkedők, bemutatók:

A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában évente rendszeresen szervezünk. A legtehetségesebb tanulókat az iskolán kívüli versenyeken való részvételre is felkészítjük. A versenyek, vetélkedők megszervezését, illetve a tanulók felkészítését a különféle versenyekre a nevelők szakmai munkaközösségei vagy a szaktanárok végzik.

Témahetek, témanapok:

Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából a tanulók számára témaheteket, témanapokat szerveznek.

A témahét/témanap egy iskolai napon legalább három órát meghaladó foglalkozás vagy több iskolai órán, tanítási napon át zajló tanítási-tanulási folyamat. Ennek során – elsősorban – a tantárgyi rendszerbe nehezen beilleszthető ismeretek feldolgozása történik egy-egy témakör köré csoportosítva a gyerekek aktív részvételével zajló közös, sokféle tevékenységre építve.

A témahetet a tanulócsoporthoz – ismereteket összegző vagy művészeti – bemutatója zárja. Iskolánkban évente ismétlődnek azok a téma napok, amelyek:

- az egészségvédelemmel, prevencióval, az elsősegélynyújtással kapcsolatos témanapok
- a fenntarthatósággal, a természet- és környezetvédelemmel kapcsolatos témahét
- a honismerettel kapcsolatos ismereteket dolgozzák fel
- pénzügyi ismeretekkel kapcsolatos témahét
- digitális témahét

A hosszabb (több napos, egy hetes) témaheteken feldolgozásra kerülő ismereteket a nevelők szakmai munkaközösségei az iskola éves munkatervében határozzák meg. A témahetek tervezésénél figyelembe vesszük és építünk az országosan támogatott témahetek szakmai anyagára és lehetőségeire.

Kirándulások, táborok

Iskolánk rendszeresen szervez különböző formában tanulmányi jellegű kirándulásokat. Leggyakrabban szűkebb környékünket ismertetjük meg a tanulókkal, általában kerékpártúrák alkalmával. Környékünk változatos, hiszen az Alföld és Gödöllői-dombság találkozásánál fekszik, tehát lehetőségünk van mindkét jellegű táj bemutatására. Természetvédelmi terület, ősmocsár is található a közelben. Kedvelt hely kirándulásra a monori Forrás-völgy, ahol lehetőség kínálkozik a növény és állatvilág, kőzetek megismerésére, valamint pihentető kikapcsolódásra is.

Távolabbra is kitekintünk alkalmanként, autóbusszal, vagy vonattal is szerveznek általában az osztályközösségek kirándulásokat, melyeken a részvétel önkéntes, de közkedvelt. Megismerjük a közeli főváros nevezetességeit, a környező hegyvidékeket.

Távolabbi célokat – külföldi magyarok kultúrájának megismerését – csak időnként tudunk megjelölni pl. Határtalanul program, mert figyelembe vesszük családjaink szociális helyzetét. Célunk a tanulmányi kirándulásokon az, hogy gyermekeink megismerjék hazájukat, felismerjék a szépet, értékeset, valamint az is, hogy jól érezzék magukat társaik között. (Erzsébet tábor, Jutalomkirándulás).

Az erdei iskola más jelleggel bír, hiszen nem országjárásról van szó, hanem tanulásszervezési módról. Nem rohanunk minden látványosságot belepréselni a napokba, hanem ún. lassító kúra, sokat vannak a gyerekek egy helyen, aprólékosan ismerkednek a környezettel mélységében is. Közös beszélgetések, tapasztalatcserék, problémákon való elgondolkodás jellemzi.

A tantárgyak elsajátítása nem könyvhöz kötött, hanem közvetlen, a természetes megismerés van előtérben. A tanulás nem egyéni, hanem inkább közösségi. A helyi tantervben előírt

követelmények alapján történik megvalósulása. Környezettel kapcsolatos készségek, képességek alakulnak, fejlődnek tovább.

A programok nevelők és szakemberek által zajlanak, kézműves foglalkozásokat lehet megismerni, valamint madarászattal, ösvények kutatásával, túrázással lehet érdekesebbé, vonzóbbá tenni.

Kollégáink alaposan felkészülnek, az adott táj földrajzát, történetét, éghajlatát elemzik, saját egy hétre szóló tankönyvet készítenek erdei használatra, ahol az ismeretek más csoportosításban jelennek meg, mint az iskola falain.

A kirándulások és táborok költségeinek finanszírozásánál törekszünk minden lehetséges forrást felhasználni: (pl. iskolai papírgyűjtések, nyertes pályázatok stb. bevételei), hogy minden tanulónk velünk tarthasson: támaszkodunk az iskola Alapítványának, az Iskolaszéknek, a Fenntartónak (az éves Munkaterv költségtervi részében tanévenként engedélyeztetve), egyéni önkéntes felajánlásoknak és a szülők segítségére.

Tanulmányi kirándulások: Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából a tanulók számára gyalogos, autóbuzsós vagy kerékpáros tanulmányi kirándulásokat szerveznek a lakóhely és környékének természeti, történelmi, kulturális értékeinek megismerése céljából. A tanulmányi kirándulásokat az osztályfőnök szervezi az osztályközösség részére, az úti cél és a programok kijelölése szervesen illeszkedik az évfolyamon tananyagához, erősítve a tantárgyi koncentrációt. A tanulmányi kiránduláson való részvétel önkéntes. Az iskola nevelői a pályázati lehetőségek minél jobb kihasználásával törekednek arra, hogy ezeken a programokon a nehezebb szociális körülmények között élő családok – elsősorban halmozottan hátrányos helyzetű – gyermekei is részt tudjanak venni.

Erdei iskolák, Határtalanul! pályázati program, Erzsébet tábor, egyéb táborozások: A nevelési és a tantervi követelmények teljesítését segítik a táborszerű módon, az iskola falain kívül szervezett, több napon keresztül tartó erdei iskolai foglalkozások, melyeken főleg egy-egy tantárgyi téma feldolgozása történik, illetve az iskolai szünidőkben szervezett táborozások. Az erdei iskolai foglalkozásokon és a táborozásokon való részvétel önkéntes. Az iskola nevelői a pályázati lehetőségek minél jobb kihasználásával törekednek arra, hogy ezeken a programokon a nehezebb szociális körülmények között élő családok – elsősorban halmozottan hátrányos helyzetű – gyermekei is részt tudjanak venni. Az erdei iskola program finanszírozása a szülők, a Szülői Közösség, valamint az iskolát támogató alapítványok támogatásával valósítható meg. Az itthon maradók tanítási órákon vesznek részt.

Hagyományosan a mindenkori 4. évfolyam osztályfőnökei nyújtanak be pályázatot az Erzsébet táborra, a 7. évfolyamosok osztályfőnökei pedig a Határtalanul! Pályázatot készítenek vagy erdei iskolát szerveznek növendékeiknek.

Múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadáshoz kapcsolódó foglalkozások: Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását, a követelmények teljesítését szolgálják a különféle közművelődési intézményekben, illetve művészeti előadásokon tett csoportos látogatások. Az e foglalkozásokon való részvétel önkéntes. Az iskola nevelői a pályázati lehetőségek minél jobb kihasználásával törekednek arra, hogy ezeken a programokon a nehezebb szociális

körülmények között élő családok – elsősorban halmozottan hátrányos helyzetű – gyermekei is részt tudjanak venni.

Jutalomkirándulás: iskolánk jó tanulmányi eredményű, példás magatartású és szorgalmú, illetve kiemelkedő közösségi munkát végző tanulói részére szerveződik. Nem feltétlenül a tanulmányi eredmény a döntő. Az osztályközösségek és az osztályfőnök javaslata alapján osztályonként 2 tanuló vehet részt jutalomkiránduláson minden tanév végén. Lehetőség szerint a fenntartó hozzájárulásával szervezzük. A jutalomkirándulás szervezési feladatait a DÖK támogató pedagógus végzi. A jutalomkirándulás a diákok számára teljesen ingyenesen kerül megszervezésre, a költségek finanszírozását az iskola teremti elő a Fenntartó és az iskolát támogató Alapítvány segítségével.

1.8. A pedagógusok helyi intézményi feladatai

(Az EMMI Rend. 7. § (1) a) ae) alapján.)

Iskolánkban folyó nevelő-oktató munka céljait az általános emberi és a nemzeti értékek tanulókkal történő megismertetése, elfogadtatása és átadása határozza meg.

Pedagógiai munkánk alapvető feladata, hogy a gyermeki nyitottságra, fogékonyságra, érdeklődésre és aktivitásra építve a személyiségfejlődés szempontjából kiemelten fontos alábbi értékeket tanulóink elsajátítsák, ezek képviselete váljon bennük meggyőződéssé és határozza meg viselkedésüket, magatartásukat.

Tantestületünk gyermekcentrikus, szakmailag jól képzett és rendkívül aktív tagokból áll.

A nevelőtestület minden tagja kiemelt feladatnak tartja a pedagógiai munka színvonalának emelését. Fokozzuk az igényességet a mindennapi pedagógiai munkánkban, tapasztalatainkat felhasználva finomítjuk nevelési eljárásainkat.

Iskolafejlesztési problémák megoldását vagy egész intézményt érintő döntések meghozatalát közös munkával, többségi akarattal és egyetértéssel végezzük.

Erősítjük az egymás iránti felelősséget, törekszünk a kiegyensúlyozott tantestületi légkör kialakítására.

A nevelőtestület minden tagja kompetens szakember, aki megfelelő nevelési stílussal rendelkezik.

Az iskolánkban folyó nevelő és oktató munka feladata, hogy ezeknek a felsorolt értékeknek az elsajátítását elősegítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, valamint a tevékenységekhez kapcsolódva a tanulók folyamatos értékelése.

Jelen világunkban elterjedt fogalomként vált a biztonság. Az iskolában tanuló gyermekek és családjaik életében ez sokat jelenthet, de ugyanígy a tanároknak és minden dolgozónak is. Kíváncsiak vagyunk, hogy családjaink, mint iskolahasználók, másrészt a Monori Tankerületi Központ, mint fenntartó és a tantestület kiegyensúlyozott kapcsolatban álljanak egymással, mely hosszú távra megalapozza iskolánk jövőjét. Ennek köszönhető, hogy iskolánk alkalmazotti közössége stabilra szerveződött, a tantestület összetartó közösséggé formálódott.

A hivatalos rendszeres megbeszélések, értekezletek mellett a tanév végi szakmai, egyben pihentető utak, kirándulások, a nyári összejevetek, mind az együvé tartozást erősítik.

1.8.1. Intézményi elvárások a nevelőtestülettel szemben

- Az emberi lét tisztelete, védelme.
- A gyermek szeretete, pozitív nevelői attitűd.
- Az önismeret, a saját személyiség kibontakoztatásának igénye (önbecsülés, önbizalom).
- Szakmai hozzáértés s pedagógus részéről, képesség önművelésre és önképzésre.
- Felelősségvállalás magunk és mások sorsának alakításáért.
- Fogékonyság az emberi kapcsolatokra, a barátságra.
- A család tisztelete, a szülők, nagyszülők megbecsülése, szeretete. Jó kapcsolat ápolása az iskola tanulóinak a családjával.
- Kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben, együttműködési készség a közös feladatokban.
- Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása.
- Törekvés az előítélet-mentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.
- Törekvés a folyamatos szakmai megújulásra, az innováció iránti igény.
- Környezetünk folyamatos védelme, óvása.
- Fogékonyság az élő és az élettelen természet szépsége iránt
- Az egészséges és kulturált életmód iránti igény.
- A kisebbségben élő magyarságért érzett felelősség- és közösségvállalás. A hazánkban élő kisebbségek és más népek, nemzetiségek jogainak tisztelete, kultúrájuk, hagyományaik tiszteletben tartása.
- Az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete. Az emberek egyenlőségének elismerése. Az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása. Érdeklődés a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre.
- Törekvés a demokrácia érvényesítésére.
- Megfelelés a munkaköri leírásukban rögzített felelősség-, kötelezettség- és elvárásrendszernek.

1.8.2. A nevelési-oktatási feladatok ellátása

Szervezeti felépítésünkben (a szervezeti diagram az SZMSZ mellékletében található) a kontinuitásra, folytonosságra törekszünk. Az igazgató az egyszemélyi felelősség tudatában látja el irányítási és vezetői teendőit. Két igazgatóhelyettesi álláshellyel rendelkezünk. Az igazgatóhelyettesek munkaterületéhez tartozik a teljes alsó és felső tagozat munkájának operatív irányítása, a napközis foglalkozások, a menzai ellátás szervezése, a tankönyvellátás ügye, szakkörök, helyettesítések.

A munkaközösség vezetők az iskola vezetőségének részét képezik. Jelenleg 6 munkaközösségünk működik, alsós, felsős humán, felsős reál, napközi és szabadidő szervező, mérés-értékelés és a Komplex Alapprogram bevezetését támogató munkaközösség. A pedagógusok részletes feladatát és felelősségi körét munkaköri leírásuk tartalmazza.

1.8.3. A pedagógusok intézményi feladatai

- A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, sajátos nevelési igényű tanuló esetén az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével.
- Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy:
 - nevelő és oktató munkája során gondoskodjék a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárható, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét,
 - a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal, konduktorral vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse,
 - segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges tanulókat,
 - előmozdítsa a gyermek, tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartatására,
 - egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje a gyermekeket, tanulókat,
 - a szülőt (törvényes képviselőt) rendszeresen tájékoztassa a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről,
 - a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő – és szükség esetén más szakemberek – bevonásával,
 - a gyermekek, a tanulók és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon,
 - az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse, oktatómunkáját éves és tanórai szinten, tanulócsoporthoz igazítva, szakszerűen megtervezve végezze, irányítsa a tanulók tevékenységét,
 - a kerettantervben és a pedagógiai programban meghatározottak szerint érdemjegyekkel vagy szövegesen, sokoldalúan, a követelményekhez igazodóan értékelje a tanulók munkáját,
 - részt vegyen a számára előírt pedagógus-továbbképzéseken, folyamatosan képezze magát,

- tanítványai pályaorientációját, aktív szakmai életútra történő felkészítését folyamatosan irányítsa,
- a pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse,
- pontosan és aktívan részt vegyen a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az iskolai ünnepségeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken,
- határidőre megszerezze a kötelező minősítéseket,
- megőrizze a hivatali titkot,
- hivatásához méltó magatartást tanúsítson,
- a gyermek, tanuló érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel
- törekedjen a hazai és nemzetközi továbbképzéseken, szakmai programokon és mobilitásokon megszerzett ismeretek pedagógiai munkájában történő hasznosítására,
- a szakmai programokon, különösen az Erasmus+ mobilitásokon szerzett, intézményi szinten hasznosítható tapasztalatait, módszereit és jó gyakorlatait ossza meg kollégáival,
- a jogszabályban meghatározottak szerint – továbbképzésben vegyen részt
- a pedagógus heti teljes munkaidejének nyolcvan százalékát az igazgató által meghatározott feladatok ellátásával köteles töltetni, a munkaidő fennmaradó részében a munkaideje beosztását vagy felhasználását maga jogosult meghatározni.

1.8.4. Tanórai és a tanórán kívüli oktató-nevelő munka, a tanulásirányítás feladatai

- Tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások megtartása. A tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások éves tervének elkészítése (tanmenetek, éves programok). Előzetes felkészülés a tanítási órákra és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokra. A motiválás, a differenciálás, a tanulói aktivitás változatos formáinak alkalmazása a tanítási órákon. Változatos szervezeti formák alkalmazása a tanítási órákon
- A tanulók életkorához és a didaktikai feladatokhoz megfelelően illeszkedő módszerek, szemléltetés, ellenőrzés és értékelés alkalmazása a tanítási órákon.
- A tanulók aktív munkájának és megfelelő magatartásának biztosítása a tanítási órákon és a különféle iskolai foglalkozásokon.
- Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatása, gyakoroltatása a tanítási órákon.
- A tanulmányi munka rendszeres ellenőrzése és értékelése.
- A Házi rendben foglaltak betartásának ellenőrzése.
- A helyi tanterv követelményeinek elsajátíttatása.

1.8.5. Az intézményben folyó szakmai munka ellenőrzése és értékelése

Az iskola a társadalmi és a szűkebb környezeti elvárásoknak megfelelő, a törvényes kereteken belüli és az elvárt színvonalú pedagógiai tevékenység biztosítása érdekében folyamatosan

ellenőrzi és értékeli saját tevékenységét, illetve javaslatokat fogalmaz meg a szükséges változtatásokra, fejlesztésekre vonatkozóan.

Az ellenőrzés az intézmény működésének vizsgálata a jogszabályok, a belső ellenőrzés és az iskola pedagógiai programja alapján, az érvényes normáknak való megfelelés vizsgálata. Az ellenőrzés célja a tevékenységi folyamatok vizsgálata tényállapot rögzítése közvetett és közvetlen egyszeri megmérés eszközrendszerével.

Az értékelés az iskola pedagógiai eredményeinek összevetése az iskola pedagógiai programjában, és a fenntartói irányítás által meghatározott célkitűzésekkel.

Az értékelés az ellenőrzés tapasztalataira épül, vele szoros egységet alkot. Egy iskolai tevékenységfolyamat adott állapotának felmérését célozza és így biztosítja egy aktuális összkép kialakulását az értékelt folyamatról.

Általános cél:

- olyan iskolai környezet létrehozása, fenntartása és állandó fejlesztése, amelyet a távlati tervezés, a résztvevők csapatmunkája, valamint az iskola folyamatban érintettek elégedettsége jellemez. A rendszer biztosítja az értékelés eredményei nyomán feltárt minőségi és hatékonysági problémák megvitatásának és azok megoldásának minőségfejlesztési kultúráját.

Részcélok:

- az iskola belső értékelési rendszerének kiépítése, működtetése mérhető és kiszámítható mutatók felhasználásával
- intézményi önértékelés megvalósulása
- óralátogatások rendszere (ig, ig.h, of, mkv)
- az intézmény Pedagógiai programjának időszaki megvalósulásának ellenőrzése
- a hatékony intézményi működés megteremtése

1.8.6. Az intézményen belüli együttműködés

Az igazgatóság és a nevelőtestület együttműködése:

A nevelőtestület különböző közösségeinek együttműködése az igazgató segítségével a megbízott pedagógus vezetők, illetve a választott képviselők útján valósul meg. Az együttműködés fórumai: az igazgatóság ülései, az iskolavezetőség (az igazgatói tanács) ülései, a különböző értekezletek, megbeszélések. Ezen fórumok időpontját az iskola éves munkaterve határozza meg.

A szakmai munkaközösségek együttműködése

Az iskolában tevékenykedő szakmai munkaközösségek folyamatos együttműködéséért és kapcsolattartásáért a szakmai munkaközösségek vezetői felelősek.

A szakmai munkaközösségek vezetői a munkaközösség éves munkatervének összeállítása előtt közös megbeszélésen egyeztetik az adott tanévre tervezett feladataikat különös tekintettel a szakmai munka alábbi területeire:

- a munkaközösségen belül tervezett ellenőrzések és értékelések,
- iskolán belül szervezett bemutató órák, továbbképzések,
- iskolán kívüli továbbképzések,
- a tanulók számára szervezett pályázatok tanulmányi, kulturális és sportversenyek.

A szakmai munkaközösségek vezetői az iskolavezetőség (az igazgatói tanács) ülésein rendszeresen tájékoztatják egymást a munkaközösségek tevékenységéről, aktuális feladatairól, a munkaközösségeken belüli ellenőrzések, értékelések eredményeiről.

1.8.7. Az osztályfőnöki munka tartalma

A társadalomban zajló változások hatására sokféle, tartalmában, és tevékenységében bővült és megváltozott a pedagógus szerepe.

Az átformálódás folyamatában kiemelt szerepet tölt be az osztályfőnök, aki az iskolákban a személyességet jeleníti meg; az osztályt, mint nevelési tényezőt, a szociális kompetenciákat alakító, formáló közösséget vezeti; segíti a tanulókat a jelen történéseinek megértésében, a helyes értékrendjük kialakításában.

Az osztályfőnöki munkával az iskola pedagógusát az igazgató bízta meg.

Az osztályfőnök elsődleges feladatai közé tartozik az osztályközösség életének irányítása, valamint a tanulók személyiségének fejlesztése. Az osztályfőnök személyes felelőssége egy olyan – az iskolai elvárásokhoz igazodó – értékrend kialakítása és elfogadtatása, amely szerint az osztályába járó tanulók egészséges lelki és testi fejlődése megvalósulhat.

Az osztályfőnök munkája során igyekszik céltudatosan összehangolni az iskolai és az iskolán kívüli nevelési tényezőket, pedagógiai törekvéseket.

Amikor az iskolai nevelésről és az osztályfőnök nevelőmunkájáról beszélünk, hangsúlyozni kell, hogy a gyermek, a fiatal személyiségi vonásai a családban sarjadnak, az iskola ezeket a pozitív hatásokat, nevelési értékeket kiaknázza, felerősíti, a családból hozott negatív nevelési mintákat, szokásokat nehezen tudja ellensúlyozni.

Legfőbb feladata természetesen az, hogy a reá bízott osztályt tervszerűen irányítsa, vezesse. Ő az, aki tanulókkal közösen tervezi, elemzi és alakítja az osztály életét, biztosítja annak bekapcsolódását az iskola egészének nevelési rendszerébe.

Megtervezi, és tudatosan alakítja a közösségfejlesztő programokat. Tanórákon kívüli együttléteket is szervezve, évek során fokozatosan egyre több lehetőséget teremt a diákok önállóságának, öntevékenységének, önkormányzó képességének kifejlődésére.

Az osztályfőnök tanítványaihoz sokféle formában kerülhet közel. Az iskolai és az iskolán kívüli programok: kirándulások, színház és múzeumlátogatások is lehetőséget nyújtanak a tanulók megismerésében, személyiségük formálására, és az osztályközösség arculatának kialakításához. Ezeken a programokon, valamint az iskolai rendezvényeken kíséri az osztályát. Ezek az együttlétek végtelenül hasznosak.

Az osztályfőnök figyelemmel kíséri a tanulók iskolai és iskolán kívüli életét is, tudomása van az egészségi állapotukról, rendszeres szabadidős elfoglaltságairól, családi körülményeiről.

Figyelemmel kíséri a diákok tanulmányi előmenetelét és rendkívüli teljesítményeit. Kiemelten értékeli azokat a tanulókat, akik az iskolai kötelezettségek mellett az önkéntes munkákban is részt vállallnak. Tájékozódik a tanulók iskolán kívüli rendszeres tevékenységeiről, és azokban elért eredményeiről is, mint például zenetanulás, sport.

Megismerve a tanulók családi és szociális háttérét folyamatosan arra törekszik, hogy a szülőkkel együttműködve, az osztályban tanító tanárokkal összhangban végezze nevelő munkáját. Ennek érdekében, a gyermekekkel egyénileg, differenciáltan is foglalkozik. A hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett tanulókat segítve együttműködik a gyermekvédelmi felelőssel. A szaktanárokkal közösen orientálja a tanulókat, a tehetséggondozást és a továbbtanulást irányítja. Minden oktató munka egyben nevelőmunka is. Az ismeretek a készségek, a képességek elmélyítése során sokféle nevelő hatás éri a tanulókat. Ha képesek vagyunk tanítványaink műveltségét fejleszteni, akkor neveltségük fokát is emeltük. A tanulók személyiségének sokoldalú fejlesztését gondosan egymásra épített nevelési tartalmakkal lehet megvalósítani.

A közösségi nevelés céljára fordítható órakeretben (tantárgyfelosztásban és órarendben: osztályfőnöki óra) formálja tanítványai személyiségét, a közösséghez tartozás megélését.

A közösségi nevelés témakörei:

- A helyes énkép kialakítása
- Egészségünk védelme – az emberi test felépítése és működése; az egészséges ember; az egészséges életmód; káros szenvedélyek;
- A családi élet harmóniája – a család; a szülők; gyerekek a családban; a nagyszülőkről és az öregekről; szerelem; szexualitás; a válás; a barátság; család és az iskola
- Helyünk a társadalomban – társadalom és állam; a polgár – a polgári társadalom; magánélet - közélet; társadalmi konfliktusok; viselkedéskultúránk; a rend
- Művelődés – műveltség; anyanyelvi műveltség; olvasáskultúránk;
- A szabadidő helyes eltöltése
- Munkakultúra – a munka szerepe az ember életében; pályaválasztás; élethosszig tartó tanulás
- Az ember és a természet kapcsolata - szennyezések; környezetvédelem; a fák és az erdők szerepe
- Hazánk és a nagyvilág – ország – haza.

1.8.8. Az osztályfőnöki munka feladatai

- Közvetlen nevelőmunka: nevelés-személyiségfejlesztés, közösségfejlesztés; ismeretek szintetizálása, a mindennapi életben történő alkalmazásuk; az aktuális események feldolgozása; különböző értékrendek megismertetése; a konfliktusmegoldást kialakító pedagógiai tevékenység; mentálhigiénés szemlélet alkalmazása a nevelőmunkában; törődés a gyermekek aktuális problémáival; az osztály konfliktusainak megoldása; gyermekvédelmi munka, gyermekek fejlődésének (magatartás, szorgalom) nyomon követése.

- Adminisztrációs feladatok: a haladási napló naprakész vezetése, a haladási és anyakönyvi rész folyamatos ellenőrzése; igazolások esetleges igazolatlan órák regisztrálása félévkor és év végén a magatartás és szorgalomjegyek előkészítése az osztályozó értekezlet előtt; félévi értesítő, anyakönyv- és bizonyítványírás.
- Szervezés, koordinációs feladatok végrehajtása: kapcsolattartás az osztályban tanító kollégákkal, a nevelésben-oktatásban hatékonyan résztvevőkkel, a szülőkkel, szülők közötti felvilágosító munka; szabadidős tevékenységek, programok szervezése.
- Részvétel: szülői értekezleten, osztályozó értekezleteken, tantestületi értekezleten, iskolai rendezvényen (iskolnap, ünnepek, kirándulás, iskolai ügyelet, hulladékgyűjtés stb.)

Kiemelt feladata:

- tanulók állandó fejlesztése, az osztályközösség kialakítása, a különböző nevelő hatások koordinálása az osztályfőnöki (közösségi nevelés) órákon
- a szülői munkaközösség tagjaival kapcsolattartás
- Pályaválasztással kapcsolatos ismeretek átadása, egyénre szabása
- Pályaorientációs munka folytatása különösen a felső tagozaton
- Dobbantó program ajánlás rászoruló tanuló számára

1.9. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

(Az EMMI Rend. 7. § (1) a) af) alapján.)

Intézményünk különleges gondot fordít a kiemelt figyelmet igénylő tanulókra.

Mivel minden gyermeket egyedi, megismételhetetlen, különleges személyiségnek tartunk, ezáltal egyedi oktatási szükségleteik, igényeik is vannak, közöttük a különbözőségek nagymértékűek lehetnek. Különleges bánásmódot igényelnek a fejletlen kognitív képességekkel rendelkezők, emocionális problémával küzdők, hátrányos szociális helyzetűek, lassan tanulók, részképesség zavarokkal küzdők. Feladata minden pedagógusnak, hogy részükre a leghatékonyabb módszert alkalmazza. A gyermek és családja felé lehetővé tesszük a folyamatos értékelés eredményeinek megismerését, tanulásuk gondos megszervezését, tanulásukat segítő taneszközök kiválasztását, tanulás megtanítását, ismereteinek rendszerezését.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló a következők lehetnek:

- különleges bánásmódot igénylő tanuló:
 - a sajátos nevelési igényű tanuló,
 - a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

- a kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
- a tanulási kudarcnak kitett tanuló (alsó tagozat)
- a lemorzsolódással fenyegetett tanuló (felső tagozat)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

1.9.1. A különleges bánásmódot igénylő tanulókkal kapcsolatos tevékenységek

A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenységek

Iskolánk Akkreditált Kiváló Tehetségpont. Célunk, hogy iskolánk diákjai kapjanak hatékony segítséget és információt tehetségük felismeréséhez és kibontakoztatásához; tehetséges tanulóink képességeiknek és készségeiknek, érdeklődésüknek és életkori sajátosságuknak megfelelő tehetséggondozásban részesüljenek.

A tehetségpont hálózat lehetőséget biztosít intézményünk számára jó gyakorlatok bemutatására, megismerésére. Az intézményi előnyök mellett a Tehetségpont iskolánk pedagógusainak személyes fejlődését is segíti, támogatja.

Tehetségpontunk négy alapvető feladata:

- Tehetségkeresés-azonosítás
- Tehetséggondozás
- Tehetség-tanácsadás
- Bekapcsolódás a Tehetségpont hálózatba

1.9.2. Tehetségkeresés – tehetségazonosítás

A tehetségazonosítás az a folyamat, amelynek során felderítjük a gyermekekben rejlő tehetségígéretet. A pedagógus és a tanuló együttes tevékenysége során válik leginkább felismerhetővé a tehetség, de minél több forrásból gyűjtünk információkat a gyermek képességeiről, annál megbízhatóbb az azonosítás.

A tehetségazonosító módszereink:

- Információgyűjtés az óvodából érkező gyermekekről.

Az óvodából érkező gyermekekről személyes konzultáció valósul meg az információgyűjtés.

- Iskolai eredményesség megfigyelése

Tanulóink tanulmányi teljesítményének folyamatos megfigyelése a különböző tanulási-tanítási helyzetekben (munkatempó, figyelem, ötletgazdagság, feladatvállalás, megfigyelőképesség, alkotókedv, játékoság, kitartás, problémamegoldó gondolkodás, kíváncsiság, érdeklődés, feladatvállalási szándék, kitartás).

- Versenyeredmények értékelése

Tanulóink tanulmányi versenyek alkalmával nyújtott teljesítmények elemzése, értékelése.

- Pszichológiai tesztek, kreativitásvizsgálatok, motivációt, attitűdöket, szabadidős elfoglaltságokat vizsgáló kérdőívek kitöltése

A Nemzeti Tehetség Program által kidolgozott, egységes és komplex tehetségazonosítási rendszer megfigyelési szempontjainak és kérdőíveinek segítségével a tehetségjellemzők, a speciális, a harmonikus és diszharmonikus tehetségfejlődés és az érdeklődési irányok vizsgálata. További háttérvizsgálatok alkalmazása (pl.: érdeklődés térképe, elsajátítási motiváció kérdőíve tanulók számára, kreativitás vizsgálata).

Iskolánk a TehetségKapu eszköztárát és szolgáltatásait is igénybe veszi a tehetségazonosítás és tehetséggondozás területén.

- Tanári értékelés, szülők, kortársak véleménye
- Személyes konzultációk során információk gyűjtése a tehetséges gyermekekről.

1.9.3. Tehetséggondozás

Tehetséggondozó tevékenységünk alapvető feladatai:

- az iskolába járó tanulók egyéni adottságainak, képességeinek felderítése;
- intellektuális képességeik minél magasabb szintre juttatása;
- a tehetség-kibontakoztatásához szükséges személyiség fejlesztése;
- a tehetséges gyermek erős oldalának támogatása, gyenge oldalának fejlesztése;
- legmegfelelőbb tanulási stratégiák elsajátíttatása;
- a differenciált tehetséggondozás megvalósítása (módszertani sokszínűséggel);
- a gyerek érzelmi támogatása, elfogadása, odafigyelés;
- a tehetséges tanuló belső tulajdonságainak fejlesztése (belső motiváció, lankadatlan érdeklődés, helyes önértékelés kialakítása; nehézségek vállalása és leküzdése, a kitartó munka megkedveltetése);
- megfelelő légkör kialakítása és tanulási élmények biztosítása, melyek megakadályozzák, hogy a tehetséges tanuló kedvét elveszítse;
- olyan területek támogatása, amelyek kiegészítik a direkt tehetségfejlesztést (relaxáció).

Tehetséggondozó munkánk során alkalmazott módszerek:

- mennyiségi és minőségi differenciálás;
- a személyre szóló oktatás, az egyéni fejlesztő módszerek és szervezeti formák alkalmazása a tanítási folyamatban;
- a feladathoz illeszkedő különböző tanulásszervezési technikák alkalmazása (egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése, kooperatív tanulás, differenciált rétegmunka, projekt, páros munka);
- új, hatékony tanulási modellek megismerése és adaptálása (pl.: DFHT-KIP, Komplex óra);

- kooperatív oktatás, a drámapedagógiai módszerek alkalmazása és az IKT eszközök fokozott használata;
- gazdagítás (tartalmi gazdagítás, tempóban történő gazdagítás, feldolgozási képességek, gazdagítása, mélységben történő gazdagítás).

1.9.4. Tehetségfejlesztő tevékenységeink

- Tehetséggondozó órák megtartása
- Tehetséggondozó tanórák, melyek célja az ismeretek kötelező tananyagon túllépő bővítése és a képességek fejlesztése, ami az érdemi tehetségfejlesztés lényegét jelenti.
- Továbbtanuló diákjaink számára – órarendbe foglalva – matematika és magyar felvételi előkészítő foglalkozások biztosítása.
- Témahetek szervezése.
- Iskolánkban a témahetek szervezése a tehetséggondozás szolgálatában áll. A módszer biztosítja a kiemelkedő képességű gyermekek felismerését, és fejlesztését is, mert sokféle tehetség megjelenésére ad alkalmat.
- Iskolanapok, diák- és gyermeknapok lebonyolítása
- Iskolanapokon, diák- és gyermeknapokon lehetőséget kapnak a tehetségek a bemutatkozásra, produktumaik és eredményeik bemutatására az iskola tanulói előtt.
- Felkészítés versenyekre – versenyek szervezése – részvétel versenyeken
- Diákjaink versenyekre való felkészítése lehetőséget biztosít a kreativitás és a problémaérzékenység fejlesztésére.

Könyvtárunk és valamennyi iskolai létesítményünk, valamint azok eszközei is segítik az egyéni, vagy csoportos felkészülést.

A tehetséges gyermekek szeretik a kihívásokat, szívesen megmutatják rátermettségüket, mégis fontosnak tartjuk, hogy a tanulóinkat a megismerésvágy belső igénye hajtsa, ne kizárólag a külső megfelelés motiválja.

Tehetséges tanulóink számára szervezett tanulmányi, sport és művészeti versenyeket szervezünk, valamint rendkívül eredményesen veszünk részt városi, megyei és országos versenyeken, vetélkedőkön. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy tehetséges tanulóink az egyéni versenyzés mellett megtapasztalhassák a közös cél érdekében való együttműködést társaikkal.

- Délutáni foglalkozások, szakköri tevékenységek

A délutáni foglalkozások a dúsítás lehetőségét biztosítják, ahol a tanulók kötetlenebb formában, játékosan és differenciáltan fejleszthetik speciális képességeiket. Az élményközpontú tevékenységek elősegítik, hogy a tanár és diák között kölcsönös bizalomra és elismerésre épülő, szoros kapcsolat alakuljon ki.

Számos szakkör és sportkör áll tanulóink rendelkezésére: szőlőéneke, rajz, informatika, természetbúvár, német, angol, sakk, dráma, színjátszás, matematika, labdarúgás, kézilabda és önvédelmi sport.

Igény szerint szervezünk alapfokú és/vagy középfokú nyelvvizsga felkészítő tanórán kívüli foglalkozás a 7-8. évfolyamos tehetséges és érdeklődő tanulók részére.

Tehetséges tanulóink számára számos tanórán kívüli, szabadidős programot szervezünk; múzeumi, könyvtári és művészeti előadáshoz kapcsolódó foglalkozásokat, túrákat, kirándulásokat, színház- és múzeumlátogatásokat, klubdelutánokat, vetélkedőket, tanulmányi és sportversenyeket.

A nyári szünetben tematikus – természettudományos és sport – táborokat szervezünk, ahol lehetőség nyílik a tehetségek azonosítására, a tehetségfejlesztésre, az érdeklődés felkeltésére, a motiválásra, a motivált állapot fenntartására, programok kidolgozására és programfejlesztésre.

- Komplex Alapprogram bevezetése, Élménysuli cím elnyerése

A 2019/2020-as tanévben vezettük be a Komplex Alapprogram innovatív oktatási rendszerét, melynek keretében digitális, logikai, művészeti, testmozgás és életgyakorlat-alapú alprogramokat működtetünk. Intézményünk a 2022/2023-as tanévben sikeresen pályázta meg és nyerte el a megtisztelő Örökös Élménysuli címet. A programba való bekapcsolódás lehetőséget biztosít az oktatás hatékonyságának növelésére, módszertana a tehetséggondozás is érdekében jól alkalmazható.

Az alprogramok mellett a diákok által szabadon választható a délutáni időszakban az érdeklődéshez és egyéni igényekhez igazított „Te órád” foglalkozás.

A „Te órád” foglalkozás keretében lehetőség nyílik akár egyéni, akár kiscsoportos, akár osztály, korcsoport vagy érdeklődési kör szerint szervezett tehetséggondozásra.

- Részvétel a Tutor Programban

Iskolánk legtehetségesebb tanulóit a Tehetségek Magyarországa projekt keretében Tutor Programban vesznek részt. Tehetségsegítő szakember, tutor – odafigyeléssel, segítő beszélgetésekkel, programszervezéssel és versenyekre delegálással – támogatja diákjaink tehetségének kibontakoztatását.

1.9.5. Tehetség-tanácsadás

- Mentorként ismerjük és támogatjuk a tehetséges gyermeket, az így kialakított személyes kapcsolat segítségével követjük a fejlesztett tanuló sorsát.
- Személyes konzultációkat biztosítunk a szülők számára a fejlesztést végző pedagógusokkal.
- Tanácsadásokat, szülői értekezleteket szervezünk tehetséges tanulóink szüleinek.
- Tanácsadó, tehetséggondozó munkánk eredményességének felmérését és hatékonyságának növelését tehetséggondozó szakemberek – nevelési tanácsadó szakemberei és iskolapszichológus – segítségével valósítjuk meg.

Eszközei:

- szakmai ön- és továbbképzések;
- rendszeres szakmai együttműködések;
- az eredményességet igazoló mérések.

1.9.6. Tehetségpontok hálózatában történő együttműködés

Tehetségpontunkat intézményi és települési hatókörrel tervezzük működtetni, a Monori Tankerületi Központ támogatásával.

- Kapcsolattartás a város óvodáival

Intézményünk nyílt napot szervez – Kézen-fogó rendezvény – leendő elsőseink és szüleik számára, melyen vendégeink betekintést nyerhetnek az iskola életébe.

Hagyományainknak megfelelően az iskolába készülő óvodások iskolánk elsőseit is meglátogatják. A foglalkozást követően lehetőség nyílik az aktuális kérdések, problémák megvitatására, tapasztalatok megosztására is.

- Szoros együttműködés és jó partneri viszony városunk általános iskoláival

Kölcsönösen részt veszünk egymás rendezvényein: versenyeken, ünnepségeken, jó gyakorlatok bemutatásán. Bemutató tanításokat tartunk, konzultációs lehetőségeket biztosítunk a város és a tankerület iskoláinak.

- Diákjaink felkészítése a középiskolai továbbtanulásra

A középiskolák követelményeinek eléréséhez igyekszünk hozzásegíteni diákjainkat, pedagógusaink felkészítik a tanulókat továbbtanulásra. Kiemelt figyelmet fordítunk a pályaorientációra. Felvételi előkészítő foglalkozásainkon segítjük tehetséges tanulóinkat a még jobb eredmény elérésében.

- Városi Könyvtár és Helytörténeti Kiállítás

Kiváló partnerünk a Dr. Borzsák István Városi Könyvtár és Helytörténeti Kiállítás gyermekkönyvtára, mely gazdag gyűjteményével segíti tehetséges tanulóinkat. Kulturált, szép környezetben lehetőséget biztosít könyvtári foglalkozások, író-olvasó találkozók, komolyzenei és népzenei koncertek, gyermekelőadások, versenyek és előadások megtartására.

- a DÖK programjai

Támogatjuk, hogy a DÖK szervezésében minél több színes, érdekes, hasznos program jöjjön létre, melyek a szabadidő hasznos eltöltése mellett, a tehetséggondozásra is lehetőséget biztosítanak. Délutáni programok keretében a tehetséges tanulók bevonásával előadásokat szervezünk és versenyeket rendezünk, előkészítve a Tehetségnap programját.

- Kapcsolódás a Tehetségpontok hálózatához

Workshopokat és szakmai találkozókat szervezünk más tehetségpontokkal, melyek lehetőséget biztosítanak elképzeléseink, eredményeink, tapasztalataink és sikereink megosztására. A tapasztalatcserek kölcsönösen növelik tehetséggondozó tevékenységünk hatékonyságát.

- Részvétel a MATEHETSZ rendezvényein

A MATEHETSZ rendezvényein, képzésein lehetőségeinkhez mérten részt veszünk, figyelemmel kísérik a programjait.

- Együttműködéseink tehetségsegítő tevékenységünk érdekében

Együttműködünk a területileg illetékes: Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal, Nevelési Tanácsadóval, Családsegítő Központtal, Polgármesteri Hivatal Szociális Osztályával, Iskolai és területi gyermekorvosokkal, védőnőkkel, valamint a Monori Tankerületi Központtal.

1.9.7. Kiemelt tehetségterületek, melyekhez programjaink, szakköri tevékenységeink kapcsolódnak

<i>Kiemelt tehetségterület</i>	<i>Tehetséggondozó tevékenységeink</i>
Testi-kinesztetikus tehetségterület	labdarúgás, önvédelem, kézilabda, sportszakkör
Természeti tehetségterület	természetbúvár-szakkör
Térbeli-vizuális tehetségterület	rajzszakkör
Interperszonális tehetségterület	drámaszakkör, színjátszó-szakkör
Zenei tehetségterület	szólóének
Nyelvészeti tehetségterület	angol és német szakkör
Matematikai-logikai tehetségterület	sakkszakkör, informatika

Tervek – feladatok

- Tehetségpontunk akkreditációs feltételeinek megteremtése.
- Tehetségnap szervezése.
- Diagnosztikai vizsgálatok a Nemzeti Tehetség Program tehetségazonosítási rendszerének felhasználásával.
- Tehetséggondozó programok/ táborok szervezése.
- Pályázatokon való részvétel.

- Innováció, „Jó gyakorlat” kidolgozása:
 „Drámapedagógiai élménykuckó” foglalkozás beindítása, melynek keretében a tehetséggondozás és a személyiségfejlesztés drámapedagógiai módszerekkel valósul meg. A tehetséggondozó foglalkozás célja: a tanulók személyiségének és érzelmi intelligenciájának fejlesztése, a Papírszínház módszertanának kidolgozása, Papírszínház történetek előadása, iskolai vándorszínház működtetése, valamint interaktív történetek alkotása és előadása.

1.9.8. A különleges bánásmódot igénylő tanulók (SNI, BTMN) felzárkóztatását segítő programok

A különleges bánásmódot igénylő tanulók problémájának hátterében leggyakrabban valamilyen tanulási nehézség, illetve tanulási zavar áll. A velük való foglalkozás nagy körülmények között igényel, hiszen a tanulási zavar, tanulási nehézség alulmotiváltságot, magatartászavarokat válthat ki hosszú távon, s a gyermekek közti különbségek, különbözőségek óriásiak lehetnek. Éppen ezért ezek a tanulókra kiemelt figyelmet kell fordítanunk, különös tekintettel a differenciálás adta lehetőségekre.

1.9.9. A sajátos nevelési igényű tanulókkal kapcsolatos tevékenységek

Az SNI tanulók: A sajátos nevelési igényű gyermekek valamiben különböznek az ép társaiktól, ami miatt kiemelt figyelmet igényelnek. (Okai lehetnek: fejletlen kognitív képességek, részképesség-zavarok, hosszú távú tanulási nehézségek (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia), beszédhibák.) Nevelésük, oktatásuk a szakértői bizottság véleménye alapján történhet nevelési-oktatási intézményben a többi gyermekkel, tanulóval együtt. Az iskolai nevelés-oktatás során a sajátos nevelési igény a szokásostól eltérő nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve a szakértői vélemény alapján kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárásokat tesz szükségessé.

Célok és feladatok

A pedagógusoknak meg kell ismerniük tanítványaikat, hogy szükség esetén különleges bánásmódban részesíthessék őket. A tanulásban akadályokat képezhetnek a személyiség jellemzői (pl. szorongó gyermek), a környezet sajátosságai (pl. hátrányos helyzetű család) és adódhatnak a problémák a gyermek és környezetének kapcsolatából is. A pedagógusoknak a szervezési mód, a módszer, a motiválás, a feladat, a taneszköz kiválasztásánál, a tanulás szervezése, és az értékelés során tudatosan gondolniuk kell ezekre a tanulókra is.

Sokszor a problémás viselkedést kiváltó okok megtalálása a megfelelő segítség. Ez után az egyéni bánásmód mind a nevelés, mind az oktatás területén eredményhez vezethet.

Az eredményes problémamegoldás feltétele:

- pedagógusok megfelelő pszichológiai kultúrája,
- a csoporttársak, osztálytársak megfelelő viszonyulása,

- a család pozitív és támogató hozzáállása a fennálló problémához.

1.9.10. Az SNI fejlesztés és felzárkóztatás szakemberei, színterei, eljárásrendje

A fejlesztés-felzárkóztatás sz alábbi szakemberek bevonásával történhet:

- logopédus
- fejlesztő pedagógus
- gyógypedagógus
- gyógytestnevelő, konduktor
- iskolapszichológus

A fejlesztés-felzárkóztatás színterei:

- tanóra (az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése)
- fejlesztőpedagógiai foglalkozás
- testi – lelki egészségnevelési orientáció,
- felzárkóztató órák (kiscsoportos, egyéni),
- napközi otthon,
- egyéni fejlesztő foglalkozások

1.9.11. A fejlesztő-felzárkóztató program helyi eljárásrendje

A sajátos nevelési igény tanulási képességeket vizsgáló szakértő szakvéleménye alapján áll fenn. A tanuló joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön gyógypedagógus által. Ezeket a gyermekeket a többi gyermekkel együtt oktatjuk, neveljük. Fejlesztő felkészítésük kis csoportban valósul meg, egyéni fejlesztési terv alapján, gyógypedagógus segítségével. Szükség szerint igénybe vesszük a város szakszolgálatainak, illetve az utazó gyógypedagógusi szolgálat ez irányú segítségét.

A sajátos nevelési igény típusához, és fokához igazodó fejlesztési programot biztosítunk részükre az következők szerint: a Szakmai alapidokumentumunkban foglaltak alapján intézményünk jogosult „a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető-oktatható sajátos nevelési igényű gyermek,” tanuló

- beszéd fogyatékos,
- egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő,
- értelmi fogyatékos – enyhe értelmi fogyatékos) tanulók integrált nevelésére-oktatására.

Feladatunk:

- SNI – rehabilitációs foglalkozások biztosítása, az SNI típusának megfelelő gyógypedagógus bevonásával. (A rehabilitációs foglalkozásokról és a szaktárgyi korrepetálásokról egyéni fejlesztési naplót kell vezetni.)

- A tanuló előmeneteléről fogadóórán értékelő megbeszélést kell tartani a fejlesztésben résztvevő pedagógusoknak és a szülőknek.
- A SNI típusának megfelelő tankönyvek, tanulási segédletek alkalmazása a tanórán és tanórán kívüli foglalkozásokon.
- A tanulók képességének megfelelő differenciált foglalkoztatás.
- Speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök alkalmazása a tanórán és tanórán kívüli foglalkozásokon.
- Képességfejlesztő játékok, eszközök, alkalmazása a tanórán és tanórán kívüli foglalkozásokon.
- A tanórákon történő differenciált munkaformák (egyéni, páros, csapatmunka) a felzárkóztatást is szolgálják. Minden nevelő kötelessége, hogy a szakszolgálat szakvéleményét, illetve a bizottság szakértői véleményét az illető tanulóról megismerje, tudomásul vegye, s annak, azoknak figyelembevételével segítse diákját.

Az SNI tanulók speciális igényeiket figyelembe véve történik nevelésük-oktatásuk. Egyéni képességeikhez igazodva, segítjük elő fejlődésüket. Közös célunk, hogy a társadalomba való beilleszkedésük a lehető legeredményesebb lehessen.

Ehhez a programhoz leginkább a fejlesztő pedagógus járul hozzá, aki órarendileg, 1-2 tanuló foglalkoztatásával segíti a részképesség zavarokkal és tanulási nehézséggel küzdőket, rendszeresen méréseket végez, tájékoztatja az osztálytanítót és a szülői házat előrehaladásukról.

- Egyéni képességeikhez igazodva szervezzük tanórai elfoglaltságait.
- Fejlesztő pedagógus a törvény által előírt óraszámban foglalkozik egyéni fejlesztésükkel.
- A Nevelési Tanácsadóval közösen fejlesztő foglalkozásokon vesznek részt.
- Biztosítjuk a napközi otthonos ellátásukat.
- Órakeretünkhöz mérten felzárkóztató, illetve korrepetálási foglalkozásokat tartunk alkalmanként is.
- Támogatjuk részükre a művészetoktatásban való részvételt, anyagi vonatkozásban is.
- Továbbtanulásukat segítjük.
- Használhatják az iskola létesítményeit, eszközeit, könyvtárát.
- A követelmények teljesítéséhez hosszabb időszavok biztosítunk
- Előtérbe helyezzük esetükben az egyénre szabott segítő differenciálást.
- Önmagukhoz viszonyított fejlődés tükrében értékeljük tanulói teljesítményüket.
- A sajátos nevelési igényű tanulók értékelésénél a szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleménye alapján az igazgató mentesítheti a tanulót az értékelés-minősítés alól.
- Biztosítjuk a hosszabb felkészülési időt (vagy kevesebb feladatot) a feladatvégzéshez, az írásbeli beszámolón.

1.9.12. A BTMN tanulókkal kapcsolatos tevékenységek

A BTMN tanulók: tanulási nehézséggel küzdő tanulók: beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartás szabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. A magatartási-beilleszkedési nehézséggel tanulók lehetnek: visszahúzódozó (regresszív) és depresszív viselkedésű tanulók (félénk, csendes, visszahúzódozó stb.); illetve ellenséges (agresszív) és inkonzekvens tanulók (engedetlen, kötekedő, támadó).

Célok, feladatok

Az egy osztályba járó tanulók adottságai, képességei, körülményei, magatartása igen változatos, így a gyermekek közötti különbségek óriásiak lehetnek, és az évek teltével lemaradásuk egyre fokozódhat. Vannak, akik különleges módszereket, bánásmódot igényelnek. Ilyenek a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók.

Az iskola a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel, problémákkal küszködő tanulók részére speciális programmal rendelkezik. A pedagógusok feladata a lemaradással küzdők feltérképezése, a lemaradás fokának megállapítása, felzárkóztató program kidolgozása. Megfelelő motiválással, segítő eszközök megválogatásával, differenciált foglalkoztatással, csoportmunka kialakításával segítségnyújtásunk hatékonyabb.

1.9.13. A BTMN tanuló fejlesztésébe bevont szakemberek és a fejlesztés színterei, eljárásrendje

A tanulási nehézségben, valamint a rendhagyó tanulói magatartásban megnyilvánuló problémák esetén az osztályfőnök feladatkörébe tartozik elsődlegesen annak feltárása, hogy a viselkedés- és magatartászavarral küzdő gyermek milyen speciális szükséglettel rendelkezik. A feltáráskor alkalmazott módszerek:

- konzultáció a gyermeket tanító pedagógusokkal
- szűrővizsgálatok
- családlátogatás
- célzott együttműködés a gyermekvédelmi felelőssel
- pszichológus és egyéb szakértők segítségének igénybevétele.

A speciális szükségletek ismeretében az iskola a következő lehetőségekkel élhet:

- az osztálytanító, valamint az osztályközösség belső viszonyrendszerének célzatos választása, figyelembevétele
- fokozott és kiemelt személyre szabott odafigyelés
- egyéni beszélgetések, segítség a személyes problémák megoldásában
- intenzív, és rendszeres kapcsolattartás a családdal

- a tanórákon történő differenciált munkaformák (egyéni, páros, csapatmunka) a felzárkóztatást is szolgálják. Minden nevelő kötelessége, hogy a szakszolgálat szakvéleményét, illetve a bizottság szakértői véleményét az illető tanulóról megismerje, tudomásul vegye, s annak, azoknak figyelembevételével segítse diákját.

Amennyiben a pedagógusok a szülővel konzultálva indokoltnak látják, szakértői vizsgálatra javasolják a tanulót. A szakvéleményben foglalt javaslatok alapján, meghatározott időkeretben fejlesztő foglalkozásokat szervezünk. A BTMN tanulók fejlesztő foglalkozásait az intézmény fejlesztő pedagógusa látja el.

Emellett lehetőséget biztosítunk korrepetáló óra keretében a felzárkóztatásra, mivel meglátásunk szerint a BTMN tanulók egyénileg, vagy kiscsoportos foglalkozáson, személyre szabott feladatokkal eredményesen fejleszthetők. A korrepetálást az osztályban tanító pedagógusok látják el.

A tehetséges, érdeklődő gyermekek részére szakkörök állnak rendelkezésre, ahol képességeiknek megfelelően gyorsabban, hatékonyabban fejleszthetők.

Beilleszkedési nehézségek, s ezzel összefüggésben a magatartási problémák általában az első és ötödik évfolyamokon jelentkezhetnek elsősorban. Leküzdésükben minden pedagógusnak segítségül kell állni, egyeztetve az osztályfőnökökkel.

Fontos a családlátogatás, a szülők bevonása munkánkba, problémáinkba. Nagy szerepet kap a társaikkal való viszonyuk, néhányan visszahúzódnak a közös eseményektől, ezért az osztálytársaknak kezdeményezőbbnek kell lenni.

Ez nehéz feladat, ráérzést, empátiát igényel a pedagógustól és társaktól egyaránt. Fontos, hogy a hátrányban lévő gyermek érezze, odafigyelnek rá, szeretik őt. Az ok-feltárás után, világossá kell tenni a kívánt magatartás-formákat, jogokat és kötelességeket, az értékrendszer törvényszerűségeit, az alkalmazkodás mértékének helyes arányait. Erősíteni kell a tanuló önuralmát, önértékelését. A személyiség formálására a legmegfelelőbb szinterek az órán kívüli tevékenységek.

A beilleszkedéssel kapcsolatos tevékenység a felzárkóztatás-korrepetálás is, hiszen a felzárkóztatás a segítségadással összefüggő, sokszor azonos tevékenység. Magában foglalja a lemaradás okainak, fokának feltárását, megállapítását. Így kihat a beilleszkedési nehézségek, magatartási gondok felismerésére és kiküszöbölésére is, gyermek- és ifjúságvédelmi munkánkra is.

1.9.14. A tanulási kudarcnak kitett tanulók (alsó tagozat)

Célok és feladatok

Minden tanuló joga, hogy a neki megfelelő oktatásban részesüljön, különleges, saját adottságainak, képességeinek megfelelő oktatásban, foglalkozásokban legyen része.

Diagnosztizálás: Az iskola fontos feladatának tekinti, hogy időben felismerje és kiszűrje a tanulási kudarcnak kitett tanulókat. Az igazgató, a helyettesek és a gyermekvédelmi felelősök

irányításával az iskola minden pedagógusa felelős e feladat végrehajtásáért, melyet más az első félév első hónapjaiban el kell kezdenünk.

Feladataink: A tanulási kudarcnak kitett tanulók azonosítása. A tanulási kudarc diagnosztizálása, okainak feltárása. Szükség esetén kiszűrt tanuló(k) szakértői bizottság elé küldése. Az egyénre szabott tanórán kívüli felzárkóztatás megtervezése, megszervezése. Az egyéni képességekhez igazodó tanórai foglalkoztatás megtervezése, megszervezése. Napközis és egyéb tanórán kívüli pl. korrepetálás foglalkozások biztosítása. Kapcsolattartás a szülővel, tanácsadás, segítségnyújtás.

Szakemberek és a fejlesztés-felzárkóztatás színterei

A felzárkóztatás folyamatába bevont szakemberek:

- pedagógus
- fejlesztő pedagógus
- iskolapszichológus
- (szükség esetén a Nevelési tanácsadó szakértői bizottsága)

A felzárkóztatás színterei:

- tanórai foglalkozások
- tanórán kívüli foglalkozások
- mentálhigiénés foglalkozás a kudarc kezelésére, önbizalom erősítésére
- (szükség esetén Nevelési Tanácsadó)

1.9.15. A tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztésének-felzárkóztatásának eljárásrendje

- Prevenációs munka: évtizedek óta sikerrel alkalmazzuk a diszlexia-prevenációs olvasás és írástanítás Meixner-módszert
- Szűrés: a Diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszer (DIFER) segítségével tanítóink nemcsak a tanulói alapkészségek szintjét mérik fel. A rendszer alkalmas a fejlesztés közbeni, és fejlesztés utáni szintfelmérésre egyaránt.
- Az alsó évfolyamban az alapkészségek megszilárdítása érdekében, a lassúbb tempóban haladók felzárkóztató foglalkozáson pótolhatják az ismerethiányt, vagy szilárdíthatják meg tudásukat.
- Ehhez fontos a jó szintű, értő olvasás elsajátítása. A felső tagozaton, osztályfőnöki órákon is foglalkozunk tanulás módszertani feladatokon keresztül történő fejlesztéssel.
- Kompetencia alapú oktatás folyik az intézményben. A feladatmegoldó képességet, önálló szövegfeldolgozással kapcsolatos feladatokat, szókincsbővítést és kifejezőkészség javítását, bővítését feladatunknak tekintjük minden tanulóra tekintettel. Különösen a tanulási kudarcoknak
- kitett tanulók esetében
- A munkaformák meghatározása előtt felmérést készítenek a tanítók és a szaktanárok.

- A tanulói sikertelenség mértékének megállapítása után dönthető el, kezelhető-e intézményi szinten a probléma. Ha nem, további szakmai (pszichológusi, gyógypedagógusi) segítséget veszünk igénybe. Természetesen a folyamat a szülő bevonásával történik. Ha a bizottság, illetve a Nevelési Tanácsadó véleménye sajátos nevelési igényt vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási zavart mond ki, az illető tanuló egyéni fejlesztési terv alapján egyéni foglalkozásokon kap speciális fejlesztést.

A tanulók felzárkóztatását segítő programok, eljárások, módszerek

- A felzárkóztató programok, eljárások és módszerek kiválasztása függ a tanuló problémájának sajátosságától, a probléma feltételezhető okától, a tanuló életkori sajátosságaitól, az iskola és a tanuló sajátos körülményeitől, lehetőségeitől.
- Szülő írásbeli értesítése, személyes elbeszélgetés formájában tanácsadás a gyermek felzárkóztatásával kapcsolatban.
- Tanórai differenciálás
- Az alsó tagozaton a felzárkóztatásra biztosított korrepetálások lehetőségeinek optimális kihasználása.
- A személyiség-megismerés módszereinek tudatos megválasztása, hatékonyabb korrekció és fejlesztő eljárások alkalmazása az iskolapszichológus bevonásával.
- A tanulás érdekében a felszínre került problémák megoldásának az erős motiváció, a szemléltetés, a személyes fejlődést segítő beszélgetések alkalmazása.
- A személyre szabott tudatos korrekció érdekében a szülőkkel és társintézményekkel való folyamatos együttműködés.
- A tanulók egyéni képességeit figyelembe véve a gátlások feloldásának segítése, reális önismeret és önértékelés alakítása, fejlesztése.
- Egyéni felzárkóztató, fejlesztő foglalkozások szervezése
- Szükség esetén az iskolaorvos véleménye alapján gyógytestnevelés, mozgásterápia igénybevétele.
- Kapcsolatfelvétel a nevelési tanácsadó szolgálattal, ill. családsegítő szolgálattal, amennyiben az okok a családi körülményekre, magatartási rendellenességre vezethetők vissza.

1.9.16. A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók (felső tagozat)

Lemorzsolódással veszélyeztetett tanuló az a tanuló, akinek az adott tanévben a tanulmányi átlageredménye közepes teljesítmény alatti vagy a megelőző tanévi átlageredményéhez képest legalább 1,1 mértékű romlást mutat, és esetében komplex, rendszerszintű pedagógiai intézkedések alkalmazása válik szükségessé.

Célok és feladatok

Az iskolai lemorzsolódás – és ezzel a korai iskolaelhagyás – megelőzését szolgáló beavatkozások célja a legalább középfokú végzettség megszerzése, ezzel elősegítve a fiatalok

munkaerőpiacra való beilleszkedését, és hosszú távon a munkavállalás, a pályán maradás sikerességét.

Szakemberek és a fejlesztés-felzárkóztatás színterei

- pedagógusok
- fejlesztő pedagógus
- iskolapszichológus
- (szükség esetén a Nevelési tanácsadó szakértői bizottsága)

A felzárkóztatás színterei:

- tanórai foglalkozások
- tanórán kívüli foglalkozások
- mentálhigiénés foglalkozás a kudarc kezelésére, önbizalom erősítésére
- (szükség esetén Nevelési Tanácsadó)

A tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztésének-felzárkóztatásának eljárásrendje

- a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók azonosítása
- adatszolgáltatás félévenként: a korai jelző és pedagógiai támogató informatikai rendszerben
- a lemorzsolódás okának feltárása
- kapcsolatfelvétel a szülőkkel: írásbeli értesítése, személyes elbeszélgetés formájában tanácsadás a gyermek felzárkóztatásával kapcsolatban
- a korai jelző és pedagógiai támogató informatikai rendszerben rögzített intézményi és feladat-ellátási hely szintű adatok értékelése, elemzése
tájékozódás az iskolai lemorzsolódást csökkentő és bevált intézményi jó gyakorlatokról.
szaktanácsadói látogatás igény és a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók előrehaladásának támogatásához kapcsolódóan.
- felzárkóztatás elősegítése
- tanórai differenciálása
- kompetenciaalapú oktatás-nevelés
- a személyiség-megismerés módszereinek tudatos megválasztása, hatékonyabb korrekció és fejlesztő eljárások alkalmazása az iskolapszichológus bevonásával.
- a tanulás érdekében a felszínre került problémák megoldásának az erős motiváció, a szemléltetés, a személyes fejlődést segítő beszélgetések alkalmazása
- a tanulók egyéni képességeit figyelembe véve a gátlások feloldásának segítése, reális önismeret és önértékelés alakítása, fejlesztése
- segítségadás a pályaválasztásnál

A felzárkóztatás lehetőségét felső tagozatos tanulóknak is biztosítjuk lehetőség szerint minél több tantárgyból: anyanyelv, angol, matematika, fizika. A munkaformát attól függően választják meg a tanárok, hogy melyik látszik eredményesebbnek. A felzárkóztatás történhet kiscsoportos vagy egyéni foglalkozás keretében.

Ha a lemaradás, vagyis a tanulási kudarc nem képességbeli okokra vezethető vissza, hanem a rossz tanulási módszerekhez, akkor a felzárkóztató foglalkozásokon tanulási módszerek elsajátítására kell helyezni a hangsúlyt.

Tanulási kudarcok megelőzése, mérséklése, tanulási problémák esetén szakszerű nevelői segítségnyújtás kihasználása – e célok megvalósulása érdekében vesznek részt tanítványaink délutáni napközis, illetve tanulószobai foglalkozásokon.

A tanórákon történő differenciált munkaformák (egyéni, páros, csapatmunka) a felzárkóztatást is szolgálják.

Tantestületünk személyiségfejlesztő tevékenységének hatékonyságát erősítik az iskolai hagyományok, ünnepek, városi fellépések. Ezek hangulatukkal, íratlan szabályaikkal, a szereplés sikerével erősítik a különböző egyéni képességek megszilárdulását.

Tanulóink sokféle tevékenységi területen próbálják ki magukat. Azok a gyerekek, akik valamiben gyengébbek, így lehetőséget, alkalmat kapnak arra, hogy „erősségüket” megtalálják. Azokat az erősségeket, melyeket a közösség elfogad, elismer. Így a gyengéket sikerélményük ösztönözheti a továbblépésre, a „gyengeségek” leküzdésére. Hisz valamiben mindenki tehetséges!

1.9.17. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Iskolánkban az átlagos tanulólétszámhoz képest relatíve alacsony azon tanulók köre (hosszú évek óta 1-2% körül mozog ez az arány), akik valamiféle szociálisan hátrányos helyzetből kénytelenek indulni társaikhoz képest. Éppen ezért, kiemelten kell rájuk figyelniük, hiszen valószínűleg nagyobb elszigetelődés következne be esetükben a pedagógusok tudatos a hátránykompenzációra irányuló preventív, illetve beavatkozó tevékenysége nélkül.

Célok, feladatok a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulók esetén

- a hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség kialakulásának lehetőségeink szerinti megelőzése,
- a hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség korai felismerése
- a hátrányos helyzetet és a veszélyeztetettséget okozó problémák korai felmérése, feltárása
- a veszélyeztetettségéből adódó hátrányok lehetőség szerinti csökkentése
- a hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség típusának mérlegelése, javaslattevés a további teendőkre
- a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulók folyamatos figyelemmel kísérése.
- a felmerülő és iskolai környezetben már nem megoldható problémák jelzése a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek.

- veszélyeztetett tanulók beilleszkedésének fokozott figyelemmel kísérése
- meglévő problémák esetén a gyermek számára legkedvezőbb megoldás keresése, biztosítása
- döntéshozatalban a szülő, gondviselő bevonása
- krízishelyzetben gyors segítségnyújtás
- szoros együttműködés a gyermekvédelmi szervekkel, pedagógiai szakvélemények készítése, esetmegbeszéléseken való részvétel.

Hátránykompenzáció céljából alkalmazott módszerek, eljárások, tevékenységek

Alkalmazott módszerek, eljárások:

- megfigyelés, beszélgetés, családlátogatás, előadások, fórumok
- személyes, egyéni tanácsadás tanulónak, szülőnek
- felzárkóztatás, tehetséggondozás, szakkörök, korrepetálás, könyvtárhasználat
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás, tájékoztatás, tanácsadás, pályázatok felhasználása, alapítvány bevonása)
- indulási hátrányok csökkentése (egyéni foglalkozások, korrepetálások, differenciált foglalkozás, személyiségfejlesztő foglalkozások)
- pályaválasztás (lehetőségek közötti tájékozódás, eligazodás, személyiségfejlesztés, önismeret)
- napközi és tanulószobai foglalkozások (tanulmányi munka segítése, tanulási készségek kialakítása, tanulási technikák megismertetése)
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése (tanórákon és órákon kívül)
- a családi életre történő nevelés (osztályfőnöki órák, egyéni beszélgetések, kirándulások stb. alkalmával)
- az iskolai étkezési lehetőségek igénylésének segítése, tájékoztatás
- az egészségügyi szűrővizsgálatok
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok)
- szülőkkel való együttműködés (fogadóóra, szülői értekezlet, családlátogatás, a tájékoztatás fokozottan figyelemmel kísérése
- tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.
- törekvés az esélyegyenlőség biztosítására.

A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében:

- Szoros kapcsolatot tartunk a szülői munkaközösséggel, a diákönkormányzattal,
- együttműködünk a területileg illetékes:
 - A Pedagógiai Szakszolgálattal
 - Nevelési Tanácsadóval
 - Családsegítő Központtal
 - Gyámhivatallal
 - Iskolai és területi gyermekorvosokkal, védőnőkkel

- Beszédvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság Gyógypedagógiai Szolgáltató Központtal
- Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal

A tanuló állapota, a családlátogatás információi, a lakókörzetből, a családsegítő munkatársaitól, hivatalos szervektől, gyermekorvostól, védőnőtől kapott jelzések segítik a feltáró munkát.

1.9.18. A szociális hátrányok enyhítését szolgáló kiemelt jelentőségű tevékenységek

- Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
- a hátrányt jelentő helyzet, állapot feltárása (anyagi, morális, mentális),
- testi, lelki egészségnevelési program,
- személyiséggazdagító napközi otthonos és tanulószobai nevelés és oktatás,
- diákétkeztetés (reggeli, ebéd, uzsonna),
- felzárkóztató foglalkozások,
- egészségügyi szűrővizsgálatok,
- mentálhigiénés program,
- segélyezési lehetőség biztosítása, szociális ellátások számbavétele (ingyenes étkeztetés)
- szociális szolgáltatások biztosítása (pl. versenyre nevezési díj befizetése),
- iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata,
- tanácsadás a tanulónak, szülőnek,
- a tanulók számára hasznos szünidei elfoglaltság biztosítása (tábor),
- a nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolata,
- a szülők, a családok nevelési gondjainak segítése,
- családlátogatások,
- iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős nevelő tevékenysége,
- szükség esetén javaslattétel a rászoruló gyermekek önkormányzati segélyezésre,
- viselkedéskultúra fejlesztési programja.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:

A szülők, a család igényeivel összhangban- figyelembe véve az iskola lehetőségeit, adottságait- biztosítjuk az egész napos ellátást (ügyelet, napközi, menza, sportkör, könyvtár), valamint délutáni foglalkoztatási lehetőségeket. A tanulók részt vehetnek:

- táborozásokon
- tanulmányi kirándulásokon

- színházi előadásokon
- erdei iskolában
- rászorultság függvényében részesülnek karácsonyi és egyéb támogatásokból

1.9.19. Gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok

Iskolánkban nagyon fontos feladat, hogy pontosan ismerjük gyermekeink családi körülményeit. Ennek alapján tudjuk meghatározni azokat a tényezőket, amelyek megmutatják, hogy a tanuló hátrányos, halmozottan hátrányos vagy veszélyeztetett helyzetben van.

Az iskola gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki:

- a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére,
- a veszélyeztető helyzet és okainak feltárására,
- a veszélyeztető állapot megszüntetésére.

A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola a gyermekjóléti szolgálat és a családsegítő központ segítségével tanulóink egészséges, biztonságos és kulturált életvitelének figyelemmel kísérése

- alapvető feladatunk a nyugodt, kiegyensúlyozott, a másságot is elfogadó légkör biztosítása (szociális kompetencia)
- a családdal való jó kapcsolat és együttműködési készség kialakítása
- rendszeres drog- és bűnmegelőzési programok szervezése, megismertetése a tanulókkal, szülőkkel.

A hátrányos helyzetű, esetleg veszélyeztetett tanulót nyilvántartásba veszi a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős és – munkaköri leírásának megfelelően – kapcsolatot tart a városi Családsegítő Szolgálattal és a Gyámügyi Irodával.

Az ifjúságvédelmi felelős fogadó óráján segít abban, hogy a család az őt megillető támogatásokhoz, segélyekhez (étkezési, taneszköz beszerzési, nevelési, beiskolázási) hozzájuthasson.

Az ifjúságvédelmi felelős az osztályfőnökkkel szoros kapcsolatot tartva figyelemmel kíséri a gyermek életének alakulását. Ha a hátrány érezhető a tanulmányi munkában, a tanuló részt vehet felzárkóztató, tanulószobai, illetve napközis foglalkozásokon.

Ezek a tanulók rendszeres foglalkozást, odafigyelést igényelnek elsősorban az osztályfőnöktől. Szükséges a pontos nyilvántartásuk a szociális ellátás minél jobb megoldása érdekében.

Ezeknek a tanulóknak jelentős része érzelmileg sivár környezetből érkezik, hiányosan motivált, koncentráló, toleráló képességük alacsony színvonalú, és ezt az oktatás folyamatában folyamatosan szem előtt kell tartani.

Az iskolában a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok segítésére az osztályfőnökök aktív részvételére van szükség. Ezen belül:

- A tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak.
- Családlátogatásokon vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében.
- A veszélyeztető okok megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot.
- Segíti a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét.
- A tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi.
- Tájékoztatást nyújt a tanulók részére szervezett szabadidős programokról.
- Ha bárki bántalmazás jegyeit észleli, köteles jelezni az igazgatónak. Esetmegbeszélésen, ok-feltáró megbeszélésen, a Családsegítő Szolgálattal közösen lépni kell a káros folyamat megszüntetése érdekében.
- Szenvedélybetegség, vagy agresszió észlelésekor közreműködünk a hatóságokkal, megszüntetjük a veszélyeztetettség forrását.
- A Gyermekjóléti Szolgálattal való kapcsolattartást az igazgatóhelyettesek koordinálják.

A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak és a családlátogatásoknak egyik fő célja a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

1.9.20. Az iskolapszichológus

Az iskolapszichológus elsődleges feladata a személyiségfejlesztés és a prevenció, vagyis a problémák kialakulásának megelőzése, ezáltal a gyermekek pszichés jóllétének elősegítése, és a lelki egészség védelme.

Feladata emellett a tanácsadás, a szülőkonzultáció, és különböző mentálhigiénés tevékenységek.

A tanulókkal a saját életkori sajátosságait figyelembe véve, erősségeikre alapozva foglalkozik, és hogy lehetősége legyen problémáikat a teljes társas kontextus ismerete tükrében értelmezni. Az a társas közeg, ahonnan a gyermekek jönnek, és ahová hazatérnek az egyik legfontosabb erőforrás, így lényeges, hogy a szülőket/gondviselőket és a pedagógusokat is bevonhassa a munkába, ha a gyermek érdeke úgy kívánja.

A tanulók különböző egyéni vagy csoportos pszichológiai foglalkozásokon találkozhatnak vele, ahol bizalmas légkörben alkalmuk nyílhat problémáik feltárására, megoszthatják azon nehézségeiket, melyek épp aktuálisan foglalkoztatják őket.

Az iskolapszichológus minden tanév elején – a helyben szokásos módon – közzéteszi intézményi elérhetőségeit és fogadóóra időpontjait

1.9.21. Az iskolai szociális segítő munkatárs

A család- és gyermekjóléti központok feladatai kibővültek iskolai szociális segítő tevékenységgel, hogy különféle egyéni és csoportos szolgáltatásokon keresztül segítse a gyerekek családban nevelését és megelőzze a veszélyeztetettséget.

Szociális szakemberként egyaránt segíti a gyermeket, annak családját és a pedagógusokat. Egyéni, csoportos és közösségi munkát végez, gyermek-és ifjúságvédelmi feladatokat lát el.

Az iskolai szociális segítő munkatárs tanulókkal kapcsolatos feladatai:

- Bármilyen problémával felkereshetik a gyermekek.
- Prevenciós eszközökkel igyekszik csökkenteni a gyerekek veszélyeztetettségét (káros szenvedélyek hatásairól, egészséges életmódról tart például előadást, vagy ehhez kapcsolódó programokat szervez)
- Támogatja az eredményes tanulást, a kompetenciák fejlesztését, tanácsadással segít a pályaválasztásban.
- Csoportfoglalkozásokat tart gyermekek számára (Pl. önismereti csoport, csoporterősítő foglalkozások).

A szülőket támogató tevékenység:

- Bármilyen felmerülő probléma esetén – családi, nevelési, tanulási gondok – segítő beszélgetést és tanácsadást nyújt.
- Problémák esetén segíthet a konfliktusok feloldásában, közvetít a tanár-diák, szülő-gyermek kapcsolatban.
- Információkkal szolgál a különböző szociális ellátásokról, szolgáltatásokról, kérésre segít az esetleges ügyintézésben.

Az intézményt támogató tevékenység:

- Együttműködik a gyermek-és ifjúságvédelmi felelőssel, iskolapszichológussal, védőnővel az intézményt érintő gyermekvédelmi feladatokban. A pszichológus igénybevételéhez előszűrőként működik.
- Részt vesz a jelzőrendszer működtetésében. Fogadja a pedagógusok jelzéseit az esetleges problémákkal küzdő gyerekekről és konzultál az érintettekkel a megoldásról.
- Részt vesz az iskola életében, közösségi programjaiban, a nyári napközis táborokban.

A szociális segítő az intézményben – a helyben szokásos módon – teszi közzé minden tanév elején elérhetőségét és intézményi fogadóóra időpontjait.

1.10. A tanulónak az intézményi döntési folyamatban való részvétele, jogai gyakorlásának rendje

(Az EMMI Rend. 7. § (1) a) ag) alapján)

Minden tanuló:

- részt vehet diákköri munkában, kezdeményezheti létrehozását, tagja lehet sportkörnek, vagy egyéb diákköröknek
- véleményt nyilváníthat az iskola életéről, az őt érintő kérdésekben az emberi méltóság tiszteletben tartása mellett
- javaslatot tehet tanárának, a DÖK-nek, az Iskolaszéknek az oktatást-nevelést illető kérdésekben
- véleményezheti a diákközösséget érintő szabályozó dokumentumokat, a Diákönkormányzaton keresztül
- tájékoztatást kaphat személyét érintő tanulmányi munkájáról.

1.10.1. A Diákönkormányzat működése

Az iskola tanulóinak az ENSZ Gyermeki Jogok Egyezménye, a Köznevelési Törvény előírásai, az iskolai SZMSZ, a tanulói Háziarend által szabályozott lehetőségeken belül és formában joguk van az iskolai életet alakítani. A diákönkormányzat az iskolai demokrácia, önkormányzatiság, vélemény kifejezési és más állampolgári technikák gyakorlásának a színtere.

A tanulók, osztályközösségek a tanulók érdekeinek képviselői, a nevelés-oktatással összefüggő közös tevékenységük megszervezésére, a demokráciára, közéleti felelősségre nevelés érdekében az intézményben diákönkormányzat működik a házirendben meghatározottak szerint. A diákönkormányzat munkáját e feladatra kijelölt pedagógus segíti, a diákönkormányzatot az iskola igazgatóságával, a nevelőtestülettel, illetve más külső szervezetekkel való kapcsolattartásban (a tanulók véleményének továbbításában) a diákönkormányzatot segítő pedagógus képviseli.

A diákönkormányzat saját szabályai szerint dolgozik.

A diákönkormányzat széles körű tevékenységrendszer szervez, összefonódva és kiegészítve az iskolai nevelési céljait, azok gyakorlására tevékenységi színtereket biztosít.

Legfontosabb működési területe: a demokrácia gyakorlása, önkiszolgáló tevékenység, hagyományápolás, környezetvédelem, sport, kultúra, szabadidő szervezés.

A diákönkormányzat feladata, hogy tagjainak érdekeit képviselje, az érintett tanulók érdekében eljárjon, tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed. Azokban az ügyekben, melyekben a Diákönkormányzat véleményének kikérése kötelező, meg kell hívni a képviselőiket a tárgyalásra. Az iskola vezetőségének (az igazgatói tanácsnak) teljes jogú tagja az iskolai diákönkormányzat képviselője.

A diákönkormányzat a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt:

- saját működéséről,
- a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról,
- hatáskörei gyakorlásáról,
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról,
- az iskolai diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről
- az iskolarádió, iskolaújság szerkesztősége tanulói vezetőjének, felelős szerkesztőjének, munkatársainak megbízásáról.

A diákönkormányzat SZMSZ-ét a választó tanulóközösség fogadja el, és a nevelőtestület hagyja jóvá. A Diákönkormányzat SZMSZ-e nem lehet jogszabálysértő vagy ellentétes az iskola SZMSZ-ével, Házi rendjével.

A magasabb jogszabályok alapján a diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- az iskola szervezeti és működési szabályzatának jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a Házi rend elfogadása előtt

A jogszabály által meghatározott véleményeztetésen felül az intézmény nem határoz meg olyan ügyeket, amelyekben a döntés előtt kötelező kikérni a diákönkormányzat véleményét

A diákönkormányzat a tanulói érdekképviselőten túl részt vesznek az iskolai élet – tanórán kívüli – alábbi területeinek tervezésében, szervezésében és lebonyolításában:

- a tanulmányi munka (versenyek, vetélkedők, pályázatok stb.);
- iskolai felelősi rendszer;
- sportélet;
- túrák, kirándulások szervezése;
- kulturális, szabadidős programok szervezése;
- a tanulók tájékoztatása (iskolaújság, iskolarádió, iskolai honlap).

1.10.2. Az osztályközösségek

Az intézményi tanórai foglalkozásokon együtt résztvevő tanulók csoportja: az osztályközösség.

- Az osztályközösség diák képviselőt választ saját soraiból érdekeinek képviseletére.
- A képviselőt delegálja az iskola Diákönkormányzatba.
- Dönt saját belügyeiben: pl. osztály szintű: kulturális, sport és szabadidős programok szervezése, megvalósítása, az osztály felelősi rendszer kialakítása.

1.11. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei, kapcsolattartásuk formái

(Az EMMI Rend. 7. § (1) a) ah) alapján.)

1.11.1. A nevelők és a tanulók kapcsolattartása és együttműködése

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén,
- a diákönkormányzatot segítő nevelő havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és a diákönkormányzat faliújságján keresztül,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a tájékoztató füzetben keresztül írásban) tájékoztatják.

A tanulók a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított jogaiknak az érvényesítése érdekében – szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján – az iskola igazgatóságához, az osztályfőnökükhöz, az iskola nevelőihez, a diákönkormányzathoz.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel.

1.11.2. A szülő, a tanuló és a pedagógus együttműködésének intézményi alapelvei

Az együttműködés alapja a gyermek iránt érzett közös felelősség, a kölcsönös támogatás, amely a kölcsönös bizalmon alapul, akkor eredményes, ha a családi és iskolai nevelés egységben van, ennek eredményeképpen hozzájárul a gyermek fejlődéséhez.

Család és iskola szoros együttműködése akkor tartósan eredményes, színvonalas és gyümölcsöző, ha megvalósul e kettő egysége a nevelés céljában, tartalmában és módszerében.

A gyermek számára a család az első közösséget jelenti. A család békessége, az apa és az anya jó kapcsolata, biztosítéka a gyermek fejlődéséhez kedvező légkörnek. Az édesanya és az édesapa ülteti el először a gyermekben az első képzeteket, fogalmakat a jóról és a rosszról, a szépről és a csúfról, a becsületesről és a becsületlenről, az igazról és a hamisról. A szülők iránti szeretet és feltétlen bizalom alapján veszi át tanulónk azokat az értékeket, amelyeket a szülő is nagyra tart. Stabil és állandó családi közösségben gazdagodik személyisége, növekszik felelősségérzete. A szülőnek joga van megismerni az iskola pedagógiai programját, házirendjét.

Rendszeresen kérhet tájékoztatást gyermeke előmeneteléről. Tanórán kívüli foglalkozásokon való részvételét igényelheti gyermekének.

A pedagógus akkor jó szakember, ha lelkiismeretesen foglalkozik a rábízottakkal. Alapvetően fontos, hogy a gyermekben átélje a másik személyt, hogy benne bontakozó embert lásson és a segítségnyújtásra állandóan kész legyen. A gyermekkel való bánni tudás a hivatás a hivatás elengedhetetlen feltétele, alapja a gyermekszeretet.

Meghatározó, hogy

- milyen az iskola és a család kapcsolata,
- milyen módon működik közre, segíti a szülő az iskolában folyó nevelőmunkát,
- milyen módon és formában nyújt segítséget az iskola a szülőnek gyermeke helyes neveléséhez.

Az iskolának támogatni kell a gyermek harmonikus fejlődését, de nem veheti át a család szerepét.

A szülő pedig nem lehet tanár-helyettes. Nem lehet a szülőre hárítani annak a feladatnak az elvégzését, amit a tanárnak kell elvégezni.

Az a jó és helyes iskola-szülő kapcsolat, ahol kölcsönösen támogatják, ismerik és elismerik egymás munkáját. Mindezekre törekszik intézményünk, pedagógusaink munkáján keresztül. A szülő ismerje a gyermek iskolai környezetét, a pedagógus pedig a gyermek otthoni körülményeit.

A családi életmód átalakulása, s ezzel párhuzamosan a szülői nevelés alkalmazkodása az új életfeltételekhez és társadalmi igényekhez, feszültségek és ellentmondások közepette napjainkban is tart. A szülőkkel kiépítendő együttműködésben tehát ezzel is kell számolni, továbbá azzal, hogy az utóbbi évtizedekben a kétgenerációs család, a munkaviszonyban álló szülők és gyermekeik közössége vált ugyan tipikussá, de ahol nagyszülők is élnek a családban, ott az elfoglalt, időzavarral küzdő szülők helyett gyakran ők tartják kézben a gyermekek nevelését. Így tehát nevelési céljaink megvalósítása érdekében az ő támogatásukat, segítségüket is meg kell nyernünk. Szeretettel gondoskodunk tanítványaink testi, lelki, érzelmi fejlődéséről, folyamatosan együttműködünk a szülői házzal, felkészítjük őket a családi életre.

A családi életmód kisebb-nagyobb feszültségein általában felülkerekedik a szülők gyermekszeretete, a neveléshez szükséges anyagi, erkölcsi és érzelmi feltételek biztosításának szándéka, a bizalom az iskola és a tanító tanár iránt, valamint a gyermekek fejlődéséhez, tanulmányi és erkölcsi előrehaladásához szükséges családi tennivalók készséges vállalása.

A családlátogatásokon a gyermek családban elfoglalt helyéről, a szülők nevelési felfogásáról, valamint a család közösen töltött szabadidejének módjáról, tartalmáról tájékozódik a nevelő. A szülő megbeszélheti gyermeke fejlesztésével kapcsolatos egyéni gondjait, tapasztalatait, de sor kerül a sajátos családi nevelési feladatok megvilágítására is.

Az egy tanévre előre tervezett szülői értekezletek tartalmát az osztályfőnök úgy alakítsa ki, hogy az osztály előtt álló feladatok és a szülők együttműködési teendőinek megbeszélése hangsúlyos legyen.

Így fontos, hogy szóba kerüljön a naponkénti rendszeres beszélgetés a gyermekekkel, az életkoruknak és teherbírásuknak megfelelő házi és ház körüli munkákba, a szülőkkel közös különböző hasznos tevékenységbe történő bevonásuk.

Ugyancsak szükség van arra, hogy a hétvége programjáról beszélgessenek. Kerüljön szóba az is, hogy mit nézzenek meg a gyermekek a tévében, mit hallgassanak a rádióban, mennyi időt töltsenek a számítógép előtt.

Beszélgessenek a szülői példamutatásról, az ellentétes szülői követelések káros hatásáról.

A gyermek környezetének megismerése elősegíti a gyermek megértését is.

A szülői közösség munkája a gyermekek iskolai és családi nevelésének egységét, segít a szülők pedagógiai kultúrájának emelését. Közvetíti a szülők nevelési tapasztalatait, véleményét a nevelőtestületnek, szervezi a szülőknek iskolát támogató tevékenységét.

Az osztályfőnök vegye igénybe ezt a segítséget, építsen a választott szülők tapasztalataira, bízson rájuk feladatokat.

A tanári fogadóórákon a szülő tanácsot és segítséget kap gyermeknevelési problémái megoldásához. Ezekre az alkalmakra a nagyszülők, házaspárok, szülők kisebb csoportjai, sőt szülők és gyermekek közösen is meghívhatók. Alaposabban megismerhetik a szülők gyermekeik iskolai életét, ha esetenként, a napközis nevelő is elmondja tapasztalatait a gyermek viselkedéséről, étkezési kultúrájáról.

A nyílt nap, nyílt óra előrelépést jelenthet, ha a pedagógus nemcsak a tanulásra, hanem a közösségi élet szervezettségére és a magatartási gondok megláttatására is felhasználja ezt a jó lehetőséget.

Az együttműködés további formái a közös munka, versenyre, pályázatra való készülődés, amikor gyermekek, szülők és nevelők együtt dolgoznak, alkotnak.

Még bensőségebb együttlétet jelentenek a közös ünnepek, megemlékezések, házi vendégségek, ahol szülők, nagyszülők, pedagógusok, tanulók – mint egy népes család – együtt örül az örülőkkel. Ezek az alkalmak lehetőséget adnak az ünneplésre, és tovább gazdagítják az iskola hagyományait.

A nevelők és a szülők kapcsolattartása és együttműködése

A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább félévente egyszer a szülői szervezet iskolai vezetőségének ülésén,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein.

A közös munka és kapcsolatok keretei:

- az osztályok szülői szervezetei, annak választmánya
- a szülői szervezet iskolai választmánya
- szülői értekezletek, összevont szülői értekezletek
- iskolai választmányi értekezletek
- iskolaszék, iskolaszék ülései

- az iskolatanács ülései
- fogadóórák
- nyílt napok munkaterv szerint
- szülők számára szervezett iskolai rendezvények
- osztályrendezvények
- egyéb iskolai rendezvények
- közös társadalmi munka

1.11.3. Az iskola kapcsolatrendszere

A kapcsolattartás formái

A tájékoztatás alapelvei: időben, pontos, egyértelmű tájékoztatást kell nyújtani a szülőknek és a tanulóknak. A tájékoztatás módja minden esetben igazodjon a tájékoztatás tartalmához, az érintettek köréhez. Közérdekű tájékoztatás esetén több kommunikációs csatornán keresztül kell a tájékoztatást kiadni. Hivatalos tájékoztató tartalmat minden esetben a Kréta e-ellenőrzőn is meg kell hirdetni.

A nevelőtestület tagjai és a vezetőség az alábbi módokon tart kapcsolatot a szülőkkel:

- KRÉTA e-ellenőrző
- telefonos egyeztetés
- papír alapú rövid szöveges üzenet
- email (az iskola hivatalos emailcímén, illetve a pedagógusok hivatalos munkahelyi emailcímén)
- az iskola hivatalos honlapján
- az iskola hivatalos közösségi oldalán
- közösségi oldal osztályfőnökök részéről (nem kötelező kapcsolattartási forma)
- szülői értekezlet
- összevont szülői értekezlet
- általános fogadóóra
- egyéni fogadóóra
- egyeztetett időpontban történő személyes elbeszélgetés
- szükség esetén családlátogatás keretében
- levél, tértivevénnyel
- az iskola hivatalos honlapján közzétett információk útján.

Az elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó eljárásrend

Mivel az intézmény folyamatosan törekszik a kommunikációs csatornák bővítésére, igyekszik eredményesen felhasználni az elektronikus kapcsolattartási formákat.

Elektronikus úton történő kapcsolattartás formái:

Gyors, sokakat célzó, programokat népszerűsítésére, eredményeket közzétételére, hivatalos dokumentumok közzétételére, az iskola sokoldalú bemutatására használt elektronikus felület:

- az iskola hivatalos honlapja: www.adymonor.hu
- intézményi hivatalos közösségi Facebook oldala
- Oktatási Hivatal honlapján található intézményi közzétételi lista

Személyre szabott, vagy iskolai hivatalos közleményeire jól használható:

- az iskola hivatalos elektronikus levelezőrendszere
- KRÉTA-ellenőrző ÜZENETEK (személyre szabott üzenetekhez) és FALIÚJSÁG (közérdekű tájékoztatás céljából) (az e-napló használatának részletes szabályai az intézményi SZMSZ-ben található)
- a szülők személyes, illetve közérdekű kérdéseikkel-kéréseikkel szintén fordulhatnak az iskola vezetéséhez és pedagógusai felé a hivatalos email levelezőrendszer és a KRÉTA e-ellenőrző útján, melyre minden esetben érdemi választ kapnak.

A szülők tájékoztatása saját gyermekükről:

- Ha törvény alapján a kiskorú gyermek, tanuló adatai a szülő részére továbbíthatók, törvény eltérő rendelkezése hiányában a szülői felügyeleti jog gyakorlásától függetlenül az adatokat mindkét szülőnek továbbítani kell.
- Adatok nem továbbíthatók azon szülőnek, akinek a bíróság a gyermek sorsát érintő lényeges kérdésekben a szülői felügyeleti jogát korlátozta vagy megvonta.

1.11.4. A szülők és a pedagógusok együttműködésének fórumai

Egyéni megbeszélések:

- Feladata a szülők tájékoztatása gyermekük iskolai életéről, magaviseletéről, tanulmányi eredményeiről; segítségnyújtás a szülőknek a gyermek neveléséhez; valamint az együttes, összehangolt pedagógiai tevékenység kialakítása a szülő és a pedagógus között.

Családlátogatás:

- Feladata, a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében.

Szülői értekezlet:

Feladata:

- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása,
- a szülők tájékoztatása
- segítségadás aktuális nevelési kérdésekben a szülők részére
- az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,

- az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól,
- a helyi tanterv követelményeiről,
- az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,
- a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
- az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,
- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé.

Összevont szülői értekezletek:

Feladata:

- a leendő első évfolyamos, már beiratkozott tanulók szüleinek részére információt nyújtani az iskola működési rendjéről, az évfolyam követelményeiről, a pedagógiai módszerekről, a beszerzendő taneszközökről
- a leendő 5. évfolyamos diákok szüleinek részére információt nyújtani a felső tagozatos követelmény és értékelési rendszerről, lehetőséget nyújtani a szülőknek gyermekük leendő tanáraival való megismerkedésre
- a 8. évfolyamon a pályaválasztás és a középiskolai felvételi eljárással kapcsolatos tudnivalók és feladatok ismertetése.

Fogadóóra:

- Feladata: a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás stb.)

Nyílt nap:

- Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba. Intézményünk nyílt napon való részvételt biztosít a leendő első évfolyamra történő beiratkozás előtt az érdeklődő családok számára.

Írásbeli tájékoztató:

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.

- A szülői értekezletek, a fogadó órák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.
- A szülők a tanulók és a saját – a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított – jogaiknak az érvényesítése érdekében szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján az iskola igazgatóságához, az adott ügyben érintett gyermek osztályfőnökéhez, az iskola nevelőihez, a diákönkormányzathoz.

- A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével.
- A szülők és más érdeklődők az iskola pedagógiai programjáról, szervezeti és működési szabályzatáról, illetve házirendjéről az iskola igazgatójától, valamint nevelőitől az iskolai munkatervben évenként meghatározott igazgatói, igazgatóhelyettesi fogadóórákon kérhetnek tájékoztatást.
- Az iskola pedagógiai programjának, szervezeti és működési szabályzatának és házirendjének előírásai, illetve az intézmény közzétételi listája nyilvánosak, azt minden érintettnek (tanulónak, szülőnek, valamint az iskola alkalmazottainak) joga van megismernie, ezért az iskolai honlapon és az intézményben hozzáférhetőek.

1.11.5. A szülői részvétel

Munkánk eredményességének előfeltétele a szülői házzal való jó kapcsolattartás. A szülők gondjainak, problémáinak megoldása, partnerként való kezelése a szülők velünk való együttműködésének előfeltétele. Az iskola feladata a szülők minél szélesebb körű tájékoztatása, valamint fórumot teremteni a vélemények, javaslatok kifejezésére.

A legfontosabb részvételi jogok: éves munkaterv, beszámoló, értékelés véleményezése, minden olyan kérdésben tájékoztatás, véleményezés, lehetőségének biztosítása, amely az iskolai élet nagyobb csoportját érinti.

A továbbfejlesztés lehetőségei:

Törekedni kell a szülők minél nagyobb számú bevonására a fenti alkalmakra. Több osztályszintű rendezvényt kell szervezni, ahol a szülők is részt vehetnek (kirándulás, sport és egyéb délutánok).

- A szülőket be lehet vonni a diákönkormányzat munkájába.
- A szülői értekezletek és más értekezletek színvonalának állandó emelése hozzájárulhat aktivitásuk növekedéséhez

1.11.6. Kapcsolattartás az intézmény külső partnereivel

Az intézmény legfontosabb külső partnerintézményeivel folyamatosan tartja a kapcsolatot:

- a Fenntartóval: Monori Tankerületi Központ dolgozóival
- a városvezetéssel
- Az Oktatás Hivatallal

- A területileg illetékes Szolnoki Pedagógiai-Oktatási Központtal
- A helyi oktatási intézmények vezetőivel
- Az iskola alapítványának kuratóriumával
- Városi könyvtárral
- Városi Művelődési Házzal
- a helyi egyházak vezetőivel
- Katasztrófavédelemmel, rendőrséggel
- Városi uszodával
- A Gyermekjóléti Szolgálattal,
- Pedagógiai Szakszolgálatokkal, Nevelési Tanácsadóval
- Egészségügyi Szolgáltatóval
- a Családsegítővel
- a Gyámügyi irodával
- az Erasmus+ program és egyéb nemzetközi együttműködések keretében kapcsolatba kerülő külföldi oktatási és képző intézményekkel, szakmai szervezetekkel
- az Erasmus+ program megvalósításában és az intézmény nemzetközi szakmai tevékenységében közreműködő hazai szervezetekkel.

A kapcsolattartásnak különböző formái vannak, melyek közül azt kell alkalmazni, mely a legmegfelelőbbben szolgálja kapcsolattartás fenntarthatóságát.

A kapcsolattartás formái:

- Értekezlet
- Megbeszélés
- Fórum
- Bizottsági ülés
- Személyes találkozás
- elektronikus üzenet (az iskola hivatalos email címén)
- Levélben értesítés (tértivevény által)
- Hivatalos dokumentum személyes átvétele

A kapcsolattartás során folyamatosan figyelemmel kell lenni az információátadással kapcsolatos jogszabályokban foglaltakra, és az adatvédelemre.

1.12. Tanulmányok alatti vizsgák szabályai

(Az EMMI Rend. 65. § alapján.)

A tanulmányok alatti tehető vizsgák a javító és osztályozó vizsgák iskolánkban. A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye, érdemjegyei, vagy az osztályozó vizsgán, különbözeti vizsgán, vagy pótló és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye alapján állapítjuk meg.

A tanulmányok alatti vizsgák lehetőséget adnak arra, hogy az azon tanulók osztályzatait megállapíthassuk, akiknek félévi vagy év végi osztályzatait évközi teljesítményük és érdemjegyeik alapján nem lehet meghatározni.

A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti és évfolyamonkénti követelményei a helyi tantervben rögzítettek alapján találhatók a Pedagógiai Program Mellékletében.

A vizsgaszabályzat hatálya vonatkozik:

- az osztályozóvizsgákra
- javítóvizsgákra
- különbözeti
- pótló vizsgákra.

Hatálya kiterjed minden olyan tanulókra:

- aki osztályozóvizsgára jelentkezik
- akit a nevelőtestület utasít osztályozóvizsgára (hiányzása meghaladja a 250 órát és nem osztályozható)
- akit a nevelőtestület javítóvizsgára utasít
- akit különbözeti vizsga letételére utasítanak
- ezen kívül hatályos intézményünk nevelőtestületének tagjaira, akik a vizsgabizottság megbízott tagjai.

A bizottság elnöke felel a jogszerű és szakszerű vizsgáztatásért.

1.12.1. Az osztályozó vizsga

Az osztályozó vizsga egy tárgy egy adott évfolyamának követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megtartani.

Osztályozóvizsgát tesz:

- tantestületi engedéllyel az a tanuló, aki 250 órát meghaladóan hiányzott egy tanévben és nem osztályozható érdemjegyeit tekintve
- akinek hiányzása egy adott tantárgyból meghaladja az előírt óraszám 30%-át és nem osztályozható érdemjegyeit tekintve
- aki tanulmányait egyéni tanrend szerint folytatja
- akinek engedélyeztük, hogy egy, vagy több tárgy tanulmányi követelményének egy tanévben, vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget.

1.12.2. A javítóvizsga

Javítóvizsgát tenni az igazgató által kitűzött, augusztus 21. és augusztus 31. közötti időszakban lehet.

Javítóvizsgát tehet az a tanuló:

- aki a tanév végén legfeljebb 3 tantárgyból elégtelen osztályzatot ért el
- aki az osztályozó vizsgáról igazolatlanul hiányzott, azt nem fejezte be vagy az előírt időpontig nem tette le
- aki az osztályozóvizsga követelményeinek nem tett eleget legfeljebb 3 tantárgy esetében.

1.12.3. A különbözeti vizsga

A 2-8. évfolyamba átvétellel érkező tanulónak – a helyi tantervben meghatározott követelmények alapján összeállított – szintfelmérő-különbözeti vizsgát kell tennie idegen nyelvből és mindazon tantárgyakból, amelyeket előző iskolájában - a bizonyítvány bejegyzése alapján - nem tanult, vagy más tanterv szerint tanult.

1.12.4. A pótló vizsga

Pótló vizsgát tehet az a vizsgázó, aki neki fel nem róható okból távol marad osztályozó, javító-, valamint különbözeti vizsgáról, és erről igazolást mutat be.

1.12.5. A tanulmányok alatti vizsgák megszervezésére, lebonyolítására vonatkozó szabályok

- A vizsgát megelőzően a vizsgázónak minden esetben biztosítani kell konzultációs lehetőséget.
- A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételhető.
- A vizsgák időpontjáról a vizsgázót írásban tájékoztatni kell.
- Az iskolában tartott tanulmányok alatti vizsga esetén az igazgató a vizsgázó tanuló gondviselőjének – írásbeli kérelmére – engedélyezheti, hogy a vizsgázó a meghatározott időponttól eltérő időben tegyen vizsgát.

1.12.6. A vizsgaanyag összeállítására és a vizsgatípusokra vonatkozó szabályok

- A vizsgaanyag összeállítását a vizsgakövetelményekben az adott évfolyamra és tantárgyra megállapított tananyagrészekből a bizottság állítja össze úgy, hogy a feladatok tananyagrészek elsajátításáról átfogó képet kaphasson a vizsga alatt.
- A tanulmányok alatti vizsga követelményei részletesen, tantárgyi-évfolyamonkénti bontásban jelen Pedagógiai Program Mellékletében találhatóak.
- A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből állhat. A készségtantárgyak és az informatika tantárgy kivételével minden tantárgyból kötelező az írásbeli vizsgarész. Készségtantárgyak (ének-zene, testnevelés és technika, illetve rajz tantárgyak) és az informatika tantárgy esetében gyakorlati vizsga tehető. Az írásbeli vizsga mellett

szóbeli vizsga szervezhető magyar irodalom (pl. memoriterek) és idegen nyelv (társalgás) tantárgyakból. A szóbeli vizsga anyagát a vizsgázóval előre közölni kell.

- Az írásbeli vizsgaanyag összeállításánál lehetőséget kell adni a vizsgázónak arra, hogy tudásáról képességeinek megfelelő szinten számot tudjon adni a rendelkezésre álló idő alatt. A feladatok, kérdések, instrukciók megfogalmazása legyen egyértelmű, jól érthető, önálló feldolgozásra alkalmas a vizsgázó életkori sajátosságainak figyelembevételével.
- A szóbeli vizsgarészben törekedni kell arra, hogy a vizsga légköre megnyugtató és stresszmentes és bátorító legyen. A vizsga során tekintettel kell lenni a vizsgázó életkori sajátosságaiból adódó szóbeli kifejezési készségére. Az előírt tananyagrészekből válogatva egyszerű, jól érthető kérdéseket kell a vizsgázónak feltenni.

1.12.7. A vizsgák értékelésére vonatkozó szabályok

Az írásbeli feladatrészeknél az egyes tananyagrészeket taglaló feladatok mindegyikénél közel azonos javítási pontszámértéket kell megállapítani, a kiegyensúlyozott és korrekt értékelés érdekében. A pontszámokat minden feladatnál előre meg kell határozni és fel kell tüntetni a feladatlapokon. A feladatlapokat javítása során az elért összpontszámot százalékos értékben is meg kell adni. Az írásbeli vizsga során elért százalékos eredményt a Pedagógiai Programban a témazáró nagydolgozatok értékelésével azonos módon lehet érdemjegyre átszámítani.

A szóbeli vizsga értékelése jelen Pedagógiai Programban található tanulói szóbeli feleletnek megfelelően történhet.

Az vizsga érdemjegyet a vizsgabizottság az írásbeli és – amennyiben volt – szóbeli vizsgára adott érdemjegyek átlaga alapján állapítja meg.

1.12.8. A vizsgabizottság

Tanulmányok alatti vizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell tenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait az igazgató bízza meg. Amennyiben lehetőség van rá, a vizsgabizottságba legalább két olyan pedagógust kell jelölni, aki jogosult az adott tantárgy tanítására.

A tanulmányok alatti vizsga vizsgabizottságának elnöke felel a vizsga szakszerű és jogszerű megtartásáért, ennek keretében

- vezeti a szóbeli vizsgákat és a vizsgabizottság értekezleteit,
- átvizsgálja a vizsgával kapcsolatos iratokat, aláírja a vizsga iratait,
- a vizsgabizottság értekezletein véleményeltérés esetén szavazást rendel el.

A kérdező tanár csak az lehet, aki a vizsga tárgya szerinti tantárgyat képesítése alapján taníthatja.

A vizsgabizottság munkáját és magát a vizsgát az iskola igazgatója készíti elő. Az igazgató felel a vizsga jogszerű előkészítéséért és zavartalan lebonyolítása feltételeinek megteremtéséért. Az igazgató e feladata ellátása során

- dönt minden olyan, a vizsga előkészítésével és lebonyolításával összefüggő ügyben, amelyet a helyben meghatározott szabályok nem utalnak más jogkörébe,
- írásban kiadja az előírt megbízásokat, szükség esetén gondoskodik a helyettesítésről,

- ellenőrzi a vizsgáztatás rendjének megtartását.

1.12.9. A vizsga lebonyolítása

- Egy vizsganapon egy vizsgázó vonatkozásában legfeljebb három írásbeli vizsgát lehet megtartani. A vizsgák között pihenőidőt kell biztosítani.
- A vizsgázónak legalább tíz perccel korábban meg kell jelennie a vizsga helyszínén, mint amely időpontban az a vizsgacsoport megkezdje a vizsgát, amelybe beosztották.
- A vizsgázók a vizsgateremben egymással nem beszélgethetnek, egymást nem segíthetik.
- Az írásbeli vizsgán a vizsgateremben az ülésrendet a vizsga kezdetekor a vizsgáztató pedagógus úgy köteles kialakítani, hogy a vizsgázók egymást ne zavarhassák és ne segíthessék.
- A vizsga reggel nyolc óra előtt nem kezdhető el, és legfeljebb tizenhét óráig tarthat.
- A vizsga kezdetekor a vizsgabizottság elnöke a vizsgáztató pedagógus jelenlétében ismerteti az írásbeli vizsga szabályait, majd kiosztja az írásbeli vizsga feladatlapjait. A vizsgázóknak a feladat elkészítéséhez segítség nem adható.
- Az írásbeli vizsgán kizárólag a vizsgaszervező intézmény bélyegzőjével ellátott lapon, feladatlapokon lehet dolgozni. A rajzokat ceruzával, minden egyéb írásbeli munkát tintával kell elkészíteni felső tagozaton. A feladatlap előírhatja számológép, számítógép használatát, amelyet a vizsgaszervező intézménynek kell biztosítani.
- Az íróeszközökről a vizsgázók, az iskola helyi tanterve alapján a vizsgához szükséges segédeszközökről az iskola gondoskodik, azokat a vizsgázók egymás között nem cserélhetik.
- A vizsgázó az írásbeli válaszok kidolgozásának megkezdése előtt mindegyik átvett feladatlapra feltünteti a nevét, a vizsganap dátumát, a tantárgy megnevezését. Vázlatot, jegyzetet csak ezeken a lapokon lehet készíteni.
- A vizsgázó számára az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló idő tantárgyanként legfeljebb hatvan perc.
- Ha az írásbeli vizsgát bármilyen rendkívüli esemény megzavarja, az emiatt kiesett idővel a vizsgázó számára rendelkezésre álló időt meg kell növelni.
- Ha a vizsgáztató pedagógus az írásbeli vizsgán szabálytalanságot észlel, elveszi a vizsgázó feladatlapját, ráírja, hogy milyen szabálytalanságot észlelt, továbbá az elvétel pontos idejét, aláírja és visszaadja a vizsgázónak, aki folytathatja az írásbeli vizsgát. A vizsgáztató pedagógus a szabálytalanság tényét és a megtett intézkedést írásban jelenti az iskola igazgatójának, aki az írásbeli vizsga befejezését követően haladéktalanul kivizsgálja a szabálytalanság elkövetésével kapcsolatos bejelentést. Az iskola igazgatója a megállapításait részletes jegyzőkönyvbe foglalja, amelynek tartalmaznia kell a vizsgázó és a vizsgáztató pedagógus nyilatkozatát, az esemény leírását, továbbá minden olyan tényt, adatot, információt, amely lehetővé teszi a szabálytalanság elkövetésének kivizsgálását. A jegyzőkönyvet a vizsgáztató pedagógus, az iskola

igazgatója és a vizsgázó írja alá. A vizsgázó különvéleményét a jegyzőkönyvre rávezetheti.

- Az iskola igazgatója az írásbeli vizsga folyamán készített jegyzőkönyveket és a feladatlapokat – az üres és a piszkosokat tartalmazó feladatlapokkal együtt – a kidolgozási idő lejártával átveszi a vizsgáztató pedagógusoktól. A jegyzőkönyveket aláírásával – az időpont feltüntetésével – lezárja és a vizsgairatokhoz mellékel.
- Az írásbeli vizsga feladatlapjait a vizsgáztató pedagógus kijavítja, a hibákat, tévedéseket a vizsgázó által használt tintától jól megkülönböztethető színű tintával megjelöli, röviden értékeli a vizsgakérdésekre adott megoldásokat.
- Ha a vizsgáztató pedagógus a feladatlapok javítása során arra a feltételezésre jut, hogy a vizsgázó meg nem engedett segédeszközt használt, segítséget vett igénybe, megállapítását rávezeti a feladatlapra, és értesíti az iskola igazgatóját.
- Ha a vizsgázó a vizsga során szabálytalanságot követett el, az iskola igazgatójából és két másik – a vizsgabizottság munkájában részt nem vevő – pedagógusból álló háromtagú bizottság a cselekmény súlyosságát mérlegeli, és
 - a vizsgakérdésre adott megoldást részben vagy egészben érvénytelennek nyilvánítja, és az érvénytelen rész figyelmen kívül hagyásával értékeli a vizsgán nyújtott teljesítményt,
 - az adott tantárgyból – ha az nem javítóvizsga – a vizsgázót javítóvizsgára utasítja.
- A szabálytalansággal összefüggésben hozott döntést és annak indokait határozatba kell foglalni.

1.12.10. Az SNI, BTMN tanulókra vonatkozó szabályozás

A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó, a szülő/gondviselő szakértői bizottság szakvéleményével megalapozott írásbeli kérelmére, az igazgató engedélye alapján:

- a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó számára az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló időt legfeljebb harminc perccel meg kell növelni,
- a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó számára lehetővé kell tenni, hogy az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt használja,
- a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tehet.

1.12.11. A tankötelezettségüket egyéni munkarend szerint teljesítő tanulókra vonatkozó szabályok

Az Oktatási Hivatal engedélye alapján tankötelezettségét egyéni munkarendben teljesítő tanulónak természetesen minden tantárgyból félévkor és év végén osztályozó vizsgát kell tennie.

Ha az egyéni munkarendben tanuló neki felróható okból két alkalommal nem jelenik meg az osztályozó vizsgán, vagy két alkalommal nem teljesíti a tanulmányi követelményeket, az iskola igazgatója értesíti a felmentést engedélyező szervet, és a tanuló a következő félévtől csak iskolába járással teljesítheti a tankötelezettségét.

- Ha a tanuló a tanulmányi kötelezettségének a szülő kérelme alapján egyéni munkarend keretében tesz eleget, felkészítéséről a szülő gondoskodik, a tanuló egyénileg készül fel. Az egyéni munkarend keretében tanuló magatartását és szorgalmát nem kell minősíteni.
- Ha a sajátos nevelési igényű tanuló, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján tanulmányait egyéni munkarend keretében folytatja, iskolai neveléséről és oktatásáról, felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatainak megállapításáról, a felkészítést végző pedagógusokról a szakértői véleményben foglaltak szerint az az iskola gondoskodik, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll. Az iskolában nem foglalkoztatott szakemberek biztosításáról:
 - a beilleszkedési, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességgel küzdő tanuló esetén a pedagógiai szakszolgálati intézménynek,
 - sajátos nevelési igényű tanuló esetén az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatnak kell gondoskodni.
 - Ha a tanuló általános járóbeteg szakellátásban, általános fekvőbeteg szakellátásban résztvevő szakorvos által kiadott vélemény szerint tartós gyógykezelésben részesül és emiatt a mindennapos iskolába járási kötelezettségét nem tudja teljesíteni, egyéni munkarend keretében folytatja tanulmányait. Az iskola köteles gondoskodni a tanuló felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatának megállapításáról.

1.13. Az érdemjegyek tanulmányi rendszerben történő rögzítésével kapcsolatos értesítési kötelezettség határideje

Az érdemjegyek tanulmányi rendszerben történő rögzítésével kapcsolatos értesítési kötelezettség határideje a tanuló érdemjegyről történő tudomás szerzéstől, azaz a közléstől számított két munkanap.

1.14. A tanuló felvételének és átvételének helyi szabályai

1.14.1. A tanulók felvételének szabályai

Tanuló felvétele: a tanköteles korba lépő tanulók az elsős beiratkozási időszakban jelentkezve felvétel útján lépnek tanulói jogviszonyba intézményünkkel.

- A tanköteles tanulókat az első évfolyamra, hatályos jogszabályban előírt időpontban lehet beíratni.
- A beiratkozás időpontját a helyben szokásos módon, iskolai honlapon – időben tájékoztatva a szülőket – közzé tesszük.
- Az iskola rendelkezik kötelezően előírt felvételi, beiskolázási körzettel, mely az iskola hivatalos honlapján megtekinthető.
- Azt a tanköteles tanulót, aki körzetünkben lakóhellyel. ill. tartózkodási hellyel rendelkezik, felvesszük.
- Amennyiben további felvételi kérelmeket is teljesíteni tudunk, akkor az elbíráláskor előnyt élvez a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.
- Ugyancsak előnyben részesítjük a felvételnél: a sajátos nevelési igényű gyermekeket, azt a gyermeket, akinek szülője/testvére tartósan beteg vagy fogyatékkal élő; akinek testvére már intézményünk tanulója, illetve amely esetben a szülő munkahelye az iskola körzetében található.
- Az iskolába felvett tanulók osztályba, csoportba való beosztásról az igazgató dönt.

Az első évfolyamra jelentkező családoknak számos alkalmat biztosítunk arra, hogy megismerkedjen intézményünk nevelési programjával:

- találkozás a szülőkkel az óvodai szülői értekezleteken;
- intézményi Nyílt nap,
- Gergely-járás (iskolába hívogató: az elsősök meglátogatják a nagycsoportosokat),
- a felvételt követő összevont szülői értekeztet;
- nagycsoportosok meghívása az iskolába (az iskola és az óvodák közös szervezésében).

1.14.2. A tanuló átvételének helyi szabályai

Átvétel: más oktatási-nevelési intézménnyel már tanulói jogviszonyban lévő tanuló, kérelemre történő átvétele intézményünkbe.

- A tanuló átvételére a tanítási év bármelyik szakaszában lehetőség van.
- Az átvételt iskolánkba az érintett tanuló szülője/gondviselője kezdeményezheti írásbeli kérelem benyújtásával.
- Az átvételről szülői kérelem alapján az igazgató dönt.

- A kérelemre az igazgató a tanuló átvételéről szóló döntést, vagy az átvételi kérelem elutasításáról szóló határozatot hoz, melyet a szülő postai úton kap kézhez.
- Azt a tanköteles tanulót, aki körzetünkben lakóhellyel. ill. tartózkodási hellyel rendelkezik, átvesszük.
- Átvételi kérelem elbírálása esetén előnyt élvez a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.
- Az átvett tanuló osztályba, csoportba sorolásáról az igazgató dönt.
- Átvételnél figyelembe kell venni a tanuló előző intézmény típusát (pl. alternatív pedagógiai programmal rendelkező oktatási intézményből érkező tanuló) és szükség szerint segíteni kell a tanuló zökkenőmentes beilleszkedését egyéni segítségnyújtással, türelmi idő biztosításával.
- Huzamosabb idő után külföldről hazaérkező családból jövő tanuló esetében: az osztályba sorolásnál szintfelmérő teszttel győződünk meg a tanuló tudásszintjéről és szükség esetén döntünk az évfolyamismétlésről.

A tanulók felvételére/átvételére vonatkozó további alapelvek

A felvétel/átvételi folyamat részét képezi egy a szülő és gyermek együttes megjelenésekor folytatott beszélgetés, amelynek célja kettős: egyrészt információ szerzése, a tanuló megfelelő tanulócsoportba osztásához (szociális összetétel, tanító habitusa), másrészt kép kialakítása a szülői ház az iskola nevelési céljainak kölcsönös támogatásáról.

A tanulók felvételére és átvételére vonatkozó részletes eljárásrend intézményünk Házi rendjében található.

1.14.3. Az egyéni munkarend

Tanköteles korú gyermek tankötelezettségét iskolába járással teljesítheti. Speciális esetben a szülő/törvényes képviselő az Oktatási Hivatalnál kérelmezheti, hogy a tanuló tankötelezettségét egyéni munkarenddel teljesíthesse. Az Oktatási Hivatal erre akkor adhat engedélyt, ha a tanuló egyéni adottsága, a sajátos helyzete indokolja, illetve, ha a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös a tanulmányok egyéni munkarendben történő folytatása.

- Az egyéni munkarenddel rendelkezőt – az iskolában vagy azon kívül folyó gyakorlati képzés kivételével – az iskola valamennyi kötelező tanórai foglalkozása alól fel kell menteni.
- Az Oktatási Hivatal engedélye alapján tankötelezettségét egyéni munkarendben teljesítő tanulónak természetesen minden tantárgyból félévkor és év végén osztályozó vizsgát kell tennie.
- Ha az egyéni munkarendben tanuló neki felróható okból két alkalommal nem jelenik meg az osztályozó vizsgán, vagy két alkalommal nem teljesíti a tanulmányi követelményeket, az iskola igazgatója értesíti a felmentést engedélyező szervet, és a tanuló a következő félévtől csak iskolába járással teljesítheti a tankötelezettségét.

- Ha a tanuló a tanulmányi kötelezettségének a szülő kérelme alapján egyéni munkarend keretében tesz eleget, felkészítéséről a szülő gondoskodik, a tanuló egyénileg készül fel. Az egyéni munkarend keretében tanuló magatartását és szorgalmát nem kell minősíteni. Az iskola igazgatója köteles tájékoztatni a tanulót és a szülőt az egyéni munkarenddel rendelkező kötelelességeiről és jogairól. Az egyéni munkarenddel rendelkező kérelmére részt vehet a tanórai vagy egyéb foglalkozásokon, valamint felvehető a napközibe és a tanulószobai foglalkozásra. Ezen kérelmekről az iskola igazgatója dönt.
- Ha a sajátos nevelési igényű tanuló, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján tanulmányait egyéni munkarend keretében folytatja, iskolai neveléséről és oktatásáról, felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatainak megállapításáról, a felkészítést végző pedagógusokról a szakértői véleményben foglaltak szerint az iskola gondoskodik.

Az iskolában nem foglalkoztatott szakemberek biztosításáról:

- a beilleszkedési, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességgel küzdő tanuló esetén a pedagógiai szakszolgálati intézménynek,
- sajátos nevelési igényű tanuló esetén az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatnak kell gondoskodni.
- Ha a tanuló általános járóbeteg szakellátásban, általános fekvőbeteg szakellátásban résztvevő szakorvos által kiadott vélemény szerint tartós gyógykezelésben részesül és emiatt a mindennapos iskolába járási kötelezettségét nem tudja teljesíteni, egyéni munkarend keretében folytatja tanulmányait. Az iskola kötelessége gondoskodni a tanuló felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatának megállapításáról.

2. HELYI TANTERV

2.1. Választott kerettantervek

A kerettantervek meghatározzák a nevelés oktatás céljait, a tantárgyi rendszert, az egyes tantárgyak témaköreit, tartalmát, a tantárgyak követelményeit, a tantárgyközi tudás- és képességfejlesztés feladatait, valamint a követelmények teljesítéséhez rendelkezésre álló időkeretet.

Az Nkt. 26. § (2) rendelkezése alapján, a 2020. szeptember 1-től az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról, valamint a módosított 110/2012. (VI.4.) Korm. rendelet alapján a 2020-as Nemzeti alaptantervhez illeszkedő – az oktatásért felelős miniszter által kiadott – Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára és Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára alapján elkészült helyi tantervünk került bevezetésre. (EMMI Rend. 7. §. (1) b) ba).

2.2. Az óratervi háló

(EMMI Rend. 7. §. (1) b) bc, valamint az Nkt. 6. sz. melléklete alapján.)

Az óratervi hálót úgy alakítottuk ki, hogy a kötelező óraszámok mellett a szabadon tervezhető óraszámok adta lehetőséget felhasználva iskolánk sajátosságaihoz és lehetőségeihez igazodjon. A megtanítandó és elsajátítandó tananyagot a központilag kiadott Kerettanterv alapján elkészült helyi tantervünk tantárgyankénti és évfolyamonkénti bontásban tartalmazza. Lásd még: [Dokumentumaink :: Adymonor](#)

2.2.3. Óraterv

Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	8	8	7	7	4	4	4	3
Angol nyelv				2	4	4	3	3
Matematika	5	5	4	4	4	4	4	4
Etika/Hit- és erkölcstan	1	1	1	1	1	1	1	1
Környezetismeret			1	1				
Ének-zene	2	2	2	2	2	1	1	1
Vizuális kultúra	2	2	2	1	1	1	1	1
Hon- és népismeret						1		
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
Digitális kultúra			1	1	1	1	1	1
Dráma és színház								1
Földrajz							1,5	1,5
Biológia							1,5	1,5
Kémia							1,5	1,5
Fizika							1,5	1,5
Természettudomány					2	2		
Történelem					2	2	2	2
Állampolgári ismeretek								1
Osztályfőnöki					1	1	1	1
Rendelkezésre álló órakeret	24	24	24	25	28	28	30	30

2.2.4. A szabadon tervezhető tanórák

A 2020-as NAT-hoz illeszkedő óratervekben szabadon tervezhető órák – a nevelőtestület döntése alapján – minden évfolyamon közismereti tantárgyakhoz kapcsolódnak az alábbiak szerint:

A szabadon tervezhető tanórák (NAT 2020)

Alsó tagozat (beépültek a közismereti tantárgyak óraszámába)

Évfolyam	1.	2.	3.	4.
Szabadon tervezhető órák száma	2 óra	2 óra	2 óra	2 óra
Szabadon tervezhető óra	magyar, matematika	magyar, matematika	magyar	magyar

Felső tagozat (beépültek a közismereti tantárgyak óraszámába)

Évfolyam	5.	6.	7.	8.
Szabadon tervezhető órák száma	1 óra	2 óra	2 óra	2 óra
Szabadon tervezhető óra	angol	angol, hon- és népismeret	magyar, matematika	matematika dráma és színház

2.3. Tankönyvek és tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

(EMMI Rend. 7. §. (1) b) bc) alapján.)

A tankönyv, taneszköz kiválasztása – az iskola helyi tantervének függvényében – a szakmai munkaközösség és a szaktanár kompetenciája és felelőssége.

A tankönyv az egyik legfontosabb oktatási segédeszköz, mely a tananyagot didaktikailag helyes formában, rendszerbe foglalva, tudományos egzaktsággal, a tanulók életkori sajátosságait figyelembe véve fejti ki (közöl, gyakorlati jelleggel bír, irányít és ösztönöz).

A korszerű tankönyvvel szemben támasztott követelmények: a benne foglalt tények és összefüggések tükrözzék a tudományok eredményeit, legyen logikus, alapuljon az elmélet és gyakorlat egységére, legyen szemléletes és érthető. Nyelvezete legyen érthető, serkentsen gondolkodásra, szívesen tanuljanak belőle a tanulók.

A tankönyv kiválasztásánál a helyi tanterv kompatibilitáson kívül figyelembe vett szempontok:

- kizárólag olyan tankönyveket, oktatási segédleteket válasszanak a pedagógusok, melyek szerepelnek a hivatalos tankönyvjegyzéken
- a tankönyvcsaládhoz, komplex eszközrendszerhez tartozó tankönyveket célszerű előnyben részesíteni
- kizárólag olyan tankönyv választható, melyet a nevelés-oktatás során folyamán a tanulók folyamatosan fognak használni

- a sajátos nevelési igényű tanuló oktatásához szükség speciális tankönyvekre és egyéb segédletekre.
- A fejlesztő neveléshez szükség van a Szakértői Bizottság által meghatározottak szerint tankönyvekre és speciális eszközökre.

Ha a tanulókat önálló alkotómunkára akarjuk nevelni, akkor lexikonok, katalógusok, táblázatok kezelésére, értelmezésére és az internet adta tudásra is meg kell tanítani őket.

A tankönyvek, segédletek, és taneszközök kiválasztása a szaktanár, valamint az adott munkaközösség illetékességi és felelősségi körébe tartozik.

A jelenleg érvényben lévő jogszabályok szerint minden évfolyamunkon térítésmentesen kerülnek a tanulók birtokába a tankönyvek.

A kiválasztott tankönyvek listájáról, az alkalmazásra kerülő tanévet megelőző tanév márciusában, az iskola a szülőket tájékoztatja.

2.4. A NAT-ban meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

(EMMI Rend. 7. §. (1) b) bc), valamint a Nat. Korm. rend. 5. § (1) rendelkezése alapján.)

- Iskolánkban kizárólag általános képzéssel foglalkozunk, általános alapképzettséget biztosító oktatási intézmény lévén.
- Általános iskolai keretek között órarendbe építve oktatunk valamennyi fő tantárgyat, magyar irodalmat, nyelvtant, idegen nyelvet, testnevelést, történelmet, földrajzt, fizikát, kémiát, biológiát, illetve modulokat.
- A nappali oktatás munkarendje szerint kötelező és választható, egyéni és csoportos, tanórai és egyéb foglalkozások vannak.
- A tanulók kötelező óraszámát és a választható órákat az óratervi háló tartalmazza.
- A kötelező órák száma és az osztályok engedélyezett időkerete különböztetést egyéb foglalkozásokhoz és csoportbontáshoz, tehetségek kibontakoztatásához, felzárkóztatáshoz, differenciált fejlesztéshez vesszük igénybe.
- A tanító, vagy tanár úgy végzi munkáját, hogy tudását átadja, módszereivel mintát szolgáltat nevelteji irányában. Értéket közvetít, nemcsak a tananyag megtanításával, de beszédével, tetteivel, viselkedésével is. Fontos, hogy a nevelő is fejlessze tudását, pontosan végezze dolgát. Ösztökélje erre a gyermekeket is.
- Elvárásunk, hogy a gyermekek tudása képességeik mértéke szerint való legyen.
- Oktatási feladatainkat alapvetően alapképességek elsajátításával kívánjuk elérni, az olvasás, írás, matematika eszközszintű használatának kialakításával. A jól olvasó, jó helyesíró, jó szövegértéssel bíró tanulók könnyebben fognak tanulni. Ez a feladat sok gyakorlást kíván a gyermek és a pedagógus oldaláról is.
- Munkánk nyomán tanulóink legyenek képesek használatos, korszerű, versenyképes tudásra és műveltségre szert tenni.
- A tudáson kívül figyelembe vesszük a szorgalmat, a becsületes felkészülést, az odavezető utat is.

- Feladatunk a tanulók viselkedéskultúrájának kialakítása, fejlesztése, szilárd szokásrend, mások tiszteletben tartása, udvariasság.
- Kiemelt feladatunk a nemzeti kultúra ápolása, anyanyelvünk magas szintű művelése, hagyományok őrzése, szokások továbbvitele, a haza szeretetének erősítése, a kétezer éves európai keresztény kultúra értékeinek, erkölcsi normáinak tiszteletben tartása.
- A testi-lelki egészség megőrzése, a fizikai állóképesség fokozása, mozgásra, testedzésre való természetes igény kielégítése, a sport szeretetére való szoktatás.
- Pedagógiai munkánk során váljanak képesek a tanulók az önművelésre, a gyorsult világ változásaihoz alkalmazkodó információk feldolgozásával, a munka világába betagozódni.
- Fejlesszük vitakultúránkat, tanuljanak meg élni érdekképviselői lehetőségeikkel.
- A közösség és az egyén viszonyát helyezzük előtérbe, amikor a személy méltóságát, összetartozás-közösségvállalását, segítségadás-támogatás elvét hangsúlyozzuk. Ennek a harmóniának megtalálásánál figyelembe vesszük a nemzetnek, történelmen átívelő eszmei hagyományait, folytonosságát adó sajátosságait.
- A sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek speciális igényeit figyelembe vesszük, részükre képességeikhez igazodó oktatást szervezünk, hogy fejlődésük az elvárthoz minél jobban illeszkedjen, valamint eredményesen tagozódhassanak be a felnőtt életbe, társadalmi beilleszkedésük eredményes legyen.
- Az értelmes, kifejező beszédtechnika, beszédértés, nyelvi kommunikáció elsajátítása, helyes íráskészség kialakítása egyik legfontosabb feladatunk.
- A matematika tanításánál feladatunk az alkalmazásképes szám- és műveletfogalom elmélyítése.
- Törekvésünk, hogy a magyar nyelvet, matematikát nagy osztálylétszám esetén csoport bontásával oktathassuk.
- Elvünk, hogy előbb anyanyelvüket ismerjék meg a gyermekek, majd később kezdjenek idegen nyelvet tanulni.
- Idegen nyelveket, angol és német nyelvet oktatunk a negyedik évfolyamtól kezdve.
- Az idegen nyelv oktatása: évfolyamonként létszámtól függően 3-4. csoportban történik.
- Az idegen nyelv oktatása a 4. évfolyamon kezdődik
- A szülők választhatnak idegen nyelvet. (A csoportok indításának feltétele a minimális 8 fő jelentkező.) Igény esetén az évfolyam minden tanulójának biztosítjuk az angol nyelv oktatását. Az érkező tanulók a már elkezdett idegen nyelvet tanulhatják tovább, de számítani kell arra, hogy más tankönyv miatt esetleg egyes tananyagrészeket pontosítani vagy pótolni kell.
- Az informatikát, magyart, matematikát, idegen nyelveket, művészeti tárgyakat különös odafigyeléssel oktatunk, igyekszünk olyan optimális óraszámokat a tantárgy mellé rendelni, mely elősegíti tanítványaink fejlődését.
- A mindennapos művészeti nevelés keretében az alsó tagozatos nevelés-oktatás egyik kiemelt feladata a mindennapos művészeti nevelés, melyet az iskola tanórai és tanórán kívüli foglalkozások keretében kíván biztosítani, így teremtve alkalmat a tanulók különféle egyéni, kisközösségi művészeti tevékenységeinek fejlesztésére. A felső

tagozaton folyamatosan biztosítjuk a művészeti nevelés tanórai és tanórán kívüli iskolai feltételeit, lehetőségeit.

- A természettudományos nevelés intézményi megvalósítása: A természettudományos gondolkodás megalapozása az alapfokú képzés első szakaszában a magyar nyelv és irodalom tanulási területének tudásbővítést és olvasásfejlődést segítő olvasmányaiba (1-2. évfolyam) ágyazva kezdődik, és a Természettudomány és földrajz tanulási terület környezetismeret (3-4. évfolyam) és természettudomány (5-6. évfolyam) tantárgyainak keretében folytatódik.
- A természettudomány oktatása a 7-8. évfolyamon a biológia, a kémia és a fizika, valamint hozzájuk kapcsolódva a földrajz tantárgyak keretében valósul meg.
- Az iskola, nappali rendszerű képzés során megszervezi a mindennapos testnevelést heti 5 órában.
- Törekvésünk, hogy tanulóink részére a választható foglalkozások sokféleségét kínálhassuk: tehetséggondozás, hátrányos helyzetűek felzárkóztatása, BTMN tanulók felkészítése, 1-3 fős alsós differenciált foglalkozások, osztályonként 1-1 óra tehetséggondozásra és felzárkóztatásra.
- SNI tanulók esetében annyi rehabilitációs óra szükséges, amennyi a hátrányuk leküzdéséhez szükséges.
- Heti 2 alkalommal egyéni foglalkozáson vesz részt az a tanuló, aki másodszor ismétli az évfolyamot.
- A délután időszakban szakköri foglalkozásokon, illetve alprogrami foglalkozásokon vehetnek részt, szerezhetnek újabb ismereteket a tanulók.
- Hagyományosan széles választási lehetőséget biztosítunk szakkörök tekintetében. A foglalkozások a tantervi anyagon túlmenő érdeklődés kielégítésére szolgálnak, valamint gyakoroltatásra, tehetséggondozásra, egyéni és egyedi képességek fejlesztésére. Hatással vannak a pályaválasztásra, testi nevelésre, életvitelre.
- A szakköri foglalkozásokat az adott évre érvényes iskolai Munkaterv és tantárgyfelosztás határozza meg, figyelembe véve a pedagógusok képzettségét, tanulói igényeket, eszközöket.
- A tanórai foglalkozások megszervezhetők hagyományos tantermi keretek között, de egyéb formában is: pl. erdei iskola, múzeumi foglalkozás, könyvtári foglalkozás, ha biztosítva van a tananyag átadása, a követelmények teljesítése, a tanítási órák ingyenessége, és a terhelés korlátozására vonatkozó szabályozás.
- A tankönyvet a pedagógus kompetenciája kiválasztani, a munkaközösséggel való egyeztetés után, a pedagógiai programban foglaltak figyelembevételével.
- Az etika/ hit- és erkölcstan oktatása tanórai keretekben, a felekezeti hovatartozás szerint történik, melynek tartalmait meghatározni az adott egyház, és nevében eljáró jogi személy hatásköre.
- Az etika/ hit- és erkölcstan órán a tanuló a szülő által aláírt nyilatkozat alapján vesz részt.

2.5. A mindennapos testnevelés megvalósításának módja és szervezése

(EMMI Rend. 7. § (1) b) be) rendelkezése alapján)

A kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott oktatásszervezési formákkal, műveltségterületi oktatással valósítjuk meg.

A mindennapos testnevelés, testmozgás az alábbiak szerint valósítható meg:

A kerettantervben meghatározott oktatásszervezési formákkal, műveltségterületi oktatással ellátott óraszámok, az iskola meglévő sportlétesítményeinek a felhasználásával minden évfolyamon egységesen évi 180 tanítási óra.

- A kerettantervben meghatározott oktatásszervezési formákkal műveltségterületi oktatással a 4. és 5. évfolyam tanulói részére évi 10 úszásóra áll rendelkezésre a városi uszodában.
- Évszakonkénti alkalmazkodással (télen tanteremben, ősszel-tavasszal a sportudvaron a párhuzamosan megtartott testnevelési órák miatt felszabaduló tornateremben vagy szabadtéren.
- Az így beállított tanítási órák mellett az iskolai sportkörben a tanulók tehetséggondozását szolgáló sportszakköri órák a délutáni időszakban zavartalanul tovább folyhatnak.
- Igazolt sportolói jogviszonyban álló versenyző tanuló esetében, a sportoló tanuló szülői kérésére, a tanévre érvényes versenyengedélye alapján és a sportszervezet igazolása alapján a tanuló heti 2 testnevelés órán való részvétel alól mentességet kaphat, amennyiben a tanórát közismereti tanóra nem előzi meg, vagy nem követi.

Könnyített, vagy gyógytestnevelés:

- A tanulók iskolaorvosi szűrő-vizsgálaton vesznek részt
- A szűrővizsgálatot május 15-ig kell elvégezni.
- Az iskola nyilvántartást vezet a védőnő segítségével a tanulókról, ill. felülvizsgálatukról.
- Könnyített testnevelésen, mozgásjavító tornán vehetnek részt azok a tanulók, akik ez irányú orvosi javaslattal rendelkeznek. A kiscsoportos foglalkozásokat gyógytestnevelői képesítéssel rendelkező pedagógus vezetheti. A csoportok kialakításának tényezői: életkor, nem, mozgásszervi probléma.
- A könnyített testnevelés óra a mindennapos testnevelés iskola által szervezett külön foglalkozások terhére szerveződik.
- Fel kell menteni a tanulót a testnevelés órán való részvétel alól, ha mozgásszervi, belgyógyászati, vagy egyéb szakorvos által megállapított egészségkárosodás nem teszi lehetővé az órán való részvételt.

2.6. Választható tantárgyak, foglalkozások, a pedagógusválasztás szabályai

(EMMI Rend. 7. §. (1) b) bf) rendelkezése alapján.)

A helyi tantervünkben megfogalmazott és meghatározott tananyag elsajátítása, követelmények teljesítése csak a szabadon választott tanítási órákon való részvétellel valósulhat meg- tehát a tanórákon való kötelező részvételt jelenti.

A szabadon tervezhető tanórák:

Alsó tagozat (beépültek a közismereti tantárgyak óraszámába)

Évfolyam	1.	2.	3.	4.
Szabadon tervezhető órák száma	2 óra	2 óra	2 óra	2 óra
Szabadon tervezhető óra	magyar, matematika	magyar, matematika	magyar	magyar

Felső tagozat (beépültek a közismereti tantárgyak óraszámába)

Évfolyam	5.	6.	7.	8.
Szabadon tervezhető órák száma	1 óra	2 óra	2 óra	2 óra
Szabadon tervezhető óra	angol	angol, hon- és népismeret	matematika magyar	matematika dráma és színház

- A tanulónak kérelmet kell benyújtania, hogy a szabadon választott órára felvételt nyerjen. A felvétel a tanév végéig érvényben van, ill. addig, amíg az utolsó tanítási óra befejeződik.
- A szabadon választható órákra történő jelentkezés előtt a szülőket írásban tájékoztatjuk.
- A szabadon választott tanórai foglalkozásokat úgy tekintjük, értékelés, minősítés, mulasztás, valamint a magasabb évfolyamba lépés tekintetében, mint kötelező tanítási órát.
- A tanuló írásban nyilatkozik arról, hogy a szabadon választott tanítási órára való jelentkezése jogkövetkezményeit tudomásul vette.
- Május 20-ig felmérjük azokat, kik, mely szabadon választható órán kívánnak részt venni, és kik, mely egyház által szervezett hit-és erkölcsstan órán, vagy kötelező erkölcsstan órán kíván részt venni.
- A szülőnek írásban kell bejelenteni, ha a következő tanítási évben nem kíván részt venni a szabadon választott tanítási órán, vagy más órán kíván részt venni.
- Az igazgató április 15-ig elkészíti, (a fenntartó jóváhagyása után) közzé teszi a tájékoztatást a tantárgyakról, melyekből a tanulók választhatnak, ill. a pedagógus nevét is ismertetni kell. A szabadon választható foglalkozásokat a mindenkori humánerőforrás lehetőségeinek figyelembevételével tudjuk megszervezni.

- A tájékoztató előtt a Szülői szervezet, a DÖK, Iskolaszék, Intézményi tanács véleményezi
- A tanuló május 20-ig bejelenti a tantárggyal, foglalkozással kapcsolatos döntését.
- Ha a tanuló iskolakezdés, vagy iskolaválasztás miatt nem tud élni választási jogával, akkor az igazgatóval is egyeztethet.
- A tanuló évente egy alkalommal módosíthatja választását.
- Kiskorú tanulók esetében a szülő gyakorolja a tantárgyválasztás jogát.
- Attól az évtől, amikor gyermeke a 14. életévét betöltötte, a szülő a gyermekével közösen gyakorolja a választás jogát.
- Az órai foglalkozások megszervezhetők hagyományos formában, de eltérő szervezésben is, pl. könyvtári, múzeumi foglalkozás keretében.

A választható foglalkozások köre:

- Sportkör (kosárlabda, önvédelem, labdajátékok)
- Felzárkóztató óra
- Felvételi előkészítő foglalkozás magyarból és matematikából
- Rajz szakkör
- Természetbúvár szakkör
- Informatika szakkör
- Színjátész szakkör
- Angol tehetséggondozó
- Matematika tehetséggondozó
- Dráma tehetséggondozó
- Sakk-kör
- Alprogrami foglalkozások (Művészetalapú, Digitális Alapú, Testmozgásalapú, Életgyakorlat-alapú, Logikaalapú alprogrami foglalkozások)
- Komplex Alapprogramban megvalósuló "TE ÓRÁD" tehetséggondozó foglalkozások.

2.7. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzése, értékelése, magatartás-szorgalom minősítésének elvei

(EMMI Rend. 7. §. (1) b) bi) rendelkezése alapján.)

Az ellenőrzés, értékelés a pedagógiai munkafolyamat egyik lényeges állomása, a tanulók személyiségformálását, fejlesztését célozza meg. A pedagógiai értékelés visszahat a tanulóra, tanulását motiválja, melynek legfontosabb következménye az önértékelő képesség kialakulása. Az iskolában arra törekszünk, hogy az értékelésben ne a megmérettetés, a minősítés kerüljön előtérbe, hanem a gyermek személyiségfejlesztése.

Az iskolában általában kétféle mérést alkalmazunk: a tantárgyi (vagyis a tantervi követelményeknek való megfelelést vizsgáló ún. tudásszintmérés) és a neveltségi szintmérés.

2.7.1. Az értékelés célja, feladata, módjai

Az értékelés célja:

A tanuló személyiségfejlődésének elősegítése, valós énképének kibontakoztatása a tanári értékelés pozitív vagy negatív megerősítési mechanizmusain keresztül.

- visszajelzés biztosítása a diák, a szülő és a tanár számára a pedagógiai cél – tevékenység – teljesítmény – aktuális viszonyrendszeréről
- a tanulói reális önismeret és önértékelésének kialakításának segítése
- a tanulói tudás – teljesítmény minősítése

Az értékeléssel szemben támasztott követelmények:

- legyen személyre szóló, pozitív és serkentő hatású
- legyen folyamatos, a tanulókat nevelje rendszeres munkára
- segítse a hibák rendszeres feltárását és kijavítását, legyen tárgyyszerű és segítse a tanulói igényesség kialakulását
- legyen összhangban a Pedagógiai programban meghatározottakkal.

Az értékelés feladata:

- a tanulócsoport eredményének viszonyítása az országosan elfogadott értékekhez
- következtetés a tanítás és a tanulás hatékonyságára
- a követelmények teljesítésének szintje alapján a korrekció és a további gyakorlás témáinak kijelölése
- a tanulók egyéni eredményeinek viszonyítása korábbi teljesítményükhöz
- a tanulók tantervi követelményekhez viszonyított tényleges teljesítményének minősítése érdemjegyekkel.

Az értékelés módja:

- Szóbeli szöveges értékelés: a tanórai nevelés egyik legértékesebb mozzanata a tanítás-tanulási folyamatában, amely nem minősítés, hanem a tanuló egyéni előmenetelének segítő biztatása, illetve a hiányosságok feltárása. Segíti az önértékelés kialakulását és fejleszti az önismeretet.
- Írásbeli szöveges értékelés: a tanuló írásbeli produktumainak értékelésekor alkalmazott rövid írásos megjegyzések a pontosabb tájékoztatás érdekében, valamint meghatározott problémák megoldására és fejlesztési irányokra vonatkozó javaslatok.

- Osztályozás érdemjeggyel: szummatív jellegű értékelés, amikor a tantervi követelmények elsajátításának szintje, a tanuló teljesítménye alapján kategóriákba (1-5 érdemjegyek segítségével) lesz sorolva.

2.7.2. Az értékelés formái, alapelve

Az értékelés formái:

A pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanév közben folyamatosan szóbeli értékeléssel, illetve rendszeresen érdemjeggyel értékeli. Az első évfolyamon félévkor és év végén, továbbá második évfolyamon félévkor szóveges minősítéssel, a többi évfolyamon félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősíti.

A tanuló tantárgyi teljesítményét és előmenetelét, a tárgyat tanító pedagógus ellenőrzi, értékeli, illetve osztályozza teljes jogkörrel és felelősséggel.

1. *Diagnosztikus értékelés:* célja a tanuló előzetes tudásának feltárása. Egyben fontos információkat ad a pedagógusnak a helyzetelemzéshez a tanulócsoport és az egyes tanuló egyéni tanulási folyamatának tervezéséhez.
2. *Formatív értékelés:* célja az eredményes tanulás elősegítése, a tanulási nehézségek differenciált feltárása, mely lehetővé teszi a javítást, pótlást.
3. *Szummatív értékelés:* célja globális kép alkotása a tanuló tudásszintjéről egy-egy hosszabb tanulási periódus végén. Informálja a tanulót, szülőt és a pedagógust a követelmények elsajátításának szintjéről.

Érdemjegyet lehet adni:

- szóbeli feleletre,
- írásbeli (témazárók, felmérők) munkára
- gyakorlati munkára,
- projekt tevékenységre,
- önálló kiselőadásra,
- órai munkára,
- versenyen történő részvételért,
- tanulói alkotásokért, füzetekért,
- mérési eredményekért, vizsgákért
- szorgalmi feladatokért.

Az értékeléskor érvényre jutó alapelvek:

- Legyen sokoldalú, változatos.
- Az értékelést jellemezze az objektivitás, reliabilitás és validitás.
- Legyen figyelemmel a tanulók életkori sajátosságaira, a tantárgy jellegére.
- A megtanított ismeretet szabad számon kérni.

- A számonkérés a tanuló tudására irányuljon.
- A tanulónak lehetőséget kell adni a hiányosságok pótlására.
- Az érdemjegyekről a Kréta ellenőrzőn keresztül a szülőt tájékoztatni kell.
- A félévi és év végi osztályzatok megállapítása legkevesebb 3 érdemjegy alapján történhet.
- A félévi és az év végi osztályzatok megállapításának alapja a naplóban és ellenőrzőben lévő érdemjegyek (átlaga). A témazárók súlyozottan szerepelnek.
- Az osztályzat megállapítása soha nem lehet fegyelmezési eszköz.
- Év elején minden pedagógus tájékoztatást ad a tanulmányi tudás értékelésének szempontjáról.
- A szóbeli számonkérések alkalmával a tanár szóbeli értékelést ad, melybe a tanulókat is bevonja és csak ezt követően ad érdemjegye.

Törekedni kell arra, hogy az érdemjegyek adása időarányosan történjék a félév során.

Az 1. évfolyamon és 2. évfolyam I. félévében szöveges formában adunk negyedéves, és féléves értékeléseket. Emellett a gyermek fejlődése nyomon követhető a százalékos értékelések alapján is.

A 2. évfolyam II. félévétől a 8. évfolyam végéig az érdemjegyek száma egy félében legalább:

- heti egyórás tantárgynál félévenként legalább 3 érdemjegy
- heti két- vagy háromórás tantárgynál félévenként legalább 4 érdemjegy
- heti négy vagy ennél magasabb heti óraszámú tantárgyaknál *havonta* legalább egy érdemjegy, azaz félévenként legalább 5 érdemjegy.

2.7.3. A sajátos nevelési igényű tanuló értékelése

A sajátos nevelési igény tanulási képességeket vizsgáló szakértő szakvéleménye alapján áll fenn. Sajátos nevelési igényű tanuló a szakvéleményben megfogalmazott javaslatok alapján tovább dolgozhat, kérésére írásbeli vizsga szervezhető, vagy írásbeli helyett szóbeli vizsgát kérhet.

A sajátos nevelési igényű tanulók értékelése és minősítése során folyamatosan figyelembe kell venni a szakértői javaslatban foglaltakat. Amennyiben a szakértői javaslat előírja, az igazgató határozatot hoz a tanuló mentesítéséről az értékelés és a minősítés alól, a javaslatban foglalt tantárgyak esetében. Az SNI tanulók számonkérésénél a szakértői javaslatban megadott segédeszközök, többlet idő stb. biztosítása kötelező.

2.7.4. A kötelező és a szabadon tervezhető órák értékelése és minősítése

A kötelező tanítási órák tantárgyainak értékelése az egyes évfolyamokon:

1. évfolyam: közismereti és készségtárgyaknál – szöveges értékelés
2. évfolyam: közismereti és készségtárgyaknál – félévkor szöveges értékelés, év végén érdemjeggyel történő értékelés

3– 8. évfolyam: közismereti és készségtárgyaknál – érdemjeggyel történő értékelés

A hit és erkölcsstan értékelésére vonatkozó szabályok:

- Az 1. évfolyamon (félév, év vége) és 2. évfolyamon félévkor szöveges értékelés: kiválóan megfelelt/részt vett
- A 2. évfolyam év végétől- 8. évfolyamig érdemjeggyel történik az értékelés.

Értékelést-minősítést nem végzünk az alábbi való foglalkozásokon:

- felzárkóztatás alsó tagozaton magyar és matematika tantárgyakból
- felzárkóztatás matematikából felső tagozaton
- felzárkóztatás anyanyelvből felső tagozaton
- felvételi előkészítő nyolcadik osztályosok részére magyar és matematika tantárgyakból
- versenyfelkészítés
- drámajáték alsó tagozaton
- színjátszás felső tagozaton
- tehetséggondozó foglalkozások
- a Komplex Alapprogrami foglalkozásokon

2.7.5. A magatartás és szorgalom helyi értékelési és minősítési rendszere

A magatartás és szorgalom minősítésének elvei:

- A magatartás és szorgalom értékelése folyamatosan minden órán szóban történik.
- A tanuló évközi magatartását és szorgalmát az osztályban tanító valamennyi pedagógus véleményének figyelembevételével, havi rendszerességgel az osztályfőnök értékeli.
- A tanulók félévi és év végi magatartásának és szorgalmának minősítését az osztályozóértekezleten az osztályfőnök javaslatára a nevelőtestület állapítja meg.
- Vitás esetekben az adott osztályban tanító pedagógusok többségi véleménye dönt a minősítésről.
- A magatartás, szorgalom minősítésének szempontjait az év eleji szülői értekezleten ismertetjük a szülőkkel. A minősítés félévkor és év végén betűvel történik.

A minősítés formái:

A tanuló magatartásának értékelése:

példás (5)

jó (4)

változó (3)
rossz (2)

A tanuló szorgalmának értékelése:

példás (5)
jó (4)
változó (3)
hanyag (2)

Magatartás: A tanulónak a közösséghez és annak egyes tagjaihoz való viszonya. Alapvetőnek tekintjük az iskola házirendjének betartását és a tanuló viselkedéskultúráját.

Iskolánkban a magatartás értékelésének és minősítéseinek követelményei:

Példás (5) magatartású tanuló:

- betartja az iskola házirendjét, és feladatkörében arra törekszik, hogy iskolatársai is betartsák,
- a közösségért önként vagy megbízásból munkát vállal, és azt szívesen, megbízhatóan, a legjobb tudása szerint teljesíti,
- részt vesz iskolánk rendezvényein (évnytitó, évzáró, ballagás, nemzeti ünnepek)
- őszintén nyilvánítja ki véleményét, és tisztelettel beszél a közösség tagjaival,
- képes az önellenőrzésre, önművelésre, fegyelemre,
- a kapott tanácsokat, utasításokat elfogadja, és igyekszik azokat megvalósítani,
- óvja és védi az iskola felszerelését, környezetét,
- nincs fegyelmi büntetése, illetve nincs fegyelemsértésre vonatkozó ismételt tanári bejegyzése.

Jó (4) magatartású tanuló:

- az előbbiek nem mindegyikének felel meg kifogástalanul
- a viselkedésre vonatkozó normákat megtartja,
- megbízás alapján szívesen dolgozik a közösségért,
- kommunikációs készsége, néhány esetet kivéve a szituációnak megfelelő.
- fegyelmi büntetése nincs

Változó (3) magatartású tanuló:

- az előbbiek egyike ellen súlyosan vétett, illetve kisebb mértékben, de ismételten vétett,
- fegyelmezési fokozata van,
- tanulótársaihoz való viszonya ingadozó,
- viselkedése esetenként udvariatlan,
- a közösség munkájában nem igazán vesz részt,
- igazolatlan órái vannak.

Rossz (2) magatartású tanuló:

- az előző pontok közül több ellen is súlyosan vétett,
- gátolja a közösség munkáját,
- viselkedése erőszakos, nyegle
- kommunikációs helyzetekben durva, trágár beszédű,
- súlyos fegyelmezési fokozata van,
- fegyelmi eljárás folyt vagy folyik ellene,
- ismételten igazolatlanul mulasztott.

Bármilyen fegyelmi vétség esetében a törvényben megfogalmazott fegyelmező módon kívánunk eljárni.

Szorgalom: A tanuló munkakultúrája, a munkavégzéshez való viszonya.

A szorgalom elbírálásakor az egyes osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

Iskolánkban a szorgalom értékelésének és minősítéseinek követelményei:

Példás (5) szorgalmú tanuló:

- az iskolai kötelességeit maradéktalanul teljesíti,
- az írásbeli feladatait önállóan készíti el,
- késztetlenségét megokolja, mulasztásait időben pótolja,
- az órákra, versenyekre igyekezettel és megbízhatóan készül,
- munkavégzésében megbízható, rendszeres, pontos, igényes,
- tevékenyen részt vesz minden munkában, és iskolatársainak példát mutat,
- felszereléseit rendszeresen elhozza az órákra,
- rendben tartja iskolai felszerelését: könyveit, füzetét, táskáját, padját stb.,
- írásbeli munkáinak külalakja gondos,
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi,
- félévkor, év végén kitűnő tanulmányi eredményt ért el.

Jó (4) szorgalmú tanuló:

- az előbbiek nem mindegyikének felel meg kifogástalanul
- általában felkészül, órán figyel,
- érdeklődése a szorosan vett tananyagon belül marad,
- feladatait elvégzi, apróbb hiányosságokkal,
- megbízható,
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti.
- fegyelmező intézkedést nem kapott.

Változó (3) szorgalmú tanuló:

- az előbbieken súlyosan vétett, illetve kisebb mértékben, de ismételtan vétett,
- írásbeli figyelmeztetést vagy intést kapott szorgalmi vétsége miatt,
- a munkához való hozzáállása, munkavégzése ingadozó, felületes
- csak ösztönzésre fog munkához,
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik

Hanyag (2) szorgalmú tanuló:

- aki az előző pontok közül több ellen is súlyosan vétett és ezért írásbeli megrovást kapott szorgalmi vétsége miatt,
- nehezen motiválható, érdektelen, közönyös,
- munkavégzése sok esetben eredménytelen,
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek.

Hanyag szorgalmat eredményez önmagában, ha a tanuló félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A tanuló szaktárgyi előmeneteléről, magatartásáról, szorgalmáról a szülő részletes tájékoztatást kaphat az illetékes pedagógustól a munkatervben előzetesen meghirdetett fogadó órákon.

2.7.6. A tanulói teljesítmény minősítése

(Az Nkt. 54. § (1) rendelkezése alapján.)

A tanulók tantárgyankénti előmenetelét, teljesítményét félévkor és tanév végén a tanító-szaktanár minősíti. Az iskola az osztályzatról a tanulót és a szülőt/törvényes képviselőt félévkor értesítő, tanév végén bizonyítvány útján értesíti.

Az 1. évfolyamon félévkor és év végén, valamint 2. évfolyam első félévkor: szóveges értékelés.

A tanuló teljesítményét az alábbi szóveges minősítések egyikével összefoglaljuk:

Általános értékelés: kiválóan teljesített
 jól teljesített
 megfelelően teljesített
 felzárkóztatásra szorul.

A 2. évfolyam végétől a 8. évfolyam végéig az év közben szerzett érdemjegyek alapján kell a félévi és az év végi osztályzatokat megállapítani.

jeles	5
jó	4
közepes	3

elégseges	2
elégtelen	1

A kiemelkedően teljesítő tanulók pl. egész tanév során kizárólag 5-ös osztályzatot szerző, vagy kiemelkedő szorgalommal tanuló, sikeres versenyeredményt elérő tanulók részére tantárgyi dicséret adható, mely a bizonyítvány jegyzet rovatában kerül bejegyzésre.

November és április hónap közepén az iskola hivatalos értesítőt küld ki azon tanulók szüleinek, akik a félév/tanév során szerzett érdemjegyeinek átlaga alapján tantárgyanként külön, nem érik el az 1.75 átlagot.

2.8. Csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

(EMMI Rend. 7. §. (1) b) bj) rendelkezése alapján.)

A csoportbontás általános feltételei:

- minimum csoportlétszám: 14 fő (nyelvi bontásnál min. 8 fő)
- tárgyi feltétel: az órarendi terembeosztás lehetővé teszi
- humán erőforrás megléte: megfelelő végzettséggel, szakos képesítéssel rendelkező pedagógus tartja az órákat
- tantárgyfelosztásban fenntartói engedélyezésre kerül

Általában évfolyamonként két (esetenként három) párhuzamos osztállyal, és létszámtól függően 5-9 napközis csoporttal és 1 tanulószobai felsős tanulócsoporthal működünk.

Iskolánkban csoportbontásban folyik az oktatás az idegen nyelv órákon és az etika/hit- és erkölcsstan órákon.

Csoportbontás elvei az idegen nyelvoktatásban:

- intézményünkben angol nyelvet oktatunk
- törekszünk arra, hogy a nyelvi csoportok nagyjából azonos létszámmal működjenek
- a csoportokba sorolásnál szándékoltan vegyes képességű, azaz heterogén tanulócsoporthoz tartozóan folyik az idegen nyelvoktatás 4.-6. évfolyamokon
- a hatékonyabb nyelvoktatás érdekében a 7. évfolyamtól lehetőség van érdeklődés és képesség szerinti nívócsoportos oktatásra

Etika/Hit- és erkölcsstan csoportok:

Az Etika/Hit- és erkölcsstan órák csoportbeosztása az előző tanév végén benyújtott szülői nyilatkozatok alapján történik.

Amennyiben a humán erőforrás körülményei lehetővé teszi, törekszünk arra, hogy a 7.-8. évfolyamon a testnevelés órákat nemek szerinti csoportbontásban szervezzük meg.

2.9. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag meghatározása

(EMMI Rend. 7. §. (1) b) bk) rendelkezése alapján.)

Településünkön a következő nemzetiségek élnek: német, roma, román.

A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiségek kultúrájának megismerését szolgáló tananyagot intézményünk a következő tantárgyak helyi tantervébe építette be: magyar irodalom, ének-zene, történelem.

A településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag:

- Magyar irodalom 3–8. évfolyam: kisebbségi mesék, táncok, népszokások
- Ének-zene 2–8. osztály: kisebbségi népdalok; népdalfeldolgozások zeneművekben
- Történelem 6. osztály: népszokások, hagyományok, foglalkozások, tárgyi emlékek.
- Történelem 8. osztály. A kisebbségek eredete, kultúrájuk hasonló és eltérő vonásai, roma holokauszt.

2.10. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

2.10.1. Az iskola egészségnevelési elvei

(EMMI Rend. 7. §. (1) b) bm) rendelkezése alapján.)

Az egészséges életmódra nevelés keretében kívánjuk fejleszteni az alábbi képességeket és készségeket elsősorban osztályfőnöki órákon / közösségi nevelés órákon (felső tagozat), valamint projektnapok során:

- a stressz kezelése,
- az önismeret, önbecsülés megerősítése,
- a célok megfogalmazása és kivitelezése,
- a konfliktuskezelés,
- a problémamegoldás, a döntéshozás,
- a kortárs csoport nyomásának kezelése,
- a segítségkérés és segítségnyújtás módjának megismerése.

Az elkövetkező időszakban három témában kívánjuk megvalósítani egészségnevelési céljainkat mentálhigiéné körében:

projekt száma	projekt témája	érintett évfolyamok
1.	önismeret, stresszkezelési módok, konfliktuskezelés	1-4. évfolyam
2.	fizikai és lelki bántalmazások az iskolában és azon túl	5-6. évfolyam
3.	szenvedélybetegségek	7-8. évfolyam

A drogstratégia és egyéb szenvedélybetegségek prevenciója mellett iskolánkban kiemelten szeretnénk foglalkozni a cyberbullying egyre fenyegetőbb veszélyével.

Elsődleges feladatunk a probléma iránti érzékenyítés és figyelemfelkeltés filmek, szakemberek előadásai, rendvédelmi szervek felvilágosító munkája segítségével. A való életben és interneten előforduló agresszivitás, erőszak, megfélemlítés megelőzése és tudatosítása a legújabb feladatunk az egészségvédelem körében. Ennek felelősségét fel kell vállalnunk és a segítségnyújtást alkalomadtán meg kell adnunk. Szülői értekezletek új témájaként bevezettük a cyberbullying elleni felvilágosítást.

Az egészségfejlesztési tevékenységünk célja az egészséggel kapcsolatos egyéni és közösségi érzékenység fokozása, az egészséges életstílusok elterjesztése és olyan környezeti körülmények kialakítása, melyek elősegítik az egészség feltételeinek létrejöttét.

Az egészségkultúra összetevői, amelyre nevelő munkánkban kiemelt figyelmet fordítunk:

- az egészséges táplálkozás,
- a rendszeres testmozgás,
- a higiénés magatartás,
- tartózkodás az egészségkárosító anyagok szervezetbe juttatásától.

Az egészséges táplálkozás ismérvei a rendszeresség, az ebéd megfelelő minősége, a zöldség- és gyümölcsfogyasztás, valamint a megfelelő étkezési körülmények. Az elméleti ismereteket tanulóink elsajátítják a környezetismeret és biológia órákon, összekötve a táplálkozási zavarokról tartott védőnői órával. Sajnos a két kis ebédlő helyiségünk nem alkalmas a nyugodt, lassú étkezés biztosítására, de az iskolavezetés minden tőle telhető módon igyekszik megszervezni az ebédlő hatékony működését és megfelelő étkezési körülményeket nyújtani.

A rendszeres testmozgás az egészséges embereknek is elengedhetetlenül fontos, elsősorban kedvező élettani hatásai miatt, de egyéb előnyökkel is jár: megfelelő erőnlét, mentális kiegyensúlyozottság, fittség, de nem utolsósorban hasznos időtöltés is. Ezeket az elveket tantestületünk magáénak vallja, és a napi rendszeres testmozgást igyekszik

biztosítani diákjaink számára a testnevelési órákon túl KAP alprogramok és sportkörök szervezésével.

A higiénias magatartás fogalma nagyon széles körű. Az iskolai egészségfejlesztésben a higiénias magatartás legfontosabbnak tartott területei a személyi, környezet-, szexuál- és mentálhigiénia. A személyi higiénia területét a környezetismeret és biológia tantárgy oktatása során többször említjük, a tanulók ismereteit fokozatosan bővítve. Ilyenkor gyakran a védőnő is órákat tart, pl. élszködők témájában. A rendszeres kézmosás feltételeinek biztosításáért a takarítószemélyzet felelős, folyékony szappanok, WC papír, automata kézsárító minden diákunk számára elérhető. A tevékenység megelőző jellegében szerepet játszik az évenkénti iskolafoászati szűrés is. A környezethigiénia része a fent említett higiéniai eszközök hozzáférhetővé tétele az iskolában a diákok számára, az iskola padlózatának rendszeres tisztítása és fertőtlenítése, valamint a szennyfogó szőnyegek használata. Iskolánkban ennek felelősei a takarító személyzet tagjai, valamint a portás.

A szexuálhigiénia és mentálhigiénia témájával a diákok osztályfőnöki / közösségi nevelés órákon a védőnő, valamint az iskolapszichológus segítségével önismereti foglalkozások formájában találkoznak. Etika/Hit- és erkölcsan órákon az emberi érzelmekről esik szó, biológia órák keretében pedig elméleti áttekintést kapnak a nemi működésről.

Az egészségkultúra lényeges eleme a tartózkodás az egészségkárosító anyagok szervezetbe juttatásától. Az alkoholfogyasztás és droghasználat tekintetében kiemelt figyelmet fordítunk a napjainkban könnyen és olcsón elérhető szintetikus drogok veszélyességének és kiszámíthatatlanságának megtanítására, valamint arra, hogy diákjaink képesek legyenek felismerni az alkohol, illetve a drogok hatása alatt álló embert, valamint megtenni a legszükségesebb és a legsürgetőbb teendőket az adott helyzet kezelésére.

A megelőző órákat megtartjuk mind osztályfőnöki / közösségi nevelés, mind biológiaórán, és a tantestület pedig pozitív mintát ad a kérdésben, amely rendkívül fontos eleme egészségnevelési elveinknek.

2.10.2. Környezeti nevelési elveink

A környezeti nevelés pedagógiai célkitűzései az alábbiak:

- olyan tudatformálás, amely a gyereket megtanítja a környezettel való tudatos együttélésre, a környezetbarát életvitelre, a fenntartható fejlődés megértésére
- a gyermekeknél alakuljon ki az életmód, a környezet okos és mértéktartó felhasználása, a környezetkultúra
- a környezet iránti felelősség minden élő iránti tisztelet, a mindennapi életvitel értékrendjében az környezettudatos magatartás megalapozása és fokozatos kialakítása
- olyan célok kitűzése, melyek megfelelnek az életkori sajátosságoknak
- segítsük az élő természet fennmaradását és fenntartható fejlődését
- lakóhelyünk természeti értékeinek, környezetének védelme és a mesterséges környezetünk iránti felelős magatartás kialakítása tanulóinkban.

Céljaink megfogalmazásakor figyelembe vettük az egészséges életmód alapelveit, saját lehetőségeinket, iskolánk környezeti adottságait. Előnyünk, hogy az iskola két nagy udvarral, és egy ún. „zöld udvarral” is rendelkezik, ahol sportolhatnak, mozoghatnak tanulóink. A környezeti nevelés az iskolai oktatással egységet alkot, hat a gyermekek teljes személyiségére. A motiváció kialakítása, megőrzése és fejlesztése minden életkori szakaszt átívelő célunk, mely egyben biztosítja a folyamatosságot nevelésünk során.

Céljaink megfogalmazásakor figyelembe vettük a pedagógusok véleményét is, hogy elérhetők, teljesíthetők legyenek.

Környezeti nevelésünk szempontjai az alábbiak:

- a gyerekek saját tapasztalatikon keresztül szerezzék meg a tudást,
- a környezeti nevelés áthatja az összes tárgyat és kapcsolatot létesít köztük,
- átszövi az iskola mindennapjait, megjelenik a tárgyi és személyi kapcsolatokban,
- a helyi adottságokra és a globális problémák feltárására is épül,
- bevonja a családokat, iskolán kívüli szervezeteket is a nevelési folyamatba,
- a természeti környezet szeretetén és tiszteletén keresztül megértőbbé és empátikusabbá válhatnak tanulóink.

2.11. A tanulók esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

(EMMI Rend. 7. §. (1) b) bn) rendelkezése alapján.)

Iskolánk nevelési-oktatási feladatainak végzése közben kiemelten figyelemmel kíséri az érintett tanulók testi-lelki-szellemi fejlődését, ismereteik, képességeik, jártasságaik, érzelmi akarati tulajdonságaik fejlődését. Kiemelt célunk társadalmi leszakadásuk megakadályozása, tehetséggondozásuk annak érdekében, hogy felelős állampolgárrá válhassanak. Munkánkat az igazságosság, rend, szabadság és méltányosság, a szolidaritás érzése motiválja.

A gyermek elfogadása, életkori sajátosságainak figyelembevételével, annak megfelelő követelmények támasztásával, munkájának segítése, ellenőrzése.

A különleges bánásmódot igénylő tanulók (SNI, BTMN) esélyegyenlőségének biztosítása érdekében történő intézkedések:

- Korrepetálás, felzárkóztató foglalkozások szervezése a SNI, BTMN tanulók részére
- differenciált oktatásszervezési formák előnyben részesítése
- egyéni bánásmód, egyéni fejlesztési terv
- pedagógusok kiemelt figyelmet fordítanak az ilyen tanulóira
- a Komplex Alapprogram módszertani csomag bevezetése
- fejlesztő pedagógus alkalmazása a tanulási nehezítettség kiküszöbölésére
- utazó gyógypedagógusi szolgálat munkatársainak igénybevétele.

A tanulási kudarcnak kitett, a lemorzsolódással fenyegetett tanulók, szociálisan hátrányos helyzetű, valamint a veszélyeztetett tanulók hátránykompenzációjának érdekében, fejlődésük előmozdítására, továbbtanulási esélyeik emelésére a következő intézkedéseket tesszük:

- Korrepetálás, felzárkóztató foglalkozások szervezése a lemorzsolódással fenyegetett tanulók,
- a szülők rendszeres tájékoztatása a tanulók tanulmányi előmeneteléről
- az iskolai szociális segítő és az iskolapszichológus segítségével mentálhigiénés foglalkozások tartása (stressz megelőző, depresszió prevenció, önismereti és önbizalom építő foglalkozások)
- fokozott hangsúly a pályorientáción, pályaválasztáson
- felkészítő foglalkozások a középiskolai központi felvételire való felkészüléshez
- a tehetséges, de hátrányos helyzetű tanulók Arany János Tehetséggondozó Programba történő irányítása.

2.12. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elv

2.12.1. Jutalmak és dicsérek

(EMMI Rend. 7. §. (1) b) bo) rendelkezése alapján.)

Értékeljük és a jutalmazás különböző formáival ismerjük el azon tanuló munkáját, akinél képességeihez mérten a jobb teljesítményt tapasztaljuk. Szóbeli dicséret jár kisebb eredmények elérésekor, vagy közösségi munka végzése esetén.

Aki az első félévben, illetve egész tanévben kiemelkedő tanulmányi eredményt ért el bizonyos tantárgyakból, a félévi / év végi bizonyítványba írásbeli dicséretet kap az adott tantárgyból.

Írásos formában jutalomban részesül, aki:

- folyamatosan példamutató magatartást tanúsít
- folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el
- a közösség életében aktívan részt vesz
- iskolai versenyeken, vetélkedőn vesz részt
- tanulmányi, sport és művészeti versenyeken, bemutatókon képviseli az iskolát
- az iskolai közösség érdekében közösségi munkát végez
- hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez, növeléséhez

Közös munkát, egységes helytállást csoportos elismerésben és jutalomban lehet részesíteni.
Az iskolai jutalmazások formái:

- szaktanári dicséret
- osztályfőnöki dicséret
- napközis nevelői dicséret
- igazgatói dicséret
- nevelőtestületi dicséret
- iskoladíj
- tárgyjutalom (oklevél, jutalomkönyv)

Csoportos jutalmazási formák:

- csoportos dicséret
- jutalomkirándulás

Szaktanári dicséret adható:

- a tantárgyi eredményekért, szorgalomért, magatartásért
- a tanórákon tapasztalt folyamatos segítőkészségért, aktív tevékenységért
- az iskolán belül szervezett tanulmányi versenyeken való eredményes szereplésért
- az iskolán kívüli tanulmányi, művészeti és sportversenyeken való részvételért.

Osztályfőnöki dicséret adható:

- kiemelkedő közösségi munkáért
- iskolai műsorokban való részvételért
- a városi nemzeti ünnepeken való részvételért
- iskolán kívüli versenyeken való részvételért, melyben a tanuló az osztályközösséget képviseli

Napközis nevelői dicséret adható:

- a délutáni munka alatt tapasztalt szorgalomért, segítőkészségért, magatartásért
- aktív napközis tevékenységért

Igazgatói dicséret adható:

- iskolán kívüli (városi, területi, országos) tanulmányi versenyeken való eredményes szereplésért
- (országos) művészeti pályázatokon, versenyeken és (városi, területi, országos) sportversenyeken való eredményes szereplésért, melyben a tanuló iskolánkat képviseli
- kiemelkedően példás közösségi munkáért, cselekedetért.

Nevelőtestületi dicséret:

Alsó tagozat: Nevelőtestületi dicséretben részesülhet az a tanuló, akinek alsó tagozaton 4 éven keresztül példamutató magatartása és kitűnő tanulmányi eredménye volt. A tanuló díszoklevelet kap, melyet a tanévzáró ünnepélyen vehet át az igazgatótól.

Felső tagozat: Nevelőtestületi dicséretben részesülhet az a tanuló, akinek 8 éven keresztül példamutató magatartása és kitűnő tanulmányi eredménye volt. A tanuló díszoklevelet és jutalomkönyvet kap, melyet a tanévzáró ünnepélyen vagy a ballagáson vehet át az igazgatótól. Felső tagozaton ugyancsak nevelőtestületi dicséret adható annak a 6. évfolyamos, végzős tanulónak, akinek 6 tanéven át példamutató magatartása és kitűnő tanulmányi eredménye volt.

A nevelőtestületi dicséret odaítélését az osztályfőnök terjeszti a tagozati nevelőtestületi ülés elé osztályozó értekezleten. A nevelőtestületi dicséret odaítéléséről a tagozati nevelőtestület dönt. A dicséreteket írásba kell foglalni és a szülő tudtára kell adni.

Példamutató magatartású és szorgalmú tanulók jutalmazása:

Az osztályfőnök ajánlása alapján azon példamutató magatartású, kiváló szorgalmú tanulók is oklevél elismerésben részesülhetnek a tanév végén, akik bár nem kitűnő/jeles tanulók, de szorgalmuk és magatartásuk példaértékű az iskola többi tanulója előtt.

Jutalomkönyv adható:

- tanév végén kitűnő tanulmányi eredményért és példamutató magatartásáért
- felső tagozaton kapott nevelőtestületi dicséret mellé

A tárgyi jutalmakat az igazgató a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt nyilvánosan adja át.

Jutalomkirándulás:

A Diákönkormányzat szervezésében egy napos buszos kiránduláson vehetnek részt azok a tanulók, akiket közösségi munkájukért, példamutató magatartásukért, jó tanulmányi eredményükért az osztály közössége az osztályfőnök javaslatára megszavaz. Második és harmadik évfolyamból 1-1 tanuló, negyediktől nyolcadik évfolyamig 2-2 tanuló vehet részt osztályonként a kiránduláson. A jutalomkirándulást a diákönkormányzatot patronáló tanár szervezi meg.

2.12.2. Az Iskoladíj

Iskoladíj odaítélése:

Az Iskoladíj átadásra – mely legjelesebb elismerése iskolánknak – évente egy alkalommal, november 11-én kerül sor az Iskolanap rendezvény nyitóünnepségén. Azon nyolcadikos tanulók kaphatják a nevelőtestület döntése alapján, akik méltónak bizonyulnak a jutalomra, mely egy serleg, iskolánk jelvényét, a tanuló nevét és az évet jelzi. Méltó jelölt híján nem ítéljük oda.

A díj célja:

Iskolánk olyan diákjának a jutalmazása, aki kimagasló tanulmányi eredményével, példamutató magatartásával, közösségi munkájával hozzájárul iskolánk hírnevének, tekintélyének, megbecsültségének öregbítéséhez.

A díjra felterjeszthetők köre:

Iskolánk 8. osztályos tanulói

Iskoladíj kritériumrendszere:

- Legalább 4 éven keresztül iskolánk tanulója volt
- Tanév végi tanulmányi átlaga nem volt rosszabb 4,8-nál
- Példás szorgalmával, tehetségével, városi, megyei, esetleg országos versenyeken elért helyezéssel öregbítette iskolánk jó hírét, és/vagy kitartásával kiemelkedő sporteredményeket ért el
- Közösségi munkában rendszeresen részt vett
- Munkafegyelme, szorgalma sohasem volt kifogásolható
- Az iskolában töltött évek alatt mindig példamutatóan viselkedett, pontosan betartotta az iskolai házirendet
- Rendszeres részt vesz iskolán kívüli eseményeken
- Önzetlen közösségi tevékenység jellemzi
- Együttműködik az iskola dolgozóival, tanulótársakkal
- Alsó osztályban tanító tanárainak és jelenlegi tanárainak ajánlása alapján terjesztik fel
- Szükséges az osztályban tanító tanárok elégedettsége az elért eredményeivel

A cím odaítélése:

A mindenkori osztályfőnök javaslatára a nevelőtestület ítéli oda, többségi szavazattal.

2.12.3. Tárgyi jutalmak

Oklevél adható és könyvjutalom:

- iskolai (házi) tanulmányi, művészeti versenyeken elért helyezéért a szaktanári dicséret mellé
- tanév végén kitűnő tanulmányi eredményért és példamutató magatartásáért
- tanév végén kitűnő tanulmányi eredményért
- tanév végén jeles tanulmányi eredményért és példamutató magatartásért
- tanév végén kiemelkedő közösségi tevékenységért
- tanév végén kiemelkedő versenyeredményért
- nevelőtestületi dicséret mellé.

2.12.4. Elmarasztalások

Alapelv: az elmarasztaló intézkedések elsősorban nevelő szándékúak.

Az a tanuló részesül elmarasztaló intézkedésben, aki

- tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti,
- vagy a házirend előírásait megszegi,
- vagy igazolatlanul mulaszt,
- vagy bármely módon árt az iskola jó hírnevének.

Az iskolai elmarasztalás formái:

- szóbeli figyelmeztetés
- szaktanári figyelmeztetés
- napközis nevelői figyelmeztetés
- osztályfőnöki figyelmeztetés
- osztályfőnöki intés
- osztályfőnöki megrovás
- igazgató figyelmeztetés
- igazgatói intés
- igazgatói megrovás
- tantestületi figyelmeztetés
- tantestületi intés
- tantestületi megrovás
- fegyelmi eljárás

Általános szabályok:

- Az iskolai elmarasztalások kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben – a vétség súlyára való tekintettel – el lehet térni.
- Az elmarasztalásról írásos formában, a Kréta ellenőrzőn keresztül értesítjük a szülőket.
- A felsorolt elmarasztalások kiszabására az iskola bármely pedagógusa tehet javaslatot, melyről az illetékes nevelő vagy a tantestület dönt.
- A tanuló súlyos köteleességszegése esetén a magasabb jogszabályokban leírtak szerint fegyelmi eljárás indítható.
- A magatartás jegy is lehet a tanuló elmarasztalásának eszköze.
- Az elmarasztaló intézkedés nem megtorló jellegű, hanem a súlyosabb fegyelemsértések megelőzésére szolgál, mint nevelési eszköz.

Szóbeli figyelmeztetés:

- az osztályfőnök, napközis nevelő, szaktanár jogkörébe tartozó fegyelmezési eszköz, mely a tanuló magatartásával, tanulmányi előmenetelével, iskolai tevékenységével kapcsolatos rendbontó vagy köteleességet elmulasztó eseményhez kötődik
- Az írásos elmarasztalások előtt szóbeli elmarasztalásban kell részesíteni a tanulót, kivéve, ha a cselekmény súlya azonnali írásos intézkedést tesz szükségessé.

Szaktanári, napközis nevelői, osztályfőnöki írásbeli figyelmeztetés adható:

- tiszteletlen viselkedésért,
- a Házi rendet sértő tevékenységért,
- károkozásért.

Osztályfőnöki intéz adható:

- három írásbeli figyelmeztetés után
- a Házi rendet súlyosan sértő tevékenységért
- tettleges bántalmazásért
- folyamatos tiszteletlen magatartásért.

Igazgató figyelmeztetés, intéz adható:

- három osztályfőnöki intéz követően
- súlyos fegyelmi vétség esetén
- folyamatos magatartási problémák esetén.

2.13. Az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje

(EMMI Rend. 7. §. (5) a) rendelkezése alapján.)

2.13.1. Az iskolai írásbeli beszámoltatási rendszere

Az írásbeli számonkérés, beszámoltatás célja információ nyerése az iskolai követelményrendszernek való tanulói megfelelés pillanatnyi állapotáról a tanuló, a szülő és a pedagógus számára egyaránt.

A beszámoltatáson alapuló tanári értékelés pozitív vagy negatív megerősítési mechanizmusain keresztül kitüntetett módon segíti a tanulót reális önismerte és önértékelése kibontakoztatásában.

Az írásbeli beszámoltatás iskolai formái és jellemzői:

Forma	Időtartam	Előzetes jelzés	Javítás határideje
írásbeli felelet (röpdolgozat)	a feladatok nehézségének és mennyiségének arányában adott időtartam alatt	nem kötelező előzetes jelzés, de előző tanítási	két héten belül

	(legfeljebb egy tanórát kitöltő)	órán bejelenthető	
témazáró dolgozat (egy teljes tantervi téma számonkérése)	egy tanórát kitöltő	egy héttel előtte	két héten belül
év eleji, félévi és év végi felmérés (diagnosztikai célból)	kijelölt tananyag (több tartalmi egység)	egy héttel előtte	két héten belül
házi dolgozat, kutató/gyűjtőmunka	megbeszélés, kijelölés szerint		rövid időn belül

Az írásbeli számonkéréssel kapcsolatos egyéb jellemzők:

- Egyazon tanítási napon lehetőleg egy, kivételes esetben maximum kettő témazáró íratható.
- Témazáró dolgozat megírása után javítási lehetőség adható, azonban az eredeti dolgozatjegy is beírásra kerül a naplóba.
- A témazáró érdemjegye súlyozandó (elektronikus Kréta naplón keresztül) kétszeres súllyal értékeljük.
- A szaktanár egy tantárgyból nem írat újabb dolgozatot mindaddig, amíg az előző dolgozatot kijavítva ki nem adta a tanulónak.
- A témazáró dolgozat osztályzása után hazaküldhető a szülő részletesebb tájékoztatása céljából, s azt a következő szakórára a tanuló visszahozza, s amelyet a tanár a tanév végéig megőriz.
- Az év eleji, félévi és év végi felmérések a tanulók tudásának, készségeinek szintjét mérik, ezért csak akkor osztályozhatók, ha megfelelő ismétlés, gyakorlás után kerül sor rájuk.

A tanulók tanulmányi munkájának egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli munkáinak értékelését a következő arányok alapján végezzük:

Felső tagozat teljesítmény	Érdemjegy	Alsó tagozat teljesítmény	
		1. évf.	2-4. évf.
91 – 100 %	<i>jeles (5)</i>	94 – 100 %	92 – 100 %

75 – 90 %	<i>jó (4)</i>	80 – 93 %	80 – 91 %
50 – 74 %	<i>közepes (3)</i>	60 – 79 %	60 – 79 %
34 – 49 %	<i>elégletes (2)</i>	45 – 59 %	45 – 59 %
0 – 33 %	<i>elégtelen (1)</i>	0 – 44 %	0 – 44 %

2.13.2. Szóbeli számonkérés

A szóbeli számonkérés iskolai formái és jellemzői:

Szóbeli feleltetés a napi tananyag ellenőrzésére.

- a rövid, pedagógiai célzatú szóbeli tanári értékelést érdemjeggyel kell kifejezni
- a segítő célzatú tanári kérdések a tanuló tudásának megismerésére irányuljanak

Kiselőadás önálló felkészüléssel, a tanár által megadott témakörökből választva

- lehetőséget kell adni digitális előadáshoz (ppt, kisfilm)
- lehetőséget kell biztosítani a tanulók vélemények meghallgatására is
- rövid, pedagógiai célzatú szóbeli tanári értékelést érdemjeggyel kell kifejezni.

2.14. Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

(EMMI Rend. 7. §. (5) b) rendelkezése alapján.)

- Az otthoni felkészüléshez előírt feladatok mennyiségének és formájának meghatározása elsődlegesen a konkrét helyzetre és a pedagógiai folyamat egészére tudással rendelkező tanár kompetenciája.
- A pedagógus a feladatok meghatározásakor figyelembe veszi a tanulók életkori sajátosságait.
- A házi feladat mind szóbeli, mind írásbeli formája adható az osztály (tanulócsoporthoz) egészére érvényesen, és differenciáltan, akár egyénre szabott formátumban is.
- Az otthoni felkészüléshez adott feladatokat minden esetben az ellenőrzés valamilyen formája követi.
- Az otthoni feladatok előírásakor a pedagógus – a lehetőségekhez mérten – figyelembe veszi a többi tantárgyra általában jellemző, illetve szokásos otthoni feladatok mennyiségét is. A házi feladat meghatározásánál ugyancsak figyelembe

vett tényező a két tanítási óra közötti időtartam, törekszünk a hétvégére adandó házi feladatok mennyiségének csökkentésére.

- A tanítási szünetekben igyekszünk nem terhelni a családokat házi feladattal, hiszen ez az időszak a pihenésé, regenerálódásé. Ha mégis előírunk a tanítási szünetekre – akár szorgalmi jellegű – otthoni felkészülést igénylő feladatokat, azok a tanulók elsődleges szüneti tevékenységéhez illeszkedjenek, így inkább az írásbeliség helyett megfigyelés, olvasás jellegűek.
- Az esetlegesen előforduló házi feladatok hiányának elbírálása szaktanári kompetencia.

Az otthoni felkészüléshez előírt házi feladatok meghatározása

A házi feladat a tanulók önálló, a tanítási órák között végzett tevékenységén alapuló oktatási módszer. A házi feladat nem osztályozható.

A házi feladattal a pedagógusok:

- erősítik a tanítási órákon tanultakat,
- fejlesztik az adott témában a tanulók különféle készségeit, képességeit,
- az új anyagot készítik elő

A házi feladat hatékonyabbá tétele érdekében, a házi feladatot mindig gondosan ki kell jelölni. A házi feladatnak sikeresen megoldhatónak kell lennie.

Ennek érdekében:

- a tanulók önálló tanulási képességét már a tanórán is fejlesztjük;
- a házi feladat kapcsolódjon az órai munkához;
- a házi feladat ne a tanórán be nem fejezett ismeretsajátítási folyamat folytatása legyen, hanem vagy az elsajátítottak begyakorlására, vagy a következő órai anyag előkészítésére szolgáljon;
- ne legyen mély szakadék a tanórai munka és a házi feladat között;
- használjuk fel az egyéni tevékenységet irányító munkatankönyveket, programozott anyagokat;
- a feladatok nehézsége feleljen meg a tanulók képességének (a túl nehéz feladat szorongást vált ki), ennek érdekében időnként alkalmazzunk differenciált házi feladatot, azaz a jobbaknak a tananyagon túlmutató, a gyengébbeknek felzárkóztató jellegű feladatokat jelöljük ki;
- rendszeresen adjunk rövid feladatokat, és ne egyszerre sokat.

A szülők számára világossá kell tenni, hogy mit várunk el tőlük:

- segítsenek-e a gyereknek,
- a tanulás feltételeit teremtsék-e meg,
- ellenőrizzék-e, felügyeljék-e a munkát.

A házi feladatot rendszeresen ellenőrizni, és nem osztályozni, hanem értékelni kell!

Világosan közölni kell a tanulókkal a házi feladat elkészítésének a szabályait, a mulasztás következményeit.

Iskolánkban a házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek:

- a házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása,
- az egy tanítási napra adott, kötelezően elvégzendő szóbeli és írásbeli feladatok mértéke átlagos képességű tanuló számára ne haladja meg tantárgyanként a 20-25 percet. Ettől több időt igénybe vevő feladatot a tanuló önként vállalhat.
- a házi feladat anyaga a tanítási órán írásban, vagy szóban kérhető számon,
- aki öt alkalommal nem készítette el a házi feladatát, egyes osztályzatot kap, mely a szorgalmi jegybe számítjuk be, az így kapott osztályzat a szaktárgyi jegyként nem értékelhető,
- a tanulók a tanítási szünetek idejére nem kapnak írásbeli házi feladatot,
- az ötödik-nyolcadik évfolyamon a tanulók a tanítási szünetek idejére- a szokásos (egyik óráról a másikra esedékes) feladatokon túl nem kapnak szóbeli feladatot sem,
- hosszabb szünetre (nyári) nem kötelező jelleggel, a meglévő tudást szinten tartó feladatok adhatók (gyűjtő munka, házi olvasmány, különféle megfigyelési feladatok stb.)

2.15. A tanulók magasabb évfolyamba lépésének feltételei

(EMMI Rend. 7. §. (5) c) rendelkezése alapján.)

A tanév végi értékelésben a tanév során szerzett folyamatos értékelések alapján kialakított tanári vélekedés a döntő. Az értékelő döntést tagozatonként (alsó-felső) összehívott osztályozó értekezlet mondja ki, az értekezleten a tagozat teljes tanítói, tanári állománya részt vesz. A magasabb évfolyamba lépés feltétele, hogy a tanuló a tananyag továbbhaladási feltételeit teljesíti, és az előírt tanulmányi követelményeknek legalább elégséges eredménnyel eleget tesz. Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, az osztályzatok alapján dönt a magasabb évfolyamba lépésről.

Ha a tanuló hátrányára év végi osztályzata lényegesen eltér évközi átlagától, az illető szaktanár módosíthatja döntését, de ha nem dönt, a tanuló javára kell dönten.

Év végén nem megfelelő teljesítményt elért tanulók számára a javítási lehetőség szabályait, a hiányzások, illetve a követelmények nem teljesítése miatti évismétlést a köznevelési törvény szabályozza és rögzíti.

2.16. Az intézmény által alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek: a Komplex Alapprogram (KAP)

(EMMI Rend. 7. §. (1) b) bp) rendelkezése alapján.)

2.16.1. KAP alapelvek, célok, feladatok

Élménysuli:

A Komplex Alapprogram jelszava: **Tanulni élmény!** amely magával hozza az élményalapú tanulást, ami nem valósulhat meg máshol, mint az Élménysuliban. A program eleme a tanulók aktív tanórai részvételének támogatása, mely a pozitív élményeken keresztül valósul meg. Ennek mozgatórugója az interaktív, a tanulók bevonásán alapuló kreatív feladatmegoldás, az együtt tanulás élménye.

A Komplex Alapprogramjára (KAP) épülő módszertani rendszer iskolánkban 2019-ben került bevezetésre. Azóta sikeresen elnyertük az Örökös Élménysuli címet, melynek keretében szívesen osztjuk meg a KAP terén nyert szakmai tapasztalatunkat érdeklődő pedagógusokkal.

Célok:

- A végzettség nélküli iskolaelhagyásra vonatkozó országos és intézményi stratégia prevenciós célú beavatkozásainak megalapozása;
- A lemorzsolódás megelőzése, tanulást támogató pedagógiai módszerek alkalmazása.
- Az iskolai nevelés-oktatás az esélyegyenlőség szempontjait figyelembe véve hozzájáruljon a tanulók személyiségének, képességeinek és készségeinek kibontakoztatásához. Segítse a szellemi, testi fejlődésüket és az egészséges életmód kialakulását. Biztosítsa a továbbtanuláshoz szükséges alapvető készségeket, az önművelés képességét.
- Transzverzális készségek fejlesztése (kritikus gondolkodás, kreativitás, kezdeményezőkészség, problémamegoldó gondolkodás, kockázatelemzés, döntéshozatal és az érzelmek kezelése).
- Tanulástámogató módszertan (tanítási stratégia) alkalmazása, melynek központi eleme a heterogén tanulócsoportokban folyó differenciált fejlesztés (Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoportokban, DFHT), segítségével képessé váljanak a tanulók az önálló és a társas tanulásra, egy szóval: az eredményes tanulásra.

Alapelvek:

A Komplex Alapprogram megvalósítása során kiemelt jelentőségű, hogy az a koherenciát biztosító, a célokkal egybevágó alapelvekre épüljön, ezzel megalapozva az alprogramok egységes rendszerét.

A program legfontosabb alapelvei:

- adaptivitás
- komplexitás
- közösségiség
- tanulástámogatás
- méltányosság

A Komplex Alapprogram:

- egységes rendszerbe ötvözi a pedagógiai gyakorlatban eddig használt differenciált fejlesztést támogató módszereket;
- alkalmazza a tanulók iskolai helyzetét, státuszát megváltoztató és ezzel a tanulási motivációt növelő Komplex Instrukciós Programot;
- különös hangsúlyt fordít a tanulók alapvető képességeinek, készségeinek kialakítására az alprogramok segítségével.

Feladatok, eljárások, módszerek, eszközök

Fejlesztési feladatok:

Fejlesztjük az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges motívumokat (önfejlesztő elképzelések) és tanulási képességeket (stratégiákat és módszereket)!

- A tanulási stratégiák, módszerek és technikák megtanítása minden tanulónak
- A mérés, mint a képességfejlesztés alapeleme. Nem az elsajátított ismeretanyag mennyiségének, hanem a kompetenciák szintjének meghatározását szolgálják
- Differenciált nehézségű feladatokkal, testre szabott egyéni és csoportos foglalkoztatással lehetőséget adunk az egyéni haladási ütem kialakítására.
- A tehetséges gyermekeket valós szükségleteik szerint segítjük a saját önfejlesztő stratégiájának kialakításában és megvalósításában
- Demokratikus alapokon álló, integratív tanár – diák viszonyt alakítunk ki. A tanítási órák légköre, hangulata oldott, a tanulók sikerorientált beállítódással dolgoznak, a pedagógus csak facilitáló szorongásszintet tart fenn.
- Növeljük tanulóink önbizalmát és önértékelését, építjük a pozitív énképét, erősítjük, a belső kontrolllos beállítódását fokozzuk a felelősségvállalást, az önállóságot!
- Tudatosan neveljük „én” erős, jó komfortérzésű fiatalokat.
- Az szocializáció folyamatainak tudatos irányítása, elősegítése.

- Az egyéni munkakultúra kialakítása, a kötelességekhez való pozitív viszonyulás (attitűd) kiépítése

Kiemelt fejlesztési feladataink:

- énkép, önismeret,
- hon-és népismeret,
- európai azonosságtudat
- egyetemes kultúra,
- aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés, közösségnevelés
- gazdasági nevelés,
- környezettudatosság, fenntarthatóság
- művészeti nevelés,
- művészeti eszközökkel történő nevelés
- a tanulás tanítása,
- testi és lelki egészség,
- felkészülés a felnőtt szerepekre, család szerepe
- testmozgás fejlesztése minden színterén az oktatásnak

További feladatok:

- A modern személyközpontú, interaktív, tapasztalati tanulásra alapozó tanulásszervezési eljárások, módszerek, pedagógiai kultúra általánossá tétele.
- A tanulás tervezésében, szervezésében és irányításában a tevékenység-központú tanítási gyakorlatot honosítjuk meg, mely életszerű helyzetek teremtésével alkalmat nyújt konkrét élmények és tapasztalatok gyűjtésére;
- Növeljük a tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módok arányát (megfigyelés, kísérlet, új információs és kommunikációs technikákat alkalmazó anyaggyűjtés, modellezés, szerepjáték, drámapedagógia stb.).
- Differenciált foglalkoztatással, az egyéni haladási ütemhez igazított fejlesztő terheléssel.
- Alkalmazzuk a DFHT módszerét.
- Alkalmazzuk a kooperatív tanulási-tanítási technikákat és módszereket!
- A különböző kommunikációs technikák és konfliktuskezelési stratégiák elsajátíttatása.
- Az alprogramokkal, illetve gazdagító, dúsító feladatokkal, programokkal és valódi problémák megoldásával alkalmazkodunk a különböző tanulói képességekhez.
- A szociális, életviteli és környezeti kompetencia fejlesztése a nevelési célrendszer központi eleme; a konstruktív életvezetésre történő felkészítés feltétele.
- Önszabályozási stratégiák, autentikus, életszerű helyzetek kialakítása, amelyek során szerzett kompetenciákat a későbbiekben alkalmazniuk kell.

- A mérési, ellenőrzési, értékelési és minőségbiztosítási rendszerben meghatározott rend szerint funkciójuknak megfelelően elvégezzük a diagnosztikus, a formatív és szummatív méréseket.
- Emberléptékű következetes követelés.
- Fejlesztő hatású visszacsatolás, mérés-értékelés.
- Érdemjegy, pontszám és százalékok nélkül, szóban és írásban is visszajelzést kap a tanuló, ami kiemeli erősségeit és annyi problémával szembesíti, amennyit a közeljövőben reálisan képes megoldani.

A Komplex Alapprogramban megjelenő eszközök:

A program szakmai anyagai:

- Nevelési- oktatási program – KAK kézikönyv
- Tanítási stratégia – DFHT kézikönyv
- Alprogrami koncepciók (5 kézikönyv)
- Alprogrami eszköztár és feladatbank (5 kézikönyv)
- Tanítói- tanári kézikönyvek
- Óraillusztrációk, példák
- Foglalkozástervek
- Tankockák

További tanulást segítő eszközök:

- Az intelligencia és kreativitás-fejlesztő egyéni programok.
- A komplex személyiségépítés teljes eszközrendszere.
- Az ismeretek és összefüggések tanulói felfedezése, a szemléltetés, cselekvés, az aktivizáló módszerek alkalmazása jellemzi a tanulási – tanítási folyamatokat.
- A pozitív motivációs eszközei, a jutalmazás és büntetés módszereinek mértéktartó (nem szélsőséges) alkalmazása.
- Személyes példamutatással neveljük gyermekeinket a változatos kommunikációs technikák alkalmazására, toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartása, a konfliktusok kezelésére.
- Önértékelés, önkontroll, önfejlesztő stratégia alkalmazása. Pozitív tartalmú szociális kapcsolatok építése.
- A kulturált és egészséges életvitel kialakítása.
- A hagyományos és digitális ismerethordozók sokaságából kiválasztva az adott életkorban célszerű módszerek és eszközök; egyéni és csoportos aktivitásra serkentő munkaformák alkalmazása.

Tanulásszervezés, alkalmazott módszerek

A tanulásszervezés folyamatában az alábbi elvek érvényesülnek:

- a rend és fegyelem fenntartása
- tanuló szabadságának biztosítása
- tanulói viselkedés szabályozása
- pozitív tanulási légkör biztosítása
- csoportfolyamatok elősegítése

Alkalmazott módszerek:

A tanítás – tanulási folyamatban a DFHT tanítási-tanulási stratégiát alkalmazzuk, mint a Komplex Alapprogram hangsúlyos elemét.

A lenti ábra azt mutatja, hogy a kötelező tanítási órák 20%-ban a DFHT (differenciált fejlesztés heterogén tanulócsoportban) szükséges alkalmazni.

A DFHT célja:

- A tudásban és szocializáltságban heterogén tanulói csoportok fejlesztése.
- A tanulói viselkedés pozitív befolyásolása.
- Az alulmotiváltság mérséklése.
- A kognitív, affektív, szociális képességek fejlesztése.
- A tanulók közötti együttműködés elősegítése.

DFHT koncepciója, módszerei:

Egyénre szabott differenciálás

- egyedül végzett munka
- rétegmunka
- teljesen egyénre szabott munka
- részben egyénre szabott munka

Párban folyó munka

- páros munka
- tanulópárok munkája

Csoportban végzett munka

- A kooperatív munka, kooperatív tanulás, kollaboratív munka
- KIP

Ezenkívül a tanórák 80%-ban a pedagógus választ módszereket.

Alapmódszerek:

- tanári magyarázat (frontális tanítás): beszélgetés, kérdezve kifejtés, előadás, szemléltetés

- munkáltatás (egyéni, de nem önálló): variációs módszer, házi feladat
- individuális (egyéni és önálló tanulás): egyéni feladatok.

Motiváló módszerek:

- páros munka
- csoportmunka
- játék
- szerepjáték (drámapedagógia)
- vita
- kutató-felfedező módszer
- kooperatív módszerek
- projekt módszer
- szituációs játékok

2.16.2. A Komplex Alprogram alprogramjai

Az „Élménysuliban” minden alprogram megjelenik, hetenként javasoltan, minimum egy órában. Az alprogramok aránya az iskola profiljához igazítható (pl. művészeti iskolák, sportiskolák stb.)

1. A testmozgásalapú alprogram (TA)

Az alprogram az iskolai testmozgásprogramok három területén kívánja bővíteni, sajátélményszerzést biztosító tanulási környezetben a pedagógusok módszertani repertoárját és szemléletét:

- testnevelés óra
- mozgásos tanulás osztálytermi környezetben
- szabadidős mozgástevékenységek

A TA a testmozgás iskolai környezetben előforduló minden formájára támaszkodva, tanulástámogató eszközeivel vesz részt a tanulói komplex személyiségfejlesztésben.

Az aktív, kreatív, felelősségteljes magatartást kialakító oktatási módszerek alkalmazásával teszi az alprogram a testmozgáson alapuló tevékenységeket a közösségi célok és az egyéni felelősség életgyakorlatává.

Cél még az egészségtudatos, jövőorientált életmód kialakítása.

Az alprogram tartalma:

Fejlődés- és élményközpontú oktatás megvalósítását támogató módszerek és kereszttantervi tartalmak implementációjának támogatása testnevelés órai környezetben, a differenciálásra építve.

Mozgásos tanulást támogató módszerek és tartalmak tanulási folyamatba történő integrálása osztálytermi környezetben.

Önkéntességre és befogadásra épülő informális és non formális tanulás testmozgás-alapú támogatása iskolai környezetben

2. Az életgyakorlat-alapú alprogram (ÉA)

Az Életgyakorlat-alapú alprogram egy olyan pedagógiai rendszert mutat be, amely hozzájárul az egyén és természeti, társadalmi környezete kölcsönhatásának tudatos és felelős alakításához. Az életgyakorlat koncepció egyrészt figyelembe veszi a tanulók szükségleteit, és ennek függvényében eltérő tanulási-tanítási egységeket tartalmaz.

Minden egységen belül alternatív, a tanulók képességeihez, érdeklődéséhez, tempójához igazítható tanítási eszközöket, munkaformákat ajánl.

Az alprogram célja, hogy az életben hasznosítható ismereteket, tapasztalatokat szerezzon a gyermek, amely sikeres életvezetési kompetenciákkal vértézi fel.

Cél továbbá, hogy megalapozza a vitakultúrát, kritikus gondolkodást és az önálló felelősségvállalást.

Célunk még az életformák sokszínűségének tisztelete, a családi közösségek megbecsülése, az egészséges énkép kialakítása.

A célrendszerben hangsúlyos, hogy az egyén és környezete között dinamikus viszony van, így az életgyakorlat témái komplexek és minden szinten – a rendszerszemléletnek megfelelően – kidolgozásra kerülnek.

Az alprogram tartalma:

- egészséges életmód, életvezetés
- környezettudatosság (fenntarthatóság)
- állampolgári felelősség (közösségi szerepek)
- életút-támogató pályaorientáció
- család, párválasztás
- érzelmi intelligencia (szociális készségfejlesztés)

3. A művészetalapú alprogram (MA)

- Az alprogram a művészeti nevelést célzó tanórák, a művészeteket pedagógiai eszközként felhasználó osztálytermi tanulás és a szabadidős művészeti tevékenységek terén nevelő/oktató pedagógusok metodológiai fejlesztésén keresztül hat a végzettség nélküli iskolaelhagyás mérséklésének irányába.
- A művészettel nevelés sok és sokféle lehetőséget teremt a tanulástámogatás megvalósítására.

Az alprogram célja művészeteket célként/eszközként használó tanórák, szabadidős foglalkozások biztosítása a tanulók számára.

Indirekt célok:

- Személyiség- és társas készségek fejlesztése a művészeti tevékenység révén
- Tanulási motiváció, tanulás iránti attitűd alakítása

- Indirekt (kognitív képességeket célzó) tanulásfejlesztés művészeti keretek között
- tanulásfejlesztés a művészetek révén
- (Inter)diszciplináris ismeretátadás művészeteken alapuló, résztvevő központú gyakorlatokon keresztül
- Pályaorientáció: művészpályára irányítás, illetve pályaorientáció művészetek révén.
- A művészeti tevékenységbe ágyazott fejlesztés keretében lehetőség van a tanuló egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodó, esélyegyenlőséget biztosító pedagógiai módszerek alkalmazására, ezáltal az adaptivitás biztosítására.

Az alprogram tartalma:

A művészeti tantárgyak és a mozgásra irányuló testnevelés tantárgy a készségtárgyak körébe sorolhatók, s ez arra is lehetőséget ad, hogy hasonló tartalmi elemek szerint épüljenek fel alprogramjaik is.

Fejlődés- és élményközpontú oktatás megvalósítását támogató módszerek és kereszttantervi tartalmak megvalósításának támogatása a művészeti nevelést szolgáló tanórai környezetben, a differenciálásra épülve.

Művészetekre épülő tanulást támogató módszerek és tartalmak tanulási folyamatba történő integrálása osztálytermi környezetben.

Önkéntességre és befogadásra épülő informális és non formális tanulás művészet-alapú támogatása iskolai környezetben.

4. A logikaalapú alprogram (LA)

A Logikaalapú alprogram a tanulók gondolkodásának fejlesztését támogató módszerek és stratégiák megismertetésével szeretné növelni a pedagógusok módszertani repertoárját az iskolai élet területein.

Az alprogram feladata megismertetni a pedagógusokat olyan logikai alapú játékokkal, (legyen az sakk, táblás, papír-ceruza, szituációs és egyéb játék), melyeket a pedagógus fel tud használni mind az általános képességfejlesztéshez, mind a közismereti tantárgyi órákhoz.

Az alprogram keretén belül olyan szemléletváltás elindítását célozzuk meg, amelynek segítségével a tanítási és a tanulási folyamat egyaránt élményszerűvé, motiválóvá és egyben fejlesztő hatásúvá tehető.

Az alprogram célja, a gyerekek egyik legfőbb tevékenységére, a játékra és a játékosságra építve, hogy a gyerekek a tanulást ne érezzék fájdalmas, fáradságos folyamatnak.

A tanulás és a tudás megszerzése legyen örömforrás – ezzel a tanulók motivációja növelhető.

Az oktatásban a különböző logikai játékok és technikák alkalmazása nem öncélúan történik, hanem a tanterv és a tananyag megfelelő részébe való integrálással, szorosan kapcsolódva a megtanulandókhoz és a tanulók életkori sajátosságaihoz.

A játék lehetőséget nyújt a differenciálásra, és a gondolkodási képességeken túl a szociális képességek fejlődése is várható.

Az alprogram tartalma

A problémamegoldó gondolkodás fejlesztési lehetőségei a gyakorlatban – stratégiák és algoritmusok.

- A vizualitás szerepe a gondolkodás fejlesztésében.
- Játék alapú megközelítések:
- Térsejtellet, sík- és térbeli tájékozódási képesség fejlesztése
- Dienes játékok és a matematikai gondolkodás fejlesztése
- Sakk játék alapjainak elsajátítása és beépítése az iskolai tanulásba
- Táblás játékok, társasjátékok, papír-ceruza játékok alkalmazása
- Játékstrukturált megközelítések:
- Kártyajátékok – lapot kérünk! logiccards, set, stb.
- Logikai játékok, logisztorik
- Barkochba és egyéb csoportos szituációs játékok
- Kreativitást és reflektivitást fejlesztő játékok

5. A digitális alapú alprogram (DA)

A Digitális alapú alprogram az IKT-műveltség elemeit keresztntanterni, transzverzális megközelítésben értelmezi, és a digitális pedagógiai kultúra komplex, intézményi szintű fejlesztését tekinti feladatának.

Az IKT-műveltség tekintetében a technológiai, a kognitív és a szociális aspektust tekintjük irányadónak.

Az alprogram kidolgozásával a pedagógusok módszertani kultúraváltását segítjük elő, olyan korszerű digitális megoldásokkal, melyek hozzájárulnak az elektronikus tanulási környezet kialakításához, felgyorsítva az intézmények digitális átállását, mely lehetővé teszi, hogy a digitális eszközök alkalmazásával a tanulás élményszerűvé váljon.

Az alprogram célja, hogy kialakítsa a pedagógusokban az oktatásba integrált IT-eszközöket értő és kritikus módon alkalmazó „digitális állampolgár” habitust, melynek révén az összetett problémák megoldása a technológia segítségét is igénybe veszi.

Szeretnénk elérni azt is, hogy a tanulás és a tudás megszerzése legyen örömforrás a digitális alkalmazások használatával, ezzel növelve a tanulók motivációját, kognitív képességeik színvonalát, tanulás módszertani repertoárjukat, pályaorientáció szempontjából releváns ismereteiket, (inter)diszciplináris ismereteik körét, és mindent egybevetve: a tanulók személyiségformálásához is hozzájáruljon.

Az alprogram tartalma

Az alprogram az alábbi tartalmi pontokból építkezik:

- Játékalapú megközelítések
- Technológiai műveltség, felelősségteljes eszközhasználat
- IKT-műveltség
- Hálózati részvétel és együttműködés, problémamegoldás, kommunikáció és eszközhasználat
- Digitális írástudás
- IKT alapú óratervezés
- Személyes tanulási környezet menedzselése

2.16.3. A komplex óra

Komplex órák bevezetése – a program komplexitását a kognitív, affektív, szociális képességek együttes fejlesztése jelenti. A kötelező és szabadon tervezhető tanórákat fedi le, amelyekben a tudástartalom (a tananyag kereszttantervi része) kb. 30%-át hordozzák. A „Komplex órák” tekintetében a tudástartalmak kereszttantervi kapcsolatai mellett a DFHT tanítási-tanulási stratégia, valamint az alprogrami kapcsolódások jelennek meg. Ez utóbbi órák esetében a tantárgyakon átívelő transzverzális készségek fejlesztése is megvalósítható.

Tartalmi fejlesztési pontok:

- legalább 1 alprogrami (max. 3 alprogrami) kapcsolat megjelenik benne
- kapcsolódik az adott tantárgy adott évfolyamának tanmenetéhez, és a tanítói/tanári kézikönyvben megjelenített órához
- minden alprogram (törekedve arra, hogy) egyenlő aránnyal (kb. 20%) jelenik meg (össz. komplex óraszám)

2.16.4. A ráhangolódás

A ráhangolódás biztosítja, hogy a tanulók lelkesen, motiváltan kezdjék el a napot az iskolában, és érzelmi biztonságban érezzék magukat az osztályközösségben. Heti 1-3 alkalommal javasolja a Komplex Alapprogram 20-25 perces foglalkozás keretén belül. A tanulási környezetet célszerű átalakítani úgy, hogy a tanulók körben ülhessenek székeken vagy szőnyegen, így megkönnyítve a kommunikáció feltételeit.

A foglalkozás felépítése ajánlottan a következő:

- Üdvözlés
- Beszélgetés
- Közös tevékenység/játék
- Zárás

A Ráhangolódás megvalósítását javasoljuk a nap elején, javasolt időtartama 25-45 perc, helye a nap kezdésekor vagy osztályfőnöki óra keretében, vagy a délutáni foglalkozások elején. Témái megválasztásában segít a Tanítói kézikönyv.

2.16.5. A „Te órád”

„Te órád” – a diák érdeklődéséhez, igényéhez, saját választásához igazítható, amely órákon az osztálykeret nem feltétlenül kell, hogy érvényesüljön. Vagy az intézmény életében már meglévő, jól működő, már hagyományokkal rendelkező foglalkozások, szakkörök, tehetséggondozó programok stb. továbbvitele, megtartása, de a foglalkozások középpontjába helyezve a tanulók szociális-emocionális fejlesztését. Az óra kiválasztását a pedagógus segíti.

2.16.6. A Komplex Alapprogram egyéb elvei

Házi feladat

Házi feladat: sem írásbeli, sem szóbeli házi feladatot nem ad a pedagógus a tanulóknak. Ez nem azt jelenti, hogy elmaradhat a szükséges gyakorlás és rögzítés, hanem azt, hogy a pedagógusnak az iskolai tanórákon kell a tanulókkal ezeket a feladatokat elvégezni. Úgy kell a mindennapokban terveznie és megvalósítania az óráit, hogy legyen elegendő idő a szükséges gyakorlásra és az új ismeretek rögzítésére az órák keretén belül. A pedagógusnak módosítania kell tervezési szokásain: legyen a tanórákon annyi gyakorlás és ismétlés, hogy ne legyen szükség otthoni tanulásra.

Értékelés

Az értékelés az iskola nevelőtestülete által elfogadott értékelési rendszer szerint folyik. Nincs ötös fokozatú skálán történő értékelés a reggeli ráhangolódáson, a délutáni alprogrami foglalkozásokon, illetve azokon az órákon, amelyeken a DFHT módszert használják a pedagógusok.

A Komplex Alapprogram értékelési rendszerében egyaránt jelen van

1. a helyzetfeltáró (diagnosztikus értékelés)
2. a minősítő (szummatív értékelés)
3. a fejlesztő (formatív értékelés).

Fontos szerepe van a helyzetfeltáró (diagnosztikus) értékelésnek. Ennek eredménye feltárja a pedagógus előtt a tanuló előzetes tudását, amire építheti további munkáját. Ez határozza meg az oktatási tartalmat és a módszereket. A diagnosztikus értékelést nem csak a tanév elején javasoljuk, ajánlott a tanév közben is felmérni, mennyit fejlődött a tanuló tudása. A tanév közben végzett diagnosztikus értékelés eredménye alapján a pedagógus dönthet arról, hogy változtat-e tanítási stratégiáján. A tanév végi diagnosztikus értékelésnél a pedagógus arról kap visszajelzést, milyen szinten sikerült a tananyagot megtanítani, a tanuló pedig arról, hogy mennyire sajátította el a követelményeket.

A minősítő (szummatív) értékelés egy tanulási szakasz lezárásakor, például egy témazáró dolgozat írásakor jelenik meg. Azt minősíti, hogy a tanuló mennyire sajátította el a tananyagot. A minősítő értékelés igen gyakori a hazai iskolákban.

A Komplex Alapprogramban kiemelt szerepe van a személyre szabott, differenciált, fejlesztő (formatív) értékelésnek. Ennek célja nem a minősítés, hanem a tanulás támogatása. A pedagógus, miután felmérte a tanuló tudását, és segített a tanulónak a tanulási cél kitűzésében, támpontokat ad a megteendő lépésekről. Majd nyomon követi a tanuló egyéni haladását, és személyre szabottan segíti a tanulási folyamatot. A fejlesztő értékelés alkalmazásánál a pedagógus a gyermek önmagához mért fejlődését veszi figyelembe. Folyamatos visszajelzést ad a tanulónak erősségeiről és hiányosságairól, megbeszéli vele a tanulási célokat, az értékelési szempontokat, a teendőket, és a teendők határidejét. A tanuló egyéni haladásáról és erőfeszítéseiről visszajelzést ad. A pedagógus visszajelzésének mindenképpen tartalmaznia kell a tanuló részéről sikeresen megoldott problémákat, a további fejlesztést igénylő területeket és a teendőket.

Az értékelésnek fontos része legyen

- az önértékelés
- a társak értékelése.

Legyen szubjektív, kvalitatív és szöveges.

Figyelembe kell venni az eltérő kiindulási nyelvi szinteket.

2.16.7. A pedagógusok intézményi feladatai, illesztése a Komplex Alapprogramhoz

- A pedagógusok feladata kiegészül a DFHT órák megszervezésével, a kapcsolódó dokumentumok (óraillusztrációk) elkészítésével.
- A választott alprogramokhoz kapcsolódó foglalkozások megszervezése, megtartása, foglalkozás illusztrációk készítése.
- Az elkészült óraillusztrációk, foglalkozás illusztrációk, tapasztalatok megosztása a kollégákkal.
- Programhoz kapcsolódó további oktatási segédanyagok, szemléltető és mérőeszközök kidolgozása, közreadása.
- Belső továbbképzések, előadások, bemutató órák szervezése, megtartása.

A szülők és a tanulók tájékoztatása

A szülőket és a tanulókat a programról, annak tartalmáról, megvalósításáról iskola életéről, az iskola igazgatója, és az osztályfőnökök tájékoztatják szóban és írásbeli tájékoztató füzet segítségével.

Az iskolában folyó munka időkerete

A Komplex Alapprogram a tanulók kötelező óraszámának a meghatározása tekintetében nem tér el a törvényben szabályozottaktól. Az iskolában folyó munka továbbra is két markánsan elkülönülő egységre oszlik:

A kötelező és szabadon tervezhető időkeret:

- a Komplex Alapprogram a pedagógusok módszerbeli gazdagságát, korábbi gyakorlaton alapuló pedagógiai-módszertani kultúráját tekintve kb. 80 % -ban nem szabályozza.
- A tanítási órák 20%-ban azonban javasolt a Komplex Alapprogram tanítási-tanulási stratégiájának, a *DFHT tanítási-tanulási stratégiának* az alkalmazása (differenciált egyéni munka, rétegmunka, pármunka, kooperatív módszerek, csoportmunka, drámajáték és projektmunka).
- 10-30%-ban pedig a Komplex órák keretében a kereszttantervi tantervek feldolgozása történik.

A Komplex Alapprogram által innovált alprogrami foglalkozások és a „Te órád” többnyire a délutáni időszávban valósulnak meg.

Időkeretek:

Az egyes évfolyamok kötelező óraszámai alapján számított, a DFHT- módszertant alkalmazó órák arányait alsó tagozaton és felső tagozaton az alábbi táblázatok mutatják be.

Tantárgyfelosztás és a KAP által kínált módszertani elemek összehangolása:

A tanuló heti kötelező tanóráinak számát, beleértve a választható tanóráinak számát az Nkt. határozza meg.

A tantárgyfelosztás a törvény által meghatározott feltételeknek megfelelő, de az intézmény sajátos helyzetét figyelembe vevő alapdokumentum. Alapjául az intézményre érvényes törvény által előírt, a közismereti tantárgyakra vonatkozó heti óraszám szolgál.

Az általános iskolában a nevelés-oktatást a *délelőtti* és *délutáni* tanítási időszakban olyan módon kell megszervezni, hogy a foglalkozások ajánlottan tizenhat óráig tartsanak, továbbá tizenhét óráig – vagy addig, amíg a tanulók jogszerűen tartózkodnak az intézményben – gondoskodni kell a tanulók felügyeletéről. Tehát e törvény rendelkezéseinek megfelelően egész napos iskolaként is működhet.

A Komplex Alapprogram hetirendje:

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
07.50-08.15	Ráhangolódás	Ráhangolódás	Ráhangolódás	Ráhangolódás	Ráhangolódás

13.00-15.00 közötti időszakban	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP- foglalkozás	AP- foglalkozás	AP-foglalkozás
15.10–16.00	„Te órád”	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret	„Te órád”
16.00–18.00	Játék- felügyelet	Játék- felügyelet	Játék- felügyelet	Játék- felügyelet	Játék-felügyelet

Jelölések az osztálynaplóban:

A digitális naplóban az alábbi jelölések szolgálnak a program megvalósításának jelölésére:

DFHT –DFHT –val megvalósított tanóra

TA – testnevelés alapú alprogram

ÉA – életgyakorlat alapú alprogram

DA – digitális alapú alprogram

MA – művészetalapú alprogram

TÓ – „Te órád”

RÁ – ráhangolódás

2.17. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai, különbözőzeti vizsga feltételei

(Az EMMI Rend. 7. § (3) rendelkezése alapján.)

Tanulói jogviszony, azaz beíratás:

- felvétel (tankötelezettség megkezdésekor az 1. évfolyamra történő jelentkezés esetén) vagy
- átvétel (2.-8. évfolyamra jelentkező tanulók esetében) alapján jön létre.

A körzeten belüli tanulók átvétele

Feltételek:

- Körzetes állandó lakhely/tartózkodási hely
- szülői kérelem a tanuló átvételéről
- Az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítvány bemutatása

Körzeten kívüli tanulók átvétele

Az iskolaigazgató dönt a szülői kérelem, a tanuló előző tanulmányi eredményei, valamint magatartás és szorgalom érdemjegyei, az adott évfolyamra járó tanulók létszáma függvényében. Ha a körzeten kívül lakó tanuló a 2-8. évfolyamon tanév végi osztályzatainak átlaga 3,5 alatt van, illetve magatartása vagy szorgalma rossz, hanyag, változó minőségű, az igazgató döntése előtt kikéri az igazgatóhelyettesek, az alsós vagy felsős osztályfőnöki munkaközösség vezetőjének és az érintett évfolyam osztályfőnökeinek véleményét.

A szülői kérelemre az igazgató az átvétel tényéről írásban értesíti a szülőt, vagy elutasító határozatot hoz, mely ellen a kézhezvételtől számított 15 napon belül fellebbezéssel élhet a

szülő. A fellebbezést az fenntartónak, a Monori Tankerületi Központ igazgatójának kell címezni, de az intézménybe kell benyújtani.

A 2-8. évfolyamba érkező tanulóknak - a helyi tantervben meghatározott követelmények alapján összeállított – szintfelmérő- különbözeti vizsgát kell tennie idegen nyelvből és mindazon tantárgyakból, amelyeket előző iskolájában - a bizonyítvány bejegyzése alapján - nem tanult, vagy más tanterv szerint tanult.

2.18. Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek: projektoktatás, témahetek, témanapok

(EMMI Rend. 7. §. (4) rendelkezése alapján.)

A projektoktatás központjában a gyerek áll. Nem a folyamatot kell úgy irányítanunk, hogy az eltervezett célok, feladatok megvalósuljanak, hanem a folyamat során megjelenő megközelítésmódokat, tudást, társas megnyilvánulások számtalan változatát kell megerősítenünk vagy korrigálnunk (vagy csak tudomásul vennünk) aszerint, hogy időben távlatosan értelmezett, nevelési koncepciókkal adekvát célrendszerbe hogyan illenek bele.

A projektoktatásban folyó tanulás jellegzetességei megegyeznek a természetes tanulási folyamat sajátosságaival. A tanulás mögött valódi érdeklődés áll; a saját feladat tartalmának, megoldásmódjának meghatározásában a tanulóknak döntő szava van; a feladattal való foglalkozás időtartamát, a munkában való részvétel módját, a munkatársak megválasztását a tanuló befolyásolhatja.

A projektoktatás, témahetek és témanapok lehetőséget biztosítanak a nemzetközi és interkulturális tartalmak megjelenítésére is. Az intézmény lehetőségei szerint szervezhet európai, idegen nyelvi, kulturális vagy nemzetközi együttműködéshez kapcsolódó projekteket és programokat, valamint felhasználhatja az Erasmus+ mobilitások során szerzett szakmai és kulturális tapasztalatokat.

A projektoktatás módszerének jellemzői:

- konkrét élethelyzetekből bontakozik ki,
- a választott téma a tanulók érdeklődésének megfelelő,
- a tevékenység folyamatában ez az érdeklődés folyamatosan fenntartható
- a projektmunka tervezése, kivitelezése, bemutatása során a tanulók önszervezése és felelőssége érvényesül,
- a projektmunka során sokféle szellemi és fizikai tevékenységformára van lehetőség,
- az együttműködés során sokszínű, intenzív szociális tanulás folyik,
- a téma feldolgozására az interdiszciplináris megközelítés jellemző,
- a projektmunka eredménye mindig valamilyen mások számára is bemutatható produktum,
- a projekt megoldása során a pedagógus szerepe a monitorozás, szükség esetén a segítő, tovább lendítő indirekt vagy direkt beavatkozás.

A projektmunka megvalósítása komplex módon történik.

Céljai:

- A tanuláshoz kötődő, de tanuláson kívüli tevékenységbe ágyazott feladat megvalósítása. Példa lehet erre egy nagyszabású, az egész iskolát megmozgató rendezvény keretében.

- Megmutatni azokat a kapcsolódási pontokat, ahol a tanulási folyamat során elsajátított ismeretek értékként jelennek meg a feldolgozás folyamatában.
- Túllépünk a hagyományos ismeretsajátítás keretein, bizonyítva, hogy a tudás gyakorlati alkalmazhatósága növeli a tanulás iránti kedvet.
- Emellett megjelenhetnek azok a "tudások" és technikák, amelyek nem kötődnek tantárgyi ismeretanyaghoz, de fontos részei a mindennapos életben használható ismereteknek.

A projekt egy-egy műveltségi terület komplex megközelítésére vállalkozik. Mindezt a teljesség igénye nélkül, a tanulók életkori sajátosságainak megfelelően kívánja megtenni. Célunk, hogy az ismereteket olyan formában juttassuk el a tanulókhöz, amely a korosztály érdeklődésére számot tarthat, és amely a hagyományos tantárgyak keretébe nem fér be. Elsődlegesnek tekintjük a lexikális tudás helyett a szemlélet megalapozását, a tanulók emberorientált társadalomszemléletét, értékviszonyulásuk kialakítását, az érdeklődés felkeltését.

A projekt jellegénél fogva elősegíti a további tanulmányokhoz szükséges készségek és képességek fejlesztését és általános értékek felismerését és átélését. Fejleszti a szóbeli és képi kifejezőkészségeket, az együttműködés képességeit, csoportos és önálló kutató- és alkotómunkát, a könyvtári tevékenységet, az olvasmányok beépítését, alkotótevékenységet, manualitást, a játékoságot, ötletességet és fantáziát a tanulásban.

Munkaformái:

- az önálló kutatómunka: egyéni vagy csoportos könyvtári munka, múzeumi megfigyelés,
- a projekt során az osztályok közös alkotást hoznak létre, mely lehet színpadi jelenet, irodalmi vagy egyéb művészi alkotás, tárlat, kiállítás, híradás (újság, esetleg film formában), színpadi jelenet,
- alkotás, dramatizálás, manuális tevékenységek,
- források közös elemzése szöveges, képi, tárgyi forrásanyag,
- olvasmányélmények beépítése,
- kézműves foglalkozások,
- a kerettantervi ajánlásokban megjelenő egyéb játékos, együttműködésre épülő munkaformák.

Projektmunka: az órakeretet meghaladó, és hosszabb időszakra kiadott, gyakran több lehetőség alapján választható egyéni vagy kiscsoportos feladatok, tevékenységi formák (pl. kutatás, adatok, tények, információk összegyűjtése, rendszerezése és feldolgozása).

Projektmunkát végeznek a gyerekek: A tantárgyi témakörnek, a tanulócsoport érdeklődési körének megfelelően bármely tárgyból, bármelyik évfolyamon. A feladat kiadásakor azonban figyelemmel kell lenni az adott tanulócsoport terhelhetőségére, a feladat többi tárggyal való összeegyeztethetőségére, az életkori sajátosságokra, az önértékelés és ellenőrzés lehetőségének kihasználására.

A projektoktatást éves szinten a témahetek/témanapok keretében is megszervezzük, melyek a következők:

- Pénzügyi témahét
- Digitális témahét
- Fenntarthatósági témahét
- Iskolanapunkhoz kötődő témanap
- Teljekörű egészségvédelemmel foglalkozó témanapjaink

2.19. A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztő programja

2.19.1. Elvárások az intézménnyel szemben

A sajátos nevelési igényű tanulóink részére sajátos nevelési igényük típusához, és fokához igazodó fejlesztési programot biztosítunk az következők szerint: a Szakmai alapidokumentumunkban foglaltak alapján intézményünk jogosult „a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető-oktatható sajátos nevelési igényű gyermek,” tanuló

- egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő
- beszéd fogyatékos,
- értelmi fogyatékos – enyhe értelmi fogyatékos) tanulók integrált nevelésére-oktatására.

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk (teljes vagy részleges integrációjuk). Az együttnevelést megvalósító intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvétet és védettséget. Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, önmagához mért fejlődése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják:

- iskola vezetője támogatja pedagógusai részvételét az integrációt segítő szakmai programokon akkreditált továbbképzéseken.
- az együttnevelést megvalósító iskolák pedagógusainak, valamennyi dolgozójának, gyermek- és szülői közösségének felkészítése a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.
- az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
- A nyitott tanítási-tanulási folyamatban megvalósuló tevékenység, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai – esetenként egészségügyi – eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását.

2.19.2. Elvárások a pedagógussal szemben

- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógus, aki

- a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait;
- egyéni fejlesztési tervet készít a gyógypedagógus – konduktív nevelés esetén konduktor – együttműködésével, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz;
- a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a folyamatos értékelés, hatékonyság-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján – szükség esetén – megváltoztatja eljárásait, az adott szükségletekhez igazodó módszereket alkalmaz;
- egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;
- együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

2.19.3. Elvárások a gyógypedagógussal szemben

Intézményünk igénybe veszi a területileg illetékes pedagógiai szakszolgálat és az utazó gyógypedagógiai hálózat működtetésére kijelölt intézmény segítségét. A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő – a tanuló fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező – gyógypedagógus:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;
- javaslatot tesz a fogyatékoság, a pszichés fejlődési zavar típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, hely- és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.);
- segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, ismerteti a speciális eszközök használatát, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről;
- javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;
- figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükségletekhez igazodó módszerváltásokra;
- együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;
- terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon - egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben -, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra;
- segíti a befogadó pedagógust az egyéni értékelés kialakításában, a gyermek önmagához mért fejlődésének megítélésében;
- segíti a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolását. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók iskolai fejlesztésének elvei

2.19.4. Pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztésének elvei

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanuló

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók csoportjába azok a tanulók tartoznak, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

Tanulási és viselkedési problémájuk specifikus tanulási zavarok, azaz

- diszlexia,
- diszortográfia,
- diszkalkulia,
- diszgráfia és diszpraxia, mint a motoros képességek fejlődési zavara, valamint ezek maradványtüneteinek fennállása,
- a fentiek együttjárása miatt a kevert specifikus tanulási zavarok;
- hiperaktivitás és figyelemzavar; továbbá
- a szocio-adaptív folyamatok zavarai, az érzelmi kontroll, ön-, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségét mutató magatartásjellemzők, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg.

A normalitás övezetébe tartozó értelmi összteljesítményük mellett megjelenő teljesítmény és viselkedészavaraik a pszichikus képességek egyenetlen fejlődésének következtében alakulnak ki, és gyakran mutatnak az idegrendszeri folyamatok diszharmonikus szerveződéséből eredő együttjárást. Minthogy gyakran élnek át kudarchelyzetet, az iskolai teljesítményelvárások iránti közömbösség, elutasítás, illetve önértékelési zavarok, különböző jellegű beilleszkedési problémák alakulhatnak ki.

Ezek a sajátosságok az életkor előrehaladásával a társadalmi beilleszkedés szempontjából fokozott veszélyeztetettséget idézhetnek elő.

Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének jelei a pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében abban is megmutatkozik, hogy

- a tanulók általában fáradékonyabbak, a meteorológiai változásokra érzékenyebbek,
- az átlagnál, nehezebben tűrhetnek zajokat, viselik el a várakozás, kivárás okozta feszültséget, aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak,
- gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, esetleg egyedüllétre, támasznyújtásra,
- fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat, valamint
- a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

Pszichés fejlődési, súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási- zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztése

A fejlesztés alapelvei

- A pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése a szakértői bizottság szakértői véleményére épülő egyéni fejlesztési terv alapján, egyéni sajátosságai, szükségleteik figyelembevételével, a szülővel és a tanulóval történő megbeszélést követően történik.
- Az egyéni fejlesztőmunka tervezése, a rehabilitációs terv kidolgozása logopédus, pszichopedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakon/szakirányon szakképzettséget szerzett gyógypedagógus, gyógypedagógus-terapeuta, pszichológus és egyéb szakemberek (pl. szomatopedagógus, gyermekpszichiáter) bevonásával történik és rehabilitációs célú órakeretben zajlik.
- Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról, célkitűzéseiről, ütemezéséről (mikro-, ill. makrotervezés) tájékoztatni kell az osztálymunkában résztvevő pedagógusokat, szaktanárokat, különös tekintettel a gyermek osztályfőnökére.
- Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni szükséges a további célkitűzések megtervezését megelőzően.
- Az iskolai oktatásban érvényesíteni kell a tanuló fejlődését, előrehaladását segítő számonkérési, értékelési formákat; indokolt esetben, a szakértői bizottság javaslata alapján - az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből - az értékelés és minősítés alól mentesítés adható.
- A tanítás-tanulás folyamatában kiemelt figyelmet, a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent a bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, amely támogatja a pályaeorientáció folyamatát is.

Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat:

- a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása.
- a pozitív énkép és önértékelés kialakítása,
- a tanulás iránti motiváció és a kudarcűrő képesség növelése,
- a kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társaskapcsolatok kialakítása,
- a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai specifikus tanulási zavarok esetén

A pszichés fejlődési zavar körébe tartozó jelenségeket, így az iskolai tanulási és viselkedési problémák kialakulását különböző tényezők idézhetik elő. Ezért a specifikus tanulási zavar, valamint a viselkedésszerveződés zavarának megállapítása sokrétű, differenciáldiagnosztikai irányultságú állapotfeltárást igényel a szakértői bizottságok részéről.

A specifikus tanulási zavarok esetében a tanulók alapproblémája, hogy jó értelmi képességeik ellenére az olvasással (diszlexia), a helyesírással (diszortográfia), az írásmozgással (diszgráfia)

és a számolással (diszkalkulia) kapcsolatban az iskolai oktatás során feltűnő nehézségek jelentkeznek, általános értelmi képességeik és tanulási teljesítményeik között alulteljesítés formájában lényeges különbség áll fenn. Ennek az eltérésnek a hátterében a megismerési képességek különböző zavarai állnak, amelyek az olvasás, az írás, a helyesírás vagy a számolás területén önálló, (körülírt) vagy kevert típusú zavar (együttjárás) formájában jelenhetnek meg.

2.19.5. Diszlexia

Diszlexia – az olvasási képesség zavara, a specifikus tanulási zavarok leggyakoribb formája, amely önmagában és más jelenségekkel kombinálódva fordulhat elő.

Jellemzői:

- a hang-betű kapcsolat kialakulásának nehézsége
- hiányos fonológiai tudatosság: nehezített a beszédhangok megkülönböztetése, hangok, szótagok sorrendjének, rímek felismerésének nehézsége
- értelmes és értelmetlen szavak helyes/hibás olvasásának különbözősége
- gyenge rövid távú emlékezet, a hallott szöveg pontatlan és részleges feldolgozása
- rendhagyó szavak szabályosítása olvasásnál
- írott szavak felbontása a szavakat alkotó hangelemekre
- vizuális felismerési zavarok, vizuálisan hasonló betűalakok esetén

A fejlesztés célja:

A fejlesztőmunka specifikus olvasászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkor osztályfokának megfelelő értő olvasás készségét, segítse az olvasás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés feladatai:

- a betűbiztonság és az összeolvasási készség, a fonológiai tudatosság,
- a rövid távú emlékezet,
- az auditív, vizuális és mozgáskoordináció fejlesztése,
- a testséma biztonságának kialakítása,
- az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a homogén gátlás elvét figyelembe vevő analízáló-szintetizáló módszerrel,
- az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
- a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával,
- speciális olvasástanítási program alkalmazása,
- az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése.

2.19.6. Diszortográfia

Diszortográfia – a helyesírási képesség zavara, nagy gyakorisággal társul diszgráfiával, de az együttjárástól függetlenül egyik önálló megjelenési formája a specifikus tanulási zavaroknak

Jellemzői:

- a centrális auditív feldolgozás, a fonémafeldolgozás zavara,
- beszédhangok nehezített megkülönböztetése a fonetikai, fonológiai jellemzők pl. (időtartam, zöngésség mentén),
- helyesírási hibák halmozódása,
- a tollbamondás utáni írás hibái.

A fejlesztés célja:

A fejlesztőmunka specifikus helyesírászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkor osztályfokának megfelelő helyesírási készségét, segítse elő az anyanyelvi kompetencia kialakulását, az írott nyelv használatának korosztályi szintű alkalmazását.

A fejlesztés feladata:

- a fonológiai tudatosság és beszédészlelési képesség,
- a rövidtávú emlékezet fejlesztése,
- a spontán és tollbamondás utáni írás színvonalának javítása,
- a figyelem és az önértékelési képesség fejlesztése.

2.19.7. Diszgráfia

Diszgráfia - az írás grafomotoros jellemzőinek zavara

Jellemzői:

- csúnya, torz, nehezen olvasható íráskép,
- szaggatott betűalakítás és betűkötések,
- rossz csukló, -kéz, ujjtartás, az íróeszköz helytelen fogása, görcsösség,
- egyenetlen ritmusú, strukturálatlan íráskép, formai és aránybeli hibák,
- kialakulatlan kézdominancia,
- lassú tempójú írás, központosítás, hiánya, nagybetűk használata és betoldása a kisbetűk közé,
- továbbá: fonológiai-nyelvi jellemzők zavara (nyelvtan, mondat szerkezet, helyesírás).

A fejlesztés célja:

A specifikus írászavar javításának feladata az iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkor osztályfokának megfelelő írás készséggel rendelkezzen, képes legyen azt a kommunikáció egyik formájaként használni ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

A fejlesztés feladatai:

- a mozgáskoordináció fejlesztése különös tekintettel a manipulációs mozgásokra,
- a testséma biztonságának kialakítása,
- a vizuomotoros koordináció fejlesztése,

- az írásmozgás alapformáinak gyakorlása, különböző technikák alkalmazása (ráírás, másolás, önálló írás kivitelezés),
- a ritmus, a nyomás, és a sebesség optimális egyensúlyának megteremtése,
- sikertudat kialakítása.

2.19.8. Diszkalkulia

Diszkalkulia - a számolási képesség specifikus zavara

A specifikus számolási zavar a különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége.

Jellemzői:

- a szimbólumok felismerésének és tartalmi azonosításának nehézségei,
- a mennyiségfogalmak kialakulásának hiányosságai,
- a mennyiségfogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a számsor- és szabályalkotás zavara,
- a téri és síkbeli viszonyok érzékelésének hiányosságai,
- helyiérték megértésének, műveleti jelek értelmezésének, halmazok, mennyiségek összehasonlításának nehézségei,
- szerialitási zavar, számlálási és becslési képesség hiánya,
- számértékek szimbolikus funkciójának értelmezési nehézségei,
- mennyiség és arab szám megfeleltetés és a számértékek összehasonlításának nehézsége,
- számjegyekre vonatkozó lexikai hibák,
- komplex aritmetikai műveletek értelmezésének problémái,
- gyenge verbális emlékezet, a számmemória és az általános memóriateljesítmény különbsége,
- figyelemzavar.

A fejlesztés célja:

A specifikus számolási zavar esetén a fejlesztő munka feladata iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a számolási-matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat színterein. A számolás elkülönülten szerveződő képességrendszer, amelynek számos kapcsolata van a beszéd, az olvasás és az írás rendszereivel, ezért a számolási zavarok a specifikus tanulási zavarok és nyelvi zavarok különböző megjelenési formáival együtt járhatnak.

A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés feladatai:

- a számosság és a számok iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése,
- Matematikai törvények és szabályok készségszintű ismerete és alkalmazása,

- a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése,
- a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése,
- a matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematika-nyelv tudatosítása,
- a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése,
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,
- a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása,
- a diszkalkulia re-educáció speciális terápiás programjainak felhasználása,
- az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása.

2.19.9. Hiperaktivitás és figyelemzavarok

Hiperaktivitás és figyelemzavarok

A pszichés fejlődés zavarainak egyik alcsoportját alkotják azok a sajátos nevelési igényű tanulók, akik nagy fokú impulzivitásukkal, a célirányos, tartós figyelem zavarával küzdenek. A hiperaktivitás és/vagy figyelemzavar megállapítása többlépcsős diagnosztikus folyamat eredménye, szülői és tanári kérdőívek kitöltését, közvetlen megfigyelést, speciális differenciáldiagnosztikai vizsgálatok elvégzését követően.

Jellemzői:

- szóródó, terelhető figyelem, hosszabb ideig nem képes összpontosítani,
- komplex feladatokra nem képesek szervezett választ adni, az elterelő ingereket gátolni,
- az impulzivitás következtében kialakuló meggondolatlan viselkedés, eseteként düh, haragreakciók,
- motoros nyugtalanság (babrálás, széken hintázás, ülőhely elhagyása stb.),
- megkezdett tevékenység befejezetlensége,
- ingersorozatok hibás kivitelezése,
- tantárgyi alulteljesítés (főként, nyelvi, számolási feladatokkal kapcsolatban),
- én-bizonytalanság, másodlagos pszichés tünetek.

A fejlesztés célja:

- a figyelemszabályozás és a viselkedés egyensúlyának megteremtése.

A fejlesztés feladatai:

- team munka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés,
- speciális figyelem-tréning,
- a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése,
- fokozott egyéni bánásmód,
- az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése,
- feladatok idői struktúrájának megtervezése és kivitelezése,

- motiválás, sikerélmény biztosítása.

A pszichés fejlődés zavarai körébe tartoznak továbbá a szocio-adaptív folyamatok zavarainak következtében kialakuló viselkedésszervezési problémák, amelyek az érzelmi kontroll, ön-, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségében az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg. Minthogy a magatartás-jellemzőkben hasonlóság figyelhető meg, szükséges hangsúlyozni, hogy ezeknek hátterében elsődlegesen idegrendszer működési zavar, az ún. végrehajtó funkciók zavara és nem környezeti ártalom húzódik meg.

A fejlesztés célja:

- a közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése.

A fejlesztés feladata a fejlesztési cél alá rendelt szempontok figyelembevételével történik. Eszközei lehetnek:

- kognitív viselkedésterápiás eljárások alkalmazása,
- pszichoterápia,
- a figyelem és egyéb kognitív képességek fejlesztése,
- a mindennapi tevékenységek végzéséhez, iskolai elvárások teljesítéséhez igazított idői keretek rendszeres alkalmazása,
- önértékelési képesség fejlesztése,
- sikerélmény biztosítása, pozitív megerősítés, jutalmazási technikák bevonása,
- együttműködés a családdal és más szakemberekkel,
- a fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása.

2.19.10. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai nem térnek el a NAT-ban rögzítettektől. A helyi tantervben indokolt lehet az első évfolyam két tanévi időtartamra történő széthúzása. Ebben az esetben az első tanév az intenzív prevenció, a szakszerű funkciófejlesztés, a pszichés gondozás, a megfelelő motiváció és a feladattudat kialakításának az időszaka a gyógypedagógiai korrekciós-kompenzáló-terápiás módszerek alkalmazásával. A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges.

Kiemelt fejlesztési feladatok:

- A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők, a tanítási-tanulási folyamat azonban zömében speciális pedagógiai módszerrel és eszközzel irányított.
- A helyi tanterv kiemelten kezeli az önismeretet, a reális önértékelés kialakítását, a kommunikáció fejlesztését. E feladatok minden műveltségterületen meg kell, hogy jelenjenek. Célzottan szerepet kaphat az Ember és társadalom, a Művészetek és ezen belül a Dráma és tánc fejlesztési feladatai között.

- A beszédészlelés és beszédmegértés, a verbális figyelem és emlékezet intenzív fejlesztése, az olvasásértés fejlesztése a Magyar nyelv és irodalom műveltségi terület fejlesztési feladatai között kap kiemelt szerepet.
- Az Idegen nyelvek tanításánál a nyelvoktatás auditív módszereinek előtérbe helyezése javasolt.
- A Művészetek műveltségi területen belül a komplex művészeti terápia, a drámapedagógia, az akusztikus és vizuális észlelés fejlesztésének kiemelt szerepe van.
- A Testnevelés és sport műveltségi terület fejlesztési feladatainak megvalósítása során szenzoros integrációs programok és terápiák beállítása és/vagy gyógyúszás, valamint logopédiai ritmika alkalmazása is javasolt. A Matematika területén a kompenzációs lehetőségek, speciális módszerek alkalmazása segíti az eredményes fejlesztést.
- Azoknál a tanulóknál, akiknél a sajátos nevelési igény oka a hiperaktivitás, a figyelemzavar, indokolt a korszerű, rugalmas szervezeti keretek és módszerek előtérbe helyezése a helyi tanterv készítésénél.

A pedagógiai célú rehabilitáció

A gyógypedagógiai tanár, terapeuta által vezetett pedagógiai rehabilitáció a funkcionális képességfejlesztő programok külön alkalmazásával, a fejlesztések során tanultak elmélyítésével szolgálja az eredményes iskolai előmenetelt. A tehetséges tanulók számára a tehetségük kibontakozásához szükséges feltételek, eszközök, módszerek biztosítása a pedagógiai rehabilitációnak is kiemelt feladata.

2.19.11. A beszéd fogyatékos tanulók iskolai fejlesztésének elvei

A beszéd fogyatékos tanuló

Beszéd fogyatékos az a tanuló, aki a receptív és/vagy expresszív beszéd/nyelvi rendszer szerveződése, fejlődési eredetű vagy szerzett zavara életkorától eltérő, különböző klinikai képekben megmutatkozó tüneti sajátosságai, valamint a verbális tanulási folyamatok atipikus fejlődése miatt a későbbi társadalmi beilleszkedés szempontjából veszélyeztetett.

A beszéd fogyatékos nem tekinthető elsődlegesen halláskárosodás következményének; együtt járhat a nyelven kívüli kognitív képességek és a viselkedésszerveződés zavarai, azok maradványtüneteivel; valamint tanköteles korban az olvasás/írás/helyesírás/számolás területén kialakuló verbális tanulási zavarral.

Beszéd fogyatékos az a tanuló, akit a szakértői bizottság a sajátos nevelési igény megállapítása céljából diagnosztikus protokollra épülő komplex állapotfelmérés alapján annak minősít.

A beszéd fogyatékos tanulónál a fentiek – az egészen enyhe alaki eltérésekhez társuló, észlelési és feldolgozási problémáktól az érthetetlen beszédig – sokféle változatban előfordulhatnak. A súlyos beszéd fogyatékos tanulónál a kommunikációs zavarok következtében különböző másodlagos pszichés eltérések (magatartási zavar) alakulhatnak ki.

A fenti tünetek együttesen tanulási akadályozottságot is kiválthatnak.

Amennyiben a beszéd fogyatékos a kisiskolás kor kezdetére tartósan fennmarad, a tanuló a továbbiakban is folyamatos gyógypedagógiai/logopédiai ellátásra szorul, ami komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások formájában, az egyéni képességekhez igazodó

tevékenységrendszer keretében végezhető. Az iskolai oktatás, a pedagógiai, logopédiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció a beszéd és nyelvi teljesítmény jellegétől függ. Ezek az alábbiak szerint csoportosíthatók:

- nyelvfejlődési zavar (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia – maradványtüneteként beszédgyengeség),
- orrhangzós beszéd,
- folyamatos beszéd zavarai (dadogás, hadarás),
- diszfónia,
- logofóbia (mutizmus különböző típusai),
- centrális eredetű szerzett beszédzavarok (centrális pöszeség, gyermekkori afázia, diszartria),
- verbális tanulási zavar együttjárása az olvasás/írás/helyesírás/számolás területén mutatkozó problémákkal
- vagy ezek halmozott előfordulása.

A dadogás, a hadarás, a diszfónia serdülőkorban is jelentkezhet. Különös figyelmet érdemel ebben a korban a felnőtt beszédhang fokozatos kialakulásának óvó-segítő rendszere, ennek beépítése a pedagógiai teendők sorába. A terápia komplex szemléletű. Logopédiai, orvosi, pszichológiai team munka alapján történik.

A beszéd fogyatékos tanulók iskolai fejlesztése

A beszéd fogyatékos, beszéd- és nyelvi fejlődésben akadályozott tanulók iskolai fejlesztésének alapelvei, célja és kiemelt feladatai:

A beszéd fogyatékos tanuló iskolai fejlesztésében, speciális nevelési igényeinek kielégítésében elsőbbséget kell biztosítani az ép beszélő környezetben integráltan történő oktatásnak a kiemelt figyelmet igénylő tanulók (különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű) személyi és tárgyi feltételeivel is rendelkező többségi általános iskolában. Ez biztosíthatja a tanulók számára a felfelé nivellálást segítő pedagógiai környezetet.

Nagyon súlyos esetekben - főként az intenzív napi rendszerességű rehabilitáció érdekében - szükség lehet a beszéd fogyatékos tanuló e célra létesített gyógy pedagógiai intézményben, osztályban történő iskolai nevelésére, oktatására. Ennek időtartama azonban észszerű időhatárok között átmeneti, a terápia eredményességétől függő, a család helyzetétől, terápiás együttműködésétől befolyásolt gyakorlat. A külön iskolákban törekedni kell arra, hogy a tanuló minél előbb visszakерüljön a többségi oktatásba, és különleges gondozása az intenzív rehabilitáció után, integrált oktatása mellett legyen biztosítva.

A beszéd fogyatékos tanulók beszéd és nyelvi fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások keretében, az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében történik. Az iskolai oktatás, a pedagógiai, logopédiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció a beszéd fogyatékoság jellegétől függ.

A beszéd fogyatékos tanuló a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján adott tantárgy(ak), tantárgyrész(ek) értékelése alól mentességben részesülhet.

- A beszéd fogyatékos tanulók fejlesztésében törekedni kell a pszichológiai és fiziológiai tényezők összhangjára, a személyiség és a beszéd működés kölcsönhatására, funkcionális összefüggésrendszerére.

- A fejlesztés legyen tudatos és tervszerű, melynek során a beszéd állapotának felmérésétől az egyénre szabott terápiás terv meghatározásán át a tudatos módszerválasztáson túl a komplexitás és a folyamatkövetés is megvalósul.
- A módszerek megválasztásakor az életkor, a kognitív készségek, a szocioadaptív viselkedés és a szociokulturális környezet sajátosságainak figyelembevétele szükséges.
- A fejlesztésében meghatározó a sokoldalú perцепciós fejlesztés, melynek során a kinezteziás, a hallási, a látási, a beszédmotorikus benyomások egymást erősítve fejlődnek.
- Fontos a transzferhatások tudatos kihasználása. Mivel a nyelvi és kognitív képességek kölcsönhatásban állnak, komplex fejlesztéssel a terápia hatékonysága fokozható.
- A beszéd fogyatékos tanulók nevelése, oktatása az osztályban megvalósuló, szakmailag megalapozott, differenciált foglalkoztatás mellett megköveteli az egyéni és csoportos foglalkozások változatos szervezeti kereteit.
- A súlyos beszéd fogyatékos tanulók fejlesztése intenzív, komplex és folyamatos fejlesztőmunka napi rendszerességgel.

A fejlesztést a szülők támogató együttműködése segíti. A terápiában – a minél gyorsabban automatizált jó beszéd szint elérése érdekében – a tanulóval kommunikáló valamennyi felnőtt legyen partner.

A tanítás-tanulás folyamatában kiemelt figyelmet, a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent a bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, amely támogatja a pályaeorientáció folyamatát is.

Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A beszéd fogyatékos, beszéd- és nyelvi fejlődésben akadályozott tanulók integrált oktatását felvállaló iskolának inkluzív pedagógiai szemlélettel és a különleges nevelési, oktatási, fejlesztési igény személyi és tárgyi feltételeivel kell rendelkeznie.

Az inkluzív iskola ismeri a fogyatékból eredő hátrányokat és biztosítja, hogy a beszéd fogyatékos gyermekek a szükségleteiknek megfelelően hozzájussanak azokhoz a pedagógiai többlétszolgáltatásokhoz, amelyek a hátrányok leküzdését segítik.

A gyermek harmonikus személyiségfejlődése érdekében a pedagógusok, a logopédus és a szülő szorosan együttműködik.

Fejlesztési területek, nevelési célok

A beszéd fogyatékos tanulók nevelésében a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok, az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek az irányadóak, de azok fejlődési útjai, módjai, és kialakulásuk időtartama módosulhat.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés, állampolgárságra, demokráciára nevelés, családi életre nevelés, felelősségvállalás másokért, önkéntesség, fenntarthatóság, környezettudatosság, gazdasági és pénzügyi nevelés, média tudatosságra nevelés.

- Hazánk történelmének és jelen eseményeinek megértésén keresztül képessé kell tenni a tanulókat a társadalmi folyamatok megismerésére, a társadalmi színtereken való eligazodásra. Fel kell készíteni a felnőtt lét és a tágabb környezet megismerésére, az állampolgári jogok és kötelezettségek érvényesítésére. Kiemelt feladat az önálló családi életre való felkészítés, az erkölcsi normák és harmonikus családi minták közvetítése. Nagy jelentőséggel bír az együtt érző, segítő attitűd kialakítása, a szociális érzékenység és az önkéntes feladatvállalás képességének kialakítása. A tanulóknak ismeretet kell szerezni a célszerű gazdálkodás, pénzhasználat, fogyasztás és környezettudatosság területén. A beszédfigyatekos tanulók esetén kiemelt jelentőséggel bír, hogy használni tudják az ismeretszerzés legmodernebb eszközeit (pl. internet).
- A fenti kiemelt fejlesztési feladatok megvalósítása során a beszédfigyatekos tanulók esetlegesen felmerülő szövegértési problémái, absztrahálási, lényeg-kiemelési nehézségei jelentenek nehézséget. Rövidített, tömörebb, képpel, segédeszközökkel támogatott szövegekkel segítheti a pedagógus a tanulók munkáját. Fontos, hogy az alapfogalmak megértését, memorizálását egyénre szabott módszerek támogassák. Fontos a kifejezőkészség állandó fejlesztése és a kommunikáció iránti igény kialakítása. Kiváló lehetőséget nyújt erre az interperszonális készségek fejlesztése, a szociális érzékenység kialakítása, az együttműködésre való képesség fejlesztése, a különféle konfliktuskezelési eljárások elsajátítása.
- Testi és lelki egészségre nevelés
- A pedagógusnak segíteni kell a tanulót beszéd és nyelvi zavarának reális megismerésében, elfogadásában, szociális kapcsolatainak fejlesztésében. Kiemelt feladat a tanuló önismeretének fejlesztése, a tanuló motiválása a beszédhibája leküzdésére, ugyanakkor felkészítése az esetleges visszaesésekre, azok kezelésére, valamint arra, hogy az esetleges maradandó tünetekkel később is teljes életet tudjon élni.
- A kommunikációjában korlátozott tanuló sokszor nehezebben tudja érzelmeit verbálisan kifejezni, külön figyelmet kell fordítani az érzések megfelelő kezelésére, kifejezésére.
- Az egészséges és tudatos életmód kialakítása, a káros szenvedélyek megelőzése kiemelt feladat.
- Biztosítani kell a tanuló számára a rendszeres mozgásélményt, a rendszeres testedzést.
- Médiatudatosságra nevelés
- Az információszerzésben, tanulásban, szociális-kommunikációs fejlesztésben az informatikai eszközök segítő szerepe kiemelkedő. A számítógép írástechnikai segédeszközként tanulási és munkaeszköz a beszéd útján nehézségekkel kommunikáló tanuló számára.
- A médiatudatosságra nevelés segít tájékozódni a valóságos és virtuális világban.
- Pályaorientáció
- A beszédfigyatekos tanuló készségeinek képességeinek alapos feltérképezése szükséges a felnőtt életre történő felkészítéséhez. A kapcsolatteremtés és fenntartás képességének javítása alapvető feladat. Cél a szociális kompetencia további önálló fejlesztésének kialakítása. A felső tagozatban tantárgyak tananyagtartalmainak közvetítése során a pedagógusok ismertessék meg a beszédfigyatekos gyermekkel a

különböző szakmákkal kapcsolatos elemi ismereteket. Legyen reális képük a társadalmi munkamegosztásról.

- Tanulás tanítása
- A beszédfigyelmű tanulóknál fontos az egyénre szabott motivációk kialakítása, az egyéni tanulási stratégiák feltárása. Az informatikai eszközök, egyéni ismeretsajátítási programok tanulás során történő megfelelő és tudatos alkalmazásának beszédfigyelmű tanulók esetében kiemelt szerepe van.

Kulcskompetenciák fejlesztése

- A beszédfigyelmű tanulók nevelése, oktatása, fejlesztése a Nemzeti Alaptantervben megfogalmazott, az iskolai nevelés-oktatás közös értékeire épül. Alapelveiben, céljaiban illeszkedik a NAT-ban megjelenő kulcskompetenciákhoz, a kiemelt fejlesztési tartalmakhoz.
- Ahhoz, hogy a beszédfigyelmű tanulók a kulcskompetenciák birtokában eredményesen alkalmazkodhassanak a mindennapi élethelyzetekhez, figyelembe kell venni a tanuló egyéni sajátosságait.

Anyanyelvi kommunikáció

Kiemelt fontossággal bírnak az alábbi területek:

- a grammatikai rendszer tudatos felépítése, megerősítése, mind a beszélt, mind az írott nyelv területén, figyelembe véve a beszédfigyelműség által érintett területeket
- az expresszív beszéd fejlesztése, kommunikációs stratégiák kiépítése, gyakorlása, megerősítése, beszéd tudatosság kialakítása
- a beszédértés és olvasás értés fejlesztése mind a beszélt, mind az írott nyelv területén, elősegítve a mindennapi és az irodalmi szövegek befogadását, majd az azokkal való továbbdolgozás, továbbgondolkodás lehetőségének biztosítását
- amennyiben a szövegfeldolgozás is érintett, különösen fontos a szisztematikus, a nyelv különböző szintjeit elemenként értelmező, a tanulót tapasztalati úton információhoz juttató oktatás
- a nyelvi kódrendszer értelmezésének, működésének megtámogatása, mind a bemenetnél (beszédhangok differenciálása, hangkapcsolatok észlelése), mind a feldolgozásnál (szó, grammatika, mondat, bekezdés, szöveg)
- a mentális lexikon folyamatos fejlesztése az életkor és a beszédfigyelműség sajátosságainak függvényében, a fogalomalkotás kialakítása
- számítógépes programok használata (helyesírás ellenőrző program, stb.)
- a beszédfigyelmű gyermek motiválása a tananyag és a tanuló közötti emocionális viszony kialakításával
- a pragmatika elemeinek közvetítése és használatának tudatosítása a gyermekek kommunikációjában
- a nem verbális kommunikáció elemeinek közvetítése és használatának tudatosítása a gyermekek kommunikációjában

Idgen nyelvi kommunikáció

- Cél az idegen nyelv szókincsének, fonológiai és helyesírási sajátosságainak, valamint nyelvi kódrendszerének tudatos felépítése, a szóbeli és az írásbeli kommunikáció fejlesztése, figyelembe véve a beszédfigyatekesség által érintett területeket.
- A beszédfigyatekos tanulók nyelvoktatása során a multiszenzoros technikák (auditív-, vizuális-, verbális-, drámatechnikák) használata, valamint a verbális és nem verbális kommunikációs csatornák (gesztikulációs-vizuális) egyidejű alkalmazása kiemelten fontos.
- A nyelvórákon szerepet kapnak a koncentrációt és az emlékezetet fejlesztő gyakorlatok, melyek a szókincs, a kiejtés és a nyelvtani szabályok elsajátításában közvetve és közvetlenül is segítséget nyújthatnak.
- Helyesírási, olvasási és szövegértési problémákkal küzdő beszédfigyatekos tanulók esetében főleg a szóbeli kommunikáció magabiztos használatának elsajátítása a cél. Az írásbeli kommunikáció használatát, a differenciált fejlesztés mellett, a számítógépes olvasó- és helyesírás-ellenőrző programok is segíthetik.
- Fontos pedagógiai cél a beszédfigyatekos tanulók természetes gátlásainak feloldása az idegen nyelv kommunikációs helyzetben történő használata során.

Matematikai kompetencia

- A legfőbb cél a problémamegoldó gondolkodás minél több elemének fejlesztése, konkrét cselekvésekhez kötött helyzetekben. Egyes esetekben számolni kell a grammatikai szint sérülésével, ami szövegértési nehézségekben nyilvánul meg, ezt fokozhatja a szimbólumok megértésének, illetve a verbális absztrakciónak a fejletlensége. A mennyiségekkel és a számossággal kapcsolatos ismeretek tanításakor, a szám- és műveleti fogalmak kialakításakor (pl. a számok közötti viszonyok, relációk megértési nehézségei esetén, stb.) különös figyelmet kell fordítani a megfelelő tempó kialakítására, és építeni kell a tanulók maximális együttműködésére, a mozgással társított szemléltetésre, az eszközhasználatra és az analóg cselekedtetésre. A geometriai ismeretek, az arányosság témaköreinél tekintettel kell lenni a vizuális észlelés nehezítettségére, a téri tájékozódás zavarára. A matematikai gondolkodás fejlesztése speciális szemléltetéssel és tananyagokkal, vagyis az interaktív tábla és digitális tananyagok lehetőség szerinti alkalmazásával valósulhat meg.
- A matematikai szakkifejezések és a szaknyelv használatának fokozatos megkövetelése a szóbeli kifejezés erősítésének különösen erőteljes eszköze.

Természettudományos és technikai kompetencia

- Az oksági kapcsolatok felismerése, a tanult összefüggések alkalmazása gondot okozhat azokban az esetekben, ahol, az olvasott szöveg megértése vagy a verbális absztrakció akadályokba ütközik. Rövidített, tömörebb, képpel, segédeszközökkel támogatott szövegek alkalmazása szükséges az egyes összefüggések mechanikus memorizálásának megsegítésére.
- Tanulónként eltérő lehet az az absztrakciós szint, ahol be tudnak kapcsolódni a természettudományos jelenségek értelmezésébe. A kritikai gondolkodás képességének fejlesztése többnyire kis lépésekben valósítható meg. A mindennapi tapasztalatokból kiindulva kell törekedni arra, hogy a tanulóknak a jelenségek mind szélesebb körébe legyen betekintésük, az egységes természettudományos világkép kialakítása érdekében.

Eredményes tanári stratégia lehet a természeti jelenségeknek alternatív módon, több fogalmi szinten, az összes érzékszerv bevonásával való közvetítése.

- Szisztematikusan építkezve kell támaszkodni az internetre, amelynek segítségével a legkülönbözőbb természettudományos ismeretek audiovizuális formában hozhatók közel a beszéd fogyatékos tanulókhoz.

Digitális kompetencia

- Ezen a területen a beszéd fogyatékos tanulók jó eséllyel tudnak problémákat megoldani, mivel az informatikai eszközök használatában a beszéd fogyatékoság kevés hátrányt jelent. Feladatunk azoknak a digitális programoknak a megismertetése, melyek megkönnyítik az ismeretszerzést, az interperszonális kapcsolatépítést. Amennyiben a szóbeli kifejezőképesség sérült, a számítógép alternatív csatornaként működhet a mindennapi kommunikációban. Hozzásegíthetjük a tanulókat, hogy a rendelkezésükre álló információs társadalom technológiáit használják a maguk segédeszközeként a számukra szükséges területeken.
- Főként az írott szöveg megértésére, lényegkiemelés képességére van nagy szükség, mert ezek segítségével alakíthat ki új kommunikációs stratégiákat. Az információgyűjtés és keresés, a multimédiás tartalmak kezelése a beszéd fogyatékosok számára körülhatárolható, jól teljesíthető feladat, ezért építhetünk a tanulók erős motivációjára. Egyes ikonok, szóképek felismerésével, speciális alapfogalmak, kifejezések megtanulásával olyan eszközök birtokába jut, amivel önállóan is tud tájékozódni a digitális világban. A tanuló érzékeli azt a folyamatot, hogy az információk gyűjtése, majd az azokkal való továbbdolgozás miként vezet új digitális tartalmak kialakulásához. A pedagógus feladata, hogy a tanulók figyelmét a konkrét eszközök és szoftverek használatán, illetve a kommunikáció élményén túl arra irányítsa, miként lehet az információs társadalomban a beszéd fogyatékoságból eredő hátrányokat minimalizálni. Súlyos diszgráfia és helyesírásszavar esetében felső tagozaton „laptop füzet” használatának bevezetése azt követően, hogy a gyermeket a klaviatúra használatára megtanítottuk.

Szociális és állampolgári kompetencia, kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

- Cél az adaptív viselkedés kialakítása, fejlesztése, a beszéd fogyatékos tanulók támogatása abban, hogy az őt körülvevő társadalmi és gazdasági környezet eseményeit képes legyen feldolgozni, szükség esetén azok menetébe bekapcsolódni. Az oktatás folyamán fontos a fokozatosság mellett a gyakorlati bemutatás, illetve az ismeretek szituációs helyzetekben való kipróbálása, az érzelemdús, szubjektív elemeket megmozgató, a mindennapi tapasztalatához köthető társadalmi feladatok szemléltetése, a tanulók közvetlen megszólítása, bevonása a feladathelyzetbe. A tanuló mindig lássa maga előtt a folyamatot, a kiindulástól kezdve a végkifejletig, értse benne szerepét, esetleges feladatát, képes legyen esetlegesen a társadalmi folyamatok őt személyesen érintő részében érdekeit érvényesíteni.
- Fontos hangsúlyt helyezni a tanulói döntéshozatalra, az alternatívák végiggondolására, a variációk sokoldalú alkalmazására, a kockázatvállalásra, az értékelésre, az érvelésre.
- A pedagógus feladata, hogy felébressze a gyermek motivációját arra, hogy részt vegyen a szociális kommunikációban, képes legyen véleményét vitában, eszmecserében

képviselni (ütköztetni, egyeztetni stb.), illetve az őt körülvevő világban tájékozódni. Fokozatosan el kell sajátítania a beszéd fogyatékos tanulónak azt a képességet, hogy rátaláljon a megfelelő kommunikációs stratégiára, képes legyen az egyedi kommunikációs helyzetekhez alkalmazkodni.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

- Az esztétikai tudatosság, a művészeti kifejezőképesség egy kiegészítő kommunikációs eszközt ad a beszéd fogyatékos tanulók kezébe. A kreativitás, a problémafelismerő – és megoldó képesség, a képzelet, a képi gondolkodás fejlesztésére kiváló lehetőséget biztosít a művészeti nevelés. Ezen a kompetenciaterületen az ízlés, a nyitottság, az empátia, az érzelmi élet gazdagítása a kommunikáció minden szintjét fejleszti.
- A művészeti nevelés értékközvetítő, értékteremtő, egyben személyiségformáló szerepe a kommunikációjában zavart tanuló társadalmi integrációját segíti elő.
- A megfigyelőképesség, tér- és időérzék fejlesztése a látvány és a mozgás ábrázolásával, térbeli rendezés; szín-, forma- és szerkezeti érzék alakítása lehetőséget biztosít a beszéd fogyatékos tanuló speciális készségfejlesztésére.

A hatékony, önálló tanulás

- A beszéd fogyatékos tanulók esetében az önálló tanulás elengedhetetlen feltétele a könyvtári ismeret, informatikai tudás, az értő olvasás, szövegfeldolgozás. Az önálló ismeretszerzést, az információ megfelelő szűrését, feldolgozását, egyénre szabott módszerekkel, a mindennapi életből vett gyakorlati helyzetek cselekvéses vagy vizuális modellezésével segíthetjük. A szövegfeldolgozás, az új információk rendezése során fontos szerephez kell jutnia a gondolkodási képességek fejlesztésének, mind a képzeleti, mind a fogalmi gondolkodás terén.
- A pedagógus feladata az új ismeretek megszerzése iránti interiorizálódott motiváció kialakítása.

A NAT és a kerettantervek alkalmazása a helyi tantervben

A helyi tanterv készítésénél a NAT-ban és a választott kerettantervben foglaltak az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók fejlődésének függvénye.

Az egyes műveltségi területek:

Magyar nyelv és irodalom

A műveltségi területhez kapcsolódó tananyagtartalmat, a fejlesztésre fordított időt a sérülés jellege, mélysége, prognózisa befolyásolhatja. A Magyar nyelv és irodalom, a Művészetek, a Testnevelés és sport, valamint az Élő idegen nyelv fejlesztési feladatainak megvalósítása kíván nagyobb figyelmet, a beszéd fogyatékoság típusától függően az egyes témakörök között hangsúlyeltolódások válhatnak szükségessé. Néhány szempont azonban általánosítható:

- olvasás-, írástanítási módszerként beszéd fogyatékos tanulók esetében a hangoztató-elemző, szótagoló olvasástanítási módszer ajánlott;
- a súlyos beszéd fogyatékos tanulók anyanyelvi fejlesztésében hosszabb begyakorlási, érési szakaszok tervezendők;

- az anyanyelvi fejlesztés, gondozás a nevelés minden színterén és helyzetében, az oktatás teljes időtartama alatt központi szerepet játszik.

Művészetek. Testnevelés és sport

- Mindkét műveltségi terület jól szolgálja a fejlesztés másik nagy területének, a téri orientáció, mozgás-, ritmus-, beszédkoordináció követelményeinek megvalósítását. A dráma és a tánc kiemelt szerepet kap a rehabilitációs célú feladatok megvalósításában is.

Idegen nyelvek

- A beszédfigyelem típusához igazodó módszerek – pl. dadogók esetében az írásbeliség, diszlexiás tanulóknál pedig az auditív módszerek – elsőbbségét szükséges biztosítani.

A pedagógiai rehabilitáció tevékenységformái

- Logopédiai egyéni és csoportos terápia.
- Szenzoros integrációs terápiák (olyan mozgásos lehetőség, amelynek segítségével az éretlen vagy sérült idegrendszer a saját aktív részvételével fejlődik)
- Kommunikációs tréningek (a beszéddel és kommunikációval kapcsolatos tudatosság kialakítása)
- Bábképzés (személyiség és önértékelés fejlesztés, konfliktuskezelés kommunikációs zavar esetén)
- Drámaterápiás foglalkozások (azon gyermekek számára, akiknél a beszéd- és nyelvi problémák hátterében vagy következtében pszichés problémák állnak)
- A tehetséges tanulók számára a tehetségük kibontakozásához szükséges feltételek, eszközök, módszerek biztosítása

A halmozottan sérült beszédfigyelemes tanuló

A beszéd- és nyelvi teljesítmények súlyos zavarai egy-egy tanulónál halmozottan is előfordulhatnak. Nem ritka a nyelvfejlődési zavar hadarás-dadogás együttese. Az iskolai szakaszban ehhez olvasás-, írás-, helyesírás, számolási nehézség társulhat. A tünetek megjelenhetnek párhuzamosan, de előfordul a tünetváltás jól ismert jelensége is, amikor pl. a kiejtés javítását, javulását követően dadogás, hadarás lép fel. Ilyen esetekben a fejlesztési elvekre épülő terápiák tudatos alkalmazása a rehabilitáció döntő tényezője. Más esetekben a beszédfigyelemhez társuló mozgásszervi, érzékszervi, pszichés fejlődés zavarai nehezítik a fejlesztést. A velük való foglalkozás a logopédia és a társuló figyelemesség gyógypedagógiai módszereinek kombinációjával, egyéni fejlesztési terv alapján történik, személyre szabott értékeléssel.

2.19.12. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlesztési programja

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók a tanulásban akadályozott gyermekek körébe tartoznak, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okra visszavezethető gyengébb

funkcióképessége, illetve a kedvezőtlen környezeti hatások folytán tartós, átfogó akadályozottságot, tanulási nehézségeket, tanulási képességszavart mutatnak.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelési, oktatási szempontú jellemzői

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése igen eltérő attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékossgal, vagy következményesen egyéb hatásokra alakulnak ki. Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzőik: a téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései. Ezek változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg, a tanulási képesség különböző mértékű fejlődési zavarát is mutatják és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét.

A nevelésükhöz szükséges feltételek:

- a fogyatékossg típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógiai tanár/terapeuta, gyógypedagógus foglalkoztatása,
- speciális tanterv, tankönyv és más segédletek, illetve
- a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakszolgáltatások biztosítása.

Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

Alapfokú nevelés – oktatás szakasza: az alsó tagozat

1-4. évfolyam.

Ezen a tagozaton a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások, terápiák alkalmazását teszik szükségessé. A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosulnia a pedagógiai folyamat korrekciós, kompenzáló jellegének.

Az alsó tagozat első évfolyamán javasolt – a Nemzeti alaptanterv által biztosított lehetőséggel élve – egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezni. A hosszabb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban egyre önállóbb tanulási tevékenységekre készíti a tanulókat. A gyógypedagógiai nevelésnek az egész személyiség fejlesztésére kell törekednie.

Ezen a tagozaton nagyobb hangsúlyt kap a tanulási, magatartási és viselkedési szokások következetes kialakítása és megerősítése.

Az iskolák helyi tantervükben határozzák meg azokat a pedagógiai diagnosztikán és fejlesztési stratégián alapuló konkrét gyógypedagógiai eljárásokat – szükség esetén terápiákat –, amelyek az iskoláskor kezdő éveiben hatékonyan segítik a készségfejlesztést. Az iskolatípus módosításának esetenkénti szükségessége folyamatos gyógypedagógiai diagnosztizálás nyomán a tanítás-tanulás folyamatában állapítható meg biztonsággal.

A felső tagozat: 5-8. évfolyam

A felső tagozaton a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység. A tanítás-tanulás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően, differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is.

Az integrált keretek között nevelt enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlesztése

Az integrált keretek között nevelt enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelésében az SNI Irányelvben leírtakat kell alkalmazni, figyelembe véve intézményünk pedagógiai programját, sajátos nevelési igényű tanulókra irányuló helyi tantervét.

A fejlesztéshez, habilitációs és rehabilitációs célú foglalkozások vezetéséhez, az egyéni fejlesztő programok kimunkálásához, a tantárgyak fejlesztési feladatainak megvalósításához a szakirányú képesítéssel rendelkező gyógypedagógiai tanár gyógypedagógus együttműködése szükséges.

Amennyiben a tanuló állapota megkívánja, úgy más szakembert (pl. terapeuta, logopédus, pszichológus, orvos, konduktor) is be kell vonni a fejlesztő munkába.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelése során a fejlesztési területek megegyeznek a Nat-ban leírtakkal, de azok mélysége, kialakíthatóságuk időigénye, módja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan módosul.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés

- Az emberiség és hazánk múltjának és jelenének megjelenítésén, megértésén keresztül képessé kell tenni a tanulókat a társadalom megismerésére, a társadalomban elfoglalható helyük reális felismerésére, a társadalmi színtereken való eligazodásra.
- Ki kell alakuljon a tanuló attitűdje, viszonya önmagához, szűkebb és tágabb környezetéhez, a történelmi múlthoz.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

- Felkészítés a felnőtt lét és a tágabb környezet közügyeinek megismerésére, az állampolgári jogok és kötelezettségek érvényesítésére. A demokratikus jogok gyakorlására ajánlott iskolai szintéren belül lehetőséget adni (diákönkormányzat).

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

- A megfelelő önértékelés, a saját személyiségének megismerése nagy jelentőséggel bír, mivel a társas kapcsolatok alakításában, a társadalmi beilleszkedésben elengedhetetlenül szükséges a reális énkép, a megfelelő önismeret. Ehhez a mindennapokban fontos a folyamatos visszajelzés, a belső kontroll erősítése, az önbizalom fejlesztése.

A testi és lelki egészségre nevelés

- Az egészséges és tudatos életmód kialakítása, a káros szenvedélyek megelőzése kiemelt feladat. Az erőnlétnek és a fizikai állóképességnek, mint a munkavégzés alapvető feltételének kiemelt szerepe van a tanulók társadalmi beilleszkedésében.

- Ennek érdekében nagy hangsúlyt kell helyezni a fizikai képzésre és a rendszeres testedzésre.

Családi életre nevelés

- A családnak kiemelkedő jelentősége van a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, önismeretének és testi-lelki egészségének, közösségi létének alakításában. Nagyon fontos harmonikus családi minták és erkölcsi normák közvetítése s családi életre nevelésben, a felelős párkapcsolatok kialakításában, az esetleges családi életükben felmerülő konfliktusok kezelésében.
- Kiemelt feladat az önálló életvezetésre való felkészítés. Ennek meg kell jelennie a nevelés-oktatás teljes intervallumában, s kiemelten fontos szerepet kap a gyakorlás, a saját élmény, a tapasztalat.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

- A személyiségfejlesztő nevelés az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál különös jelentőséggel bír a másság elfogadása, a betegség, sérült és a fogyatékos emberek iránti együtt érző, segítő magatartás kialakítása. A szociális érzékenység, az együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és megoldás képességének kialakítása.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

- Elengedhetetlenül szükséges a személyes megtapasztalás, környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteinek összefüggéseire való rávilágítás, a helyes szokásrend kialakítása. Ehhez fontos a környezet adott szempontok alapján történő megfigyelése, a következtetések közös levonása. A szorosan vett természeti környezet ápolása, gondozása mindennapi feladatként kell jelentkezzen.

Pályaorientáció

- Az eltérő képességű tanulók életkorához és a lehetőségekhez képest az iskolának feladata a munka világáról képet nyújtani. A tanulók képességeinek és érdeklődésének megfelelően segíteni kell pályájuk kiválasztására, és az ehhez kívánatos képességeket szükséges fejleszteni.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

- A lehetőségekhez igazodóan fel kell készíteni a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta lehetőségekre (változó egyéni szerepkör, érdekérvényesítés, tulajdonviszonyok), ennek megfelelően célszerű a gyakorlatot, gyakorlati háttérrel (munkamegosztást, családi életet, ház körüli tevékenységeket, a fizetés beosztását, hivatalos ügyintézés) előnyben részesíteni.
- A tanulóknak ismereteket kell szerezni a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás területén. A saját felelősség, az értékteremtő munka felismerése.

Médiatudatosságra nevelés

- Képességeiknek megfelelően értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét. Ismerjék az ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségeket. Tudatosuljon bennük az ezekben az alkalmazásokban lévő veszélyforrások, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmi érintkezés megkülönböztetése.

A tanulás tanítása

- Az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál fontos az egyénre szabott motiváció, az egyéni tanulási módok feltárása és biztosítása. Felkészítés a társadalmi integráció és a munkaerőpiacra történő sikeres belépés szempontjából kiemelten fontos, egész életen át tartó tanulásra.

Kulcskompetenciák

Az Európai Unió országaiban megfogalmazott, a Nat-ban alapvető célként meghatározott kulcskompetenciák fejlesztése az enyhén értelmi fogyatékos tanulók integrált (inkluzív) intézményekben megvalósuló nevelési formáiban egyaránt fontos nevelési-oktatási elvárásként jelenik meg. Ennek biztosítása elengedhetetlen a társadalmi integráció szempontjából, s különös hangsúlyt kap az önálló életvezetés, a munka világába való beilleszkedés érdekében.

Anyanyelvi kommunikáció

- Szemléleti és módszertani alapelv, hogy a tananyag - a tanítási tartalom - eszköz a tantárgy nevelési feladatai megoldásában.
- Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a beszéd centrikusságot kell előtérbe helyezni. A beszédértés és beszédprodukció fejlesztése az elsődleges feladat. Az anyanyelv elsajátítása során - a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett alapelv, hogy esetükben a nyelvelsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvileg fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit.
- Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembevétele mellett) a beszédnek, mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a „nyelvet” funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja.

Idegen nyelvi kommunikáció

- Az idegen nyelvi kommunikáció, mint kulcskompetencia az enyhén értelmi fogyatékosok nevelésében egyénileg differenciált tananyagstruktúrát igényel. A hallási észlelés, figyelem, emlékezet fokozott fejlesztése mellett a célokat a tanulók szükségletei határozzák meg.
- A sikeres kommunikáció érdekében szükség van a hosszabb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra, játékos keretek között történő megvalósításra, helyzetgyakorlatokra.

Matematikai kompetencia

- A matematikai kompetencia fejlesztése során elsajátíthatók és gyakorolhatók a gondolkodási műveletek (pl. problémamegoldó gondolkodás), továbbá a funkcionális képességek (érzékelés, észlelés, felidézés, emlékezés, figyelem, képzelet). A matematikai kompetencia birtokában az enyhén értelmi fogyatékos tanuló rendelkezik azzal a képességgel, hogy a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyait felfedezze, képessé válik arra, hogy a tapasztalások útján megszerzett matematikai tudást

praktikusan fel tudja használni a társadalmi lét különböző területein. Ez úgy érhető el, hogy a tanítás-tanulás folyamatában döntően a társadalmi lét során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása.

Természettudományos és technikai kompetencia

- A természettudományos kompetencia az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világkép kialakítása.
- Kiemelt feladat a tanulók egészségvédelmi, betegségmegelőzési és környezeti ismereteinek, bővítése.

Digitális kompetencia

- Az egyéni sajátosságokat és az informális társadalmi elvárásokat figyelembe véve középpontban a munkához, az életvitelhez és a szabadidő hasznos eltöltéséhez kapcsolódó praktikus ismeretszerzés és készségfejlesztés áll.

Szociális és állampolgári kompetencia

- A szociális kompetencia segíti az enyhén értelmi fogyatékos tanulót abban, hogy megtalálja helyét, feladatát a családi és a társadalmi munkamegosztásban. Felkészül a közügyekben való aktív részvételre.
- Az állampolgári kompetencia – az enyhén értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve – a tartalmakat saját-élményű tevékenységek formájában gyakoroltatva biztosítja. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

- A kezdeményezőképeség és a vállalkozói kompetenciához szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanítási-tanulási folyamatban az enyhén értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismerje fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait. Tudja fogadni mások segítségét. Tudjon segítséget kérni és adni.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

- Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség lényege a kreativitás fejlesztése. Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, nagy szerepe van benne a motivációnak és az érzelmeknek is.
- Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzést.

Hatékony önálló tanulás

- A hatékony önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni. Az írás, olvasás, számolás, az IKT eszközök használata, amelyek lehetővé teszik, hogy képes legyen az enyhén értelmi fogyatékos tanuló önálló ismeretek szerzésére. Képes legyen felismerni, hogy miben tud elsajátítani új ismereteket, és tudjon segítséget, tanácsot, információt kérni. Legyen képes közös munkában, csoportban dolgozni.

A Nat alkalmazása a tanterv készítésénél

A helyi tanterv készítésénél a Nat-ban foglaltak az irányadók, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő készségek és képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók fejlődésének függvénye.

A műveltségi területek tartalmi segítenek abban, hogy a tanulói képességek mind magasabb szintre fejlődjenek az egyénileg meghatározott lehetőségek határain belül.

Műveltségi területek

Magyar nyelv és irodalom

A magyar nyelv a tanulás célja és egyben minden ismeretszerzés eszköze is. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelésében kitüntetett helye van. Célja és feladata a szókincsfejlesztés és -gazdagítás, a növekvő igényű helyes nyelvhasználat erősítése, a nyelvi hátrányok csökkentése. Feladata az eredményes olvasás-, írástanulás feltételeinek megteremtése, e speciális készségek kialakítása, megerősítése. Kiemelkedő szerepe van a nyelv rendszerére, a helyesírásra vonatkozó alapvető tudás elsajátításában.

Az irodalmi ismeretek célja, hogy műveken keresztül gazdag tapasztalatokhoz juttassa a tanulókat a világról, az emberi természetről, az emberi létről, érzelmekről, a valósághoz való sokrétű viszonyulásról.

A magyar nyelv és irodalom műveltségi területnek meghatározó szerepe van az önálló tanulás kialakításában, az önműveléshez szükséges képességek fejlesztésében.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

- Az olvasás elsajátításához szükséges hármasszociáció megerősítése:
- vizuális észlelés – jelfelismerés,
- akusztikus észlelés – hangok differenciálása,
- a beszédmotoros észlelés fejlesztése.
- A téri és síkbeli tájékozódás fejlesztése.
- Grafomotoros készségek fejlesztése.
- Az olvasott szavak és a köztük lévő grammatikai viszonyok felismertetése.
- Szavak olvasásának begyakorlása – szóemlékezet, vizuális, akusztikus memória fejlesztés.
- Szövegösszefüggések megláttatása, szövegértés fejlesztése.
- A helyesírási szokások megerősítése.

Fejlesztési feladatok

- Kommunikációs képességek fejlesztése különféle élethelyzetekben.
- A tanult nyelvi fordulatok alkalmazása tanulási helyzetben és a spontán beszédben is.
- A kommunikációs helyzetnek megfelelő kulturált nyelvi magatartás, viselkedés fejlesztése, gyakorlása.
- Önismeret erősítése. Véleménynyilvánítás, mások véleményének meghallgatása.
- A szövegtartalmat, a beszélő szándékát tükröző kommunikáció eszközeinek alkalmazása fokozódó önállósággal.
- Figyelem, gondolkodás, emlékezőképesség, analízáló, szintetizáló képesség fejlesztése.

- A tanulók passzív és aktív és szókincsének gazdagítása.
- Összerendezett íráskép kialakítása az egyéni adottságok mellett. Az írás eszközszintű műveleteinek gyakorlatai: másolás, tollbamondás, emlékezetből írás fokozatai.
- Mozgás, finommotorika, ritmusfejlesztés, szem-kéz koordináció, optikus differenciáló képesség, vizuális észlelés fejlesztése.
- Az önkorrektíós képesség fejlesztése, hibakeresés, -javítás, helyesírási problémahelyzetek felismertetése.
- Helyesírás fejlesztése másolással, tollbamondással, illetve emlékezetből történő írásbeli feladatokkal. Vizuális, akusztikus, fonematikus észlelés, érzékelés fejlesztése.

Idegen nyelvek

- Az élő idegen nyelv tanításának, tanulásának céljait a tanulók szükségletei határozzák meg.
- A szülők igényei, a tanulók fejlettsége szerint az iskola hozhat döntést a hetedik évfolyam előtt megkezdett idegennyelv-tanulás ügyében.
- Az idegen nyelv tanításának alapvető célja a kellő motiváció és késztetés a nyelv tanulása iránt, sikerélményekhez juttatni a tanulót a későbbi nyelvtanulás érdekében.
- A nyelvtanulás a természetes nyelvelsajátításra épül. Az idegen nyelv elsajátítása során a tanulók olyan nyelvi tevékenységekben vesznek részt, amelyek értelmi szintjüknek, fejlettségüknek megfelelnek.
- A nyelvtanulási stratégiák között fontos szerep jut a játékos tevékenységeknek, az egyszerű élethelyzetek modellezésének, ismert helyzetek, tartalmak idegen nyelven történő értelmezésének.
- Természetes része a tanuló tanórai beszédének a magyar nyelvű kérdés és válasz, amelyet párhuzamosan használnak az idegen nyelvvel együtt. A nyelvtanulás középpontjában a motiváció fenntartása, a hallott szöveg (kérdés, utasítás, cselekvés stb.) megértése, fejlesztése áll.
- Az idegen nyelv olvasásának, írásának tanítása csak a tanulóban erősödő igény alapján kívánatos. Az idegen nyelv tanulása nem önmagáért történik, hanem az idegen nyelvi környezetben az elemi kommunikáció és kapcsolattartás érdekében, az egyszerű információk felfogása, megértése céljából.
- A sikeres nyelvtanulás érdekében szükség van a hosszabb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra.

Fejlesztési feladatok

- Beszédszándék: Az idegen nyelven történő megszólaltatás gátlásainak oldása. Szükségletek, motívumok felébresztése az idegen nyelv tanulása iránt. Idegen nyelvű információhordozók iránti kíváncsiság felkeltése. Az Európában való eligazodás, kommunikálás igényének felkeltése.
- Beszédértés: Az idegen nyelvi témákban feldolgozott, begyakorolt szavak megértése, értelmezése. Egyszerű – a témához kapcsolódó – kérdések felfogása, megválaszolása. Kapcsolatfelvétel a tanult témakörökben. Kérdések, igények egyszerű kifejezése.
- Beszédkészség: Képesség – a tanult témákban – egyszerű kérdések megfogalmazására és azok megválaszolására.

Matematika

A gyakorlás folyamán, a kognitív képességeket szem előtt tartva növelhetjük a tanulók intellektuális kapacitását.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

- A tanulás eszközeinek célszerű használata.
- Kíváncsiság ébrentartása, az önbizalom folyamatos megerősítése.
- Ismeretek mozgósítása bemutatott analóg helyzetekben, alkalmazás a próbálgatások szintjén.
- Cselekvésben jelentkező problémák segítséggel, majd segítség nélkül való felismerése, megbeszélése, megoldása próbálkozással. Az eredmény ellenőrzése.
- Tárgyak, személyek, alakzatok, jelenségek, mennyiségek megfigyelése, a látottak értelmezése, és a tapasztalatok összefoglalása.
- A mennyiségállandóság, a mennyiségek közötti tájékozódás és a becslés képességének kialakítása.
- A matematika tanuláshoz szükséges fogalmak fokozatos megismerése.
- A közös cselekvéshez, munkához szükséges tulajdonságok, képességek felépítése, szokások kialakítása.
- A tantárgy iránti tanulási kedv folyamatos szinten tartása. Az önfejlesztés igényének támogatása, értékelése. Az önismeret, az önszabályozás képességének fejlesztése.
- Az alkotás örömeinek átélése. Az érzelmi, akaratilag életük fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek megismertetése, elfogadtatása.
- Mindennapos probléma megoldásának elképzelése, sejtés megfogalmazása. A képzelte és a tényleges megoldás összevetése.

Fejlesztési feladatok

- A térben és időben, valamint a világ mennyiségi viszonyaiban való tájékozódás saját élményből kiindulva.
- A megszerzett tudás, az elvont fogalmak, szabályok, összefüggések stb. felhasználása, kezdetben ismert, majd ismeretlen szituációkban.
- A problémamegoldó képesség megszerzése a próbálkozás útján, majd racionális szinten.
- Kérdések megfogalmazásának, állítások bizonyításának, a véleményalkotás képességének kialakítása.
- A kiválogatás, összehasonlítás, csoportosítás gondolkodási műveleteinek segítségével a matematikai fogalmak, a mennyiségi viszonyok, valamint a mennyiségállandóság fogalmának kialakítása.
- A számolási készség fejlesztése változatos gyakorlati feladatok segítségével.
- Műveletek írásban való végzése, a szóbeli számoláson túl a műveleti sémákra (analógiákra) való emlékezés.
- Cselekvési sorrend tervezése; megoldáskeresés: lehetséges megoldások kiválasztása, megoldása készen kapott sémák szerint, algoritmusok segítségével, később alternatív gondolkodás mentén.

- A feltételezés és a valóság összehasonlításának a képessége az eredmény helyességének megítélésében.
- A segítségkérés és – elfogadás képességének, valamint az együttműködési képesség fejlesztése, kialakítása.
- A gyakorlatban megfigyelt tulajdonságok megnevezése, a lényeges jegyek kiemelése.
- A látottak elemzése, összehasonlítása, a különbségek felfedezése.
- A tájékozódási képesség fejlesztése térben, időben és a mennyiségek között a gyermek ismereteihez igazodva.
- A finommotorika, a térlátás, a szem-kéz koordináció fejlesztése.
- Mennyiségek elképzelése, cselekvéshez, történéshez fűződő megfogalmazással.
- A tulajdonságok kiemelése, a tulajdonságok összehasonlítása, a különbségek felismerése.
- Megadott szempont szerint összefüggések keresése a látszólag különböző dolgok között.
- A tapasztalatok gyűjtése alapján kérdések megfogalmazása.
- Az ítélőképesség fejlesztése.

Ember és társadalom.

A tartalmak elsajátításakor figyelembe kell venni a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit, ezért előnyben kell részesíteni a saját élményű tevékenységeket. A személyes élmény segíti annak a belátását is, hogy a jelen eseményei nagymértékben a múlt eseményeinek eredményei, és mai életünk hatást fog gyakorolni a jövő nemzedékek sorsára is, azaz a történelemnek, a társadalom eseményeinek mi magunk is részesei vagyunk.

A fejlesztés kiemelt területként kezeli a személyiség és az emberi jogok tiszteletére nevelést, a szociális érzékenységet, az értékvédő magatartás kialakítását, a környezetért érzett felelősséget.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

- Az időészlelés fejlesztése saját élményen keresztül, majd pedig, az évtizedek, évszázadok, évezredek, az emberöltő megértése.
- Az idő múlása és a korok emberének, társadalmának, környezetének változása, összefüggések felfedeztetése. Az egyén és társadalom kapcsolata, egyén, család, közösség, nemzeti társadalom, a világ nemzetei.
- Emberi magatartásformák és élethelyzetek megfigyelésének, az információgyűjtés technikájának fejlesztése. Az információ forrásainak megkülönböztetése, bizonyosan hiteles, nem bizonyosan hiteles, hiteltelen.
- A tér és idő kapcsolatainak bemutatása, ezek felfedeztetése.
- A kommunikációs képességek fejlesztése.
- A képzelet, a kreativitás alakítása, fejlesztése.
- Tapasztalatok szerzése a valós, a lehetséges és a lehetetlen megítéléséhez, valóság és a fikció közötti különbség érzékeltetése, szemléletes bemutatása.
- A megtartó emlékezet, az akaratlagos figyelem fejlesztése.
- Az önálló tanulás képességének fejlesztése. Kritikai gondolkodás fejlesztése.
- Az együttműködésen alapuló tanulás fejlesztése kooperatív technikák alkalmazása.

Fejlesztési feladatok

- Régen és ma érzékelése, események beazonosítása saját élményből.
- A saját szerep, a saját feladat, a saját felelősség felismerése.
- A különböző közösségekben való létezés formáinak, lehetőségeinek ismerete.
- Ismeretszerzés a szabadság, felelősség, emberi helytállás jelentőségéről.
- Erkölcs és vallás helye, szerepe az egyén és társadalom szempontjából.
- Történelmi események okainak és következményeinek elemzése fokozatosan csökkenő segítségnyújtás mellett.
- Költségvetési, gazdálkodási ismeretek a családi költségvetéstől az államháztartásig.
- A munkavállalás gyakorlata.

Ember és természet

A tanulók ismeretelsajátításában a természeti-környezeti világ elemi megismerésének lehetősége tűzhető ki célul. Ugyanakkor nagyobb hangsúlyt kap a szemléletformálás, a természethez való pozitív viszonyulás megeremtése, az egyén és a társadalom számára fontos konstruktív magatartás- és viselkedésformák elsajátítása.

E területen szerzett műveltség fontos eszköze az egészséges életmóddal, életvitellel, környezettudatos viselkedéssel kapcsolatos szabályok elsajátításának is.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

- Figyelem-, emlékezet fejlesztése, a kíváncsiság, az érdeklődés felkeltése.
- Kérdésfeltevés, kérdések megfogalmazásának tanítása.
- A kommunikációs képességek és készségek fejlesztése.
- A saját testkép, testséma kialakítása, majd pedig a térérzet alakítása, megerősítése, viszonzyszavak pontos használata, az idő múlásának érzékelése, felfogása, az idői és téri változás észlelése, értelmezése.
- A gondolkodási funkciók, műveletek fejlesztése. Analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése. Ok-okozati összefüggések, probléma felismerés, megoldások keresése.
- Szokások, szokásrendszerek kialakítása.
- A tanulási szokások (megfigyelés, vizsgálódás, lejegyzés, feladatmegoldás, értelmezés, irányított ismeretszerzés) kialakítása, megerősítése.
- Kísérletek, saját tapasztalat, a természettudományos ismeretek és a hétköznapi élet tapasztalatai közti összefüggések felismerése, erősítése.

Fejlesztési feladatok

- Anyagok és halmazállapotok megkülönböztetése a hétköznapi élet példáival.
- Az élőlényekkel kapcsolatos fogalmak gazdagítása, csoportokba sorolás, életműködés felfedeztetése konkrét példákon.
- Az élőlények érzékelhető jegyeinek megállapítása - összehasonlítások, elvonatkoztatások.
- Tapasztalatok, ismeretek gyűjtése a természet könnyen megfigyelhető és felfogható ciklusaival kapcsolatban; a mindennapok időviszonyai.
- Állandóság és változás felfedezése irányítással, egyszerű példákkal.
- Tájékozódás a közvetlen környezetben, a szűkebb lakótérben, lakóhelyen.
- Ismeretek a földrajzi környezetről konkrét tapasztalatokból merítve.

- Az élő és élettelen közötti különbség, az életjelenségekhez kötött élet-értelmezés elemi ismeretei.
- Törekvés az ember számára fontos egészségmegőrző szokások elsajátítására: egészséges táplálkozás, tisztálkodás, mozgás.
- A használati tárgyak anyagainak felismerése, az anyagfogalom biztos használata.
 - A hétköznapi folyamatokban előforduló energiafajták és energiahordozók bemutatása példák segítségével.
 - Egyszerű megfigyeléseken, tapasztalatokon alapuló időjárás-megfigyelés, a változások értelmezése.
 - Az élővilágban működő egyensúly szerepének bemutatása az életből vett példákon keresztül.
 - Ismeretszerzés saját szervezete működéséről, felépítéséről - megfigyelések, vizsgálódások, konkrét tapasztalatok segítségével.
 - A gyakoribb betegségek megelőzése, a gyógyítás mindenki számára elérhető módozatainak ismerete, a környezet és az egészség közötti kapcsolat felismerése, az emberi szervezetet veszélyeztető anyagok hatásainak megismerése.
 - Önismeret, önellfogadás, egészségmegóvás készségének fejlesztése.
 - A háztartás, a környezet ismert és használt egyszerű gépeinek működtetése, a fizikai ismeretek alkalmazása a működtetés során.
 - Felismertetni a kémiai ismeretekhez kapcsolódó környezeti problémákat.
 - A háztartási szerek használatával, tárolásával kapcsolatos elővigyázatossági szabályok megismerése.
 - Felelősségérzet kialakítása és fejlesztése magunk és környezetünk iránt, ok-okozati összefüggések, következmények felismerése, következtetések levonása.

Földünk és környezetünk

A mindennapokban is jól használható gyakorlati példákon és tapasztalatokon keresztül sajátíthatják el a földrajzi térben történő eligazodás alapvető eszközeit, módszereit.

Az egyszerű, elemi földrajzi ismeretek átadása, az általános és a speciális képességek fejlesztésére, a specifikumokra figyelve történik - a rehabilitációs, rehabilitációs célokat, feladatokat hordozva.

A műveltségi terület kiemelt rehabilitációs/rehabilitációs feladatai:

- A gondolkodási funkciók fejlesztése: megfigyelés, elemzés, összehasonlítás, elvonatkoztatás, probléma-felismerés, ok-okozat összefüggés meglátásának képessége.
- A rövid és a hosszú távú figyelem és emlékezet fejlesztése.
- A rész-egész viszony a valóságban, a térképi ábrázolásban. A valóság és térképösszefüggéseinek felismerése.
- Biztos tájékozódás megteremtése a közvetlen térben. Tájékozódás biztonsága a síkban, a jelek, a szimbólumok világában.
- Tájékozódási feladatok, téri viszonyok felismerése, megértése; valamely tárgy, objektum tényleges és viszonylagos helye, helyzete.
- Az idő észlelés fejlesztése. Időrend, periódus a természetben, a folyamatokban.
- Kommunikációs képességek - kérdezni tudás, szakkifejezések használata.

- Tanulási szokások megerősítése: térképek, információhordozók használata, önálló ismeretszerzés egyszerű szövegből, a tankönyv, a feladatlap, munkalap használata.

Fejlesztési feladatok

- Ismeretszerzés, tanulás – a földrajzi környezetben történő eligazodás képességének fejlesztése, információk szerzése, kezelése.
- Tájékozódás a földrajzi térben és időben.
- Tájékozódás földrajzi-környezeti kérdésekben, folyamatokban.
- Tájékozottság a hazai földrajzi-környezeti folyamatokban.
- A hétköznapi életben felhasználható földrajzi-környezeti tudás elemeinek elsajátítása, folyamatos gyarapítása.
- Tájékozottság a regionális és globális földrajzi-környezeti kérdésekben – a természetföldrajzi övezetesség társadalmi-gazdasági életben való megnyilvánulásainak felismertetése példákon keresztül.
- A világgazdaság működésének a napi életünkre gyakorolt hatásai – példák segítségével.

Művészetek

Az iskolai nevelés, oktatás rehabilitációs célú feladatainak megvalósításában kiemelt szerepe van a gyakorlati tevékenységeknek, mert általuk az ismeretek élményszerűvé válnak, segítik a mélyebb megismerést, fejlesztik a kreativitást. A tevékenységek, az alkotások széles körű kínálata lehetőséget teremt az egyéni adottságok kibontakoztatására, a differenciális megvalósítására.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

- Önismeret, önértékelés, társas kapcsolatok, a pozitív alkalmazkodóképesség, kapcsolatteremtő és együttműködési képesség fejlesztése.
- Képzelet, kifejezőkészség, kreativitás, fejlesztése.
- Harmonikus mozgás kialakítása, fejlesztése.
- A figyelemkoncentráció, a tartós figyelem és az emlékezet fejlesztése.
- Az esztétikai érzékenység készségeinek alapozása, fejlesztése.
- A térlátás fejlesztése, pontos képzetek kialakítása a valós térről, időről, az anyag, forma, funkció, szerkezet, szín, fény és mozgás viszonyairól.
- A kommunikációs képességek fejlesztése szóban, ábrázolásban, befogadásban.
- A finommotorika, a kreativitás, az eszközhasználati készség fejlesztése.
- Az ismeretszerzési, a tanulási képességek fejlesztése.
- Az érzékszervi tapasztalatszerzés fejlesztése, az érzelmi nevelés, érzékszervi kultúra gazdagítása.
- Felelősségérzet kialakítása és fejlesztése magunk és környezetünk iránt, ok-okozati összefüggések, következmények felismerése, következtetések levonása.

Fejlesztési feladatok

- Téri helyzetek leírása szóban, megjelenítése szabadkézi rajzban.
- Egyszerű közlő ábrák értelmezése.
- A kezdeményező, az alkotó magatartás kialakítása, fejlesztése.
- Változatos technikák alkalmazása az önkifejezésben, az alkotásban.

- Az egyéni ízlés, stílus érvényesítése a saját tárgy készítésében.
- A művészi alkotásokban megismert konfliktusok értelmezésével a toleráns, másokkal szemben empátikus személyiség kialakításának segítése.
- Zenei képesség fejlesztése (írás-olvasás, énekhang, zenei memória, fantázia)
- Az életvezetés során adódó krízishelyzetek humánus kezelését szolgáló képességek fejlesztése.

Digitális kultúra

A műveltségi terület – igazodva az informális társadalmi elvárásokhoz – középpontjába a munkához, az életvitelhez kapcsolódó praktikus ismeretszerzést és készségfejlesztést állítja.

A mindennapi élet szerves részeként jelenlévő informatikai ismeretek, illetve az informatikai ismerethordozók használatának készsége, az esélyegyenlőség megteremtése, az életvitel céljából is kiemelkedő jelentőségű. A tanulóinknak képessé kell válniuk az informatika eszközszerének alapvető használatára.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

- Érzékszervi megismerések.
- Térbeli, időbeli tájékozódó képesség fejlesztése.
- Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés műveleteinek gyakorlása.
- Szabályfelismerés, tervező, rendszerező, döntési képesség fejlesztése.
- Csoportosítások, következtetések.
- Algoritmikus és problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.
- A gyors, pontos, koordinált mozgásos reagálóképesség fejlesztése.
- A figyelem, az emlékezet, az akarat, az alkotó képzelet fejlesztése.
- Felismerő, rendszerező képesség, szerialitás fejlesztése.
- Analízis, szintézis.

Fejlesztési feladatok

A számítógépes technika felhasználása a tudás bővítésére, kezdetben segítséggel, később önállóan is.

- A hálózat eszközként való használata ismeretek gyűjtéséhez, kapcsolatok építéséhez, problémák megoldásához.
- Gyakorlati problémák megoldása a dokumentumok készítésével.
- Eligazodás a logikai rendben meglévő információforrások között, használatuknak megtanulása, szokások kialakítása.

Életvitel és gyakorlat

A tanuló egyediségének, megváltozott tulajdonság-együttesének figyelembevételével hozzájárul a cselekvési, a szociális, a kommunikációs kompetenciák kialakításához. A sérülésspecifikus jegyek figyelembevételével épít a NAT ezen műveltségi területen megfogalmazott alapelveire, kiemelt fejlesztési területeire, fő témaköreire, feladataira.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs /rehabilitációs feladatai:

- A gondolkodási funkciók, műveletek fejlesztése: azonosságok, különbségek, csoportosítások, szabálykeresések, analógiák, felismerése, összefüggések megoldása, ok-okozat felfedezése.

- A probléma felismerő, a tervező, alakító, konstruáló képesség fejlesztése, kíváncsiság, motiváltság ébrentartása.
- A cselekvőképesség fejlesztése, önellátás, környezetellátás technikáinak elsajátítása, alkalmazása.
- Motorikus képességek fejlesztése, szabályozott akaratú mozgások, mozdulatok továbbfejlesztése. A kar-kéz sebességének és ütemének alakítása.
- A munkához való helyes viszonyulás, az érzelem, akarat, kitartás céltudatos fejlesztése.
- A reális énkép, önismeret kialakítása, távlati lehetőségek felismerése, az önfejlesztő magatartás elfogadtatása.
- Szociális képességek fejlesztése.

Fejlesztési feladatok

- A saját élményen, tapasztalaton alapuló egészségmegővő problémakörének felismerése, személyes lehetőség és szerep az életvezetésben, az egészség megővésében, életvezetési problémák felismerése a családi környezetben, a testi-lelki-szociális egészség megőrzésében.
- Tapasztalatszerzés a mesterséges környezetről, szabálykövető magatartás a mesterséges környezetben, anyagok, formák, egyszerű szerkezetek megfigyelése, az anyagalakító tevékenység műveletei.
- Gazdálkodás az anyaggal, energiával, a munkával és az idővel.
- Az egyéni tulajdonságok és eredményesség összefüggései a tervezés, szervezés, kivitelezés során.
- Önértékelő-, ítélőképesség, az individuális különbségek megfogalmazása.
- A napi ismétlődő háztartási feladatok felismerése, tevékenységek ön- és környezetellátásban, gyakorlottság az egyszerűbb háztartási munkában, szerszámok, gépek használatában, a szolgáltatások igénybevételeiben.
- Tapasztalatszerzés a jövedelem beosztásában, tudatosság a takarékoskásban.
- Érzékenység a közvetlen környezet, a lakás formai, esztétikai világában, az otthon nyugalmanak, mint értéknek, örömforrásnak elfogadása, szükségletek és lehetőségek felismertetése egyéni sajátosságok szerint.
- A minőség, a tudatos fogyasztás ismeretei, reklámok értelmezése, szelektálás, viszonyulás.
- Az egyéni adottságok megismerésén alapuló önismeret fejlődése, tapasztalatok a legfontosabb pályákról, a hozzájuk vezető utakról, lehetőségekről, valóság és a vágyak, valamint a realitások összehangolása.

Testnevelés

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében gyakori a helytelen testtartás, mozgásos ügyetlenség, a diszharmonikus, az inkoordinált mozgás. A tanulók egy részénél mozgásfogyatékoság nehezíti a cselekvéses tanulást, aktív mozgástevékenységet. Mindezek szükségessé teszik, hogy az általános testnevelés körét kibővítve, a gyógypedagógia és ezen belül a szomatopedagógia eszközei segítsék eljuttatni a tanulókat a rendszeres testedzés, a mozgásos játéktevékenység öröméhez, a mozgásbiztonsághoz.

A műveltségi terület kiemelt rehabilitációs/rehabilitációs feladatai:

- Erősítse a mozgásigényt, a kezdeményezőkézséget, bátorítson mozgásos feladatok, gyakorlatok elvégzésére.
- Tanítson mozgásos játékokban való együttműködésre, szabálytartásra, a játék örömére.
- Fejlessze a mozgásos alaptechnikák elsajátításának képességét, a kitartást, az állóképességet. Kiemelt feladat az általános kondicionálás, a test hajlékonyságának, a végtagok ügyességének fejlesztése, a gyorsaság, az ugró, a dobó, az egyensúlyozó képesség alakítása, a tanuló biológiai állapotának, terhelhetőségének függvényében.
- A saját testen való biztonságos tájékozódás kialakítása (függőleges és vízszintes zónák), a téri viszonylatok pontos felismerése, viszonyiszavak felfogása, használata, a téri biztonság erősítése.
- A szép testtartás, a harmonikus mozgás fejlesztése.
- A tartós figyelem, a fegyelmezett feladat-végrehajtás fejlesztése, a felelős magatartás beláttatása.
- Önismereti képesség fejlesztése, önállóság, a versenyszellem erősítése.

Fejlesztési feladatok

- Az erő, az állóképesség, a gyorsaság, az ügyesség növelése.
- Koordinációs képesség, mozgástanulási képesség, mozgásszabályozó képesség, mozgásalkalmazkodó képesség, egyensúlyozó képesség, ritmusképesség, reakciók, téri tájékozódó képesség fejlesztése.
- Jellemtulajdonságok – akarat, bátorság – fejlesztése.
- A megosztott figyelem képességének automatizálása.
- Helyzetfelismerő képesség fejlesztése.
- Tartásjavító és korrigáló gyakorlatok, prevenciós és rehabilitációs feladatok, sporteszközök alkalmazásával is.
- Önállóan végezhető mozgásfejlesztő, kondicionálást biztosító gyakorlatok.

A pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció

A gyógypedagógiai nevelés egészét átható habilitációs, rehabilitációs nevelés célja az enyhén értelmi fogyatékos fiatalok szocializációja, eredményes társadalmi integrációja. A fogyatékból eredő hátrányok csökkentését segítő programok az iskola sajátos nevelési igényű tanulóira irányuló helyi tantervének részeként működnek. Megjelenhetnek tréning formájában, tantárgyi témaként, egy-egy terület önálló fejlesztési programjaként, beépülhetnek a tanítási órán kívüli (vagy diákotthoni, kollégiumi) programokba.

A gyógypedagógus, a terapeuta – esetenként más szakember véleményének figyelembevételével – készíti el a fejlesztő programot, amely a tanuló sajátos nevelési igényeire, és egyedi tulajdonságainak fokozatos kibontakozását szolgálja.

A fejlesztés a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a felzárkóztatásra, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul, és a programokon, tréningeken keresztül valósul meg.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás. Szolgálja a korrigáló, kompenzáló tartalmak, eljárások, terápiás

eszközök tervezését, megelőzheti a további – másodlagos – tünetek megjelenését. A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység során a fejlesztő programok készítésekor és elemzésekor elsődlegesen azt kell figyelembe venni, hogy a gyógypedagógiai nevelés, a terápiás eljárás és eszközrendszer miként tud vagy tudott hozzájárulni a pszichikai, a fiziológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzálásához, a funkcionális képességek csökkenéséből, a funkciók fejletlenségéből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentéséhez.

2.19.13. A halmozottan sérült enyhén értelmi fogyatékos tanulók oktatása

Az enyhe értelmi fogyatékosokhoz sok esetben társul más fogyatékosági típus is. A halmozottan sérült enyhén értelmi fogyatékosok oktatásában, nevelésében elsődleges szempont a társuló fogyatékosokra vonatkozó irányelvek figyelembevételével készített egyéni fejlesztési terv összeállítása más szakirányú gyógypedagógus, terapeuta, gyógypedagógiai tanár javaslatának kikérésével.

Kiemelt cél a szükséges gyógyászati segédeszközök, speciális fejlesztőeszközök és oktatástechnikai felszerelések balesetmentes és célszerű használatának, megóvásának megtanítása.

3. Jogszabálymutató

A Monori Ady Úti Általános Iskola Pedagógiai Programjában az alábbi jogszabályok rövidített elnevezéseit alkalmazzuk:

- **Nkt.:** 2011. évi CXCV. törvény – a nemzeti köznevelésről
- **EMMI Rend.:** 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet – a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- **Nat. Korm. rend.:** 110/2012. (VI.) Korm. rendelet – a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról

4. Melléklet

A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyanként, évfolyamonkénti követelményei

Vizsgakövetelmények az alsó tagozaton

Magyar nyelv és irodalom

Első évfolyam végén a tanterv nem határoz meg a továbbhaladáshoz szükséges feltételt, az első és második évfolyamot egy fejlesztési szakasznak tekinti.

Továbbhaladás feltételei MAGYAR NYELV ÉS IRODALOMBÓL 2. évfolyam

A tanuló:

- értse meg és hajtsa végre a szóbeli és írásbeli közléseket, utasításokat.
- adjon rövid, értelmes választ kérdésekre.
-
- alkalmazza a szokás szintjén a mindennapi kommunikáció alapformáit: köszönés, bemutatkozás, megszólítás, kérdezés, kérés, köszönetnyilvánítás, köszöntés a felnőttekkel és a társakkal való kapcsolatokban.
- igazolja a feldolgozott szövegek megértését kérdésekre válaszadással, tartalommondással (tanítói segítséggel)
- gyakorlás után folyamatosan tudja olvasni az ismert szöveget (kb. 10 mondat)
- szöveghűen tudjon elmondani 2 tanult memoritert.

A tanuló:

- ismerje a magyar ábécét.
- szavakat, neveket tudja a betűrendnek megfelelően sorba rendezni.
- tudja megkülönböztetni a magánhangzókat és mássalhangzókat.
- jelölje helyesen szóban és írásban a magánhangzók és mássalhangzók időtartamát.
- írja le helyesen másolással, tollbamondás után a szavakat, szószerkezeteket, két-három kijelentő és kérdő mondatot.
- írja biztos helyesírással a kiejtéssel megegyezően írt rövid szavakat.
- jelölje helyesen 20 begyakorolt szóban a j/ly-t.
- tudja a szavakat szótagolni, elválasztani.
- ismerje fel, nevezze meg és írja le helyesen a kijelentő és kérdő mondatot.
- ismerje fel és jelölje szavakban a szótövet és toldalékot.

Továbbhaladás feltételei MAGYAR NYELV ÉS IRODALOMBÓL 3. évfolyam

A tanuló:

- használja a tanult nyelvi fordulatokat konkrét beszédhelyzetben.
- tudja elmondani néhány összefüggő mondatból egyszerű szerkezetű mesék, elbeszélések eseményeit.
- tudjon megfogalmazni kérdéseket és válaszokat a feldolgozott művek témájával kapcsolatban.
- legyen képes rövid szöveg önálló (néma) olvasására.
- legyen képes igazolni az olvasott szöveg megértését szövegértő feladatok megoldásával.
- szöveghűen és helyes tagolással tudjon előadni 3 tanult memoritert.
- felkészülés után folyamatosan tudjon olvasni fél oldal terjedelmű, ismert témájú szépirodalmi és ismeretterjesztő szöveget.

A tanuló:

- tudjon írni 5-6 mondatból álló értelmes, összefüggő mondatot megadott vagy választott témáról, címadással.

A tanuló:

- képes legyen rendezett, tiszta írásképre
- tudja felismerni és megnevezni a igéket, a főneveket és a mellékneveket.
- tudja helyesen leírni a személyneveket, állatneveket, a lakóhely nevét.
- tudja helyesen leírni a begyakorlott szavakat kiejtés szerint, a szóelemzés alapján.
- tudja elválasztani az egyszerű és összetett szavakat.
- jelölje helyesen 25 begyakorolt szóban a j/ly-t

Továbbhaladás feltételei MAGYAR NYELV ÉS IRODALOMBÓL 4. évfolyam

A tanuló:

- beszéde érthető és folyamatos legyen a mindennapi kommunikációban.
- használja az udvarias beszédfordulatokat a mindennapi helyzetekben.
- tudja lényegre törően, értelmesen megfogalmazni a mondanivalóját.
- előzetes felkészülés után folyamatosan, pontosan és értelmezve tudjon olvasni fél oldal terjedelmű szöveget.
- legyen képes 15-20 soros szöveg önálló (néma) olvasására.
- legyen képes igazolni az olvasott szöveg megértését szövegértő feladatok önálló megoldásával: válaszadás, lényegkiemelés.
- tudja összekapcsolni magyar költők és írók nevéhez a megfelelő műveket, alkotásaik címét fel tudja eleveníteni.

A tanuló:

- képes legyen esztétikus és rendezett egyéni írásra
- helyesen írja le a mondatokat.
- tudjon írásban 6-8 összefüggő mondatot fogalmazni megadott témáról.
- legyen képes a szövegműfajnak és a témának megfelelő szókincs használatára.

A tanuló:

- ismerje fel és nevezze meg a mondatfajtákat.
- helyesen írja le a mondatfajtákat.
- tudja megnevezni a szavak szófaját a tanult szófajok esetében.
- tudja felismerni az egyalakú szavak szótövét, a tanult toldalékokat.
- tudja helyesen leírni a szavak toldalékos alakját.
- ismerje fel az igealakokat és az igekötős igéket.
- tudja helyesen leírni az igekötős igéket ismert szavak esetében.
- tudja helyesen írni a tulajdonnevek fajtáit.
- a földrajzi név, intézménynév, címek, márkanevek, díjak nevét a begyakorolt szavak esetében helyesen írja le
- ismerje fel a főnevek tárgyragját és a többes szám jelét.
- írja helyesen a mellékneveket és számneveket.
- jelölje helyesen 30 begyakorlott szóban a j/ly-t.

Matematika

Továbbhaladás feltételei MATEMATIKÁBÓL 2. évfolyam

Gondolkodási módszerek alapozása

A tanuló:

- tudja halmazok számosságát megállapítani és összehasonlítani;
- tudjon halmazokat képezni adott tulajdonság alapján;
- nevezze meg kiválogatott elemek közös tulajdonságát;
- legyen képes összefüggések megfigyelésére, leolvasására, megfogalmazására;
- tudja állítások igazságát eldönteni, igaz állításokat fogalmazni;
- legyen képes tárgyakat, számokat sorba rendezni adott szempont szerint;
- készítsen nyitott mondatot ábráról, szövegről, tegye igazzá behelyettesítéssel, próbálgatással;
- ismerje a szóveges feladat megoldásának menetét;
- ismerjen fel és képezzen számsorozatokot adott szabály alapján;
- összetartozó elempárok keresése.

Számtan, algebra

A tanuló:

- tudjon tárgyakat meg- és leszámolni egyesével, kettesével, ötösével, tízesével;
- ismerje a számok nevét és jelét 100-as számkörben;
- tudjon számokat összehasonlítani nagyság szerint, sorba rendezni 100-as számkörben;
- találja meg a számok helyét a számegyenesen;
- ismerje a számok egyes, tízes szomszédait;
- ismerje fel a számok összegalakját, különbségalakját, kéttényezős szorzatalakját, és hányados-alakját;
- tudja értelmezni az összeadást, kivonást, szorzást, osztást 100-as számkörben;
- végezze el az összeadást, kivonást, pótlást eszközhasználat nélkül 100-as számkörben;
- ismerje biztonságosan a szorzó- és bennfoglaló táblát;
- ismerje a maradékos osztást;
- ismerje fel a műveletek közötti kapcsolatokat;
- tudjon megoldani egyszerű szóveges feladatokat.

Geometria, mérés

A tanuló:

- ismerje fel a téglalapot, négyzetet;
- tudjon létrehozni testeket, síkidomokat másolással;
- tudjon alakzatokat csoportosítani, válogatni megadott szempont szerint;
- ismerje, használja a tanult szabvány mértékegységeket;
- végezzen gyakorlati méréseket a tanult szabvány mértékegységekkel;
- ismerje, használja helyesen a mérőeszközöket.

Továbbhaladás feltételei MATEMATIKÁBÓL 3. évfolyam

Gondolkodási módszerek alapozása

A tanuló:

- tudjon elhelyezni elemeket adott tulajdonságú halmazokba;
- ismerje az alaphalmaz, részhalmaz fogalmát;
- állapítsa meg egyszerű sorozatok szabályát, tudja folytatni az elkezdett sorozatot;
- tudjon megfogalmazni igaz, hamis állításokat, állítások igazságát eldönteni;
- tudjon egyszerű nyitott mondatokat kiegészíteni igazzá, hamissá, nyitott mondatok igazsághalmazát megkeresni kis véges alaphalmazon;
- értelmezzen egyszerű szöveges feladatokat, tudja az adatokat lejegyezni, megoldási tervet készíteni.

Számтан, algebra

A tanuló:

- Tudjon biztosan tájékozódni a tízes számrendszerben 1000-es számkörön belül.
- Helyesen írja, olvassa a számokat, bontsa azokat helyi érték szerint.
- Tudjon számokat nagyság szerint összehasonlítani, sorba rendezni.
- Ismerje a számok egyes, tízes, százaskörének szomszédait, tízesekre, századokra kerekített értékét.
- Tudja értelmezni, elvégezni a szóbeli összeadást, kivonást, szorzást és osztást.
- Tudjon szorozni, osztani 10-zel, 100-zal.
- Legyen jártas az írásbeli műveletek végzésében 1000-es számkörben (összeadás, kivonás, szorzás egyjegyű szorzóval).
- Becslést, ellenőrzést eszközként használja.
- Ismerje a helyes műveleti sorrendet több művelet esetén.
- Tudjon megoldani egyszerű szöveges feladatot a megoldási algoritmus alkalmazásával.

Geometria, mérés

A tanuló:

- Ismerjen fel egyszerű geometriai alakzatokat, nevezze meg néhány tulajdonságukat.
- Tudjon előállítani síkidomokat, testeket tevékenységgel.
- Ismerje és használja a mérőeszközöket és mértékegységeket gyakorlati mérések során.
- Tudjon megoldani szám és szöveges feladatokat a tanult mértékegységekkel (km, m, dm, cm, t, kg, dkg, g, hl, l, dl, cl, év, hónap, hét, nap, óra, perc, másodperc)

Továbbhaladás feltételei MATEMATIKÁBÓL 4. évfolyam

Gondolkodási módszerek alapozása

A tanuló:

- tudja halmazok számosságát megállapítani, összehasonlítani;
- tudja halmazokat képezni, kiválogatott elemek közös tulajdonságát megnevezni;
- legyen képes összefüggések felismerésére, megfogalmazására;
- tudja eldönteni állítások igazságtartamát, igaz, hamis állításokat fogalmazni;

- tudja megkeresni nyitott mondatok igazsághalmazát;
- ismerje és alkalmazza a szöveges feladatok megoldási algoritmusát;
- tudjon folytatni számsorozatot a felismert szabály alapján;

Számтан, algebra

A tanuló:

- tudjon biztosan tájékozódni a tízes számrendszerben 10 000-es számkörön belül;
- helyesen írja, olvassa a számokat, bontsa azokat helyi érték szerint;
- tudjon számokat nagyság szerint összehasonlítani, sorba rendezni;
- ismerje a számok egyes, tízes, száz, ezres szomszédait, tízesekre, százakra, ezrekre kerekített értékét;
- tudja értelmezni, megoldani a szóbeli összeadást, kivonást, szorzást és osztást;
- tudjon szorozni, osztani 10-zel, 100-zal, 1000-rel;
- ismerje a helyes műveleti sorrendet több művelet esetén;
- legyen jártas az írásbeli műveletek végzésében 10 000-es számkörben (összeadás, kivonás, szorzás kétjegyű szorzóval, osztás egyjegyű osztóval);
- becslést, ellenőrzést eszközként használja;
- tudjon megoldani egyszerű szöveges feladatot a megoldási algoritmus alkalmazásával.

Geometria, mérés

A tanuló:

- ismerjen fel egyszerű geometriai alakzatokat;
- ismerje fel az alakzatok geometriai tulajdonságait, válassza ki a megadott tulajdonságú alakzatokat;
- tudjon síkidomokat, testeket létrehozni adott feltételekkel;
- ismerje a kocka és a téglatest tulajdonságait (lapok, csúcsok, élek száma);
- ismerje és önállóan használja a mérőeszközöket és mértékegységeket gyakorlati mérések során;
- tudjon megoldani a tanult mértékegységekkel (km, m, dm, cm, mm, t, kg, dkg, g, hl, l, dl, cl, ml, év, hónap, hét, nap, óra, perc, másodperc) szám és szöveges feladatokat;
- tudja kiszámítani a téglalap és a négyzet területét.

Környezetismeret

Továbbhaladás feltételei KÖRNYEZETISMERETBŐL 3. évfolyam

A tanuló:

- tájékozódjon jól saját testén.
- tudja az irányokat helyesen használni a gyakorlatban.
- ismerje iskolája nevét és pontos címét, helyiségeit, rendeltetésszerű használatát.
- tudja elmondani saját lakcímét, szülei nevét, születési dátumát.
- ismerje a napszakokat, a hét napjait, a hónapok és az évszakok elnevezéseit és sorrendjét.
- konkrét esetekben tudja az élő az élettelenről megkülönböztetni.
- tudja megnevezni az emberi test főbb részeit.

- ismerje fel a környezete tárgyainak és élőlényeinek néhány érzékelhető tulajdonságait.
- ismerje a leggyakoribb közlekedési veszélyforrásokat, valamint azok elkerülésének módját.
- a megismert növényeket tudja leírni szóban.
- nevezze meg a tanult állatok néhány jellemző tulajdonságát.
- tudja, hogy az élőlények táplálkoznak, lélegeznek, szaporodnak, növekednek, fejlődnek, elpusztulnak.
- ismerje fel a növények részeit.
- tudja megkülönböztetni élőhelyük szerint a tanult állatokat.
- tudja, hogy az élőlények életben maradásához tápanyagokra, levegőre, vízre, megfelelő hőmérsékletre, fényre van szükség.
- ismerje a növények és az állatok legfontosabb hasonlóságait, lássa a táplálékuk megszerzése közötti különbséget.
- ismerje és alkalmazza az egészséges életmód alapvető elemeit az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében.
- tudja megkülönböztetni az egészséges és a beteg állapotot.
- ismerje fel, hogyan kerülhetők el a betegségek.
- tudja a mentők, tűzoltók, rendőrség telefonszámát, értesítésük módját.
- legyen képes felfedezni a városi és vidéki élet közötti különbségeket.
- vegye észre, hogy a helytelen emberi magatartás hogyan veszélyezteti az élőlények életét.

Továbbhaladás feltételei KÖRNYEZETISMERETBŐL 4. évfolyam

A tanuló:

- ismerje fel, nevezze meg és jellemezze a tanult életközösségek legjellemzőbb élőlényeit.
- értse az élőlények élőhelye, életmódja és testfelépítése közötti egyszerű összefüggéseket.
- tudja az élőlényeket a megfelelő csoportba besorolni. Ismerje ezeknek a csoportoknak a jellemző tulajdonságait.
- legyen képes a megismert élőlényekből egyszerű táplálékláncot összeállítani.
- lássa az emberi tevékenység és a természet veszélyeztetettsége közötti összefüggést.
- érezze át a természet védelmének fontosságát, cselekedjen a természet megóvása érdekében.
- ismerje az életünkhöz szükséges környezeti feltételeket.
- nevezze meg a környezetében tapasztalható környezetszennyező forrásokat, legyen tudatában azok egészségkárosító hatásával.
- legyen képes elemi szinten tájékozódni Magyarország domborzati térképén.
- tudja megnevezni a főváros nevét.
- tudjon irányokat meghatározni a fővilágtájak segítségével.
- tudja felsorolni a fővilágtájakat.
- találja meg lakóhelyét és nagytájainkat a domborzati térképen.
- nevezze meg a különbségeket az eltérő településtípusok között.
- ismerje fel a Földön kívüli térségek létét.

Vizsgakövetelmények a felső tagozaton

Magyar nyelv és irodalom

5. osztály

Magyar irodalom

- A tanuló legyen képes életkorának megfelelő tempóban olvasni a tk. prózai és verses szövegeit. Az ismert szövegeket tudja értelmezni.
- Tudjon felsorolni néhányat az év során tanult művek közül címmel és szerzővel együtt.
- Adott műcímhez tudjon szerzőt (író, költőt) rendelni, a tanult írók, költők nevéhez egy-egy mű címét társítani (Petőfi: János vitéz, Alföld, Egy estém otthon; Arany: Családi kör; Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk stb.)
- Ismerje és tudja vázlatosan elmondani Petőfi életét
- Ismerje és tudja elmondani a János vitéz, a Tündérszép Ilona, a Fehérló fia, A Pál utcai fiúk tartalmát.
- Ismerje az alábbi fogalmakat, tudja azok legfőbb sajátosságait: elbeszélő költemény, népdal, regény, mese, monda.
- Tudja felsorolni a szóképeket: metafora, hasonlat, megszemélyesítés, ismert szövegben tanári segítséggel ismerje fel őket.
- Tudja elmondani az alábbi műveket önállóan (memoríterek): Petőfi: János vitéz 1. fejezet / 1-6. vsz.; Az alföld (1-2.); Arany: Családi kör (1. vsz.)

Magyar nyelvtan

- A tanuló írása legyen rendezett, olvasható.
- Megfelelő tempóban írjon diktálás esetén.
- Kevés hibával másoljon 8-10 soros szöveget vagy 10-15 nehéz szót.
- Tudja, mit jelent a kommunikáció szó, mik a tényezői.
- Tudja felsorolni a beszélőszerveket.
- Ismerje a következőket: hangok felosztása, a magán- és a mássalhangzók felosztása.
- Ismerje a mély és magas magánhangzókat, a zöngés és zöngétlen mássalhangzókat.
- Tudja mi a hangrend törvénye, és azt ismerje fel a szavakban, ill. maga is tudjon példákat gyűjteni.
- Tudja felsorolni és alkalmazni a helyesírási alapelveket: a kiejtés, a hagyomány, a szóelemzés és az egyszerűsítés elvét.
- Ismerje az abc-t, a betűrendbe sorolás szabályait elsajátítva tudjon helyesen szótagolni.
- Tegyen különbséget egyjelentésű és többjelentésű szó között, legyen képes rokon értelmű kifejezéseket gyűjteni, ismerje fel az ellentétes jelentésű szavakat.
- Legyen képes egyszerűbb szavakat elemeire bontani (szótő + toldalék)

6. osztály

Magyar irodalom

- Mondák: fogalma, fajtái – egy monda tartalmának ismertetése

- Arany János: Toldi: a mű szerkezete, a főhős jellemzése, stílusa és verselése, az elbeszélő költemény fogalma, a cselekmény ismerete
- Népdalok és műdalok: költői képek és alakzatok felismerése
- Balladák: a ballada fogalma és jellemzői – egy ballada tartalma
- A történelmi regény: Gárdonyi Géza: Egri csillagok – a cselekmény ismertetése – a főszereplők jellemzése – a magyarok szerepének értékelése
- Fazekas Mihály: Lúdas Matyi – rövid tartalom
- Memoriterek: Arany: Toldi / Előhang, 1 ének 1-2. vsz. /A walesi bárdok 1-6. vsz. Csokonai Vitéz Mihály: A reményhez 1-2 vsz.

Magyar nyelvtan

- A tanuló rendelkezzen az 5. osztályban tanult nyelvtani-kommunikációs ismeretekkel.
- Ismerje fel a magánhangzókat, a mássalhangzókat, különböztesse meg a szóötvet és a toldalékokat, a helyesírási alapelveket.
- Szövegtípusok alkotása: élménybeszámoló, elbeszélés, jellemzés (10-12. mondat)
- Nyelvtani ismeretek: nagyobb szófaji csoportok és főbb sajátosságaik megnevezése: ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, névmások, igenevek, viszonyszók, mondatok.
- Helyesírás: Írása legyen jól olvasható, rendezett. Diktálás után a tanuló képes legyen hibáit kijavítani az írott szövegben. Az alapvető és gyakran használt tulajdonnevek helyesírása legyen hibátlan.

7. osztály

Magyar irodalom

- A tanuló legyen képes a szöveg értő olvasását biztosító olvasásra, továbbá az olvasott művek tartalmáról szabatosan beszámolni.
- Ismerje a reformkor legfőbb jellemzőit, tudja elhelyezni a korban, tudja íróit, költőit felsorolni.
- Tudja megfogalmazni, hogy mit tanultunk irodalomból a 7. osztályban, vagyis a tanult írókat, költőket, irodalmi alkotásokat tudja felsorolni
- Tudja felsorolni az irodalmi műnemeket és műfajokat (líra, epika, dráma- dal, elégia, epigramma, regény, novella, ballada, óda)
- Ismerje a következő költők életét vázlatosan a tk. szövegei alapján: Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, Petőfi Sándor, Arany János, Jókai Mór, Mikszáth Kálmán.
- Tudja megfogalmazni a következő fogalmak legfontosabb jegyeit: dal, epigramma, óda, himnusz, elégia, regény, ballada, novella
- Tudja a következő memoriterek: Himnusz, Szózat, Reszket a bokor, mert...
- Legyen tisztában a kijelölt kötelező olvasmány: Jókai Mór: A kőszívű ember fiai cselekményével, tudja felsorolni a főszereplőket.
- Ismerje és tudja elmondani a következő két Mikszáth-novella cselekményét: Bede Anna tartozása, A néhai bárány.
- Legyen képes egy 15-20 mondatból álló összefüggő írásbeli szöveget alkotni (leírás, elbeszélés leírással)

Magyar nyelvtan

- Rendelkezzen a tanuló a 6. osztályban tanult nyelvtani ismeretekkel. ismerje fel a következő szófajokat: főnév, melléknév, számnév, névmás, igék, névelő. Ismerje a névszók fogalmát.

- Tudja felsorolni az alárendelő szószerkezetek fajtáit (tárgyas, jelzős, határozós), ismerje a mondatrészek jelölését (aláhúzási módját, jelölését az ágrajzban)
- Tudja elmondani az állítmány fajtáit, az alany és az állítmány kérdéseit.
- Ismerje fel az alanyt, az igei és a névszói állítmányt.
- Tudja elmondani a tárgyas szószerkezet kérdését.
- Ismerje fel a határozós szószerkezetek gyakoribb fajtáit. hely, idő, ok, cél, eszköz, társ, mód, állapot, szám, részes, ismerje jelölésük módját.
- Ismerje fel a következő jelzőket: minőség, mennyiség, birtokos.
- Írása legyen olvasható, rendezett. diktálás után írt szövegben legyen képes a hibáit javítani.
- Az alapvető és gyakran használt tulajdonneveket írja hibátlanul.

8. osztály

Magyar irodalom

- A tanuló legyen képes a szöveg értő olvasását biztosító olvasásra, az olvasott szöveg tartalmának elmondására.
- Szövegalkotás: önéletrajz írása minta alapján
- Tudja elmondani, hogy mit tanultunk irodalomból 8. osztályban, vagyis felsorolni az írók, költők nevét, tudjon említeni 8. osztályban tanult irodalmi alkotásokat.
- Tudja a már tanult irodalmi műfajokat műnemek szerint elrendezni (líra, epika, dráma – dal, elégia, epigrama, regény, novella, ballada, óda)
- Ismerje a következő költők életét vázlatosan, a tk-ben lévő szöveg alapján: Ady Endre, Móricz Zsigmond, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, Tóth Árpád, Juhász Gyula, József Attila, Radnóti Miklós, Tamási Áron.
- Legyen tisztában az új fogalmakkal: szimbólum, lélektani novella
- Tudjon 3 idén tanult költeményt (szabadon választható)
- Tudja elmondani Móricz Zsigmond: Hét krajcár című novellájának tartalmát.
- Tudjon az alábbi irodalmi alkotásokról legalább 10-12 összefüggő mondatot mondani:
- Ady Endre. A föl-földobott kő, Lédával a bálban, Őrizem a szemed;
- Móricz Zsigmond: Hét krajcár
- Tóth Árpád: Körúti hajnal
- Juhász Gyula: Milyen volt..., Anna örök
- József Attila: Tiszta szívvel, Születésnapomra
- Radnóti Miklós: Nem tudhatom

Magyar nyelvtan

- Rendelkezzen a tanuló az előző években szerzett nyelvtani ismeretekkel minimális szinten.
- Ismerje fel a mondatokat a beszélő szándéka szerint, az írásjeleket helyesen alkalmazza a mondatok végén.
- Tudja megkülönböztetni az egyszerű és az összetett mondatokat.
- Tudja elmondani az alárendelő összetett mondatok ismérveit, fajtáit, egyszerűbb összetett mondatot tudjon ábrázolni.
- ismerje a mellérendelő összetett mondatok fajtáit, jeleit, néhány kötőszót, és tudjon elemezni egyszerűbb mellérendelő összetett mondatot.
- Írásképe legyen olvasható, áttekinthető.

- Tudjon szöveget leírni hallás után, 10-15 mondatot kb. 10 perc alatt. Írástempója legyen megfelelő.
- Az alapvető tulajdonneveket írja helyesen.
- Ismerje a mondatvégi és mondatközi írásjeleket, tudja kis hibával alkalmazni.

Matematika

5. évfolyam

Gondolkodási módszerek	Halmazok értelmezése és alkalmazása
Természetes számok	A számok helyes leírása és olvasása, számegyenesen való ábrázolása, két szám összehasonlítása a milliós számkörben. Összeadás, kivonás, szorzás többjegyűvel, osztás kétjegyűvel a természetes számok körében.
Egész számok	Számok helyes leírása, értelmezése, a való élethez való kapcsolata, számegyenesen való ábrázolása, ellentett és abszolút érték fogalma. Egész számok összeadása és kivonása.
Közönséges törtek	A számok helyes leírása, tört rész ábrázolása. Egyszerűsítés, bővítés. Egyjegyű pozitív nevezőjű törtek összeadása, kivonása. Egyjegyű pozitív nevezőjű törtek szorzása, osztása természetes számmal.
Tizedes törtek	A számok helyes leírása. Tizedes törtek összeadása és kivonása. Tizedes törtek szorzása és osztása természetes számmal.
Descartes-féle koordináta rendszer	Konkrét pontok ábrázolása és pontok koordinátáinak leolvasása a derékszögű koordináta-rendszerben.
Geometria, mérés	Körző, vonalzó, szögmérő helyes használata. Párhuzamos és merőleges egyenesek rajzolása. Szögek mérése és rajzolása. Síkidomok rajzolása. Kerület, terület fogalma. Téglalap (négyzet) kerületének és területének kiszámítása konkrét esetekben. Hosszúság, terület mértékegységeinek ismerete, egyszerűbb átváltások; a térfogat, az űrtartalom, az idő és a tömeg mértékegységei. Kocka és téglalap tulajdonságai.
Valószínűség, statisztika	Két szám számtani közepének (átlagának) meghatározása.

6. évfolyam

Gondolkodási módszerek	Egyszerű, matematikailag is értelmezhető hétköznapi szituációk megfogalmazása írásban.
Természetes számok	Összeadás, kivonás, szorzás többjegyűvel, osztás kétjegyűvel a természetes számok körében. Oszthatósági szabályok (2-vel, 3-mal, 4-gyel, 5-tel, 9-cel, 10-zel). Prímtényezős felbontás. Legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös meghatározása egyszerűbb esetekben.
Egész számok	Alapműveletek egész számokkal.
Racionális számok	Tört, tizedes tört, negatív szám fogalma. Számok átírása különböző alakokba (tört, tizedes tört). Műveletek közös törtek és tizedes törtek körében. Műveletek helyes sorrendje, zárójel használata.
Arányosság, százalékszámítás	A mindennapi életben felmerülő egyszerű, konkrét arányossági feladatok megoldása következtetéssel. Grafikonok leolvasása. Arányos osztás, az egészből a részek kiszámítása. A százalék fogalma, a százaléérték kiszámítása.
Geometria, mérés	A pont, szakasz és egyenes fogalmának helyes használata. Pont tengelyes tükröképének megszerkesztése. Adott távolság felmérése, szakasz másolása, szakaszfelező merőleges szerkesztése; szögmásolás, szögfelezés. Háromszögek oldalainak, szögeinek, csúcsainak betűzése, összefüggések a belső és külső szögek között, fajtái szögek és oldalak szerint. A szimmetrikus háromszögek tulajdonságai. Kerület, terület fogalma, téglalap, négyzet, háromszög és derékszögű háromszög kerülete és területe. Hosszúság, terület, térfogat, tömeg, idő és űrmérték mértékegységeinek ismerete, mértékváltás.
Valószínűség, statisztika	Néhány szám számtani közepének (átlagának) meghatározása.

7. évfolyam

Gondolkodási módszerek	Halmazok uniója, metszete és részhalmaza. Logikai „és”, „ha”, „akkor”, „nem”, „van olyan”, „minden” állítások igazságának eldöntése.
Egész számok	Prímszám, összetett szám, prímtényezős felbontás. Legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös meghatározása. Számok pozitív egész kitevőjű hatványai, 1-nél nagyobb számok normál alakja.
Racionális számok	Alapműveletek a racionális számok körében kis abszolút értékű számokkal Műveletek helyes sorrendje, zárójelhasználat.
Arányosság, százalékszámítás	Egyenes és fordított arányosság felismerése és alkalmazása egyszerű, konkrét feladatokban. Egyszerű százalékszámítási feladatok (érték, alap és láb kiszámítása).
Algebrai kifejezések	Egynemű algebrai kifejezések felismerése, összevonása; helyettesítési érték kiszámítása. Egyszerűbb elsőfokú egyenletek megoldása és ellenőrzése
Függvények, összefüggések, sorozatok	Lineáris függvények ábrázolása értéktáblázattal egyszerű esetekben. Egyszerű sorozatok folytatása adott szabály szerint; néhány taggal megadott sorozat esetén szabály(ok) keresése.
Geometria, mérés	Adott pont középpontos tükrképének a megszerkesztése. Síkidomok, sokszögek tulajdonságai (párhuzamos és/vagy egyenlő oldalak, egyenlő és/vagy társszögek, átlók, tengelyes és/vagy középpontos szimmetria). Háromszögek és négyszögek belső és külső szögösszege. A kör, a kör kerülete és területe. Mértékváltás (hosszúság, terület, térfogat, tömeg, űrtartalom, idő). Háromszög és négyszög alapú egyenes hasábok, valamint a forgáshenger felismerése, jellemzése.
Valószínűség, statisztika	A gyakoriság fogalma. Egyszerű grafikonok olvasása, készítése.

8. évfolyam

Gondolkodási módszerek	Szabatos, pontos írásbeli és szóbeli fogalmazás. Szövegértelmezés egyszerű esetekben. A tanult halmazműveletek felismerése két egyszerű, konkrét halmaz esetén.
------------------------	---

	Sorba rendezés, kiválasztás legfeljebb 4-5 elem esetén, az összes eset felsorolása.
Számтан, algebra	Alapműveletek helyes sorrendű elvégzése egyszerűbb esetekben a racionális számkörben. Egyszerű algebrai egész kifejezések helyettesi értékének kiszámítása. Elsőfokú egyenletek megoldása. Egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel, egyenlettel.
Összefüggések, függvények, sorozatok	Az $f(x) = a \cdot x + b$ függvény ábrázolása konkrét racionális együtthatók esetén. Számтani sorozatban a szabály felismerése, a sorozat folytatása.
Geometria	Háromszög és négyszög alapú egyenes hasábok felszíne és térfogata. Adott pont eltolása adott vektorral. Kicsinyítés és nagyítás felismerése hétköznapi szituációkban. Pitagorasz-tétel ismerete, alkalmazása (bizonyítás nélkül).
Valószínűség, statisztika	Relatív gyakoriság. Leggyakoribb és középő adat meghatározása kisszámú konkrét adathalmazban. Grafikonok készítése, olvasása egyszerű esetekben.

Történelem

5. évfolyam

Egyetemes történelem

- Tudja megkülönböztetni a történelem forrásait és példákat mondani eszköz és szerszám kategóriában.
- Legyen képes néhány mondatban bemutatni az ősember életét.
- Ismerje fel térképen az ókori kelet államait és tudjon példát mondani találmányaikra.
- Képről tudja megkülönböztetni a görög és római isteneket, császárokat.
- Ismerje a két görög városállam hasonlóságait és különbségeit.
- Fel tudja sorolni Hazánk római kori településeit.
- A görög-perzsa és római-pun háborúk eseménytörténete.

Magyar történelem

- Tudja felsorolni az ősmagyarok vándorlási útvonalát, a kalandozások legfontosabb jellemzőit.
- Minden király legfontosabb intézkedéseit ismerje.
- Időrendi sorrendbe tudja helyezni a tanult királyokat

6. évfolyam

Egyetemes történelem

- Amerika történelmének ismerete az USA megalakulásáig.
- Angol polgárháború eseménytörténete
- Franciaország jellemzői a napkirály uralkodása alatt

- Felvilágosodás jellemzői
- Francia forradalom eseménytörténetének ismerete
- Napóleon uralkodása, háborúi

Magyar történelem

- Károly Róbert, Nagy Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Mátyás uralkodásának jellemzői
- Időrendi sorrendbe tudja helyezni a tanult királyokat.
- Hunyadi János török ellenes hadjáratainak bemutatása.
- A két és három részre szakadt ország jellemzői.
- Török és Habsburg ellenes küzdelmek csoportosítása.
- Rákóczi szabadságharc eseménytörténete
- Mária Terézia és II. József uralkodásának összehasonlítása
- A reformkor jellemzői és alakjainak bemutatása
- Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc eseménytörténete

7. évfolyam

Egyetemes történelem

- Német és olasz egység
- Amerikai polgárháború
- Ipari forradalom
- Az első világháború előzményei, menete és következményei
- Nagy gazdasági világválság
- Európai diktatúrák összehasonlítása

Magyar történelem

- A második világháború előzményei, menete, következményei
- Holocaust
- Dualizmus jellemzői
- A kiegyezés
- Részvétel az első világháborúban
- Ország története a Horthy korszak előtt
- A Horthy korszak miniszterelnökei
- Részvétel a második világháborúban.
- Magyar holokauszt, roma holokauszt

8. évfolyam

Egyetemes történelem

- A kétpólusú világ kialakulása.
- Az 1947-es párizsi békeszerződések.
- Izrael Államának létrejötte.
- A zsidó állam újkori szerepe a világban.
- A kettéosztott Európa.
- A NATO és a Varsói Szerződés születése.
- Válságócok és fegyveres konfliktusok a hidegháború korában
- A gazdaság két útja: piacgazdaság és tervgazdaság.
- Az életmód változása, a populáris kultúra kialakulása és terjedése a világban.

- Tudományos és technikai forradalom.
- Fegyverkezési verseny és űrprogram.
- A nyugati integráció.
- Az enyhülés kezdetei.
- Az európai szovjet típusú rendszer összeomlása.
- A rendszerváltó Közép-Kelet-Európa.
- Németország egyesülése.
- Az Európai Unió létrejötte és működése.
- A Szovjetunió és Jugoszlávia felbomlása.
- Az iszlám országok világpolitikai szerepe és a nemzetközi terrorizmus erősödése.
- A közelmúlt háborúi, válságócai (Közel-Kelet, Afganisztán, Irak, Irán).
- A globális világ sajátosságai, globalizáció előnyei és hátrány
- A hidegháború kialakulása és jellemzői.
- Európai unió megalakulásának és bővülésének története
- Szovjetunió felbomlásának okai
- Németország egységesülésének folyamata
- Példák a 20. századi háborúkra.

Magyar történelem

- Magyarország 1945–1948 között.
- Kommunista diktatúra:
- A Rákosi –rendszer kialakulása és működése.
- A személyes szabadság korlátozása, a mindennapi élet az ötvenes években.
- Hazánk útja a forradalomig.
- Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc.
- Az 1956 utáni kádári diktatúra, a megtorlás időszaka.
- A kádári konszolidáció. Élet a „legvidámabb barakkban”.
- A pártállam csődje és a rendszer lazulásának kezdetei.
- A demokratikus jogállam megteremtése.
- Magyarország csatlakozása a NATO-hoz és az Európai Unióhoz.
- A gazdasági élet és a jogi intézményrendszer a mai Magyarországon.
- A magyarországi nemzetiségek és etnikai kisebbségek.
- A cigány (roma) népesség helyzete.
- A határon túli magyarság sorsa a rendszerváltozást követően.
- Szokás, hagyomány, illem, erkölcs.
- A jogi szabályozás sajátosságai.
- Jogok és kötelességek.
- Az alapvető emberi jogok. A gyermekek jogai, diákjogok.
- Egyenlőség és egyenlőtlenségek a társadalomban.
- Magyarország 1945-47
- Rákosi és Kádár korszak összehasonlítása
- 1956-os forradalom eseménytörténete
- Határon túli magyarság története.
- Rendszerváltás folyamata
- Magyar alkotmány
- Gyermeki jogok

- Parlamentáris demokrácia jellemzői
- A mai országgyűlés működése
- A pénz szerepe

Angol nyelv

4.ÉVFOLYAM

Hallott szöveg értése:

- a tanuló megért
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid kérést, utasítást, arra cselekvéssel válaszol;
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid kérdést.

Beszédkésztség:

- a tanuló
- egy szóval vagy hiányos, egyszerű mondatban válaszol az ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésre;
- ismert dolgokat megnevez;
- néhány mondókát, verset, dalt reprodukál.

Olvasott szöveg értése:

- a tanuló
- felismeri a tanult szavak írott alakját;
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatot megért;
- ismert nyelvi elemekből álló egymondatos szövegben fontos információt megtalál.

Íráskésztség:

- a tanuló helyesen lemásol ismert szavakat

5.ÉVFOLYAM

Hallott szöveg értése:

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel kifejezett kérést, utasítást megért, arra cselekvéssel válaszol;
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket megért;
- ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűr.

Beszédkésztség:

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű mondatban válaszol;
- tanult minta alapján egyszerű mondatokban közléseket fogalmaz, kérdéseket tesz fel;
- tud egyszerű utasításokat adni, felszólítani.
- megértési probléma esetén segítséget kér, egyszerű kívánságokat, kéréseket megfogalmaz.
- tud élményekről mesélni, ismert témákban párbeszédet folytatni

Olvasott szöveg értése:

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatokat elolvas;
- ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokból álló szövegben fontos információt megtalál;
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokból álló szöveg lényegét megérti.
- képes megfelelő szó- és mondathangsúllyal tartalmilag tagoltan olvasni és a szöveghez kérdéseket feltenni.

Íráskészség

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatokat helyesen leír;
- egyszerű közléseket és kérdéseket tanult minta alapján írásban megfogalmaz.
- tud egyszerű meghívót, üdvözlőlapot, képeslapot írni.
- Képes írásban bemutatkozni, rövid levelet írni.

6.ÉVFFOLYAM

Hallott szöveg értése:

A tanuló

- utasításokat megért, azokra cselekvéssel válaszol;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket megért;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűr;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szöveg lényegét megérti.

Beszédkésztség:

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrába rendezett mondatokban válaszol;
- jórészt tanult minta alapján egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz,
- kérdéseket tesz fel;
- megértési probléma esetén segítséget kér;
- ismert és tárgyalt témákban rövid párbeszéd lefolytatására képes.

Olvasott szöveg értése:

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat elolvas;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegben fontos információt megtalál
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokból álló szöveg lényegét megért.
- a nyelvtanilag és lexikailag ismert szövegeket folyékonyan olvassa.
- a kérdésekre adott válasszal bizonyítja a szövegértést.

Íráskészség:

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat helyesen leír;
- egyszerű közléseket és kérdéseket tanult minta alapján írásban megfogalmaz;
- egyszerű, strukturált szöveget (baráti üzenet, üdvözlés) létrehoz.
- SMS, e-mail írására képes.

7.ÉVFOLYAM

Hallott szöveg értése:

A tanuló

- megérti az utasításokat, azokra cselekvéssel válaszol;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket, eseményeket megért;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűri;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szöveg lényegét megért; ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből kikövetkezteti.

Beszédalkészség:

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrákba rendezett mondatokban válaszol;
- egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz,
- kérdéseket tesz fel,
- megértési probléma esetén segítséget kér;
- részt vesz egyszerű párbeszédben,
- beszélgetést kezdeményez, befejez
- eseményeket mesél el,
- hétköznapi témákról beszélgetést folytat,
- saját gondolatait szóban kifejezi.

Olvasott szöveg értése:

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget elolvas;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegben fontos információt megtalál;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveg lényegét megérti;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokból álló szöveg lényegét megérti;
- egyszerű, képekkel illusztrált szöveget megért;
- ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott szövegben kikövetkezteti.
- ismeretlen irodalmi vagy tényközlő szöveget értelmes, helyes tempóban és hangsúllyal elolvas.

Íráskészség

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget helyesen leír;
- egyszerű közléseket és kérdéseket írásban megfogalmaz;
- egyszerű, strukturált szöveget (baráti üzenet, üdvözlés) létrehoz;
- ismert struktúrák felhasználásával tényszerű információt közvetítő szöveget ír.
- helyesen alkalmazza a módbeli segédigéket.

8.ÉVFOLYAM

Hallott szöveg értése:

A tanuló

- utasításokat megért, azokra cselekvéssel válaszol;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket, eseményeket megért;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kb. 100 szavas szövegből fontos információt kiszűr;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel, megfogalmazott kb. 100 szavas szöveg lényegét megérti;
- ismeretlen nyelvi elem jelentését jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kb. 100 szavas szövegből kikövetkeztetni;
- jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott kb. 100 szavas szövegben képes a lényeges információt a lényegtelenről elkülöníteni.

Beszédkésztség:

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrákba rendezett mondatokban válaszol;
- egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz,
- kérdéseket feltesz,
- eseményeket elmesél;
- megértési probléma esetén segítséget kér;
- egyszerű párbeszédben részt vesz,
- képes angol nyelven kapcsolatot teremteni, kívánságot kifejezni, tájékoztatást adni,
- fenntartja a beszélgetést, pl. új témát kezdeményez,
- képes az állásfoglalásra,
- érthetően beszél.

Olvasott szöveg értése

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveg lényegét megérti;
- ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott szövegben kikövetkezteti;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szöveget elolvas;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegben fontos információt megtalál;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szöveg lényegét megérti;

- egyszerű történetet megérteni; jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott kb. 100 szavas szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkezteti;
- jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegben a lényeges információt a lényegtelenről elkülöníti,
- a szövegeket érthető, értelemszerű hangsúlyozással, folyékonyan olvassa,
- képes beszámolni és véleményt nyilvánítani olvasmányélményeiről

Íráskészség

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget helyesen leír;
- egyszerű közléseket és kérdéseket írásban megfogalmaz;
- egyszerű, strukturált szöveget (üzenet, üdvözlét, baráti levelet) létrehoz;
- ismert struktúrák felhasználásával tényszerű információt közvetítő kb. 50 szavas szöveget ír;
- kb. 50-70 szavas jellemzést, beszámolót ír,
- saját gondolatait írásban képes kifejezni,
- tud rövid magánlevelet írni, ismeri és alkalmazza a tartalmi és formai jegyeket.

Digitális kultúra

5. ÉVFOLYAM

1. félév

I. Hardver alapok: az adatok bevitele, adatok megjelenítése (elmélet)

- A főbb egységek, perifériák és működési elvük ismerete, önálló használata
- Monitorok: RGB, képátló, inch, felbontás, pixel fogalma; monitorok fajtái
- Nyomtatók fajtái, működési elvük
- Egér fajtái, beállítási lehetőségei
- Billentyűzet: vezérlőbillentyűk, funkcióbillentyűk, gépeléshez használható billentyűk, navigációs billentyűk, numerikus billentyűk

II. Szövegszerkesztési alapismeretek (gyakorlat)

- Szöveg begépelése, a dokumentum egy részének kijelölése
- Az elkészült munkák mentése adott helyre, azok visszatöltése
- Szöveg javítása, módosítása több módon
- Karakterek, szavak formázása (betűtípus, betűstílus, betűméret)
- A különleges karakterek beszúrása (szimbólumok)
- Bekezdések formázása (igazítás, behúzás, térköz)
- Felsorolás, számozás
- Adott szöveghez képek keresése, beszúrása, formázása

2. félév

III. Adatok kódolása, tárolása, adatfeldolgozás (elmélet)

- Jelek, jelkészletek, kódolás
- Memória, tárolókapacitás, bájt; a bájt többszörösei
- Háttértárak szerepe, fajtái
- Az USB kulcs kezelés szabályai
- Algoritmus: különféle formákban megfogalmazni a hétköznapi életben és az iskolában előforduló események, tevékenységek algoritmizálható részleteit

- Processzor és feladatai

IV. Prezentációkészítés – alapszint (gyakorlat)

- A bemutató készítő program egyszerű lehetőségeinek ismerete
- Az elkészült munkák mentése adott helyre, azok visszatöltése
- Több diából álló bemutató készítése adott témával kapcsolatban
- A bemutató formázása (dia háttér, betűformázás, animáció, áttűnés)

6. ÉVFOLYAM

1. félév

I. Az operációs rendszer, fájlkezelés (elmélet, gyakorlat)

- Az operációs rendszer fogalma, és legfontosabb feladatai
- Fájl fogalma, jellemzői
- Fájl és mappaműveletek (könyvtárszerkezet kialakítása, mappa és fájl keresése, másolása, mozgatása, törlése)
- Intéző és Total Commander

II. Szövegszerkesztés – középhaladó szint (gyakorlat)

- Szöveg begépelése, kijelölése, javítása, mentése, visszatöltése
- Karakterformázás (betűtípus, betűstílus, betűméret)
- A különleges karakterek beszúrása (szimbólumok)
- Bekezdések formázása (igazítás, behúzás, térköz)
- Felsorolás, számozás
- Képek keresése, beszúrása, formázása
- Adatok táblázatos elrendezése
- Táblázat formázása (oszlopszélesség, szegély és mintázat)
- Űrlap készítése

2. félév

III. Programozás Logo nyelven – középhaladó szint (gyakorlat)

- Az algoritmus hétköznapi fogalmának ismeret
- Néhány lépéses algoritmus megértése
- A Logo programozási nyelvben egyszerű algoritmus alkalmazása, a teknőc tudatos irányítása
- Ismétlődést tartalmazó rajz készítése Logo környezetben
- Logo nyelven paraméteres eljárásokat létrehozása

IV. Prezentációkészítés – középhaladó szint (gyakorlat)

- A bemutató készítő program egyszerű lehetőségeinek ismerete
- Több diából álló bemutató készítése tantárgyi problémával kapcsolatban
- A bemutató formázása (dia háttér, betűformázás, animáció, áttűnés)
- PPT bemutatása előadás formájában

7. ÉVFOLYAM

1. félév

I. A számítógép és környezete (elmélet)

- A számítógép főbb egységei, perifériák és működési elvük; a perifériák és a központi egység kapcsolata
- Processzor, memória, háttértárak
- Bit és bájt; kettes számrendszer; bájt többszörösei
- A számítástechnika története, Neumann János

II. Prezentációkészítés –haladó szint (gyakorlat)

- Több diából álló bemutató készítése tantárgyi problémával kapcsolatban
- Bemutató formázása (dia háttér, betűformázás, képek formázása, videó, hang beszúrása, animáció, áttűnés)
- Hiperhivatkozások használata
- PPT bemutatása előadás formájában

2. félév

III. Excel táblázatkezelés – alapszint (gyakorlat)

- A táblázatkezelő program egyszerű lehetőségeinek ismerete (a táblázat felépítése, gyorsformázása)
- A táblázat beszúrása, szöveg formázása, szegélyez és rács, háttér kialakítása, cellák beszúrása, törlése, mentés
- Képletek (automatikus újraszámítás, képlet másolása)
- A relatív és abszolút cellahivatkozás
- Diagramok készítése (az adatok arányának és változásának szemléltetése)
- Statisztikai számítások, függvények

8. ÉVFOLYAM

1. félév

I. A hétköznapi információs társadalma (elmélet)

- A számítástechnika „újabbkori” története, fejlődésének várható tendenciái
- Hogyan változtatta, változtatja meg az informatika a mindennapjainkat
- Az internet használatával kapcsolatos kihívások: számítási felhő, webáruházak
- Adatbiztonság és adatvédelem
- A szoftverek csoportosítása
- A szoftverek tulajdonjogával kapcsolatos ismeretek
- A programok telepítésével kapcsolatos tudnivalók

II. Szövegszerkesztés – haladó szint (gyakorlat)

- Táblázatok készítése és formázása
- Adatok táblázatos elrendezése tabulátorokkal
- Egyenletszerkesztő
- Nagyobb méretű dokumentumok: stílus, tartalomjegyzék, élőfej, élőláb, oldalszám, lábjegyzet

2. félév

III. Prezentációkészítés – haladó szint (gyakorlat)

- Adott minta és leírás alapján bemutató készítése

IV. Excel táblázatkezelés – középhaladó szint (gyakorlat)

- Képletek felírása
- Függvények alkalmazása
- Diagramok készítése, a diagramtípusok helyes alkalmazása
- A táblázatkezelő programok alkalmazása gyakorlati problémák megoldásában:
 - statisztikai feladatok
 - százalékszámítás
 - pénzügyi számítások
 - dátum- és időkezelés
- Kitekintés a szövegszerkesztők és prezentációkészítők kapcsolódó szolgáltatásaira

Természettudomány

5. évfolyam

A tanuló:

- legyen képes a természeti formák, élőlények, egyszerű jelenségek, folyamatok megfigyelésére, tapasztalatainak összegzésére és ismertetésére,
- legyen képes az élő és élettelen világ ok-okozati összefüggéseinek felismerésére, példákkal történő illusztrálására
- ismerje a térkép ábrázolásmódja és a valóság közötti kapcsolatot,
- a térkép jelkulcsának használatával igazodjon el – elemi szinten – Magyarország domborzati, vízrajzi, közigazgatási térképein,
- ismerje az időjárás elemét, – fogalmazza meg, milyen az aktuális időjárás, 17
- tudjon különbséget tenni az időjárás és az éghajlat között,
- ismerje hazánk éghajlatának jellemzőit,
- ismerje fel a legfontosabb felszínformákat a valóságban és a térképen,
- tudjon példákat mondani a hazai nagytájak természeti-, társadalmi-, környezeti értékeire
- legyen képes felismerni, megnevezni az őszi és a tavaszi kertben megismert élőlényeket,
- ismerje és hasznosítsa a gyümölcs- és zöldségfélék táplálkozásban betöltött szerepét, fogyasztásuk egészségügyi szabályait,
- ismerje fel és tudja jellemezni a megismert állatok küllemét, testfelépítését, életmódját és az emberhez való kapcsolatát,
- ismerje a háziállatok tenyésztésének célját és az egészséges állattartás ismérveit,
- rendelkezzen a növényi és állati termékek fogyasztásának elemi egészségügyi ismereteivel és gyakorlatával, – értse és tudja, hogy élő és élettelen környezetének állapotáért ő is sokat tehet.

6. évfolyam

A tanuló:

- tudja felsorolni, a földgömbön megmutatni a kontinenseket, óceánokat,
- helyezze el Magyarországot Európában és a mérsékelt éghajlati övezetben,
- ismerje a Föld gömb alakja és az éghajlati övezetek kialakulása közötti oksági összefüggést,
- tudja megmagyarázni a Föld tengely körüli forgásával a nappalok-éjszakák váltakozását,
- ismerje fel a Föld Nap körüli keringése (a tengelyferdeség) és az évszakok kialakulása közötti összefüggést,
- ismerje a felszín, az éghajlat és a folyók jellemzői közötti összefüggéseket,
- ismertesse a víz körforgásának, a külső erők munkájának folyamatait,
- ismerjen fel néhány jellemző kőzetet,
- ismerje Magyarország nagytájainak leglényegesebb jellemzőit,
- használja a térképet egyszerű földrajzi ismeretek megszerzésére,
- tudja használni a földrajzi fókuszot és a térkép névmutatóját,
- ismerje a hazai életközösségek területi elhelyezkedését, az élőhelyek környezeti tényezőit, életfeltételeit,
- ismerje fel, nevezze meg, és a megismerési algoritmusok segítségével tudja jellemezni hazánk életközösségeinek néhány jellemző élőlényét,

- tudjon egyszerű táplálékláncokat összeállítani erdő, vízpart életközösségéből,
- lássa a természet védelmének fontosságát.,
- tisztában legyen a serdülőkori változásokkal,
- ismerje a női és a férfi testfelépítését, hasonlóságát és különbségeit,
- tudja saját szavaival elmagyarázni a kulcsszavakat, fogalmakat.

A továbbhaladáshoz szükséges topográfiai fogalmak: Aggteleki-karszt, Alföld, Alpokalja, Ausztria, Bakony, Börzsöny, Budai-hg., Bükk, Cserhát, Dunántúli-dombság, Dunántúli-khg., Duna–Tisza-köze, Dunazug-hegység, Északi-khg., Hortobágy, Horvátország, Kárpát-medence, Kékes, Kisalföld, Kiskunság, Mátra, Mecsek, Mezőföld, Nagykunság, Románia, Somogyi-dombság, Soproni-hg., Szerbia, Szlovákia, Szlovénia, Tiszántúl, Velencei-hg., Vértes, Visegrádi-hg., Zalai-dombság, Zempléni-hg. Balaton, Dráva, Duna, Fertő tó, Kis-Balaton, Körös, Maros, Mohácsi-sziget, Rába, Sajó, Sió, Szigetköz, Tisza, Tisza-tó, Velencei-tó, Zagyva, Zala, Aggteleki N. P., Balaton-felvidéki N. P., Budapest, Debrecen, Győr, Hortobágyi N. P., Kiskunsági N. P., Kőszeg, Miskolc, Pécs, Siófok, Sopron, Szeged. Afrika, Atlanti-óceán, Ausztrália, Antarktiszt, Amerika, Ázsia, Csendes-óceán, Eurázsia, Európa, Fekete-tenger, Földközi-tenger, Indiai-óceán, Jeges-tenger, Kaszpi-tenger. Alpok, Kárpátok, Urál. Erdély, Észak-, Nyugat-, Dél-, Kelet- és Közép-Európa, Felvidék, Kárpátalja, Vajdaság. Baktérítő, Déli-sark, Déli-sarkkör, Egyenlítő, Északi-sark, Északi-sarkkör, Ráktérítő.

Biológia

7. évfolyam

A tanulók:

- ismerjék a trópusi esőerdők, a trópusi lombhullató erdők, a szavannák és a sivatagok földrajzi helyét, éghajlatát, talaját;
- legyenek képesek a hazai és a forróövi erdők és füves területek hasonlóságainak és különbségeinek a megállapítására;
- tudják a forró övezet életközösségeihez tartozó jellemző fajok nevét, küllemét,
- állítsanak össze a megismert fajokból minél több táplálkozási láncot;
- ismerjék a megismert élőlénycsoportok közös jellemzőit,
- értsek az élőlények alkalmazkodását a környezethez, lássák a környezet – szervezet – életmód összefüggéseit;
- lássák be az életközösségek további pusztulásának megakadályozására tett intézkedések fontosságát;
- ismerjék a keménylombú erdők, a bükkösök, a tölgyesek, a tajga és a préri földrajzi helyét, éghajlatát, talajviszonyait;
- ismerjék az erdők szintjeit, és a különböző erdők hasonlóságainak, különbségeinek okait;
- ítélik meg realisan a mérsékelt éghajlati övezet életközösségeinek a bioszférában betöltött szerepét, területi csökkenésük, pusztulásuk okait, következményeit;
- alakuljon ki tudatos természetvédő szemlélet és magatartás;
- ismerjék fel az ésszerű erdőgazdálkodás fontosságát,
- ismerjék a tundra, az állandóan fagyos terület és a magas hegyvidékek földrajzi helyét, éghajlatát, talaját,
- ismerjék a tengerek és tengerpartok környezeti tényezőit;

- tudják a hideg övezet, a magas hegységek és a tengerek legtipikusabb, egymással táplálkozási kapcsolatban lévő fajainak nevét, küllemét,
- értsék az élőlények környezethez való alkalmazkodását, tudjanak rá példákat mondani;
- ismerjék a tengerek és a vízpart környezeti tényezőit;
- tudják a partközeli és nyílttengeri vizek legtipikusabb, egymással táplálkozási kapcsolatban lévő fajainak nevét, küllemét,
- ismerjék a vízi életmódhoz való alkalmazkodás jellegzetességeit, s tudjanak rá példákat mondani;
- lássák be a vizek jelentőségét és egyre növekvő veszélyeztetettségét
- ismerjék meg a környezeti tényezőket, azok hatásait az élőlényekre;
- lássák az élőlény tűrőképessége és előfordulása közötti összefüggéseket;
- tudják, melyek az élőlények közötti kölcsönhatás leggyakoribb formái, és mi azok jelentősége az életközösségekben, ismerjék fel az életközösségek változásának típusait, okait;
- sajátítsák el az egyes táplálkozási szintek jellemzőit, lássák azok szerepét az anyag- és energiaforgalomban;
- ismerjék meg az élővilágot, az emberiséget fenyegető veszélyeket, azok következményeit, megelőzésük lehetőségeit;
- tudják a főbb rendszertani kategóriákat és azok egymáshoz való viszonyát;
- sajátítsák el a megismert osztályok, törzsek, országok nevét és közös jellemzőit.

8. ÉVFOLYAM

A tanulók:

- ismerjék a szerveződési szintek nevét, fogalmát, egymáshoz való viszonyát a, szervezetben betöltött szerepét,
- legyenek képesek a szövetek felismerésére és csoportosítására,
- tudják a szerkezet – működés – testbéli hely összefüggéseit példákkal bizonyítani,
- értsék, hogy az emberi szervezet egységes egész, melynek részei összehangoltan működnek,
- tudják, hogy a bőr szervezetük első védelmi vonala, s e feladatot milyen szerkezettel végzi,
- sajátítsák el a bőrápolás és az egészséges öltözködés ismereteit,
- ismerjék meg a mozgás szervrendszerének szerveit és a szervek szervrendszerben betöltött szerepét,
- lássák a sport, a rendszeres mozgás és a megfelelő idejű és formájú pihenés jelentőségét a szervrendszer és az egész szervezet egészségének megőrzésében,
- ismerjék a legfontosabb tápanyagokat, azok tulajdonságait és a szervezetben betöltött szerepüket,
- ismerjék az emberi tápcsatorna felépítésének és az abban zajló folyamatoknak struktúra-funkció szerinti összefüggéseit, és az ezekhez kapcsolódó egészségmegőrzési ismereteket,
- ismerjék a légzési szervrendszer anatómiáját és az ezekhez kapcsolódó egészségmegőrzési ismereteket,
- ismerjék a vér szerepét és összetételét,
- értsék a keringési rendszer felépítését és működését,
- a vese szerepének, működésének, illetve egészségének megőrzésével kapcsolatos ismeretek elsajátítsák le,

- ismerjék az anyag- és energiaforgalom lebonyolításában részt vevő szervrendszerek felépítését és működését,
- lássák a szervrendszerek összehangolt – a szervezet mindenkori igényének megfelelő – működésének fontosságát,
- értsék az építő és lebontó folyamatok elválaszthatatlanságát, s arányaik meghatározó szerepét a szervezet állapotában,
- tudják példákkal bizonyítani a szerkezet-működés oksági összefüggéseit,
- ismerjék a rendszeres mozgás (sport) és a szervrendszerek „edzésének” fontosságát a betegségek megelőzésében,
- ismerjék az idegrendszer szerveződését, fő részeit: központi, környéki szerveit; helyüket és felépítésüket,
- értsék az ingerület keletkezésének, vezetésének és átadásának menetét,
- tudják a reflexív részeit, a feltétlen és a feltételes reflexek hasonlóságait és különbségeit,
- ismerjék a szabályozás alapelveit,
- ismerjék a hormonális szabályozást végző mirigyek működését,
- lássák a hormonális és az idegi szabályozás különbségeit,
- ismerjék az érzékszervek felépítését és a bennük lejátszódó érzékelési folyamatokat,
- ismerjék az élvezeti és kábítószerek káros élettani hatását,
- ismerjék Pavlov munkásságának lényegét.
- ismerjék a férfi és a női szaporító szervrendszer részeit, felépítését,
- értsék a szabályozó és a szaporító szervrendszer működésének kapcsolatát,
- ismerjék fel a másodlagos nemi bélyegeket a női és a férfi szervezetben,
- tudják, miként lehet elkerülni a leggyakoribb nemi úton terjedő betegségeket,
- sajátítsák el a személyi szexuális higiéné ismereteit, szokásait,
- ismerjék az emberi élet méhen belüli és kívüli szakaszait, jellemzőit,
- ismerjék az egyes egyedfejlődési szakaszokat, kiemelten a magzati élet fejlődését károsan befolyásoló környezeti és életmódbeli hatásokat,
- ismerjék Semmelweis Ignác munkásságának lényegét,
- lássák a földi élet fenyegetettségét, a környezetvédelem szükségességét,
- tudják a környezet, az életvitel és a szervezet közötti összefüggéseket.

Fizika

7. ÉVFOLYAM

Fizikai mennyiségek

Sebesség

Jele: v

Definíciója: az a fizikai mennyiség, amely megmutatja, hogy a test egységnyi idő alatt mekkora utat tesz meg.

Kiszámítási módja, (képlete): $v = s/t$. Szavakkal: út osztva a megtételéhez szükséges idővel.

Mértékegységei

Bármelyik kettő ismeretében a hiányzó harmadik: $s = v \times t$ $t = s/v$

Mit jelent az, hogy egy test sebessége (egyenes vonalban egyenletesen haladva)

$v = 3 \text{ m/s}$?

Ez azt jelenti, hogy a test 1 secundum (másodperc) alatt 3 méter utat tesz meg.

Tudnia kell a feladat megoldásának formai és tartalmi követelményét:

Adatok kiírása (ismert és ismeretlen mennyiségek kigyűjtése)

Összefüggés az ismert és ismeretlen mennyiségek között, képlet.

Behelyettesítés.

Számolás.

Ellenőrzés. Elgondolkodom, hogy a kapott eredmény valóságos-e.

Szöveggel válaszolok.

Gyorsulás:

Jele: a

Definíciója: az a fizikai mennyiség, amely megmutatja, hogy a testnek egységnyi idő alatt mekkora a sebességváltozása.

Kiszámítási módja (képlete); Szavakkal: sebesség változás osztva a sebesség változáshoz szükséges idővel.

Mértékegysége: m/s².

PL. Mit jelent az, hogy egy test gyorsulása a = 2 m/s²? Ez azt jelenti, hogy a testnek 1 secundum (másodperc) alatt 2 m/s - mal változik a sebessége.

Erő.

Jele: F

Meghatározás: az erőhatás mértéke.

Mértékegysége: N (Newton)

Tömeg:

Jele: m

Meghatározás: a tehetetlenség mértéke

Mértékegysége: kg (kilogramm)

Sűrűség:

Jele:(ró, görög abc betűje)

Definíciója: az a fizikai mennyiség, amely megmutatja egységnyi térfogatú anyag tömegét számítási módja, (képlete). Szavakkal: tömeg osztva a térfogattal.

Mértékegységei: g/ cm³ , kg/m³ .

Bármelyik kettő ismeretében a hiányzó harmadik és a mértékegységekkel való „játék”

$$\left(\frac{g}{cm^3} \cdot cm^3 = g \right)$$
$$\left(\frac{\frac{g}{cm^3}}{\frac{g}{cm^3}} = g : \frac{g}{cm^3} = g \cdot \frac{cm^3}{g} = cm^3 \right)$$

Mit jelent az, hogy egy test sűrűsége 2,7 g/ cm³ Ez azt jelenti, hogy az 1 cm³ térfogatú anyag tömege 2,7 g.

Forgatónyomaték:

Jele: M

Definíciója: az erő és az erőkar szorzatával jellemzett fizikai mennyiséget

forgatónyomatéknak hívjuk Kiszámítási módja (képlete): M = F x k . Szavakkal: erő szorozva erőkarral.

Tudni kell: mit értünk erőkaron?

Mértékegysége: Nm.

Törvények

Tudnia kell az alábbi törvényeket:

A törvények megtanulhatók a füzetből és/vagy a tankönyvből.

Newton I.: A tehetetlenség törvénye

Newton III.: hatás ellenhatás törvénye.

Nyomás:

Jele: p

Definíciója: az a fizikai mennyiség, amely megmutatja egységnyi felületre jutó nyomóerőt.

Kiszámítási módja, (képlete): $p = F/A$. Szavakkal: nyomóerő osztva nyomott felülettel.

Mértékegységei: $N/m^2 = Pa$.

Bármelyik kettő ismeretében a hiányzó harmadik.

$F = p \times A$ $A = F/p$

Mit jelent az, hogy a nyomás 200 N/m²

Ez azt jelenti, hogy az 1 m² felületre 200 N nagyságú erő hat.

Munka:

Jele: W

Definíciója: az a fizikai mennyiség, amit úgy számítok ki, hogy az erőt szorzom az erő irányába eső elmozdulással.

Kiszámítási módja (képlete): Szavakkal: erő szorozva elmozdulással.

Mértékegysége: Nm = J. Ejtsd: dzsúl.

Törvények

Tudnia kell az alábbi törvényeket:

Arkhimédész törvénye

Pascal törvénye

Továbbá tudni kell az alábbi alapvető kérdésekre a választ.

Mitől függ a hidrosztatikai nyomás?

Mit tudunk még a hidrosztatikai nyomásról?

Mikor úszik, lebeg vagy merül el a test?

Ismertesd az egy- és kétoldalú emelőt!

8. ÉVFOLYAM

1. Statikus elektromosság

Dörzsöléssel a testek elektromos állapotba hozhatók.

Ilyenkor egyik testről töltések mennek át a másikra. Az a test, amelyről a negatív töltések (elektronok) átmennek, pozitív töltésű lesz, elektronhiánnyal fog rendelkezni. A másik test, amelyre az elektronok átmennek, negatív töltésű lesz, elektrontöbblettel fog rendelkezni. Az azonos töltésű testek taszítják egymást, a különböző töltések vonzzák egymást.

2. Elektromos áram

Ha ez az elektronátmenet folyamatos, az elektronok állandó egyirányú áramlást végeznek, ezt elektromos áramnak nevezzük.

Áramforrás: biztosítja az elektronok állandó egyirányú áramlását.

Áramkör: Áram csak zárt áramkörben lehet.

Vezetők: olyan anyagok, amik vezetnek az áramot. Általában fémek, amelyekben könnyen elmozdulhatnak az elektronok.

Szigetelők: nem vezetnek az áramot.

3. Áramerősség:

Áramerősség: megmutatja, mennyi elektron megy át időegység alatt a vezetők.

Jele: I

Mértékegysége: A (Amper). mA (miliAmper)

Ampermérővel mérhető. Az ampermérőt mindig sorosan kapcsoljuk az áramkörbe.

4. Feszültség.

Az áramforrás „erőssége”, munkája a feszültséggel jellemezhető.

Jele: U

Mértékegysége: V (Volt). kV (kiloVolt) mV (miliVolt)

Feszültségmérő műszerrel mérhető. A műszert párhuzamosan kapcsoljuk az áramkörbe.

5. Ohm törvénye. Az ellenállás.

Ugyanazon fogyasztó esetében a feszültség és az áramerősség között egyenes arányosság van. Ezt az összefüggést Ohm törvényének nevezzük.

Ellenállás: a fogyasztó két kivezetése között mért feszültség és a fogyasztón áthaladó áram erősségének a hányadosa.

Jele: R

Mértékegysége: Ω (Ohm) k Ω (kiloOhm)

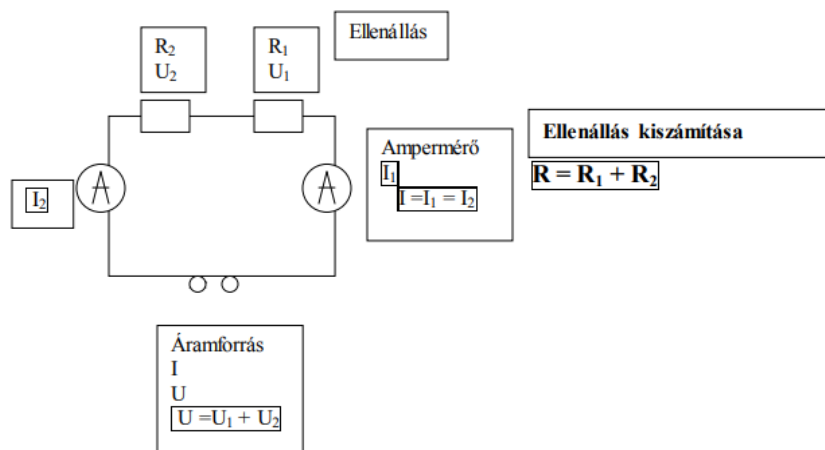
Ellenállás: $\text{ellenállás} = \frac{\text{feszültség}}{\text{áramerősség}} \quad R = \frac{U}{I}$

$I = \frac{R}{U}$; $U = R \cdot I$ Az áramerősség (I) és a feszültség (U) kiszámítása

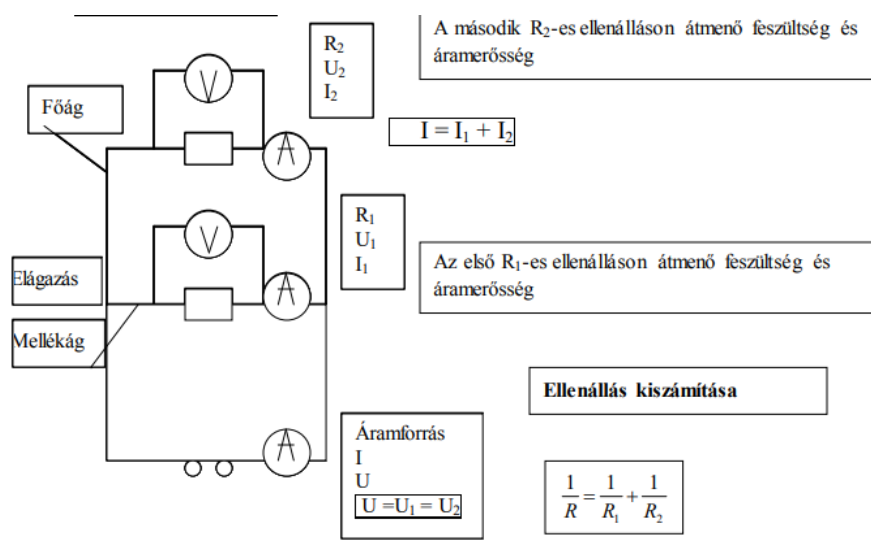
A vezetékeknek is van ellenállása, ami:

- egyenesen arányos fordítottna a vezeték hosszúságával –
- fordítottan arányos a vezeték keresztmetszetével. –
- függ a vezeték anyagától és –
- függ a vezeték hőmérsékletétől. –

6. Soros kapcsolás

7. Párhuzamos kapcsolás

8. Az elektromos áram vegyi hatása

Egyenáram:

Hőhatása: van, Pl. vasaló, izzólámpa felmelegszik

Élettani hatás: a hőhatás miatt az emberi test megég; kisebb áram esetén buborékok keletkezhetnek a vérben, ami a szívbe, tüdőbe kerülve halálos is lehet

Vegyi hatás: az ionokból álló vegyületekben áram hatására az ionok áramlanak egyik pólustól a másikig. Pl. galvanizálás (egy fém bevonása egy másikkal), elektrolízis (víz bontása) akkumulátorok működése

Mágneses hatás: van. Az elektromágnes vonzza a vasat és a mágneset. Áramjárta vezeték mellett a mágnes kitér eredeti irányából

Váltakozó áram:

Hőhatása: van, Pl. vasaló, izzólámpa felmelegszik

Élettani hatás: veszélyesebb, mint az egyenáram

Vegyi hatás: van, de nem használható

Mágneses hatás: van. A váltakozó áramú elektromágnes vonzza a vasat, de nem vonzza a mágneset.

9. Elektromágnes

Az áramjárta tekercset elektromágnesnek nevezzük.

Erőssége függ:

Az elektromágnesen áthaladó áram erősségétől

Az elektromágnes tekercsének menetszámától

A vasmag anyagától

A tekercs és a vasmag alakjától

10. Elektromos motor:

Fő részei:

Állórész, ami egy állandó mágnes

Forgórész, egy tengelyre erősített elektromágnes.

Működése: az álló és forgórész különneű sarkai kölcsönösen vonzzák egymást, a motor elfordul. Mikor az azonos sarkok kerülnek egymással szembe, taszítják egymást, így a motor állandó forgásban marad. Ha az elektromágnesben megszűnik az áram, a motor megáll.

11. Az elektromos munka:

Az elektromos fogyasztók által felvett energiát elektromos munkának nevezzük.

Jele: W

Mértékegysége: J (Joule)

Kiszámítása: $W = U \cdot I \cdot t$ (munka=feszültség*áramerősség*idő)

A felhasznált elektromos energia annál nagyobb, minél nagyobb a feszültség, az áramerősség és az eltelt idő.

12. Az elektromos teljesítmény

A munka és az idő hányadosaként megadott mennyiség.

Jele: P

Mértékegysége: W (Watt) és kW (kilowatt)

Kiszámítása: $P = W/t$

Ha behelyettesítem a munkát: $P = U \cdot I$ (feszültség*áramerősség)

13. Az elektromos fogyasztás

Az elektromos készülékek használata közben bekövetkező energiaváltozást, elektromos munkát fogyasztásnak is szokás nevezni. A fogyasztás függ az időtől.

$W = P \cdot t$ Elektromos fogyasztás= teljesítmény*idő

Mértékegysége: kWh kilowattóra

14. Indukciós alapjelenségek

Ha egy tekercsben mágnesrudat mozgatunk, vagy a mágnesrúd körül a tekercset mozgatjuk, feszültség keletkezik. Ezt a feszültséget indukált feszültségnek nevezzük.

Feszültség keletkezik a tekercsben akkor is, ha mágnes helyett elektromágnest mozgatunk a tekercs közelében, vagy változtatjuk az elektromágnesen áthaladó áram erősségét.

Az indukált feszültség annál nagyobb,

Minél nagyobb sebességgel mozgatjuk a mágnest

Minél erősebb a mágnes

Minél nagyobb a tekercs menetszáma.

15. A váltakozó áram

A tekercsben ellentétes irányú áram jön létre a mágnesrúd közelítésekor, mint távolításakor. A mágnes forgatásával váltakozó áramot tudunk létrehozni.

Az elektromos áramot előállító erőművekben alkalmazott generátorok forgórészét valamilyen külső erővel forgatják meg. (Pl. Víz, gőz- vagy gázturbina, motor).

A lakásokban használt áram váltakozó áram, ahol a fogyasztókon az elektronok váltakozva haladnak 0,01 másodpercig az egyik, 0,01 másodpercig a másik irányba. Ez a váltakozás a magyarországi hálózatban 50-szer ismétlődik meg másodpercenként, a hálózati áram 50 periódusú, frekvenciája 50 Hz (Hertz). A hálózati feszültség 220-230V.

16. A transzformátor

A transzformátorral a feszültséget csökkenteni vagy növelni tudjuk, miközben az áramerősség ellenkezőleg változik.

Részei: két, egymástól elszigetelt tekercs, és egy közös vasmag. Az áramforráshoz kapcsolt tekercset primer tekercsnek nevezzük. A másik tekercsen jön létre az átalakított feszültség, ezt szekunder tekercsnek nevezzük. Ha a szekunder tekercs menetszáma nagyobb, mint a primer tekercsé, akkor a keletkező feszültség is nagyobb lesz.

$\frac{N_s}{N_p} = \frac{U_s}{U_p}$

$U_p \cdot I_p = U_s \cdot I_s$ $P_p = P_s$

Nsz: a szekunder tekercs menetszáma

Np: a primer tekercs menetszáma

Usz: a szekunder tekercs feszültsége

Up: a primer tekercs feszültsége

Isz: a szekunder tekercsen átfolyó áramerősség

Ip: a primer átfolyó áramerősség

Pp, Psz: a primer és szekunder tekercs teljesítménye, mindkét oldalon mindig ugyanakkora lesz.

17. Fénytan

Fényforrás: olyan testek, melyek fényt bocsátanak ki magukból. A fényforrásokat akkor látjuk, ha róluk a fény a szemünkbe jut. A saját fénnel nem rendelkező testeket csak akkor látjuk, ha egy fényforrás megvilágítja azokat, és a róla visszaverődő fény a szemünkbe jut. A fény egyenes vonalban terjed. Ezért alakul ki az árnyék a nem átlátszó testek mögött, ahova a fény nem jut el.

Terjedési sebessége légüres térben 300 000 km/s. (másodpercenként 300 000 km megközelítőleg levegőben is.).

Fényvisszaverődés:

Síktükörről a fény ugyanolyan szögben verődik vissza, mint amekkorával a felületre érkezett a fénysugár.

A homorú tükör a fénysugarakat egy gyújtópontba, fókuszba összegyűjti

A domború tükör a fénysugarakat széttartóan veri vissza, a domború felület ezért jól látható minden irányból.

Fénytörés: Ha a fény különböző sűrűségű anyagon megy keresztül a fénysugár iránya megtörik. A merőlegesen beeső fénysugár nem törik meg.

Képkalkotás:

Síktükör: A testtel megegyező nagyságú

A homorú tükör kicsinyített – és nagyított kép is létrehozható a tárgy elhelyezésétől függően

A domború tükrön kicsinyített kép látható

Lencsék:

Domború lencse: középen vastagabb, mint a szélén. Gyűjtőlencse, mert a fénysugarakat egy fókusz pontban összegyűjti. kicsinyített – és nagyított kép is létrehozható a tárgy elhelyezésétől függően

Homorú lencse: középen vékonyabb, mint a szélén. Szórólencse. Kicsinyített képet alkot.

A testek színe: A fehér fény összetett szín. Vörös, narancs, sárga, zöld, kék, ibolya. A testek színe attól függ, hogy milyen színű fénysugarat ver vissza.

Átlátszó test: milyen fény jut át rajtuk keresztül.

Infravörös sugarak: a hőmérséklet emelkedik a látható vörös szín után. Hősugárzás, az emberi szem számára nem látható. Felhasználás: távkapcsoló, infravörös sugarakkal készített felvételtől meg lehet állapítani, hol van gyulladás az emberi szervezetben.

Ultraibolya sugarak: ez a sugárzás szükséges ahhoz, hogy szervezetünkben D-vitamin képződjön. Nagy mennyiségben azonban káros az emberi szervezetre. Az ózonréteg csökkenti a Naptól eredő Uv sugárzás káros hatását, de a levegőbe jutó környezetszennyező anyagok csökkentik az ózonréteg vastagságát.

Földrajz

7.ÉVFOLYAM

A tanuló:

- ismerje a kontinensek fő természetföldrajzi vonásait (fekvés, felszín, és a földrajzi övezetesség)

- ismerje a kontinensek, tipikus tájak és országok sajátosságait, a közöttük lévő hasonlóságokat, különbségeket
- tudja használni a térképet információszerzésre
- mutassa meg a tanult topográfiai fogalmakat
- Fogalmak: tagolt partvonal, tagolatlan partvonal, népsűrűség, táblás vidék ősidő, óidő, középidő, Újidő harmadidőszak, újidő negyedidőszak pusztuló magaspárt, kapás földművelés, ültetvényes gazdálkodás, farmgazdálkodás monszun, óceáni éghajlat, nedves kontinentális éghajlat, száraz kontinentális éghajlat, tajga, egyenlítői éghajlat, mediterrán éghajlat

a kulcsfogalmak ismerete a tantervből

- tudja megmagyarázni az ösföld, lánc- és röghegység, alföld fogalmát

Topográfiai fogalmak: Eurázsiai-hegységrendszer, Pacifikus-hegységrendszer Afrika: Gibraltári-szoros, Szezei-csatorna, Vörös-tenger, Atlasz, Dél-afrikai-magasföld, Kelet-afrikaimagasföld, Kongó-medence, Szahara, Dél-afrikai Köztársaság, Egyiptom, Kongó, Nílus, Ausztrália, Óceánia, sarkvidékek: Antarktisz, Arktisz, Ausztrál-alföld, Nagy-Vízválasztó-hg., Nyugat-ausztráliai-ösföld, Új-Guinea, Új-Zéland. Ausztrál Államszövetség, Canberra, Melbourne, Sydney. Amerika: Észak-, Dél-, Közép-Amerika, Grönland, Jeges-tenger, Latin-Amerika, Mexikói-öböl, Panama-csatorna. Amazonas-medence, Andok, Brazil-felföld, Kanadai-ösföld, Kordillerák, Mexikói-fennsík, Mississippi-alföld, Sziklás-hegység. Amazonas, Mississippi, New York, Los Angeles, San Francisco. Amerikai kontinens szigetei és félszigetei, Mexikó: Mexikóváros. Brazília: Brazíliaváros, Rio de Janeiro. Ázsia: É-, Belső-, K-, D-, DK-, DNy-Ázsia. Himalája, Urál, Kínai-alföld, Szibéria, Tibet. Gangesz, Sárga-folyó, Bajkál-tó. India: Új-Delhi Japán: Tokió, Oszaka. Kína: Peking, Hongkong. Európa: Balti-tenger, Északi-tenger, Fekete-tenger, Földközi-tenger, Adriai-tenger, Jeges-tenger, Boszporusz, Dardanellák

8. ÉVFOLYAM

A tanuló:

- ismerje Közép-Európa regionális sajátosságait;
- a Kárpát-medencevidék tipikus tájait és Magyarország fő természeti-, társadalmi-, gazdasági jellemzőit, jelenségeit, folyamatait és összefüggéseit,
- értse az együttműködés szükségességét a régió és az Európai Unió tagállamai között,
- ismerje a térség környezeti állapotát károsító folyamatokat, tevékenységeket, s tudjon példákat mondani a megelőzés, az elhárítás lehetőségeire,
- ismerje hazánk társadalmi-gazdasági adottságait és lehetőségeit, integrációs törekvéseit, nemzetközi kapcsolatait,
- használja a térképet információszerzésre a szemléleti térképolvasás szintjén,
- tudja megmutatni térképen, a tanult topográfiai fogalmakat és kapcsolja hozzájuk a jellemző földrajzi tartalmakat,
- Európai Unió tagországai és fővárosai
- Európa tagolása és a jellemző országok bemutatása
- Magyarország szomszédos országainak bemutatása és a magyar kisebbségek jellemzése
- Ismerje hazánk természeti adottságait (hegységek, tájak, folyók), társadalmi jellemzőit

Topográfiai fogalmak országonként: Németország: Germán-alföld, Német-középhegység, Rajna, Sváb-Bajor-medence, Duna, Berlin, Frankfurt, Hamburg, München, Ruhr-vidék, Stuttgart. Lengyelország: Lengyel-alföld, Lengyel-középhegység, Visztula, Odera, Varsó, Krakkó, Szilézia. Csehország: Cseh-medence, Érchegeység, Elba, Prága, Ausztria: Bécsi-medence, Grazi-medence, Keleti-Alpok, Duna, Bécs, Burgenland, Graz, Horvátország: Dinári-hg., Száva Szlovákia: Északnyugati-Kárpátok, Csallóköz, Magas-Tátra, Szlovák-érchegeység, Duna, Vág, Pozsony, Kassa, Szlovénia: Keleti-Alpok, Karszt, Száva, Ljubjana. Románia: Erdélyi-középhegység, Erdélyi-medence, Keleti-, Déli-Kárpátok, Román-alföld, Duna, Körös, Maros. Bukarest, Arad, Kolozsvár, Marosvásárhely, Székelyföld, Magyarország: Balaton, Csepel-sziget, Dráva, Duna, Dunántúl, Kárpát-medence, Kelet-Közép-Európa, Körös, Margitsziget, Maros, Mohácsi-sziget, Rába, Sajó, Sió, Tisza, Tisza-tó, Velencei-tó, Alföld: Tiszántúl, Duna-Tisza-köze, Mezőföld, Hortobágy, Hortobágyi N. P., Kiskunság, Kiskunsági N. P. Debrecen, Kecskemét, Szeged, Székesfehérvár, Szolnok, Tiszaújváros, Százhalombatta, Kisalföld: Győri-medence, Ság, Somló, Fertő-Hanság N. P., Esztergom, Győr, Alpokalja: Kőszegi-hg, Soproni-hg., Zalai-dombság, Zala. Kőszeg, Sopron, Szombathely, Zalaegerszeg. Dunántúli-dombság, Somogyi-dombság, Mecsek, Baranyai-dombság, Balaton. Pécs, Siófok, Dunántúli-középhegység: Badacsony, Bakony, Balaton-felvidék, Balaton-felvidéki N. P., Budai-hg., Dunazug-hegység, Velencei-hg., Vértes. Ajka, Balatonfüred, Dorog, Esztergom, Harkány, Hévíz, Keszthely, Pápa, Szentendre, Tata, Tatabánya, Tihany, Várpalota, Veszprém. Északi-középhegység: Aggteleki-karszt, Borsodi-medence, Börzsöny, Bükk, Bükk-fennsík, Cserhát, Kékes, Mátra, Visegrádi-hg., Zempléni-hg., Aggteleki N. P., Bükk N. P., Eger, Miskolc, Salgótarján, Budapest – Budapesti agglomeráció, Magyarország megyéi. Appennini-félsziget, Balkán-félsziget, Brit-szigetek, Pireneusi-félsziget, Skandináv-félsziget, Szicília. Alpok, Appenninek, Balkán-hg., Kárpátok, Kárpát-medencevidék, Kaukázus, Német-középhegység, Pireneusok, Skandináv-hg., Urál, Germán-alföld, Kelet-európai-síkság Duna, Elba, Rajna, Volga. Észak-, Nyugat-, Dél-, Kelet-Európa, Közép-Európa. A fentiekén kívül, országonként Franciaország: Párizs, Strasbourg. Horvátország: Dalmácia, Nagy-Britannia Egyesült Királyság: Anglia, Skócia, Wales, Észak-Írország, London, Olaszország: Róma, Milánó, Nápoly, Oroszország: Moszkva, Szentpétervár, Spanyolország: Madrid, Barcelona. Szerbia Vajdaság, Belgrád, Szabadka, Újvidék. Ukrajna: ÉK-i Kárpátok, Kárpátalja, Kijev, Munkács

Kémia

7. ÉVFOLYAM

- Anyagok tulajdonságai és változásai (fizikai és kémiai változás)
- Hőtermelő és hőelnyelő folyamatok, halmazállapot-változások
- A levegő, levegőszennyezés (összetétele, fizikai tulajdonságai, szén-dioxid és fotoszintézis, illetve üvegházhatás)
- Az égés és tűzoltás (feltételei, lassú és gyors égés, tűzgyújtás és tűzoltás szabályai)
- A víz, vízszennyezés (természetes vizek és keménységük, vízlágyítás, az ivóvíz, szennyvíz és tisztítása)
- Az oldatok, oldatok tömegszázalékos összetétele
- Keverékek és oldatok szétválasztása
- A víz alkotórészei, vízbontás
- Az elem és az atom, vegyjel és jelentései
- Az anyagmennyiség (alkalmazása számítási feladatokban)

- Az atom felépítése, elemi részecskék (vegyjel, atom felépítése, atommag, elektronfelhő, elemi részecskék: jele, töltése, relatív tömege, a rendszám, tömegszám, a mol fogalma)
- Az elektronburok szerkezete, elektronszerkezet jelölése (héj fogalma, energiaminimum elve, atomtörzs és vegyértékelektronok)
- A periódusos rendszer felépítése, használata
- Fémek és nemfémek
- Elemmolekulák szerkezeti és összegképlete (hidrogén, klór, oxigén, nitrogén)
- Vegyületek, vegyületmolekulák (víz, hidrogén-klorid, ammónia, szén-dioxid)
- Ionok, ionvegyületek (ionok képződése atomokból, anion és kation, ionvegyületek összegképlete, ionok számaránya, ionvegyületek, ionrács)

8. ÉVFOLYAM

A tanuló:

- ismerje az egyes elemcsoportok elhelyezkedését a periódusos rendszerben,
- atomszerkezeti ismeretei segítségével legyen képes a periódusos rendszerben feltüntetett adatok alapján a halmazszerkezet és a tulajdonságok értelmezésére,
- legyen képes értelmezni az elemek és vegyületek jellemző kémiai tulajdonságait,
- tudja megnevezni és kémiai jelekkel felírni a tanult elemeket és vegyületeket, ismerje azok fontosabb reakcióit, környezeti, élettani hatásait,
- legyen képes csoportosítani a megismert anyagokat és változásokat,
- leírás alapján tudjon tanulókísérleteket végezni,
- tulajdonságaik alapján tudja azonosítani a köznapi életben is fontos szerves anyagokat,
- tudja felsorolni a levegő és a természetes vizek szennyezéseit,
- ismerje az egyes nemfémes elemek és vegyületek élettani, környezeti hatásait,
- legyen áttekintése a nemfémes elemek oxidjainak, a savaknak és sóknak szerepéről a természeti folyamatokban, a mesterséges anyagok körében, a háztartásban és az iparban,
- ismerje fel az anyagok tulajdonságai és élettani, illetve környezeti hatásai közötti összefüggéseket,
- tudja a mindennapi életben előforduló anyagokhoz mellékelt használati utasításokat értelmezni kémiai szempontból,
- ismerje a mérgező anyagok jeleit,
- tudja balesetmentesen használni a háztartási vegyszereket,
- érezzen személyes felelősséget, keressen cselekvési lehetőségeket közvetlen környezete megóvására,
- tudja a fontosabb fémek fizikai és kémiai tulajdonságait, előfordulásukat, előállításukat és gyakorlati jelentőségüket,
- értse a fémes tulajdonságok hasonlóságának és változatosságának okait,
- legyen képes általános ismereteit alkalmazni az egyes fémek tárgyalásakor,
- tudja azt, hogy melyek azok az alkálifém- és alkáliföldfém vegyületek, amelyek mindennapi életünkben szerepet játszanak, azok élettani és gyakorlati jelentőségét, a vizek lágyításának módjait,
- legyen átfogó ismerete a p-mező fémekről, kiemelten az alumíniumról, az ónról, az ólomról,

- értse az s- és a d-mező fémek tulajdonságbeli különbségeit,
- ismerje a legfontosabb ipari fémek előállításának eljárásait, a technológiák környezeti hatásait,
- ismerje a réz- és a cink-csoport elemeit,
- ismerje a fenti fémek fontosabb vegyületeinek felhasználási területeit, az alkalmazással kapcsolatos környezetvédelmi problémákat,
- ismerje az ötvöztetés, a korrózió lényegét, a korrózióvédelem hátterét,
- képes legyen értelmezni a mindennapok egyes kémiai folyamatait (pl.: fémtárgyak átalakulásai, mészsztítás, a gipsz megkötése, fényképezés),
- ismerje az egyes anyagokhoz kapcsolódó kémiai történeti vonatkozásokat,
- tudjon számítási feladatokat megoldani,
- értse az elemek és vegyületek körforgását a természetben, az élettelen és az élővilág fontosabb kapcsolatait,
- lássa a környezetvédelmi kérdések összefüggéseit.

4. Záró rendelkezések

LEGITIMITÁSI ZÁRADÉK

A Monori Ady Úti Általános Iskola Pedagógiai Programjának Záró rendelkezései a következő eredeti aláírt részeket tartalmazzák:

- Legitimációs nyilatkozat
- Nevelőtestületi elfogadás dokumentálása: jegyzőkönyv a Házirend elfogadásáról
- Jelenléti ív
- Intézményi tanács véleményezéséről szóló nyilatkozat
- Iskolaszék véleményezéséről szóló nyilatkozata
- Diákönkormányzat véleményezéséről szóló nyilatkozat
- A fenntartói egyetértés
- Igazgatói hitelesítés